

INFORMATOR OŚWIATOWY

Biuletyn Kuratorium Oświaty i Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku

Zawiera m. in:

- ☛ Przepisy prawne, decyzje, zalecenia i wyjaśnienia ...
- ☛ Informacje o placówkach oświatowych
- ☛ Innowacje i poszukiwania w nauczaniu i wychowaniu
- ☛ Propozycje doskonalenia nauczycieli
- ☛ Informacje o konkursach i olimpiadach dla uczniów
- ☛ Recenzje, nowości wydawnicze i informacje prasowe
- ☛ Komunikaty

Projekt podstaw programowych przedmiotów ogólnokształcących

Minister Edukacji Narodowej przekazał do dyskusji projekt podstaw programowych. Zgodnie z ustawą o systemie oświaty dokument ten określa obowiązkowe na wszystkich etapach kształcenia zestawy treści nauczania, które są uwzględnione w programach nauczania i umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.

W podstawawch programowych wskazano jakie zadania edukacyjne ma realizować szkoła jako całość. Obejmują one zarówno problematykę wynikającą z akademickich dyscyplin naukowych (historia, biologia, matematyka itd.), również problematykę przygotowującą uczniów do właściwego, odpowiedzialnego funkcjonowania we współczesnym, demokratycznym społeczeństwie (kształcenie obywatelskie, ekologiczne, prozdrowotne, przygotowanie do samokształcenia, wejście na rynek pracy i kształcenie w zakresie kompetencji kluczowych).

W części ogólnej określono zadania szkoły wynikające z zobowiązań państwa wobec obywatela, rodziny i społeczeństwa, a zapisane w aktach prawnych, programach narodowych, umowach międzynarodowych. Uwzględniono także tradycje szkoły polskiej, opracowania naukowe i oczekiwania społeczne. Wyróżniono etapy kształcenia: I - nauczanie elementarne (kl. 1-3), II - nauczanie propedeutyczne zintegrowane (kl. 4-6), III - nauczania przedmiotowe - podstawowe (kl. 7-8), IV - nauczanie przedmiotowe - zaawansowane (kl. 1-2 w szkole ponadpodstawowej), V - nauczanie przedmiotowe - rozszerzone (kl. 3-4 w szkole ponadpodstawowej).

Nowa Matura egzaminem państwowym od 2002 r.

"...Twórcy programu zakładają, że jeszcze w tym roku zostanie opracowany regulamin nowej matury i koncepcje egzaminu z poszczególnych przedmiotów. Wspomoże Polskę w tych działaniach, przewidziany na lata 1997 - 1999, program SMART w ramach PHARE - z którego otrzymamy 5 mln ECU, z tego na samą „Nową maturę” - 2 mln ECU. W 1998 roku ogłoszone zostaną standardy i wymagania egzaminacyjne obowiązujące maturzystów 2001 roku, gdyż właśnie na ten rok przewiduje się przeprowadzenie według nowych zasad egzaminu maturalnego z jednego lub dwóch przedmiotów, a w 2002 r. nastąpi całkowite wdrożenie nowej matury. Zanim do tego dojdzie - w 1999 roku odbędzie się pilotażowy egzamin z jednego z przedmiotów w niewielkiej skali, powołane zostaną także regionalne ośrodki egzaminacyjne. Maturzyści 2000 roku powinni się spodziewać, że duża część z nich będzie zdawać egzamin z jednego przedmiotu już na nowych zasadach, a mniejszą grupę obejmie także pilotaż pozostałych przedmiotów.

Warto przypomnieć, że tegoroczni maturzyści mogą częściowo, jeśli w ich szkołach nauczyciele wyrażą zgodę, zakosztować smaku nowej matury, to znaczy kodowania prac i stosowania zobiektywizowanych kryteriów ocen. Planowane jest też przeprowadzenie matur próbnych w jednym terminie 7 i 10 marca....

Nowa matura ma być egzaminem państwowym, podczas którego stosuje się zobiektywizowane kryteria oceny, tak by świadectwo maturalne ucznia z bardzo dobrej i przeciętnej szkoły było porównywalne. Matura powinna, jak piszą autorzy programu, „stwierdzić zakres i poziom opanowania określonych wiadomości i umiejętności w trakcie kształcenia”, a poprzez stworzenie możliwości wyboru poziomu egzaminu, wyboru spośród wielu przedmiotów, jawność wymagań i wczesną o tych wymaganiach informację - sprzyjać upowszechnieniu szkolnictwa średniego. Docelowo nowa matura ma zastąpić egzaminy wstępne na wyższe uczelnie. A ponieważ obecnie na różne kierunki studiów trzeba zdawać egzaminy z różnych przedmiotów szkolnych, twórcy „Nowej matury” rozważają zestaw przedmiotów, tak by mogli oni przedstawić odpowiednie świadectwo maturalne na uczelni, w której postanowili studiować..."

Informacje kadrowe

1. Z okazji Dnia Edukacji Narodowej na wniosek Wojewody Słupskiego z dnia 12 września 1996 r. p. mgr Izidor Malinowski - Dyrektor Zespołu Szkół Rolniczych w Lęborku został wyróżniony nagrodą Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej drugiego stopnia za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej.

Nagrodę wręczył osobiście Wicepremier - Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej p. mgr Roman Jagieliński w dniu 9 października 1996 r. w gmachu Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie podczas ogólnopolskiego spotkania wyróżnionych nauczycieli szkół rolniczych z całej Polski.

2. Z okazji Dnia Edukacji Narodowej za wyróżniające wyniki w pracy dydaktyczno-wychowawczej Wojewoda Słupski przyznał nagrody następującym osobom:

1) mgr inż. Helenie Gizińskiej - wicedyrektor Zespołu Szkół Rolniczych w Lęborku,

2) mgr inż. Barbarze Zdanowskiej - Dębczak - nauczycielce Zespołu Szkół Rolniczych w Lęborku,

3) mgr inż. Zbigniewowi Hejnarowi - nauczycielowi Zespołu Szkół Rolniczych w Lęborku,

4) mgr Stanisławowi Prokopcukowi - nauczycielowi Zespołu Szkół Rolniczych w Lęborku.

Nagrody wyróżnionym nauczycielom wręczył z upoważnienia Wojewoda Słupskiego - Dyrektor Wydziału Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku p. mgr inż. Mieczysław Borowczyk w dniu 26 października 1996 r. podczas uroczystości jubileuszu 50-lecia istnienia Zespołu Szkół Rolniczych w Lęborku.

st. wizytator mgr inż. Barbara Major-Milewicz

Pismo Nr WKP-400/83/97 z dnia 15 stycznia 1997r. dyrektora Wydziału Kształcenia Podstawowego i Wychowania Przedszkolnego w Kuratorium Oświaty w Słupsku do dyrektorów szkół podstawowych, przedszkoli i poradni psychologiczno-pedagogicznych

Uprzejmie informuję, że od dnia 15 stycznia 1997 roku nastąpiła zmiana organizacji Wydziału Kształcenia Podstawowego i Wychowania Przedszkolnego Kuratorium Oświaty w Słupsku. Wobec powyższego przekazuję Państwu najistotniejsze informacje dotyczące tego Wydziału. Ułatwi to nam wzajemną współpracę.

1. Wydział Kształcenia Podstawowego i Wychowania Przedszkolnego sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi, przedszkolami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi w województwie słupskim.

2. W ramach wydziału funkcjonują oddziały zamiejscowe w Bytowie, Człuchowie i Lęborku jako rejonowe wizytacyjne oraz rejon wizytacyjny słupski.

3. Nadzór pedagogiczny nad szkołami i placówkami oraz wyodrębnionymi problemami sprawują następujący wizytatorzy:

starszy wizytator - Stefania Maliszewska: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w m. Ustka; w gm. Ustka; w gm. Smołdzino,

poradniami psychologiczno - pedagogicznymi w województwie. b) Koordynuje sprawy związane z zapobieganiem i eliminowaniem zjawisk niedostosowania społecznego dzieci w szkołach podstawowych województwa słupskiego.

starszy wizytator - Bożena Jurkiewicz: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w m. Słupsku i m. Sławnie. b) Koordynuje i wykonuje zadania związane z realizacją obowiązków szkolnego w województwie. c) Koordynuje i organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną w województwie. d) Zastępuje dyrektora wydziału podczas jego nieobecności.

starszy wizytator - Mirosława Mikuś: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w gm. Postomino; w gm. Dębica Kaszubska; w gm. Sławno. b) Realizuje w rejonie słupskim, koordynuje i nadzoruje w województwie konkursy przedmiotowe, konkursy ortograficzne, konkurs sacrum w literaturze i inne.

starszy wizytator - Wojciech Kleczkowski: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w gm. Słupsk; gm. Damnica; gm. Kobylnica; gm. Główny. b) Koordynuje w województwie słupskim i realizuje w rejonie słupskim sprawy związane z konkursem o bezpieczeństwo ruchu drogowego dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. c) Koordynuje sprawy edukacji komunikacyjnej w województwie.

starszy wizytator - Małgorzata Żurawska: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad przedszkolami w m. Słupsku; w gm. Słupsk; w m. Ustka; w gm. Ustka; w m. Sławno. b) Koordynuje zadania związane z realizacją wychowania przedszkolnego oraz siecią placówek przedszkolnych w województwie.

starszy wizytator - Stanisław Głowczewski: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w m. i gm. Miastko; w gm. Trzebielino; w gm. Koczała; w m. i gm. Kępice. b) Koordynuje w województwie i realizuje w rejonie słupskim zadania związane z siecią szkół podstawowych.

ODDZIAŁ W LĘBORKU.

Kierownik Oddziału Zamiejscowego w Lęborku - mgr Wiktor Szyca: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w m. Lęborku i gm. Wicko. b) Koordynuje działania w zakresie innowacji i eksperymentów pedagogicznych w województwie. Starszy wizytator - Urszula Mućka: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad przedszkolami w m. Lęborku; w gm. Nowa Wieś Lęborska; w gm. Cewice; w gm. Smołdzino; w gm. Damnica; w gm. Główny. Starszy wizytator - Walentyna Ziębarska: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w m. Lebie; w gm. Nowa Wieś Lęborska; w gm. Cewice; w gm. Potęgowo

ODDZIAŁ W BYTOWIE.

Kierownik Oddziału Zamiejscowego w Bytowie - mgr Ludwik Lenc: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w m. i gm. Bytów; w gm. Lipnica. b) Koordynuje działania w zakresie realizacji programu „Dziedzictwo Kulturowe” w województwie. Starszy wizytator - Tadeusz Marmołowski: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w gm. Parchowo; w gm. Studzienice; w gm. Tuchomie; w gm. Borzytuchom; w gm. Kolczygłowy; w gm. Czarna Dąbrówka; w gm. Konarzyn; w gm. Przechlewo. Starszy wizytator - Artur Grzywnowicz: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad przedszkolami w m. i gm. Bytów; w gm. Kolczygłowy; w gm. Borzytuchom; w gm. Studzienice; w gm. Lipnica; w gm. Tuchomie; w gm. Parchowo; w m. i gm. Miastko; w m. i gm. Kępice; w gm. Trzebielino; w gm. Koczała; w gm. Konarzyn; w gm. Przechlewo.

ODDZIAŁ W CZŁUCHOWIE.

Kierownik Oddziału Zamiejscowego w Człuchowie - mgr Tomasz Ekert: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w m. Człuchów; w gm. Rzeczenica; w m. i gm. Czarne. Starszy wizytator - Barbara Leśniewska: a) Sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołami podstawowymi w m. i gm. Debrzno; w gm. Człuchów oraz przedszkolami w m. Człuchów; w gm. Człuchów; w m. i gm. Czarne; w m. i gm. Debrzno; w gm. Rzeczenica.

Ponadto kierownicy oddziałów zamiejscowych koordynują w swoich rejonach wszelkie sprawy związane z funkcjonowaniem nadzorowanych placówek.

Dyrektor mgr Witold Stech

Pismo wyjaśniające MEN w sprawie egzaminów sprawdzających

Ministerstwo Edukacji Narodowej w piśmie z 6 listopada 1996 roku przedstawia opinię w sprawie funkcjonowania w szkołach tzw. egzaminów sprawdzających (p. zarządzenie MEN Nr 29 z dnia 24 września 1992 r. w sprawie zasad oceniania...ogłoszone w Dz. Urz. MEN Nr 7, poz. 32):

1. Funkcja egzaminu sprawdzającego. Uczeń, zgodnie z postanowieniami paragrafu 35 pkt 1 lit. f ramowego statutu szkół publicznych, „ma prawo do sprawiedliwej, obiektywnej i jawnej oceny...”. Praktyczną realizacją tego prawa jest stworzenie mu możliwości składania egzaminu sprawdzającego, jeżeli jego zdaniem lub zdaniem jego rodziców ustalony stopień okresowy (roczny) jest zaniżony. Egzamin sprawdzający jest szczególną formą oceniania, służy dokonaniu rozpoznania i ustalenia, czy wiedza i umiejętności ucznia odpowiadają wymaganiom określonym przez nauczyciela na stopień, o który ubiega się uczeń, z uwzględnieniem minimum programowego oraz ogólnych kryteriów stopni. Przeprowadzenie egzaminu sprawdzającego nakłada na nauczyciela obowiązek przygotowania zestawu pytań (zadań) egzaminacyjnych spełniających określone wymagania. Pozytywny wynik egzaminu oznacza sprostanie przez ucznia wymaganiom egzaminacyjnym i uzyskanie stopnia okresowego (rocznego), zgodnego z jego prośbą. Wynik negatywny potwierdza trafność dokonanej oceny osiągnięć ucznia przez nauczyciela i ważność ustalonego przez niego stopnia okresowego (rocznego).

2. Uchybienia w procedurze egzaminacyjnej: - statuty nie zawierają, przyjętych przez szkołę, szczegółowych postanowień w sprawach oceniania, klasyfikowania i promowania; - proces oceniania uczniów kończy się na etapie przekazania uczniom i jego rodzicom informacji o przewidywanych okresowych (rocznych) stopniach niedostatecznych - w tej sytuacji egzamin sprawdzający jest jedynym rozwiązaniem, z którego uczeń może skorzystać, jeżeli chce uzyskać promocję; - nieprzekazywanie informacji o przewidywanych okresowych (rocznych) stopniach niedostatecznych stanowi źródło nieuzasadnionych roszczeń o przeprowadzenie egzaminu sprawdzającego; - uczniowie nie są informowani o zakresie wiedzy i umiejętności wymaganych na określone stopnie; - pytania (zadania) przygotowywane na egzaminy sprawdzające nie odpowiadają kryterium stopnia, o który ubiega się uczeń; - zagadnienia egzaminacyjne wykraczają poza realizowany program i nie są zgodne z przebiegiem nauczania; - nie udostępnia się rodzicom dokumentacji egzaminu sprawdzającego; - rodzice nie są informowani o przysługującym im prawie odwołania się od ustalonego w trybie egzaminu sprawdzającego stopnia niedostatecznego i jego uwarunkowaniach.

3. Propozycje rozwiązań, które tworzą korzystniejszą warunki dla prawidłowej realizacji zadań w omawianym zakresie: - opracowanie szczegółowych kryteriów stopni przez szkolne komisje przedmiotowe z udziałem nauczycieli

doradców; - przygotowywanie propozycji zestawów zadań egzaminacyjnych (szkolne, wojewódzkie) odpowiadających wymaganiom obowiązującej skali ocen; - opracowywanie przez rady pedagogiczne harmonogramu działań z określeniem terminów ważnych z punktu widzenia prawidłowej realizacji zadań związanych z ocenianiem, klasyfikowaniem i promowaniem uczniów; - zorganizowanie sprawnego systemu przepływu informacji zwłaszcza w sprawach oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów.

(przedruk z „Wiadomości, Głosy, Rozmowy o Szkole” Nr12/1996)

Informacja o programach nauczania

(Pismo MEN Nr DKO-0741-45/96/WB)

Ministerstwo Edukacji Narodowej - Departament Kształcenia Ogólnego i Nadzoru Pedagogicznego przesyła w załączeniu informację o programach nauczania przedmiotów ogólnokształcących dopuszczonych do użytku szkolnego i aktualnie realizowanych. Kuratorzy, pracownicy bibliotek pedagogicznych i dyrektorzy szkół sygnalizują o brakach w zasobach bibliotecznych wcześniejszych programów nauczania i proszą o ich nadesłanie. Ministerstwo posiada niewielki zapas tych programów, ale licząc się z zapowiadaną reformą programową nie planuje teraz dodatkowego druku dawnych programów.

Programy te wysyłać będziemy z naszych zapasów sukcesywnie (bez rozdzielnika) do kuratorów, w celu przekazania ich dalej ośrodkom metodycznym, bibliotekom pedagogicznym i szkołom. Powinny one chociaż częściowo zaspokoić braki w województwach.

Programy nowe, obecnie dopuszczane do użytku szkolnego mają charakter dzieł autorskich - utworów. Niejednokrotnie powstają staraniem konkretnego wydawnictwa i Ministerstwa Edukacji Narodowej nie może ich dowolnie powielać w sytuacji, gdy wydawnictwa na podstawie umów z autorami drukują te programy. Są one czasem przedstawiane w czasopiśmie przedmiotowo-metodycznym. W związku z tym w załączonej informacji o programach podajemy nazwy i adresy wydawnictw, gdzie programy te można nabyć. Dotyczy to przede wszystkim programów nauczania opracowanych i dopuszczonych przez MEN po 1993 roku.

Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych dopuszcza możliwość powielania pojedynczych egzemplarzy odpowiedniego programu w celu uzupełniania zbiorów bibliotek szkolnych tylko wówczas, gdy program został opublikowany i jest niedostępny w handlu (Dz.U. Nr 24, poz. 83, 1994r.)

Dyrektor Departamentu mgr Władysława Piwońska

Programy zweryfikowane i opracowane w latach 1981 - 1993

Przedszkole

1. Program wychowania w przedszkolu dla dzieci 3-6 letnich, Nr: MEN-DKO-4013-3/92
2. Program wychowania w przedszkolu, Nr: DKO-4013-1/92
- 2a. Program pracy wychowawczo-dydaktycznej z dziećmi sześciolletnimi objętymi jednorocznym oddziaływaniem przedszkolnym, Nr: DKO-4013-2/9

Nauczanie początkowe

3. Program nauczania początkowego, klasy I-III (zbiorczo: j. polski, matematyka, środowisko społ. przyrodnicze, plasyka, muzyka, technika, kultura fizyczna) Nr: DKO-4041-1/92

Klasy IV-VIII szkoły podstawowej

4. Język polski, klasa IV-VIII, Nr: DKO1-4014-16/90
5. Języki zachodnioeuropejskie (angielski, francuski, niemiecki) Nr: DKO1-4041-28/90
6. Język rosyjski, klasy V-VIII, Nr: SN 40-126/82
7. Matematyka, klasy IV-VIII, Nr: DKO1-4014-22/90
8. Wiedza o społeczeństwie, klasa viii, Nr: DKO1-4014-18/90
9. Geografia, klasy IV-VIII, Nr: DKO1-14-23/90
10. Geografia, klasy IV-VIII, Nr: DKO1-4041-23/90
11. Biologia z higieną, klasy IV-VIII, Nr: DKO1-4041-19/90
12. Fizyka, klasy IV-VIII, Nr: DKO1-4014-21/90
13. Chemia, klasy VII-VIII, Nr: DKO1-4041-23/90
14. Technika (jeżeli w klasie jest informatyka), klasy IV-VII, Nr: DKO1-4041-24/90/I
15. Technika, klasy IV-VIII, Nr: DKO1-4014-24/90/II
16. Technika, klasy VII-VIII (programy do wyboru), Nr: DKO1-4041-24/90/III
17. Plastyka, klasy IV-VIII, Nr: DKO4-4016-71/90
18. Muzyka, klasy IV-VIII, Nr: SN 40-79/83
19. Kultura fizyczna, klasy IV-VIII, Nr: SN 40-108/83
20. Elementy informatyki, klasa VIII, Nr: DKO 1-4014-25/90
21. Etyka, klasy IV-VIII (opr. Jędrzej Stanisławek), Nr: DKO/BR-4014-2/92
22. Przystosowanie czytelnicze i informacyjne (opr. Barbara Tomkiewicz i Wiesława Papierska), Nr: DKO 1-4014-26/90

Szkoły ponadpodstawowe

- 23a+b. Język polski, liceum ogól. i średnie szkoły zawodowe, (wersja I i wersja II), Nr pr. DKO 2-4015-19/90 i DKO 2-4015-18/90
- 23c. Język polski, szkoła zasadnicza, Nr pr. OP 23-4133-/84
- 23d. Język polski, szkoła średnia na podbudowie szk., zasadniczej, Nr pr. OP 23-4131-3/85
- 24a. Język rosyjski, liceum ogólnokształcące +średnie szkoły zawodowe (dla rozpoczynających naukę tego języka w szkole średniej), Nr pr. DKO-4015/7/93
- 24b. Język rosyjski, liceum ogólnokształcące, Nr pr. OP 23-4120-40/85
- 24c. Język rosyjski, szkoła zasadnicza, Nr pr. DKO4-4016-19/90
- 24d. Język rosyjski, liceum ekonomiczne, liceum ogólnokształcące oraz inne średnie szkoły zawodowe, Nr pr. DKO-4015-11/93
25. Język angielski, francuski, niemiecki, liceum ogólnokształcące (c.d. ze szk. podstawowej), Nr pr. OP 23-4120-29/84
26. Język angielski, francuski, niemiecki - liceum ogólnokształcące klasy I-IV, Nr pr. OP 23-4120-2/84
27. Język angielski, francuski, niemiecki - liceum ogólnokształcące (nauka rozszerzona), Nr op. OP 23-4120-2/85
28. Język angielski dla liceum ogólnokształcącego od kl. VIII włącznie (rozszerzony, eksperymentalny), Nr pr. DKO 4035-11-4/92
29. Język niemiecki dla klasy wstępnej oraz klas I-IV liceum ogólnokształcącego dwujęzycznego. (eksperymentalnie w kl. VIII SP), Nr pr. DKO 4035-11-4/92 i DKO 4015/93
30. Język włoski dla liceum ogólnokształcącego, Nr pr. DKO 4015-1/92
31. Język francuski dla klasy wstępnej oraz klas I-IV liceum ogólnokształcącego dwujęzycznego, Nr pr. Decyzja Nr 11 MEN z dn. 30.IV.1991r.
32. Język francuski (3 godz. tyg.) dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. DKO 4015-5/93
33. Język francuski (6 godz. tyg.), dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. DKO 4015-6/93
34. Język hiszpański dla liceum ogólnokształcącego, Nr pr. SN 40-30/81
35. Język hiszpański dla klasy wstępnej liceum ogólnokształcącego dwujęzycznego, Nr pr. DKO 4015-3/93
36. Język łaciński dla liceum ogólnokształcącego, profil: podstawowy, humanistyczny i matematyczno-fizyczny, Nr pr. OP 23-4120-13/84
37. Język łaciński dla liceum ogólnokształcącego, profil klasyczny, Nr pr. OP 23-4120-12/84
38. Język łaciński dla liceum ogólnokształcącego, profil biologiczno-chemiczny, Nr pr. OP 23-4120-11/84
39. Język grecki dla liceum ogólnokształcącego, profil klasyczny, Nr pr. OP 23-4120-10/84
40. Język angielski, francuski, niemiecki, dla średnich szkół zawodowych (i szkół zasadniczych) Nr pr. Op 23-4130-1/84
41. Język angielski, francuski, niemiecki, dla liceum ekonomicznego (i szkół zasadniczych), Nr pr. OP 23-4132-1/84
42. Język angielski, francuski, niemiecki, dla szkół średnich na podbudowie szkoły zasadniczej, Nr pr. OP 23-4130-5/84
43. Historia dla liceum ogólnokształcącego, Nr pr. DKO 2-4015-20/90
44. Wiedza o społeczeństwie dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. DKO 2-4015-21/90
45. Biologia z higieną i ochroną środowiska dla liceum ogólnokształcącego, Nr pr. DKO 2-4015-22/90
46. Geografia dla liceum ogólnokształcącego, Nr pr. DKO 2-4015-23/90
47. Matematyka dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. DKO 2-4015-24/90
48. Fizyka z astronomią dla liceum ogólnokształcącego, Nr pr. DKO 2-4015-24/90
49. Chemia dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. DKO 2-4015-26/90
50. Technika dla kl. I liceum ogólnokształcącego, Nr pr. DKO 2-4015-27/90 wersja A
51. Technika dla kl. II liceum ogólnokształcącego, Nr pr. DKO 2-4015-28/90 wersja B
52. Plastyka dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. OP 23-4120-14/84
53. Muzyka dla liceum ogólnokształcącego średnich szkół zawodowych, Nr pr. OP 23-4120-7/84
54. Elementy informatyki dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych (patrz pozycja 91, 92, 93)
55. Przystosowanie obronne dla liceum ogólnokształcącego, średnich szkół zawodowych i szkół zasadniczych, Nr pr. DKO 2-4015-29/90
56. Kultura fizyczna dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. OP 23-4120-4/84
57. Etyka dla liceum ogólnokształcącego, średnich szkół zawodowych i szkół zasadniczych (opr. Andrzej Potocki), Nr pr. DKO/BR-4015-2/92
58. Etyka dla liceum ogólnokształcącego, średnich szkół zawodowych i szkół zasadniczych. (opr. Jacek Hołówka, Magdalena Środa), Nr pr. DKO/BR-4015-1/92
59. Ochrona i kształtowanie środowiska, przedmiot uzupełniający dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. OP 23-4120-20/84
60. Wybrane zagadnienia z pedagogiki i psychologii, przedmiot uzupełniający dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. OP 23-4120-26/84
61. Zajęcia fakultatywne grupa humanistyczna dla profilu podstawowego liceum ogólnokształcącego Nr pr. OP 23-4120-30/85
62. Zajęcia fakultatywne grupa matematyczno-fizyczna dla profilu podstawowego liceum ogólnokształcącego Nr pr. OP 23-4120-36/85
63. Zajęcia fakultatywne grupa przyrodnicza dla profilu podstawowego liceum ogólnokształcącego Nr pr. OP 23-4120-37/85
64. Zajęcia fakultatywne grupa techniczna dla profilu podstawowego liceum ogólnokształcącego Nr pr. OP 23-4120-34/85
65. Przystosowanie czytelnicze i informacyjne dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. OP 23-4120-16/84
66. Praktyki uczniowskie dla profilu pedagogicznego liceum ogólnokształcącego, Nr pr. OP 23-4120-32/85
67. Historia dla szkół średnich zawodowych, Nr pr. DKO 4-4016-3/90
68. Biologia z ochroną środowiska dla średnich szkół zawodowych, Nr pr. OP 23-4135-1/85.
70. Geografia dla liceum ogólnokształcącego i średnich szkół zawodowych, Nr pr. OP 23-4120-6/84
71. Geografia dla szkół średnich na podbudowie szkoły zasadniczej, Nr pr. OP 23-4135-2/85
72. Kultura fizyczna dla średnich szkół zawodowych (także na podbudowie szkoły zasadniczej), Nr pr. OP 23-4130-4/84
73. Historia dla szkół zasadniczych, Nr pr. DKO 4-4016-13/90
74. Matematyka dla szkół zasadniczych, Nr pr. MP 1-M-482-18/82

75. Fizyka dla szkół zasadniczych, Nr pr. OP 23-4133-9/84
 76. Geografia dla szkół zasadniczych, Nr pr. OP 23-4133-4/84
 77. Kultura fizyczna dla szkół zasadniczych, Nr pr. OP 23-4133-11/84
 78. Przystosowanie czytelnice i informacyjne dla szkół zasadniczych, Nr pr. OP 23-4133-6/84
 79. Plastyka dla szkół zasadniczych, Nr pr. OP 23-4133-5/84
 80. Muzyka dla szkół zasadniczych, Nr pr. OP 23-4133-7/84
 81. Fizyka dla szkół średnich na podbudowie szkoły zasadniczej, Nr pr. OP 23-4131-4/85
 82. Fizyka dla średnich szkół zawodowych, wariant A i wariant B, Nr pr. OP 23-4130-2/84
 83. Geografia dla szkół średnich na podbudowie szkoły zasadniczej, Nr pr. OP 23-4135-2/84
 84. -

Programy inne

85. Historia Litwy dla szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego z litewskim językiem nauczania Aut. Irena Czepla, Julianna Racis, Bronisław Makowski we współpracy ze Wspólnotą Litwinów w Polsce, Nr pr. DKO-0146-22/92
 86. Język słowacki dla szkół podstawowych ze słowackim językiem nauczania. Praca zespołowa, Nr pr. DKO-0146-21/93
 87. Minimum programowe przedmiotów ogólnokształcących dla szkół podstawowych i szkół średnich, jako załącznik do Zarządzenia Ministra Edukacji Narodowej, Nr 23 z dnia 18 sierpnia 1992 r.
 88. Kształcenie obywatelskie - rozszerzony program nauczania „wiedzy o społeczeństwie” dla szkoły podstawowej. Praca zespołowa, Nr DN-078-42/93/I, Wyd. Centrum Edukacji Obywatelskiej, ul. Sierpecka 6/32 01-593 Warszawa
 89. Kształcenie obywatelskie - rozszerzony program nauczania „wiedzy o społeczeństwie” dla szkół średnich. Praca zespołowa, Nr DN-078-42/93/II. Kształcenie obywatelskie - scenariusze lekcji, Nr Dn-078-42/93/III. Wyd. Centrum Edukacji Obywatelskiej, ul. Sierpecka 6/32, 01-593 Warszawa

Programy opracowane po 1993 r.

90. „*Matematyka 2001*” dla klas IV-VIII szkoły podstawowej, AUT Mirosław Dąbrowski, Piotr Piskorski, Wacław Zawadowski, Nr DKO-4014-2/94. Opublikowany przez WSiP, tel. c.26-54-51, 00-950 Warszawa, Pl. Dąbrowskiego 8.
 91. Elementy informatyki dla szkół średnich. Praca zespołowa pod kier. Macieją M. Sysłę. Nr DKO-4015-3/94 (udostępnia MEN)
 92. Elementy informatyki dla szkół średnich. Praca zespołowa pod kier. Andrzeja Waleta. Nr DKO-4015-4/94 (udostępnia MEN)
 93. Elementy informatyki dla szkół średnich. Aut. Grzegorz Płoszajski. Nr DKO-4015-6/95 (opublikowany przez WSiP)
 94. Etyka dla szkół średnich. Aut. Jędrzej Stanisławek. Nr DKO-4015-6/94 (udostępnia MEN)
 95. „*Błękitna matematyka*” dla klas I-VIII szkoły podstawowej. Praca zespołowa pod przewodnictwem Bogdana J. Noweckiego. NR DKO-4014-1/95. Opublikowany przez Wydawnictwo KLEKS, 43-300 Bielsko-Biała, ul. Cieszyńska 317
 96. „*To lubię!*” program nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkoły podstawowej. Aut. Maria Jędrzychowska, Zofia Agnieszka Kłakówna, Halina Mrazek, Iwona Steczko. Nr DKO-4014-3/95. Opublikowany przez Wydawnictwo Edukacyjne, 31-138 Kraków, ul. Łobzowska 57
 97. Język białoruski dla klas II-VIII szkoły podstawowej z dodatkową nauką języka białoruskiego. Aut. Nina Barszczewska, Tamara Rusaczyk, Olga Sienkiewicz we współpracy z Białoruskim Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym. Nr DKO-4014-2/95 (udostępnia MEN)
 98. Uzupełnienie programu nauczania Geografii o tematykę białoruską i regionalną dla szkół podstawowych i liceum ogólnokształcącego z dodatkową nauką języka białoruskiego (woj. białostockie). Aut. Jerzy Bajana. Nr DKO-0146-12/95 (udostępnia MEN)
 99. Język ukraiński dla liceum ogólnokształcącego z ukraińskim językiem nauczania. Aut. Maria Mandryk-Fil, Lubomira Tchórz, Iwan Spiwak, Jerzy Kertyczak. Nr DKO-4015-2/95 (udostępnia MEN)
 100. Historia Ukrainy dla liceum ogólnokształcącego z ukraińskim językiem nauczania. Aut. Jerzy Necio przy współpracy Związku Ukraińców w Polsce. Nr DKO-4015-3/95 (udostępnia MEN)

101. Geografia Ukrainy dla liceum ogólnokształcącego z ukraińskim językiem nauczania. Aut. Dariusz Hawrylec przy współpracy Związku Ukraińców w Polsce. Nr DKO-4015-4/95 (udostępnia MEN)
 102. Język i literatura hiszpańska dla klas I-IV dwujęzycznego liceum ogólnokształcącego. AUT AM, elia Vercher Moreno, Maria Jose Collado Martinez, Ester Rabasco Macias. Nr DKO-4015-5/95 (udostępnia MEN)
 103. Język niemiecki dla szkół średnich. Poziom zaawansowany. Curriculum Deutsch als Fremdsprache. Aut. Grzegorz Pluciński, Elżbieta Reymont, Agnieszka Sibiga. Nr DKO-4015-7/95
 104. Język rosyjski dla rozpoczynających naukę w szkole ponadpodstawowej (kurs trzyletni). Opr. zespół pod kier. Barbary Lipskiej. Nr DKO-4016-1/94/95 (udostępnia MEN)
 105. Ramowy program edukacji komunikacyjnej (dot. ruchu drogowego) do realizacji w ramach przedmiotu „technika” w klasach I-VIII szkoły podstawowej, stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 2 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 lutego 1995r. Opracował zespół pracowników Policji i Wojewódzkich Ośrodków Politechnicznych. (udostępnia MEN)
 106. Bezpieczeństwo ruchu drogowego - program edukacyjny do realizacji w ramach przedmiotu „technika” w klasach I-VIII szkoły podstawowej. Aut. Maria Dąbrowska-Loranc, Ida Leśnikowska-Matusiak. Współpraca aut. Anna Grochowska, Grażyna Komerska, Teresa Turkowska. Nr DKO-4014-4/95
 107. Program wychowania komunikacyjnego dla przedszkoli, szkół podstawowych i szkół średnich ogólnokształcących. Przygotowanie do uczestnictwa w ruchu drogowym i turystyce. Aut. Bogumiła Bogucka-Osińska, Ewa Królicka, Danuta Łazuchiewicz, Hanna Usielska-Ptaszek. Nr DKO 4013/3/96 - przedszkole, Nr DKO 4014/2/96 - szkoła podstawowa, Nr DKO 4015/1/96 - liceum ogólnokształcące (udostępnia MEN)
 108. Bezpieczeństwo ruchu drogowego. Program Wychowania Komunikacyjnego w przedszkolu. Aut. Ida Leśnikowska-Matusiak i Maria Dąbrowska-Loranc. Nr DKO-4013-4/96. Program stanowi uzupełnienie istniejącego programu wychowania w przedszkolu Nr DKO-4013-1/92
 109. Biologia środowiskowa dla klas IV-VIII szkoły podstawowej (biologia z higieną i ochroną środowiska). Nr DKO-4014-1/96. Opublikowany przez Wydawnictwo Edukacyjne Zofii Dobkowskiej ŻAK, 00-852 Warszawa, ul. Żelazna 54
 110. Biologia (biologia z higieną) dla klas IV-VIII szkoły podstawowej. Aut. E. Korolewska-Batura, M. Leśniewska, G. Stępczak. NR DKO-4014-3/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
 111. Biologia XXI dla liceum ogólnokształcącego (biologia z higieną i ochroną środowiska). Aut. A. Jerzmanowski, L. Kaczmarek, B. Kamińska-Kaczmarek, K. Spalik, K. Staroń. Nr DKO-4015-2/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
 112. Historia dla klasy IV szkoły podstawowej. Nr DKO-4014-5/95/96. Aut. W. Surdyk-Fertsch, B. Szeweluk-Wyrwa (udostępnia MEN)
 113. Matematyka dla szkoły średniej. Aut. M. Bryński, N. Dróbka, J. Kaja, K. Szymański. Nr DKO-4015-3/96. Poracowany z inicjatywy WSiP
 114. Przystosowanie obronne dla szkoły średniej. Aut. G. Adamczyk, B. Breikopf, R. Miter, Z. Worwa. Nr DKO-4015-6/96. Poracowany z inicjatywy WSiP
 115. Język rosyjski dla szkoły średniej (kurs podstawowy). Aut. H. Dąbrowska, J. Stankiewicz, M. Zyber. Nr DKO-4015-5/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
 116. Język rosyjski dla szkoły średniej (kurs podstawowy). Aut. H. Dąbrowska, D. Dziewanowska, J. Stankiewicz, M. Zyber. Nr DKO-4015-6/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
 117. Język szwedzki dla liceum ogólnokształcącego. Aut. Janina Petek. Nr DKO-4015-8/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
 118. Edukacja ekologiczna w przedszkolu. Aut. Grażyna Kutylowska. Nr DKO-4013-2/96. Publikowany przez „Didasko”s.c., Warszawa. ul. Szaserów 124
 119. Tematyka kaszubska w nauczaniu języka polskiego (język kaszubski) dla klas IV-VIII szkoły podstawowej. Aut. T. Lipski. Nr DKO-4014-4/96. (udostępnia MEN)
 120. Historia Pomorza dla klas IV-VIII szkoły podstawowej. Aut. E. Brzeska. Nr DKO-4014-45/96 (udostępnia MEN)
 121. „*Słowa jak klucze*” program nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkoły podstawowej. Aut. T. Bugajska, M. Gudro, D. Kwaśniewski, M. Małachowska, E. Tomińska, G. Witak-Wcisło, T. Zawisza-Chlebowska. Nr DKO-4014-7/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
 123. Historia dla szkoły podstawowej. Aut. Z. T. Kozłowska, W. Mędrzecki, M. Sobańska-Bondaruk, E. Wipszycka-Bravo, K. Zielińska. Nr DKO-4014-8/96. Opracowany z inicjatywy WSiP

124. Historia dla liceum ogólnokształcącego. Aut. Z.T. Kozłowska, W. Mędrzecki, M. Sobańska-Bondaruk, E. Wipszycka-Bravo, K. Zielińska. Nr DKO-4014-10/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
125. Wiedza o społeczeństwie dla szkoły podstawowej. Aut. B. Burda, B. Halczak, W. Jakubowski, E. Marciniak, K. Mierzejewska-Orzechowska, K.A. Wojtaszczyk. Nr DKO-4014-9/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
126. Chemia dla szkoły średniej. Aut. A. Bogdańska-Zarembina, A. Burewicz, R.M. Janiuk, Z. Kluz, E.I. Matusewicz, J. Sobczak. Nr DKO-4014-15/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
127. Chemia dla szkoły podstawowej. Aut. A. Bogdańska-Zarembina, A. Burewicz, R.M. Janiuk, K. Skrok, J. Sobczak. Nr DKO-4014-10/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
128. Język kaszubski „Domoczna” dla szkół średnich. Aut. T. Lipski. Nr DKO-4015-7/96 (udostępnia MEN)
129. Wiedza o społeczeństwie dla szkoły średniej. Aut. W. Jakubowski, E. Marciniak, K. Mierzejewska-Orzechowska. Nr DKO-4015-11/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
130. Filozofia dla szkoły średniej. Aut. J. Hołówka, M. Środa, T.R. Wiśniewski. Nr DKO-4015-12/96. Opracowany z inicjatywy WSiP
131. Język hiszpański dla liceum ogólnokształcącego (kurs podstawowy). Aut. M.D. Burska, D. Kurzyca, A.A. Murcian Soriano. Nr DKO-4015-13/96. Opracowany z inicjatywy WSiP

Inne programy edukacyjne

Wiedza o życiu seksualnym człowieka - zasady świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartościach rodziny, życiu poczętym oraz metodach i środkach świadomej prokreacji - załącznik do Zarządzenia Ministra Edukacji Narodowej Nr 26 z dnia 18 sierpnia 1993r.

Dziedzictwo kulturowe w regionie - założenia programowe kształcenia i wychowania regionalnego: kultury, historii, wartości, postaw. Do realizacji w różnych przedmiotach nauczania i w działalności pozalekcyjnej. Praca zespołowa. Nr DKO-4030-50/95. (udostępnia MEN)

Porządek i przygoda - lekcje twórczości dla klasy VII i VIII szkoły podstawowej do wykorzystania podczas godzin do dyspozycji wychowawcy i dyrektora lub w czasie innych zajęć z uczniami. Praca Zespołowa. Nr DKO-075-182/95. Opracowany z inicjatywy WSiP

UWAGA

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli otrzymał z MEN następujące programy nauczania

1. *”To lubię! Program nauczania języka polskiego w szkole podstawowej. Klasy IV-VIII”* opracowany przez Marię Jędrychowską, Zofię Kłakównę, Halinę Mrazek i Iwonę Steczko. Wydawnictwo Edukacyjne Kraków 1996. Decyzja MEN z dnia 25 maja 1995 roku nr DKO-4014 -3/95 Objasnienia do programu oraz wskazówki do jego realizacji znajdują się w książkach dla nauczyciela do podręczników „To lubię!”

2. *Biologia z higieną i ochroną przyrody. Program nauczania w klasach IV-VIII szkoły podstawowej.* Zzatwierdzony do użytku szkolnego przez MEN w dniu 3 lipca 1996 r.; nr decyzji DKO 4014-3/96. WSiP Warszawa 1996. zespół autorski: Elżbieta Koralewska-Batura, Małgorzata Leśniewska, Gabriela Stępczak, Kazimierz Stępczak - opracował także nowe podręczniki wraz z zeszytami ćwiczeń.

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku dysponuje również następującymi programami:

1. Program liceum ogólnokształcącego oraz liceum zawodowego i technikum: Elementy informatyki (programy do wyboru), Nr DKO-4015-3/94/WS. Decyzja MEN z 20.05.1994r.
2. Program nauczania języka rosyjskiego dla rozpoczynających naukę w szkole ponadpodstawowej (kurs 3-letni), Nr DKO-4016-1/94/95
3. Program edukacji ekologicznej w przedszkolu. Opr.G. Kutylowska, Nr DKO-4013-2/96
4. Płoszajski Grzegorz: Elementy informatyki. Przedmiot ogólnokształc. Program szkoły średniej zawodowej oraz ogólnokształc. Nr DKO-4015-6/95. Decyzja MEN z 13.04.1995r.
5. Biologia środowiskowa. Program nauczania biologii z higieną i ochroną środowiska w klasach 4 -8 szkoły podstawowej (autorski) Barbara Klimuszko. Zatwierdzony do użytku szkolnego przez MEN w dn. 23.02.1996r. Nr DKO-4014-1/96
6. Program zajęć z etyki dla szkoły średniej. Opr. Jędrzej Stanisławek Nr DKO-4015-6/94
7. Program nauczania języka niemieckiego w szk. średnich - poziom zaawansowany. Opr. Grzegorz Pluciński, Elżbieta Reymont, Agnieszka Sibiga, Nr DKO-4015-7/95/WS, decyzja MEN z 8.06.95r.
8. Program nauczania matematyki w klasach 4 - 8 szkoły podstawowej "Matematyka 2001" Nr. DKO-4014-2/94/WS. Decyzja z 11.06.94r.
9. Program wychowania komunikacyjnego dla przedszkoli, szkół podstawowych i średnich, szkół ogólnokształcących. Nr DKO-4013-3/96-przedszkola, Nr DKO-4014-2/96-szkoły podstawowe,

Zwracamy uwagę na:

1. Obwieszczenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 listopada 1996 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie. Załącznik: Jednolity tekst Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. (Dz. U.Nr 143, poz. 663).

2. Rozporządzenie Ministra edukacji Narodowej z dnia 10 października 1996 r. w sprawie pomocy dla usamodzielnianych wychowanków niektórych rodzajów placówek opiekuńczo - wychowawczych i resocjalizacyjnych oraz rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 127, poz. 597).

3. Zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 listopada 1996 r. w sprawie zasad organizowania przez szkoły i placówki publiczne gimnastyki korekcyjnej oraz nadobowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego (M.P. nr 83, poz. 724).

Wniośki
z posiedzenia Zespołu Samokształceniowego
Kuratorów i Wicekuratorów
Regionu Północno-Zachodniego
(Barzkowice - 14-15 listopada 1996),

1. Wprowadzić zmiany w przepisach oświatowych umożliwiających realizację programu „Nowa Matura” (zarządzenie w sprawach oceniania, klasyfikowania i promowania w szkołach publicznych dla dzieci i młodzieży, zasad przeprowadzania egzaminu dojrzałości, zasad wydawania oraz wzorów świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych oraz planowanych zmian)
2. Tworzyć uregulowania prawne umożliwiające testowanie w skali kraju wypracowanych rozwiązań w ramach programu „Nowa Matura”.
3. Tworzyć zasady współpracy i wzajemnych relacji między realizatorami programu „Nowa Matura” a uczelniami wyższymi (zmiany w ustawie o szkolnictwie wyższym).
4. Zapewnić środki finansowe w budżetach placówek doskonalenia na powszechne przygotowanie nauczycieli i nadzoru pedagogicznego do zadań wynikających z wdrożenia NOWEJ MATURY.
5. Określić rolę Kuratora Oświaty wobec zmian wynikających z programu „Nowa Matura”.
6. Stworzyć algorytm podziału budżetu państwa na zadania szkół i placówek prowadzonych przez Kuratorów Oświaty.
7. Wydzielić z subwencji oświatowej przekazywanej samorządom fundusz na nagrody Kuratora i Ministra Edukacji Narodowej.
8. Powrócić do zasady, iż fundusz na inwestycje szkół podstawowych i ponadpodstawowych będzie wspólny dla danego województwa. Jego dysponentem powinien być Kurator Oświaty.
9. Przeprowadzić uregulowania plac Kuratorów Oświaty na posiedzeniu Sejmowej Komisji Edukacji przez organy rządowej administracji ogólnej w województwie.
10. Uczynić zasadą zapraszanie reprezentantów Kuratorów Oświaty na posiedzenia Sejmowej Komisji Edukacji w przypadkach rozstrzygania problemów merytorycznych oświaty.
11. Zwiększyć środki finansowe na prowadzenie domów dziecka i placówek opiekuńczo-wychowawczych.
12. Zmienić system obsługi rodzin zastępczych, wprowadzając go do całego pakietu osłonowego (socjalnego) rodziny.
13. Przy powoływaniu koordynatora - rzecznika praw ucznia, wprowadzić system powszechnej konsultacji ze środowiskiem samorządów lokalnych i uczniowskich.
14. traktować niższą wymiaru zajęć dla dyrektora publicznej szkoły i placówki oświatowej jako podstawę do stwierdzenia, że nie należy łączyć tego stanowiska z funkcją kierownika placówki niepublicznej.
15. Przy tworzących się konfliktach na bazie sieci szkolnych w gminach, kuratorzy powinni zajmować zdecydowanie stanowiska i informować merytoryczne departamenty MEN.
16. Uszczegółowić przepisy prawne dotyczące sprawowania nadzoru pedagogicznego nad placówkami niepublicznymi.

mgr Stanisław Polańczyk - Kurator Oświaty w Koszalinie

(Przedruk z Koszalińskiego Biuletynu Oświatowego Nr 12/1996)

"Vulcan"- placówka , doskonalenia nauczycieli

*Na podstawie paragrafu 3 ust. 3, pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 1992 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli /Dz.U. nr 63, poz. 317/ wpisuje do rejestru placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnopolskim: **Ośrodek Doskonalenia Kadry Kierowniczej Oświaty VULCAN z siedzibą we Wrocławiu, ul. Kazimierska 15. Organem prowadzącym placówkę jest: VULCAN sp. z o. o. 51 -657 Wrocław, ul Kazimierska 15.***

Celem placówki jest podnoszenie poziomu merytorycznego wiedzy z zakresu organizacji i zarządzania w szkołach, placówkach oświatowych, organach prowadzących i nadzorujących szkoły.

W szczególności placówka będzie spełniać następujące zadania: 1) diagnozowanie stanu kwalifikacji kadry kierowniczej oświaty tj. dyrektorów szkół, dyrektorów wydziałów oświaty urzędów gminnych itp.; 2) gromadzenie, opracowywanie i upowszechnianie informacji o nowoczesnych metodach kierowania szkołami i placówkami oświatowymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii informacyjnej; 3) organizowanie doskonalenia i dokształcania kadry kierowniczej oświaty w zakresie organizacji i zarządzania; 4) upowszechnianie nowych metod, technik i środków zarządzania szkołami ze szczególnym uwzględnieniem technologii informacyjnej, także poprzez prowadzenie działalności wydawniczej; 5) inicjowanie i merytoryczne wspieranie zmian w praktyce zarządzania szkołami i placówkami na poziomie: dyrektorów szkół, organów prowadzących oraz nadzoru pedagogicznego; 6) współpraca z wszelkimi instytucjami i osobami, które zainteresowane są rozwojem metod zarządzania szkołami w Polsce; 7) prowadzenie projektów studialnych dotyczących wdrażania nowych technologii w zarządzaniu szkołami, w szczególności dotyczących gromadzenia i przetwarzania informacji o szkołach i placówkach oświatowych; 8) doradztwo prawne dla organów prowadzących szkoły i placówki oświatowe.

Dyrektor Departamentu dr Józef Lepiech

Informacja o programach komputerowych do zarządzania szkołą i oświatą:

Przedsiębiorstwo Wdrożeniowo-Produkcyjne

Q-Bit Sp. z o. o. 44-100 Gliwice, ul. Rybnicka 84.

Biuro Handlowe: 44-100 Gliwice, ul. Żwirki i Wigury 85,

tel. (0-32) 31-57-42, 132-00-43, 130-15-16, 130-15-17,

Fax (0-31) 130-15-18.

System SQOLA, w skład którego wchodzi:

program QBank-as będący zestawem i generatorem aplikacji baz danych dla szkoły, pozwalający łatwo tworzyć i modyfikować dowolne własne bazy danych.

Firma dysponuje dla szkoły następującymi aplikacjami baz danych:

- KSIĘGA UCZNIÓW - bank danych uczniów zawierający m. in. takie informacje jak: dane osobowe ucznia i jego rodziców, nr legitymacji uczniowskiej, datę przyjęcia i ukończenia szkoły,
- KSIĘGA ABSOLWENTÓW - bank danych absolwentów szkoły tworzony z danych banku KSIĘGA UCZNIÓW,
- NOWOPRZYJMOWANI - bank danych kandydatów do pierwszych klas,
- BIBLIOTEKA - bank danych woluminów bibliotecznych - tytuł, autor, wydawnictwo, rok wydania, cena,
- WYPOŻYCZAJĄCY - bank danych będący rejestrem korzystających z biblioteki: bank zasilany danymi z banków KSIĘGA UCZNIÓW i BIBLIOTEKA,
- ARKUSZ OCEN - bank danych zawierający oceny semestralne oraz dane dotyczące frekwencji, wyróżnień i nagród: bank zasilany danymi z banku KSIĘGA UCZNIÓW,
- ARKUSZ PIERWSZOKLASISTY - bank danych dla uczniów pierwszych klas szkół podstawowych zawierający oceny opisowe,
- PRACOWNICY - bank danych nauczycieli, pracowników administracji i obsługi w szkole: dane osobowe pracowników dotyczące miejsca zamieszkania, stanu rodzinnego, wykształcenia, ukończenia kursów, odznaczeń, wyróżnień i nagród, znajomości języków obcych itp.,
- REGISTRATURA - bank danych zawierający rejestr pism przychodzących i wychodzących,
- BIBLIOTEKA SEKRETARIATU - bank danych książek, wydawnictw, aktów normatywnych itp. będących na wyposażeniu sekretariatu szkolnego,
- AKCJE SOCJALNE - bank danych zawierający dane dotyczące prowadzonych akcji socjalnych dla pracowników i ich rodzin oraz dofinansowania.

Program Qbank pozwala łatwo tworzyć dowolne banki danych stosownie do potrzeb bieżących. Moduł transferu danych pozwala wymieniać dane z innymi programami poprzez pliki DBF i WK1. Program QBank-az będący zestawem i generatorem aplikacji baz danych dla zespołu obsługującego oświatę, pozwalający łatwo tworzyć i modyfikować dowolne własne banki danych.

Firma dysponuje dla zarządzających oświatą następującymi aplikacjami baz danych:

- SZKOŁY - bank danych szkół (przedszkoli) zawierający takie informacje jak: pełna nazwa szkoły, identyfikator, rodzaj adres, imię szkoły, akt powołania, okres kształcenia, nazwy wyuczanych zawodów (kierunki i profile), konto bankowe, region i inne,
- UCZEŃ - bank danych uczniów w poszczególnych szkołach w rozbięciu na płeć, oddziały klasy, zawód (profil), świadczenia,
- KADRY - bank danych nauczycieli, pracowników administracji i obsługi w poszczególnych szkołach: dane liczbowe nauczycieli w osobach i etatach z uwzględnieniem wykształcenia, specjalności: dane dotyczące urlopow, braków kadrowych, odznaczeń i innych,
- EWID-BUD - bank danych nieruchomości zawierający dane ogólne (nr działki, nr rejestru gruntów, nr arkusza mapy, zestawienie liczbowe sal, pracowni innych pomieszczeń itp.), techniczne, dotyczące konstrukcji budynku (ściany, dachy, piwnice, stolarka, instalacje, ogrzewanie) i inne,
- REMONTY - gospodarka remontowa budynków - planowanie, rozliczenie, określenie zakresu i priorytetu remontów.
- QBM - planowanie i kontrola realizacji budżetu,
- Qwant - księgowość,
- Qwark - place,
- Qadr - kadry,
- QInw - księgi inwentarzowe,
- QEST - ewidencja środków trwałych,
- Wstor - gospodarka magazynowa,
- QZP - kasa zapomogowo-pożyczkowa,

PPU TeZetCom Oprogramowanie Komputerowe

48-303 NYSA, ul. Kozielska 61, tel. (0-77) 33-55-77

Firma dysponuje dla szkoły następującymi aplikacjami:

- SEKRETARIAT UCZNIOWSKI SZKOŁY PODSTAWOWEJ,
- SEKRETARIAT UCZNIOWSKI SZKOŁY ŚREDNIEJ - przeznaczony jest do kompleksowej obsługi spraw uczniowskich w szkole,
- KADRY I PŁACE - umożliwiała całościową obsługę spraw pracowniczych (nauczyciele, pracownicy administracji i inni) w szkole podstawowej i średniej, innych placówkach oświatowych, oraz Wydziałach Oświaty UMiG,
- BIBLIOTEKA - całościowa obsługa biblioteki,
- NADLICZBÓWKI - służą do okresowego rozliczania godzin ponadwymiarowych w szkołach średnich i podstawowych,
- INWENTARZ - można prowadzić ewidencję środków materiałowych, program samodzielnie dokonuje wszelkich obliczeń, można łatwo sporządzić spis z natury.

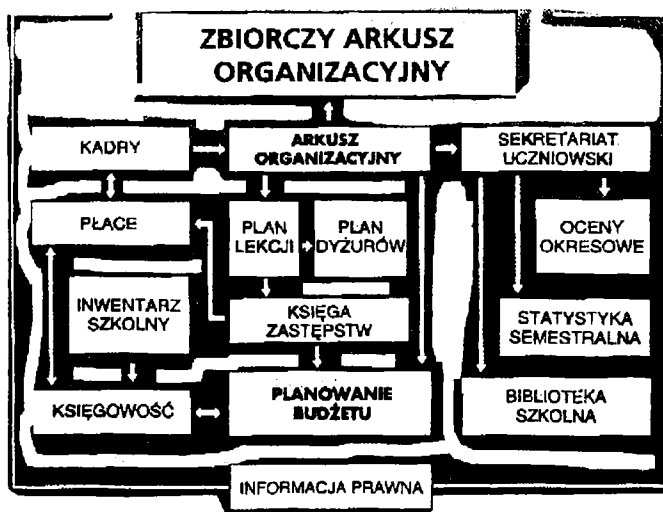
VULCAN 51-657 Wrocław, ul. Kazimierska 15

tel. (0-71) 480158, 728558

Firma dysponuje dla szkoły następującymi aplikacjami:

- INFORMACJA PRAWNA,
- ABONAMENT INFORMACJI PRAWNEJ,
- ARKUSZ ORGANIZACYJNY,
- PLAN LEKCJI 2000,
- KSIĘGA ZASTĘPSTW 2000,
- PLAN DYŻURÓW 2000,
- BIBLIOTEKA SZKOLNA-MOL,
- SEKRETARIAT UCZNIOWSKI 2000,
- STATYSTYKA SEMESTRALNA 2000,
- KADRY/PŁACE,
- KSIĘGOWOŚĆ,
- INWENTARZ SZKOLNY 2000.

Jest to system zintegrowany i powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami odnośnie eksportu i importu danych przedstawia rysunek:

Blisze informacje o programach zamieszcza Biuletyn Informacyjny firmy VULCAN

Informacje wybrał Z. Janeczko

„Bezpieczna droga” - obowiązki strażnika szkolnego

Strażnik szkolny zatrudniony jest przez właściwy organ samorządu terytorialnego - gminę, w porozumieniu z rejonowym urzędem pracy, kuratorium oświaty oraz komendą rejonową policji. W związku z tym nadzór organizacyjny nad przygotowaniem strażnika do pracy na szczeblu lokalnym, w odniesieniu do prawnych podstaw zatrudnienia, szkolenia, zwolnienia z pracy, formalności związanych z czasową nieobecnością w pracy itp. - sprawuje gmina.

Gmina zobowiązana jest również do zapewnienia strażnikowi odzieży ochronnej w czasie wykonywania przez niego pracy w niekorzystnych warunkach atmosferycznych.

Nadzór w zakresie codziennej dyscypliny pracy strażnika oraz wskazanie szczegółowych obowiązków dokonuje dyrektor szkoły z upoważnienia gminy. Warunki pracy ustala organ zatrudniający w porozumieniu z dyrektorem szkoły biorąc pod uwagę plan lekcji uczniów, plan zajęć pozalekcyjnych oraz zmienność pracy szkoły. Dopuszcza się dłuższe przerwy i powrót strażnika na stanowisko w godzinach popołudniowych, tak by łączny czas pracy był zgodny z umową.

Na początku roku szkolnego dyrektor przedstawia strażnika personelowi szkoły, radzie pedagogicznej, radzie szkoły i uczniom. Wyznacza strażnikowi miejsce przechowywania w szkole ubioru służbowego i innego wyposażenia. Miejsce to nie może być dostępne osobom obcym.

Obowiązki strażnika

1. Strażnik wykonuje swoją pracę na przejściu dla pieszych wytypowanym dla danej szkoły. Strażnik może pełnić swoją pracę w pewnym oddaleniu od szkoły, jeżeli niebezpieczne przejście tam się znajduje, lecz nie poza granicami obwodu szkolnego. Miejsce i godziny pracy ustala organ samorządu terytorialnego zatrudniający strażnika w porozumieniu z komendą rejonową policji i dyrektorem szkoły.

2. Strażnika obowiązuje 8-godz. dzień pracy, chyba że zawarto z nim umowę w skróconym wymiarze godzin.

3. Strażnik czuwa nad bezpieczeństwem pieszych na nadzorowanym przejściu. W tym zakresie wykonuje następujące czynności:

- * przeprowadza przez jezdnię grupy dzieci (przede wszystkim z najmłodszych klas), osoby starsze oraz niepełnosprawne,
- * wstrzymuje ruch pojazdów w celu umożliwienia pieszym, przede wszystkim dzieciom, bezpiecznego przekroczenia jezdni,
- * zezwala kierującym pojazdom na kontynuowanie jazdy, po upewnieniu się, że piesi są bezpieczni,
- * reaguje na nieprawidłowe przechodzenie pieszych przez jezdnię, zabawy dzieci na jezdni lub w jej pobliżu,
- * zwraca uwagę kierującym pojazdami, którzy stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych poprzez np. niewłaściwe zatrzymywanie bądź parkowanie pojazdów na przejściu lub przed przejściem.

Powyższe czynności wykonuje strażnik w sposób nie powodujący zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym; realizuje przekazane przez policjantów zalecenia i uwagi co do sposobu ich wykonywania.

4. W miarę możliwości zwraca uwagę na nieprawidłowe zachowanie

się uczniów dojeżdżających do szkoły rowerami i motorowerami oraz przy wsiadaniu i wysiadaniu z autobusów dowożących dzieci do szkoły.

5. Pomaga nauczycielom przy prowadzeniu praktycznych zajęć z „wychowania komunikacyjnego”, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem podstawowych obowiązków strażnika. Zajęcia takie mogą odbywać się poza otoczeniem szkoły lub podczas jazdy rowerami, na przykład na dziedzińcu szkolnym, na ścieżkach lub w ogródkach ruchu drogowego, w miasteczkach ruchu drogowego.

6. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły lub gminę o zauważonych uszkodzeniach znaków drogowych i urządzeń zabezpieczających w rejonie nadzorowanego przejścia, bądź o konieczności podjęcia działań dla właściwego utrzymania drogi lub usunięcia zaistniałych utrudnień (np. usunięcia zwalnego drzewa).

7. W razie zaistnienia wypadku lub kolizji w nadzorowanym rejonie w miarę możliwości udziela pierwszej pomocy i powiadamia odpowiednie służby ratownicze i policję.

8. Jeżeli nie ma konieczności przebywania strażnika w rejonie przejścia, może on wykonywać obowiązki związane z zapewnieniem porządku i bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły w zakresie określonym przez dyrektora szkoły, a w szczególności zwraca uwagę na przebywanie na terenie szkoły osób obcych, spożywanie alkoholu, narkotyków itp. oraz inne sytuacje zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci. W sytuacjach wymagających interwencji natychmiast powiadamia dyrektora szkoły lub inne służby.

9. Strażnik wykonuje swoje obowiązki w sposób zdecydowany ale taktowny. Jest uprzejmy dla dzieci i wyrozumiały.

10. Przydzielone wyposażenie wykorzystuje zgodnie z przeznaczeniem i dba o jego właściwy stan.

11. Raz w miesiącu (w dniu pobierania wynagrodzenia za pracę) strażnik uczestniczy w spotkaniach szkoleniowo - informacyjnych z przedstawicielami policji i gminy.

12. W okresie zatrudnienia ale w czasie wolnym od nauki (ferie, wakacje) strażnik pozostaje w dyspozycji gminy.

Regulamin został opracowany we współpracy Komendy Głównej Policji, Krajowego Urzędu Pracy, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej.

Polecamy

Jolanta Tokarczyk, Wykorzystanie ćwiczeń logorytmicznych w terapii dzieci z zaburzeniami mowy

ODN, Słupsk 1997

Ze sprawozdania z działalności

Z W T P D w Słupsku

(od.kwietnia 1995 do listopada 1996 roku)

W kwietniu 1995 roku odbył się VI Zjazd Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Słupsku. Na Zjeździe dokonano wyboru nowych władz Zarządu w składzie 25 osób, z którego wyłoniono 9-osobowe Prezydium Zarządu. Prezesem Zarządu został mgr Zygmunt Kulczewski, a Wiceprezesem mgr Bożena Gawlak.

Nad prawidłowością funkcjonowania Zarządu czuwa w nowej kadencji 3 osobowa Wojewódzka Komisja Rewizyjna, której przewodniczącym jest mgr Franciszek Buraczewski. Nowo wybrany Zarząd Wojewódzki został zobowiązany do przeanalizowania i przyjęcia do realizacji /na lata 1995-1998/ wniosków i propozycji ujętych w Uchwałach VI Zjazdu Wojewódzkiego i XII Zjazdu Delegatów Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Wytyczone kierunki działania są podstawą do opracowania planów pracy na okres bieżącej kadencji.

Przyjęte przez Zarząd Wojewódzki kierunki działania na najbliższą kadencję wynikają z dokładnego rozpoznania potrzeb dzieci i ich rodzin. Stanowią one wytyczne do podejmowania zadań przez społeczników, działaczy i pracowników etatowych naszego Stowarzyszenia.

Prezydium Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci na bieżąco kierowało merytoryczną i organizacyjną działalnością zwracając uwagę na poszerzenie działalności Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Na 12 roboczych posiedzeniach (IV.95r - XI 96r) członkowie Prezydium omawiali aktualne problemy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, m in.:

- sposoby zdobywania środków finansowych na działalność opiekuńczo-wychowawczą,
- działalność placówek stałych i sezonowych,
- sprawy kadrowe,
- organizacji kół specjalistycznych (Kola Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo i Kola Dzieci chorych na cukrzycę).

Ponadto członkowie Prezydium dokonywali szczegółowej analizy i oceny działalności finansowej w zakresie:

- utrzymania zarejestrowanych ognisk wychowawczych,
- remontów i modernizacji pomieszczeń przeznaczonych na magazyn sprzętu Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,
- utrzymania i eksploatacji lokalu, w którym mieści się ognisko wychowawcze w Słupsku
- funkcjonowania biura Zarządu Wojewódzkiego Przyjaciół Dzieci.

Zarząd Wojewódzki współpracował ściśle z Kuratorium Oświaty, Zespołami Opieki Społecznej, przedstawicielami władz i samorządów terenowych, a także z Wojewódzką Poradnią Matki i Dziecka.

W okresie od IV. 95r. do XI. 96r. obserwuje się nieznaczny wzrost liczby kół przyjaciół dzieci, członków fizycznych oraz usług w zakresie opieki indywidualnej nad dziećmi i ich rodzinami.

Członkowie fizyczni stan na dzień		Kola Przyjaciół Dzieci stan na dzień	
31.XII. 1995 r.	21 XI 1996 r.	31. XII.1995.	21. XI. 1996 r.
1007	1213	16	24

Nadal istnieje zainteresowanie instytucji oświatowych i kulturalnych w tworzeniu kół Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. W związku z tym może wzrosnąć ilość kół i członków fizycznych, co wykaże sprawozdawczość z ogniw sporządzona na dzień 31. XII. 1996 r. Wzrastająca ilość członków świadczy o tym, iż ludzie chcący pomóc dzieciom tworzą ogniwko-kola tepedowskie, aby pozyskać różnorodną pomoc nie tylko finansową, ale także opiekuńczo-wychowawczą. Z usług naszych korzystają m in. dzieci, rodziny ubogie, placówki oświatowe, domy kultury oraz ogniska Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. W organizacji naszej działają różne rodzaje kół przy placówkach oświatowych i kulturalnych. Zaprzestaly działalności kola przy zakładach pracy i instytucjach.

Dzięki ofiarności i bezinteresowności zaangażowaniu aktywu społecznego i biura Zarządu powstało szereg cennych inicjatyw, które nie zawsze są w stanie w pełni zapewnić pomoc dzieciom oczekującym na nią. Jedną z cenniejszych inicjatyw jest poszerzenie działalności kół specjalistycznych - Kola Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo i Kola Dzieci chorych na cukrzycę.

Z zadowoleniem możemy powiedzieć o tym, że na terenie województwa działa 8 Zarządów terenowych. Istnieją one przede wszystkim w tych miejscowościach, w których funkcjonują ogniska wychowawcze:

<u>Miejskie</u>	<u>Gminne</u>	<u>Miejsko - gminne</u>
Słupsk	Borz Tuchom	Kępice
Lębork	Kobylnica	
Bytów	Przechlewo	
Człuchów		

Kadra wychowawcza ognisk wchodzi w skład Zarządów i jest organizatorem społecznej działalności na rzecz dziecka na swoim terenie.

Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci poinformował Wójtów i Burmistrzów o istnieniu Zarządów i ogniw Towarzystwa Przyjaciół Dzieci na ich terenie, zwracając się jednocześnie z prośbą o wsparcie merytoryczne i finansowe podejmowanych inicjatyw przez w/w jednostki organizacyjne.

Na wniosek dyrektora biura Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci utworzone zostało nowe stanowisko pracy /od dnia 1.II.1996r zatrudniona została p. Irena Pac /, refundowane przez Wojewódzki Ośrodek d/s Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Słupsku. Utworzenie nowego stanowiska pracy spowodowało, iż biuro Zarządu jest w posiadaniu /ze środków PFRON / nowego niezbędnego sprzętu usprawniającego pracę. Wyposażenie to stanowi: komputer, drukarka oraz kserokopiarka.

Ocenia się, iż bieżąca działalność Prezydium Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci dynamizowała pracę biura i placówek wchodzących w skład naszej organizacji.

Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Słupsku przywiązuje dużą wagę do organizacji działań opiekuńczo-wychowawczych w jak najszerszym zakresie. Wynika to nie tylko ze statutu Stowarzyszenia, ale także podyktowane jest istniejącymi zmianami społecznymi, społeczno-ekonomicznymi, które są powodem tworzenia się obszaru ubóstwa, obniżenia

wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin oraz wzrostu niedostosowania społecznego i przestępczości nieletnich.

Dla rozszerzenia działań wychowawczych Zarząd zorganizował 5 stałych placówek opiekuńczo-wychowawczych, którymi są ogniska wychowawcze / liczące do czerwca 96r ogółem: 140 wychowanków / funkcjonują one w Słupsku, Człuchowie, Bytowie i 2 ogniska w Lęborku. Ogniska powstały i mogą funkcjonować dzięki zrozumieniu i przychylności Kuratorium Oświaty, które nie tylko je zarejestrowało, ale wspiera też finansowo. Środki przekazywane przez Kuratorium Oświaty przeznaczone są przede wszystkim na płace dla kadry pedagogicznej zatrudnionej w ogniskach. W nowym roku szkolnym tj: od września 1996 r. Zarząd zobligowany został do nowego sposobu zatrudniania kadry pedagogicznej ognisk - na umowach o pracę, a nie jak poprzednio - umowach zleceniu - zgodnie ze znowelizowanym kodeksem pracy. Nowy sposób zatrudniania pochłania więcej środków finansowych, a dotacja z Kuratorium Oświaty na 1996 rok nie może być zwiększona. Sytuacja ta stała się przyczyną redukcji z 11 etatów ogółem do 5 i 1/4 etatu w 5 ogniskach. Skutkiem tego jest zmniejszenie ilości dzieci / ze 140 do 85 / objętych opieką w 5 działających ogniskach. W miarę możliwości finansowych Zarządu, przewiduje się dofinansowanie działalności ognisk. Wsparciem tych działań są starania Kierowników i kadry pedagogicznej w pozyskiwaniu środków, za które prowadzone jest dożywianie dzieci.

Wspólnie z kadrami zatrudnionymi w ogniskach zrobimy wszystko, aby nie dopuścić do zawieszenia działalności zarejestrowanych ognisk. W tej sytuacji niemożliwe jest tworzenie nowych ognisk, chociaż zapotrzebowanie na tą formę opieki jest bardzo duże. Ogniska cieszą się dużym uznaniem w swoich środowiskach. Dzieci znajdują w nich fachową opiekę wychowawczą i pedagogiczną, posiłek oraz ciepło i zrozumienie, którego niejednokrotnie brak jest w domu rodzinnym.

Uczestnictwo dzieci w zajęciach w ognisku ma korzystny wpływ na zmianę zachowań dzieci. Miernikiem sukcesu wychowawczego jest między innymi to, że wychowankowie :

- uzyskują promocję do klas programowo wyższych, co wznacza motywację do nauki,
- mają zapewniony spokój psychiczny, czują się bezpiecznie,
- systematycznie uczęszczają do ogniska, w którym przez kilka godzin w normalnych warunkach mogą zjeść posiłek, odrobić lekcje i wziąć udział w zajęciach rozwijających ich zainteresowania.
- rodzice wychowanków uczęszczających do ognisk wykazują coraz więcej zainteresowania i angażują się w bieżącą działalność ognisk, chętnie pomagają w przygotowaniu imprez odbywających się w ogniskach.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci jest stałym organizatorem wypoczynku dzieci i młodzieży:

Kolejność: forma wypoczynku, okres, liczba turnusów, liczba dzieci

Kolonie zdrowotne:

* schorzenia układu oddechowego: Lato 95', liczba turnusów - 9, liczba dzieci - 618; Lato 96', liczba turnusów - 3, liczba dzieci - 268.

* wady postawy: Lato 95', 1,23; Lato 96' 1, 73.

* profilaktyczno-terapeutyczna: Lato 96', 1,32.

* nerwice: Lato 96', 3, 115.

Kolonie wypoczynkowe:

* zimowiska wyjazdowe: Zima 96', 4, 201.

* obozy stałe: Lato 96', 2, 63; Lato 96', 6, 201.

* turnus rehabilitacyjny: Lato 95', 1, 88 (w tym 44 rodzice); Lato 96', 1, 100 (w tym 49 rodzice).

Półkolonie: Lato 95', 2, 30; Zima 96', 9,623, Lato 96' 7,227.

* obozy wędrownie: Lato 96', 2,52; Lato 96', 6,146.

* dzieci skierowane przez TPD na placówki do innych organizatorów: Lato 96', 1,1.

* jazd szkoleniowo - rehabilitacyjny dla dzieci KOŁa Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo: Lato 96', 1, 52 (w tym 26 rodzice).

Ogółem : lato 1995 r.- 22 turnusy, 1193 uczestników; zima 1996 r. - 13 turnusy, 824 uczestników; 37 turnusy, 1752 uczestników.

Mimo trudnej sytuacji ekonomicznej wielu rodzin obserwujemy, że w organizowanej przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci akcji wypoczynku z roku na rok bierze udział większa liczba dzieci. Staje się to możliwe dzięki dofinansowaniom:

- ze środków przekazywanych przez Kuratorium Oświaty w Słupsku,
- częściowym pokrywaniem kosztów kolonii przez zakłady pracy rodziców,
- pomocy finansowej udzielanej niskoposazonym rodzinom, przez Ośrodek Pomocy Społecznej / Ustka, Kobylnica, Głównyce /,
- dotacjom do kolonii ze środków Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Dzieci z rodzin uboższych, wielodzietnych mają szansę udziału w dobrze zorganizowanym i atrakcyjnym wypoczynku. W bieżącym roku w okresie zimy i lata 2576 dzieci skorzystało z zaproponowanych przez nas różnorodnych form wypoczynku. Zarząd Wojewódzki Przyjaciół Dzieci był bezpośrednim organizatorem oraz współorganizatorem wypoczynku dla poszczególnych ogniw - kół Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Na szczególne uznanie zasługują działacze tepedowscy, którzy zorganizowali wypoczynek dla dzieci zrzeszonych w kołach Towarzystwa Przyjaciół Dzieci przy różnych placówkach oświatowych i kulturalnych oraz półkolonie i obozy dla dzieci wiejskich.

Organizatorami wypoczynku dzieci wiejskich byli przewodniczący kół TPD w:

- Głobinie - p. Justyna Lao / 40 dzieci/,
 - Pobłociu -p. Maria Babińska / 50 dzieci/,
 - Konarzynie - p. Jarosław Jurewicz / 38 dzieci/,
 - Wrześciu - p. Mira Ławrynowicz / 33 dzieci/,
 - Jezierzcach - p. Maria Remelska / 17 dzieci/,
 - Włynkówku - p. Teresa Bieniarz i Danuta Kasprzak / 40 dzieci /
- Składamy im za to serdeczne podziękowania!

Cieszy nas fakt, że w tegorocznej akcji letniej w różnych formach wypoczynku brało udział 362 dzieci wiejskich.

Posiadanie przez Zarząd Wojewódzki środków finansowych pochodzących ze składek członkowskich pozwoliło zapewnić 32 dzieciom z Domów Dziecka i 4 dzieciom z Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Słupsku pobyt na koloniach wyjazdowych.

Na obozach organizowanych w górach młodzież ze szkół ponadpodstawowych łączyła wypoczynek ze szkoleniem na opiekunów indywidualnych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Organizowanie tych obozów miało na celu przybliżenie i skupienie wokół naszego Stowarzyszenia większej ilości młodej kadry, która chętnie poświęci swój czas na pracę z dziećmi.

Ponadto pracownicy biura i działacze Zarządu brali udział w szkoleniach organizowanych przez Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci i Krajowy Komitet Wychowania Resocjalizującego. W okresie sprawozdawczym 12 osób uczestniczyło w w/w szkoleniach.

W szkoleniu zorganizowanym przez Zarząd Wojewódzki dla aktywnego społecznego naszej organizacji wzięły udział 42 osoby. Uczestnicy szkolenia mieli okazję spotkać się i rozmawiać o problemach tepedowskich z władzami Stowarzyszenia, a także z Rzecznikiem Praw Ucznia i Dziecka p. mgr Rafałem Nosewiczem. Działacze uznali za niezbędne organizowanie tego typu szkoleń m. ni.: dla konieczności wymiany doświadczeń w działalności tepedowskiej.

Najlichnieszą grupę działaczy stanowią nauczyciele, to właśnie oni są organizatorami codziennej pracy z dzieckiem. Dzięki zaangażowaniu pedagogów szkolnych, niektórych wychowawców - nauczycieli, rozwiązujemy „wielkie” problemy małych dzieci.

Dziękując serdecznie wszystkim rzecznikom spraw dzieci, zapewniamy o możliwości motywowania i wspierania cennych inicjatyw kół i zarządów przez Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Zarząd Koła Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo jest co roku inicjatorem organizowania turnusów instruktazowo-rehabilitacyjnych. W 1996 roku w miejscowości Dąbki w woj. koszalińskim 51 dzieci niepełnosprawnych wraz z opiekunami korzystało z wypoczynku i rehabilitacji prowadzonej przez fachowców. Przez cały rok dzieci z tego koła mają również możliwość korzystania z rehabilitacji organizowanej na basenie w Słupsku. Obecnie z rehabilitacji na basenie dużym korzysta - 30 dzieci, a na brodziku - 32 dzieci.

Pragniemy poinformować, że w tegorocznej akcji letniej Zarząd zatrudnił 76 osób kadry wychowawczej i 14 osób kadry medycznej. Kadre wychowawczą stanowili nauczyciele i studenci, a medyczną lekarze i pielęgniarki. Można stwierdzić, że dzięki tej kadrze dzieci wróciły z kolonii zdrowe, wypoczęte, bardzo zadowolone i uznały te wakacje za udane. Wiąże się to z realizacją zaplanowanego przez kierowników kolonii programu dotyczącego organizacji i sposobu spędzania wolnego czasu pod kierunkiem wychowawców. Poprzez wycieczki piesze i autokarowe uczestnicy kolonii poznawali piękno naszego kraju. Kolonie organizowane były w różnych regionach Polski, a więc była możliwość poznania terenów górskich /Białe Dunajec, Krynica Górską, poznanie kotliny kłodzkiej/ Szczytna k/ Polanicy Zdrój/, ciekawych zakątków Wielkopolski/ Mielno k/ Gniezna/, czy też pasma nadmorskiego/ Łeba, Dąbki/.

Ogólny koszt wypoczynku dzieci i młodzieży organizowanego przez Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Słupsku, Wyniósł 546010,97 złotych.

Źródła finansowania akcji letniej w 1996 r.: * dotacja MEN - 42350,23 zł.(7,76%); * zakłady pracy - 233472,85 zł.(42,76%); * wpłaty rodziców - 208021,25 zł. (38,10%); * wpłaty Zespołów Opieki Społecznej - 17687,00zł.(3,24%); * Środki własne Towarzystwa Przyjaciół Dzieci - 4488,64 zł.(0,82%); * PFRON - 40000,00 zł.(7,32%)

Zarząd Wojewódzki składa serdeczne podziękowanie Panu wizytatorowi Kuratorium Oświaty w Słupsku mgr. Czesławowi Rzeckowskiemu za środki finansowe przekazane Towarzystwu Przyjaciół Dzieci na organizację letniego wypoczynku. Dofinansowaniem tych środków oraz środków własnych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci objęte zostały dzieci z rodzin najniższej uposażonych.

Z ogólnej liczby 1752 biorących udział w koloniach, 44% dzieci otrzymało dofinansowania. Nad prawidłowością podziału środków pracowała Komisja d/s dofinansowań powołana przez Prezydium Zarządu. Decyzję w sprawie dofinansowania dzieci niepełnosprawnych i ich opiekunów podejmował PFRON na podstawie wniosku złożonego przez Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Każdy uczestnik turnusu rehabilitacyjnego otrzymał 400,00 zł, a pozostałe koszty pokrywali rodzice i zatrudniające ich zakłady pracy.

Od początku swojego istnienia Towarzystwo Przyjaciół Dzieci świadczyło i świadczy nadal pomoc na rzecz dziecka i rodziny. Na terenie województwa słupskiego działa 20 opiekunów indywidualnych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, w tej liczbie jest

9 opiekunów z młodzieżowego koła Towarzystwa Przyjaciół Dzieci przy Zespole Szkół Medycznych w Słupsku.

Zarząd otacza swoją opieką 759 dzieci w 279 rodzinach. Rodzinom tym świadczona jest pomoc:

-finansowa - na dożywianie, częściowe pokrycie kosztów leczenia, dofinansowanie do wypoczynku całkowite lub częściowe, zapomogi losowe, częściowe pokrycie środków finansowych na zakup sprzętu rehabilitacyjnego,

-rzeczowa - zaopatrywanie w odzież, paczki choinkowe,

-instruktazowo-wychowawcza-poradnictwo w sprawach wychowawczych, kierowanie rodziców do pedagogów szkolnych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.

W okresie sprawozdawczym 3 rodzinom udzielono pomocy finansowej w kwocie: 250,00 złotych oraz zgodnie z uchwałą Prezydium przyznano 300,00 zł. z przeznaczeniem na dofinansowanie do zakupu wózka inwalidzkiego dla dziecka niepełnosprawnego. Z satysfakcją informujemy o przekazaniu kwoty: 2500,00 zł. ze środków statutowych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (od IX do XII. 96 r.) kierownikom ognisk na dożywianie dzieci uczęszczających do naszych stałych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Wszystkie ogniwa naszej organizacji biorą udział w corocznym organizowaniu Międzynarodowego Dnia Dziecka.

Z przyjemnością pragniemy poinformować o przystąpieniu niektórych ogniw Towarzystwa Przyjaciół Dzieci naszego Zarządu do Ogólnopolskiego Konkursu Ekologicznego pod hasłem : „ Dbam o piękno mego domu - Ziemi „. Organizatorem konkursu jest Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Zakończenie konkursu i wręczenie nagród zwycięzcom, włączone jest do obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka /1 czerwca/ i Międzynarodowego Dnia Ochrony Środowiska (5 czerwca).

W I Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym w 1995 roku Jury konkursu rysunkowego przyznało III nagrodę Agnieszce Megger (14 lat) uczennicy Szkoły Podstawowej w Przechlewie.

Laureatami II Ogólnopolskiego Konkursu Ekologicznego zostali uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 w Człuchowie, którzy pod kierunkiem p. Zdzisławy Żuberek wykonali dokumentację zdjęciową poświęconą autentycznej pracy przy dokarmianiu zwierzyny. Uzyskali oni IV miejsce, a w nagrodę otrzymali lornetkę i aparat fotograficzny. Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Słupsku złożył gratulacje zdobywcom nagród oraz pokrył koszt przejazdu dzieci z Człuchowa do Warszawy po odbiór nagród w Galerii Domu Artysty Plastyka przy ul. Mazowieckiej.

Działalność opiekuńczo-wychowawczą znacznie wspierają stale poszukiwani przez nas sponsorzy. Sponsorami naszej działalności są instytucje i osoby prywatne. W realizacji naszych zadań statutowych spotykamy się z zyczliwością ze strony:

- Kuratorium Oświaty - dofinansowania do działalności ognisk oraz dotacje do wypoczynku dzieci i młodzieży,
- Prezydenta Miasta Słupska - przekazanie dla Towarzystwa Przyjaciół Dzieci 2 lokali na zasadach użyczenia z przeznaczeniem na działalność ogniska i drugi na magazyn sprzętowy,
- Wojewódzkiego Ośrodka d/s zatrudnienia i Rehabilitacji Osób

- Niepełnosprawnych - refundacja środków finansowych na utworzone nowe stanowisko pracy wraz z jego oprzyrządowaniem,
- Naczelnika Wydziału Kultury, Sportu i Promocji Miasta Słupska - finansowanie zajęć na basenie w czasie ferii zimowych 1996 r,
- Naczelnika Wydziału Oświaty w Słupsku - dofinansowanie do wypoczynku organizowanego w mieście,
- Spółdzielni Inwalidów „Gryf” - nieodpłatne przekazanie sprzętu do rehabilitacji w ognisku wychowawczo-rehabilitacyjnym w Słupsku,
- Wojewódzkiej Poradni Matki i Dziecka - współpraca dotycząca organizacji kolonii zdrowotnych,
- PFRON /Warszawa/ - dofinansowanie 16 860,- zł. do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla ogniska wychowawczo-rehabilitacyjnego w Słupsku,
- Sądu Wojewódzkiego - przekazywanie nawiązek od IV.95 r. do XI. 95r. na sumę 5 190,- zł. na działalność Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,
- "Głosu Pomorza", "Głosu Słupskiego" - nieodpłatne programowanie działalności Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.
- "Głos Pomorza" wraz z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci organizuje co roku akcję „Prezent dla dziecka”,
- Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku - popularyzowanie działalności Zarządu Wojewódzkiego TPD w Słupsku w Biuletynie Kuratorium Oświaty i Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku /INFORMATOR OŚWIATOWY/,
- Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej /Ustka, Kobylnica, Głównyce/ - przekazywanie środków finansowych na wypoczynek dzieci z wymienionych gmin,
- PKO B.P. I Oddział w Słupsku - zwolnienie Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci z opłat dotyczących operacji bankowych oraz odpisy środków finansowych z likwidowanych rachunków bankowych na rzecz TPD.

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy wspierają naszą działalność na rzecz dzieci.

Podstawą działalności Towarzystwa Przyjaciół Dzieci są dochody statutowe, środki społeczne oraz dochody z sezonowych zadań zleconych. Księgowość Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Słupsku prowadzona jest przez jedną osobę Główną Księgową Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Dokumentacja finansowa prowadzona jest przez Koła i Zarządy Miejsko - Gminne i składana jest do Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci na koniec każdego roku.

Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci sporządza bilans zbiorczy- roczny, który po uprzedniej analizie i sprawdzeniu zatwierdzany jest przez Prezydium i Wojewódzką Komisję Rewizyjną Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Od stycznia 1994r. do września 1996r. nastąpił wzrost przychodów i wydatków związanych z działalnością Zarządu tj.:

- wzrost składek członkowskich,
- wpływ z nawiązek sądowych,
- wzrost kwoty odsetek od posiadanych środków na kontach bankowych,
- zwiększone wpływy na wypoczynek dzieci i młodzieży od zakładów pracy i rodziców /zwiększona akcja letnia i zimowa /,
- zwiększenie dotacji celowych z Ministerstwa Edukacji Narodowej do wypoczynku dzieci,
- zwiększenie środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na wypoczynek dzieci niepełnosprawnych z naszego KDNR oraz utworzenie nowego stanowiska pracy wraz z oprzyrządowaniem dla osoby niepełnosprawnej.

Rozliczenie naszej działalności finansowo - gospodarczej zawarte jest każdego roku w rocznym bilansie składanym w Zarządzie Głównym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Warszawie.

dyrektor Biura ZW TPD w Słupsku mgr Krystyna Witkowska

I Sejmik Uczniowski

w Szkole Podstawowej w Debrznie

Dnia 20 listopada 1996 r. w Szkole Podstawowej w Debrznie odbył się I Sejmik Uczniowski, poświęcony polskim symbolom narodowym. Jako, że każdy Polak powinien znać i szanować polskie symbole narodowe, sejmik miał na celu pogłębienie wiadomości na ich temat. Obradom nadano uroczystą oprawę. Sejmik był finałem wcześniej podjętych prac uczniów prowadzonych pod kierunkiem nauczyciela historii. Powołano marszałka, który przewodniczył obradom, sekretarza i członków 3 komisji: d/s godła państwowego, hymnu, barw i flagi państwowej.

Uczniowie klas siódmych opracowali referaty o polskich symbolach narodowych, Spośród 43 wybrano 15 prac wzajemnie się uzupełniających. Najciekawsze na temat najstarszego symbolu narodowego - biało-piórego orła - napisali uczniowie: Marcin Kmiecik, Małgorzata Matuszak, Damian Korzeniowski, Maciej Wyruch i Anna Zajac. W pracach swych uczniowie ukazali dzieje polskiego orła, który zanim przyjął dzisiejszą postać przeszedł swoistą ewolucję, zmieniając swe symboliczne znaczenie i kształt.

O narodzinach pieśni pt. „Mazurek Dąbrowskiego” i drodze jaką przeszedł zmieniając się z pieśni żołnierskiej w narodową a później hymn państwowy i roli jaką odegrała w historii naszego narodu, napisano najwięcej prac. Najlepsze z nich napisali: Michał Szuwałski, Marcin Lupa, Barbara Bryja, Patrycja Jędruch i Eliza Mazur. Podsumowaniem tego tematu była scenka „Na kwaterze u gen. J.H. Dąbrowskiego”, w wykonaniu uczniów kl. VIIc.

O barwach biało-czerwonych, wywodzących się z Powstania Listopadowego, symbolach polskiego narodu i państwa, prace swoje prezentowali uczniowie: Dominik Religa, Wojciech Wawrzyniak, Grzegorz Stremlau, Aleksander Szoska, Daria Róg.

Uatrakcyjnieniem obrad sejmiku były recytowane przez uczniów wiersze tematyczne, koncert pieśni legionowych oraz wystawa, prezentująca dzieje orła i hymnu państwowego. Odegraniem hymnu państwowego rozpoczęto i zakończono obrady sejmiku. Chorągiewki z symbolami narodowymi stanowiły ważny element dekoracyjny miejsca obrad. Konkurs z nagrodami kończący obrady sejmiku ugruntował i podsumował wiedzę uczniów na temat polskich symboli narodowych. Na uroczystość przybyli honorowi goście z sąsiednich szkół: ze Strzeżony, Starego Gronowa i Myśligoszczy.

Uczestnicy I Sejmiku Uczniowskiego podjęli uchwałę następującej treści:” My uczestnicy I Sejmiku Uczniowskiego w imieniu całej społeczności szkolnej zobowiązujemy się czcić i szanować polskie symbole narodowe”.

Sądzę, że impreza, w której uczestniczyła społeczność szkolna umożliwiła uczniom wykazanie się talentem, zaangażowaniem społecznym oraz stworzyła szerokie możliwości rozwoju intelektualnego. Zintegrowała także środowisko szkolne i dała okazję do wzajemnych kontaktów na płaszczyźnie naukowej. Następnym sejmikiem uczniowski odbędzie się wiosną 1997 r. a jego tematem będzie: „Ku naprawie Rzeczypospolitej - Konstytucja 3 Maja”.

(mgr Barbara Adler nauczyciel historii w Debrznie)

Jubileusze...

Pięćdziesiąt lat

Szkoły Podstawowej w Strzeczonie

W słonecznym, lecz mroźnym dniu 14 grudnia 1996 roku miała miejsce uroczystość z okazji Złotego Jubileuszu szkoły w Strzeczonie. Po powitaniu Gości prze z p. Dyrektora mgr Zdzisławę Hołubowską (i kawie w pokoju nauczycielskim) w sali klasowej nr 2 odbyło się spotkanie pokoleń, tj. dawnych i obecnych nauczycieli oraz uczniów. Spotkaniem i całą uroczystością, kierowały bardzo sprawnie sympatyczne nauczycielki od języka polskiego i muzyki. Po wzajemnym przedstawieniu się wszystkich obecnych podzielonych na pięcioosobowe grupy, uczniowie zadawali pytania: „jak było kiedyś, jak oceniano, za co i w jaki sposób karano za przewinienia, za co i jak nagradzano, czy były zajęcia pozalekcyjne, co zapamiętałem ze zdarzeń szkolnych? itp. Pytania wyzwoliły chęć rozmowy. Wspominali swoją pracę w szkole dawni uczniowie, nauczyciele i dyrektorzy: Teresa Wojewódzka, Irena Baryła, Dionizy Kaszuba, Eugenia Kozłowska, Mirosława Tyć, Danuta Beger i inni. Spotkanie zakończyła wspólnie śpiewana piosenka „Gdzie strumyk płynie z wolna...”. Nadmienić należy, że na uroczystość przybyli dawni nauczyciele i uczniowie z różnych miejscowości, nawet z odległego Wałbrzycha. Niektórzy nadesłali listy i życzenia. Za zaproszenie na uroczystość podziękowała p. profesor Barbara Woynarowska patronująca szkołom promującym zdrowie.

Po obiedzie w sali wiejskiego domu kultury, zwiedzano wystawę obrazującą działalność edukacyjną i środowiskową Szkoły. Wertowano kroniki szkolne, dzienniki, oglądano zdjęcia; zaglądano do pomieszczeń klasowych. Kompetentnymi przewodnikami byli uczniowie. W skupieniu uczestniczono następnie we mszy św. odprawianej przez księży - nauczycieli religii - w miejscowym kościele w intencji dawnych i obecnych (zmarłych i żyjących) nauczycieli i uczniów.

Po nabożeństwie odbyła się - w sali widowiskowej Domu Kultury - uroczysta akademія, w której licznie uczestniczyli mieszkańcy Strzeczonny, Przekazano Pani Dyrektor, Nauczycielom i Uczniom wiele serdecznych życzeń i upominków. Obecni byli m. in.: przewodniczący Rady Miasta i Gminy Debrzno - absolwent tej szkoły z roku 1961 i nauczyciel od roku 1966 mgr Dionizy Kaszuba, kierownik Delegatury Zamiejscowej Kuratorium Oświaty w Człuchowie - mgr Tomasz Ekert oraz wizytatorzy w KO - mgr Maria Harasimowicz i mgr Barbara Leśniewska; przedstawiciele instytucji i zakładów współpracujących (w tym ODN), szkół z sąsiednich miejscowości. Bogaty program artystyczny przygotowali i przedstawili uczniowie Szkoły, a także zespół mandolinistów „Frygi” ze Szkoły Podstawowej w miejscowości Łąkie k/ Lipki i zespół Koła gospodyń Wiejskich „Strieczowianki”. Wzniesiono toast na cześć Szkoły i nauczycieli.

Uroczystość z okazji jubileuszu pięćdziesięciolecia Szkoły Podstawowej w Strzeczonie unaoczniała jak silne są więzi tej placówki oświatowej z najbliższym otoczeniem społecznym i jak wielostronne jest wzajemne oddziaływanie. (J.T.).

Jarosław Samborski

nauczyciel w SP w Strzeczonie

Historia Szkoły Podstawowej w Strzeczonie w latach 1945 - 1995 (fragment z opracowania opublikowanego z okazji Jubileuszu)

„Nie tylko przyszłość wieczna jest - nie tylko...

I przeszłość, owszem, wieczności jest dobą:

Co stało się już, nie odstanie chwilką...

Wróci Idea, nie powróci sobą.

O! Miło jest patrzeć i dumać o świecie,

gdy cisza za domem szeleści taktami,

a powiew historii, jak anioł skrzydłami,

ciekawych wydarzeń nagarnia obficie.” /C.K. Norwid/

Na początku marca 1945 roku Strzeczonę zajmują wojska Armii Czerwonej. Wiadomo było już wówczas, że Strzeczoną, jak zresztą całe Pomorze, Śląsk i część tzw. Prus Wschodnich będzie należała do Polski. Szczęśliwie dla Strzeczonny walki o wieś nie były zbyt intensywne, ponieważ ocalała większość budynków i zabudowań gospodarskich. Budynek dawnej niemieckiej szkoły zajmuje polska administracja. Będzie się tu mieścić siedziba gminy Strzeczoną.

Publiczna Szkoła Powszechna w Strzeczonie powstaje latem 1945 roku. Na potrzeby szkoły zostaje adaptowany budynek szkoły niemieckiej, w którym przejściowo mieszczą się władze gminy. We wrześniu 1945 roku odbywa się inauguracja roku szkolnego. Naukę w szkole podejmuje 30 uczniów. W trakcie roku szkolnego dochodzi jeszcze 28. Wiek uczniów jest bardzo zróżnicowany, najstarsi uczęszczający do kl. IV mają 14 lat. Szkoła w Strzeczonie jest wówczas szkołą 4-oddziałową. Naukę w kl. V-VII uczniowie kontynuują w Debrznie. Pierwszą nauczycielką, pełniącą także obowiązki kierownika szkoły, zostaje pani Emilia Kowalska. Pani Kowalska jest już wtedy osobą starszą, z dużym doświadczeniem pedagogicznym z okresu przedwojennego. Jej pierwsi uczniowie nadają jej przydomek „Siwula”. Warto przytoczyć jak wspomina szkołę i nauczycielkę jeden z ówczesnych uczniów: „Ja do tej szkoły uczęszczałem w roku szkolnym 1946/47. Chodziłem wtedy do kl. IV. Było nas w klasie bardzo dużo, ponieważ lekcje odbywały się łącznie z pozostałymi klasami. Uczyla nas miła w podeszłym wieku nauczycielka, której imienia nie pamiętam, ale wiem, że na nazwisko miała Kowalska. Pochodziła bodajże z Warszawy lub jej okolic. Do nauczania były przeznaczone dwie sale lekcyjne. Uczyliśmy się dwóch podstawowych przedmiotów: języka polskiego i matematyki. Pani Kowalska była jedyną nauczycielką w tej szkole, zawsze wzywała nas na lekcję rodzynem dzwonkiem i zawsze przed lekcjami odmawialiśmy modlitwę. Siedzieliśmy w niemieckich ławkach i podobnie jak teraz prowadziliśmy zeszyty, mieliśmy także dwie książki do nauczania. Do szkoły chodziliśmy we wszystkie dni tygodnia oprócz niedziel.” Pani Emilia Kowalska pracowała w szkole do 1948 roku. Przeszła prawdopodobnie na emeryturę i wyjechała w rodzinne strony. Po jej wyjeździe przez jeden rok obowiązki nauczyciela i pierwszego mianowanego kierownika szkoły pełni pan Eugeniusz Twierkowski.

W 1949 roku w szkole podejmuje pracę małżeństwo nauczycielskie, państwo Julia i Bronisław Jastrzębowski. Funkcję kierownika szkoły do roku 1954 będzie pełnił pan Bronisław Jastrzębowski. Z początkiem lat 50-tych wzrasta liczba uczniów w szkole. Jest to wynikiem dalszego napływu osadników z terenów

Polski centralnej i południowo - wschodniej, zaczyna też funkcjonować Państwowe Gospodarstwo Rolne w Buchowie. W roku szkolnym 1951/52 po raz pierwszy mury szkoły opuszczają absolwenci kl. VII. Nauka w szkole odbywa się w 4 salach lekcyjnych. Klasy zimą są ogrzewane piecami kaflowymi, sanitariaty mieszczą się na zewnątrz budynku szkolnego. Zajęcia lekcyjne odbywają się nadal na zasadzie łączenia klas.

Lata 50-te to okres, w którym szkoła jest ważnym narzędziem propagandy realnego socjalizmu. Wrzesień jest urzędowo ogłaszany miesiącem przyjaźni polsko-radzieckiej. Główne uroczystości z tym związane są obchodzone przy grobach żołnierzy radzieckich spoczywających wówczas nie opodal boiska szkolnego. Przez cały rok szkolny uczniowie są angażowani do prac społecznych na terenie spółdzielni produkcyjnych w Strzeczonie, Stupi, Kamieniu (Podlasiu) oraz w PGR Buchowo i Barkowo II. Najważniejszym świętem szkolnym i państwowym jest 1 Maja. Uczniowie poszczególnych klas z okazji tego święta podejmują różne zobowiązania na wzór zakładów pracy. I tak dla przykładu w roku szkolnym 1955/1956 uczniowie kl. IV zobowiązali się: zapłacić składki na PCK, zasadzić drzewka, przybić w oknach chorągiewki.

Z organizacji działających w szkole ważną ideologicznie rolę odgrywa harcerstwo, którego zadaniem jest zaszczerpienie socjalizmu wśród młodzieży. Zespoły metodyczne dla nauczycieli są nazywane wtedy - odprawami.

W roku 1955 następuje zmiana kierownika szkoły, którym zostaje Zygmunt Gilewski. Pracę podejmują nowi nauczyciele: Zofia Remiszewska, Jerzy Rudnik, Urszula Wolska. Korzystne zmiany w funkcjonowaniu szkoły zachodzą po październiku 1956 roku. Są one wyrazem „odwilży” w życiu politycznym całego kraju. Efektem tych zmian jest przywrócenie na jeden rok nauki religii w szkole oraz przerwy w nauce podczas rekolekcji Wielkopostnych.

Rok 1956 zapisał się w historii szkoły jako rok niezwykle ostrej zimy. W styczniu i lutym przerwano zajęcia lekcyjne w sumie na okres 2 tygodni. Jak odnotowano w dziennikach lekcyjnych temperatura w klasach nie przekraczała 5°C. Okazję do zaprezentowania dorobku artystycznego uczniowie mają podczas choinki noworocznej. Jest ona w Strzeczonie organizowana bardzo uroczysto. Była okazją do integracji rodziców, uczniów i nauczycieli. Tradycja uroczystości choinkowych jest kontynuowana po dzień dzisiejszy. Pod koniec lat pięćdziesiątych szkoła odnosi spory sukces na polu działalności kulturalnej. Zespół wokalnataneczny pod kierunkiem Urszuli Wolskiej zajmuje I miejsce podczas przeglądu szkolnych zespołów powiatu człuchowskiego. Z zespołem współpracuje akompaniując na akordeonie pan Władysław Kaszuba.

W 1959 roku odchodzi ze stanowiska dotychczasowy kierownik Zygmunt Gilewski. Kierownikiem szkoły zostaje Józef Surosz, który obowiązki te pełni do 1962 roku. Pracę w tym czasie zaczynają dwie nauczycielki, które trwale związały swoje życie ze szkołą i pracowały w niej 30 lat. Mowa tu o paniach: Marii Bieleckiej i Teresie Wnuk.

Na początku lat 60-tych na stałe do tradycji szkoły wchodzi obchody Międzynarodowego Dnia Dziecka. Dzień 1 czerwca jest wolny od zajęć lekcyjnych. W tym dniu odbywają się gry sportowe i zabawy dla dzieci. Dzień Dziecka po raz pierwszy w szkole obchodzono w 1961 roku.

Pod koniec roku szkolnego 1960/1961 uczniowie wraz z wychowawcami udali się na 2-dniową wycieczkę do Trójmiasta. W ten sposób została zapoczątkowana tradycja związana z organizowaniem przez szkołę wycieczek do różnych miejscowości w Polsce.

Kolejna zmiana na stanowisku kierownika szkoły następuje w 1962 roku. Józefa Surosza zastępuje Mieczysław Wojewódzki. Lata 60-te są okresem zmian w szkole i szkolnictwie w ogóle. Z ważnych wydarzeń tego okresu warto odnotować udział szkoły w obchodach 1000 lecia Państwa Polskiego w Człuchowie oraz II miejsce w konkursie pozarnicznym na terenie powiatu. Do życia wewnątrzszkolnego wchodzi wiele nowych świąt i uroczystości. Każda inauguracja roku szkolnego jest łączona z wybuchem II wojny światowej. W październiku świętowano dzień LWP, w listopadzie szczególnie uroczysto rocznicę rewolucji październikowej. Dzień Nauczyciela obchodzono w listopadzie aż do 1972 roku. W grudniu obchodzono rocznicę zjednoczenia ruchu robotniczego i Dzień Górnika. Na wiosnę przypadały obchody Międzynarodowego Dnia Kobiet, Dzień Kosmonauty i 9 maja - Dzień Zwycięstwa.

W roku szkolnym 1965/1966 po raz pierwszy mury szkoły opuszczają absolwenci kl. VIII, jest ich 11. Druga połowa lat 60-tych to okres wyżu demograficznego. Od roku 1965 znacznie wzrasta liczba uczniów w szkole. Rekordowy był rok szkolny 1967/1968. Do szkoły uczęszczało wtedy 172 uczniów. Szkoła stała się za ciasna, brakowało sal lekcyjnych. Konieczna była budowa nowego pawilonu szkolnego. Decyzja o budowie „nowej szkoły” zapadła na początku 1967 roku. Z inicjatywy Inspektora Oświaty w Człuchowie w lutym 1967 roku powołano do życia Społeczny Komitet Rozbudowy Szkoły. W skład Komitetu weszły następujące osoby: Bolesław Neska - przewodniczący Komitetu Rodzicielskiego, Piotr Zezula - rolnik, Marcin Nalepa - rolnik, Jan Chabowski - dyr. PGR Buchowo, Franciszek Czarnecki - agromelianter, Mieczysław Wojewódzki - dyrektor szkoły.

Przewodniczącym Komitetu Rozbudowy Szkoły wybrano Mieczysława Wojewódzkiego. Prace budowlane miały być finansowane ze środków Społecznego Funduszu Budowy Szkół i Internatów. Prace przy budowie nowego pawilonu rozpoczęto w dniu 8 marca 1967 roku. Budowa trwała 2,5 roku. Pomagali przy niej społecznie mieszkańcy wsi, uczniowie i nauczyciele. Uroczyste otwarcie nowego pawilonu szkolnego nastąpiło w dniu 29 września 1969 roku. Dzięki nowemu pawilonowi znacznie poprawiły się warunki pracy w szkole. Przybito 6 izb lekcyjnych, w całej szkole założono centralne ogrzewanie, zlikwidowano sanitariaty na boisku szkolnym.

Na początku lat 70-tych uczniowie szkoły odnoszą pierwsze sukcesy w konkursach przedmiotowych. Uczeń Trafisz Henryk, pod kierunkiem nauczycielki matematyki Marii Bieleckiej, zajął II miejsce w rejonowym konkursie matematycznym.

We wrześniu 1975 roku obowiązki dyrektora szkoły zaczyna pełnić Jerzy Baryła. Po 2 latach zrezygnował, a na opuszczone stanowisko zostaje powołana jego żona, pani Irena Baryła.

Okres lat 70-tych i 80-tych to czas zbiórek pieniędzy na różne cele. Uczniowie zbierali pieniądze na budowę Zmku Królewskiego, budowę Centrum Zdrowia Dziecka, Pomnik Szpital - Centrum Zdrowia Matki Polki, Żaglowiec „Dar Młodzieży” i pomnik Wincentego Witosa. Nie brakowało czynów społecznych, które dobrze przysłużyły się szkole. W czynie społecznym wykonano chodniki przed szkołą, malowano ogrodzenia, mocowano bramki na boisku.

Wydarzenia z sierpnia 1980 roku i powstanie NSZZ „Solidarność” wyzwoliły na terenie całego kraju aktywność społeczną. Podejmowano szereg inicjatyw niemile widzianych przez ówczesne władze państwowe. Komitet Rodzicielski podjął inicjatywę zawieszenia krzyża w szkole. 12 października 1981 roku odbyło się wspólne posiedzenie Komitetu Rodzicielskiego i Rady Pedagogicznej. Po burzliwej dyskusji wspólnie zdecydowano sprawę odłożyć na okres 14 dni. Wprowadzenie stanu wojennego 13 grudnia

1981 roku spowodowało, że problem ten stał się nieaktualny.

Jak zapamiętali mieszkańcy Strzeczoney 13 grudnia 1981 roku? Przez wieś przejechała duża kolumna czołgów. Poza tym we wsi i gminie panował spokój. Zajęcia w szkole zostały zawieszono do końca 1981 roku. Wznowiono je w dniu 11 stycznia 1982 roku, tydzień później niż w innych szkołach. Powodem tego opóźnienia była awaria centralnego ogrzewania. W trudnym okresie stanu wojennego dyrektor szkoły była zobowiązana tłumaczyć młodzieży cel i zasadność jego wprowadzenia. W tym celu odbywały się także spotkania z przedstawicielami wojska i PRON.

Okresem owocnej współpracy szkoły z wojskiem są lata 1979-1986. Opiekunem Szkolnego Koła Ligi Obrony Kraju zostaje sierżant sztabowy Kazimierz Markowski. W tym czasie bardzo częstymi gośćmi szkoły są przedstawiciele wojska. Kazimierz Markowski organizuje ciekawe wycieczki dla uczniów na lotnisko w Debrnie i Szlakiem Zdobywców Wału Pomorskiego.

11 października 1983 roku uczniowie naszej szkoły występują przed żołnierzami J.W. w Debrnie z programem artystycznym, przygotowanym przez panią Irenę Orlińską, pt. „Niech płoną ognie młodych serc”. Wynikiem dobrze układającej się współpracy z wojskiem było przyznanie szkole w dniu 27 kwietnia 1985 roku odznaki pamiątkowej Jednostki Wojskowej 3779 w Debrnie.

Duże wyróżnienie spotkało także SK LOK. Zarząd Główny Ligi Obrony Kraju nadał SP w Strzeczonej swoje najwyższe odznaczenie, Medal za zasługi dla Ligi Obrony Kraju.

1 września 1986 roku dochodzi do zmiany dyrektora szkoły. Zostaje na to stanowisko powołana pani Zdzisława Hołubowska, która funkcję tę pełni do dnia dzisiejszego. Wraz z panią dyrektor pracę podejmują nowi nauczyciele, kol. Irena Liberacka - Kozłowska, Piotr Sułkowski i Jarosław Samborski.

Ostatnie dziesięciolecie to znaczny wzrost aktywności szkoły w środowisku lokalnym, gminie i województwie.

Znaczne sukcesy odnosi zespół wokalny prowadzony przez kol. Grażynę Twierkowską. Zespół zajmował I miejsca w gminnych przeglądach zespołów wokalnych pod hasłem „Barwy przyjaźni”, co roku przygotowuje nowy program artystyczny z okazji „Świąt Majowych”. Świąta Majowe weszły na stałe do tradycji szkoły i środowiska od 1990 roku. Składają się z dwóch części: rozgrywek sportowych, w których udział biorą rodzice, uczniowie i nauczyciele oraz programu artystycznego przygotowanego przez szkołę. Koleżanka Grażyna Twierkowska odnotowała duży sukces w ogólnopolskim konkursie dla nauczycieli pt. „Przyjaciele Śnieżnobiałego Uśmiechu”. Znalazła się w siódemce wyróżnionych w Polsce nauczycieli.

Aktywnie działa SK PCK, którego opiekunką w ostatnich latach była Maria Bielecka a obecnie Jolanta Kaszuba. Dzięki działalności SK PCK nasza szkoła zajmowała I miejsca w rejonie człuchowskim w konkursie pt. „Nasza Szkoła Czysta i Zdrowa”.

28 X 1991 roku wieloletnia opiekunka SK PCK p. Maria Bielecka została wyróżniona Odznaką Honorową PCK trzeciego stopnia.

W ostatnich latach uczniowie naszej szkoły udanie startowali w konkursach przedmiotowych. Uczeń Łukasz Mostowik, pracując pod kierunkiem nauczyciela historii Jarosława Samborskiego, był dwukrotnym laureatem Wojewódzkiego Konkursu Historycznego, zdobywając w roku 1993 I miejsce i w 1994 VIII miejsce. Finalistami wojewódzkich konkursów przedmiotowych byli uczniowie: * Agnieszka Wysmyk - j. polski - (przygotowała p. Zdzisława Hołubowska, * Marcin Lis, Piotr Mikiciuk, Artur Kaszuba - historia - przygotował p. Jarosław Samborski.

Osiągnięcia na wojewódzkich arenach odnotowali sportowcy naszej szkoły. W finałach wojewódzkich w Indywidualnych Biegach Przełajowych występowali uczniowie: Marietta Grzegorzka, Katarzyna Lechowicz, Katarzyna Syzdół, Artur Kaszuba, Piotr Mikiciuk, Mariusz Szajgin. Największe sukcesy odnotowały uczennice: Justyna Kaszuba, która reprezentowała szkołę i województwo w zawodach makroregionalnych i Anna Glaner, która zajęła II miejsce w województwie w biegach na 100 i 300 m. W czerwcu 1995 roku został założony Uczniowski Klub Sportowy „Ekolog”

Konkursy recytatorskie „Ptaki i Ptaszki Polne” stały się „specjalnością” uczniów naszej szkoły. Czołowe miejsca zajmowali: Danuta Polechońska, Dorota Pyda, Magda Wincenciak, Bartek Noworolski, Katarzyna Mikiciuk, Renia Król. Dużą w tym zasługą nauczycielek Zdzisławy Hołubowskiej, Danuty Machcińskiej, Małgorzaty Kozłowskiej i Grażyny Twierkowskiej.

W roku 1990 wraca do szkoły religia jako przedmiot nauczania. 25 stycznia 1991 roku, w obecności Księdza proboszcza Naszej Parafii na uroczystym apelu został powieszony Krzyż w sali nauki religii. Oto Jego historia napisana przez nauczycielkę naszej szkoły panią Anastazję Milczarek: „W 1954 roku Krzyż ten został zdjęty z klasy lekcyjnej w Szkole Podstawowej w Żąbkowicach, powiat Góra Śląska i wyrzucony z krzyżami ze wszystkich sal na strych szkoły. Byłam wówczas młodziutką nauczycielką w tej szkole. Żal ścisnął mi serce na widok sponiewieranych Krzyży. Jeden z nich wzięłam i zawiesiłam u siebie w pokoju. Prze 37 lat nie rozstawałam się z nim. Zajmował on zawsze zaszczytne miejsce w moim mieszkaniu. Po powrocie nauki religii do szkół i Krzyży do sal lekcyjnych ofiarowałam Go Szkole Podstawowej w Strzeczonej, gdzie został uroczystie umieszczony w sali lekcyjnej.”

W październiku 1992 roku szkoła przystępuje do realizacji projektu „Szkoła Promująca Zdrowie”. Program ten uwzględnia promowanie zdrowia we wszystkich elementach życia codziennego, nie zapominając o właściwych relacjach międzyludzkich i dbałości o środowisko.

Od 1 września 1994 roku szkoła prowadzi działalność innowacyjną, która jest ściśle związana z założeniami projektu „Szkoła Promująca Zdrowie” Celem innowacji jest: * zwiększenie efektywności edukacji; * stworzenie dobrej szkoły o własnym niepowtarzalnym charakterze; * stworzenie szkoły, która jest przestrzenią dialogu osób; * stworzenie autentycznej współpracy z domem rodzinnym ucznia.

Od roku 1993 szkoła bierze udział w Ogólnopolskim Turnieju Młodzieży „O Przetrwanie Matki Ziemi”, zajmując następujące miejsca: *1993 r. - VI * 1994 r. - VI 8 1995 r - IV * 1996 r. - VII. W związku z uczestnictwem w tym turnieju tradycją naszej szkoły stały się międzyszkolne sesje popularyzacyjne o tematyce ekologicznej przygotowywane przez kol. Irenę Liberacką - Kozłowską.

Od 1995 roku działa w naszej szkole Koło Ekologiczne pod kierunkiem Anny Lewandowskiej. Koło Ekologiczne zawarło porozumienie o współpracy z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Strzelinie w celu prowadzenia wspólnej działalności z zakresu ekologii i ochrony środowiska wśród młodzieży szkolnej i jej rodziców. Podobne porozumienie zawarto ze Szkołą Podstawową w Myśligoszczy.

Bardzo ważnym wydarzeniem minionego roku było spotkanie dyrektorów Wiejskich Szkół Twórczych. 27 września 1995 roku przybyli do nas przedstawiciele Kuratorium Oświaty w Słupsku, Delegatury KO w Człuchowie, doradcy metodyczni ODN w Słupsku, ODR w Strzelinie, dyrektorzy szkół z terenu województwa słupskiego. Spotkanie poświęcone było zagadnieniu: „Szkoła a najbliższe środowisko geograficzno - przyrodnicze”, a

odbywało się w ramach warsztatów szkoleniowych „Tożsamość szkoły wiejskiej”.

Aktywna działalność szkoły nie byłaby możliwa bez pomocy osób i instytucji zaprzyjaźnionych ze szkołą. Za szczególną pomoc dla naszej szkoły „Medalem za Zasługi dla Oświaty” w roku 1991 w Dniu Edukacji Narodowej został odznaczony wieloletni sołtys Strzecony pan Bolesław Neska. Nie dane mu było osobiście odebrać odznaczenia. Obecnie aktywnie naszą szkołę wspierają: Rodzice, Rada Sołecka i Sołtysi ze Strzecony, Koło Gospodyń Wiejskich i Ochotnicza Straż Pożarna w Strzeconie, Bank Spółdzielczy w Debrznie, Przedsiębiorstwo Handlowo - Produkcyjne „Hosta” s.c. Hołubowski i S-ka -Debrzno, Zakład Produkcyjno - Handlowy, spółka cywilna Irena Nadobna i Ewa Adamiak - Debrzno, Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury w Debrznie, Zarząd Okręgowy i Rejonowy PCK, senator RP Andrzej Szczepański.

Życzę sobie jedynie wypada, aby następne lata były jeszcze bardziej udane niż te 50, które już minęło.

Kierownicy i dyrektorzy szkoły w Strzeconie w latach 1945 - 1995

1. Emilia Kowalska /p.o./ (1945 - 1948); 2. Eugeniusz Twierkowski (1948 -1949); 3. Bronisław Jastrzębowski (1949 -1954); 4./p.o./ Joanna Bitner, Lemańska Teresa (1954 - 1955/?/); 5. Zygmunt Gilewski (1955 - 1959); 6. Józef Surosz (1959 - 1962); 7. Mieczysław Wojewódzki (1962 - 1975); 8. Jerzy Baryła (1975 - 1977); 9. Irena Baryła (1977 - 1986); 10. Zdzisława Hołubowska (1986).

Nauczyciele pracujący w szkole w Strzeconie w latach 1945 -1995

1. Emilia Kowalska (1954 -1948); 2. Eugeniusz Twierkowski (1948 - 1949); 3. Bronisław Jastrzębowski (1949 - 1954); 4. Julia Jastrzębowska (1949 - 1954); 5. Franciszek Fuczyński (1949 - 1950 ?/); 6. Zofia Kostera (1953 - 1954 ?/); 7. Joanna Bitner (1953 - 1955); 8. Melania Fertykowska (1954 - 1955); 9. Teresa Lemańska (1954 - 1955 ?/). 10. R. Michalski (1955 - 1955); 11. Edmund Stucki (1955 - 1957); 12. Janina Richter (1955 - 1956); 13. Zygmunt Gilewski (1955 - 1959); 14. Mieczysław Powruk (1955 -1959); 15. Zofia Gilewska /Remiszewska/ (1956 - 1959); 16. Urszula Wolska (1956 -1959); 17. Jerzy Rudnik (1958 - 1961); 18. Irena Kłys (1958 -1959); 19. Teresa Wnuk /Kłys/ (1959 - 1991); 20. Józef Surosz (1959 - 1962); 21. Felicja Surosz (1959 - 1962); 22. Maria Bielecka /Hordych/ (1960 - 1990); 23. Mieczysław Wojewódzki (1962 - 1975); 24. Teresa Wojewódzka (1962 - 1975); 25. Henryka Kitowska (1963 - 1964); 26. Irena Sikorska (1964 - 1965); 27. Kazimiera Wrona (1964 - 1964); 28. Dionizy Kaszuba (1966 - 1967); 29. Mirosława Pyć /Kaszuba/ (1966 - 1970); 30. Alina Dyl /Modzelewska/ (1967 - 1970); 31. Barbara Nalepa /Bobkowska? (1967 - 1986); 32. Janina Rutkowska (1968 -1971); 33. Zofia Przewłoka (1974 - 1974); 34. Danuta Machcińska (1970 - 1975; 1977 -); 35. Teresa Hamerska (1970 -1971); 36. Teresa Kantek (1971 - 1972); 37. Szwarclose (1972 -1973); 38. Stanisława Nakonieczna (1971 - 1975); 39. Bronisław Szczęsny (1973 - 1974); 40. Zofia Pawłowska /Magura/ (1974 - 1979); 41. Danuta Bagura (1973 - 1978); 42. Danuta Myśliwska (1974 01974); 43. Jerzy Baryła (1975 - 1977); 44. Irena Baryła (1975 - 1987); 45. Mirosława Kaczmarek (1975 - 1982); 46. Irena Orlińska (1980 - 1988); 47. Janina Fiet (1982 - 1983); 48. Ewa Krywanis /Marczyńska/ (1982 - 1987); 49. Krystyna Kosiw (1983 - 1986); 50. Łucja Dzioch (1985 - 1988); 51. Zdzisława Hołubowska (1986 -); 52. Irena Liberacka -

Kozłowska (1986 -); 53. Piotr Sułkowski (1986 - 1990); 54. Jarosław Samborski (1986 -); 55. Aleksandra Cimaszkiewicz (1987 - 1988); 56. Aleksandra Kozyra (1987 - 1994); 57. Grażyna Twierkowska /Owczarek/ (1988 -); 58. Anastazja Miłozarek (1988 - 1992); 59. Małgorzata Kozłowska /Szajgin/ (1989 -); 60. ks. Józef Deniziak (1990 - 1992); 61. Jolanta Kaszuba (1990 -); 62. Anna Lewandowska (1991 -); 63. Małgorzata Gierwatowska /Szymańska/ (1991 - 1993); 64. Małgorzata Gozdera /Serewa/ (1991 -); 65. Jadwiga Czarnecka (1992 - 1992); 66. Aleksandra Łabuda (1992 -); 67. Małgorzata Słomka (1992 -); 68. ks. Tadeusz Żebrowski (1992 -1996); 69. Joanna Bobkowska (1995 -); 70. Arletta Lis (1995 -).

Wystawa książki z okazji 45-lecia PWN.

W Bibliotece Głównej WSP w Słupsku miało miejsce 17-grudnia 1996 roku uroczyste otwarcie wystawy Książki PWN. Organizatorem wystawy był Oddział Poznański Wydawnictwa Naukowego PWN. Oficyna powstała w 1951 roku upowszechnia dorobek nauki polskiej oraz specjalizuje się w publikowaniu podręczników, leksykonów, encyklopedii, czasopism popularnonaukowych..

PWN wydaje w ciągu roku ponad 400 książek i 30 czasopism - na najwyższym poziomie edytorskim i merytorycznym. Wielkie znaczenie mają 4 Oddziały PWN - w Krakowie, Łodzi, Poznaniu i Wrocławiu. Wydawnictwo Naukowe PWN dysponuje też rozbudowaną siecią sprzedaży i współpracuje ze wszystkimi ważniejszymi księgarniami naukowymi. Jak podano w okolicznościowym wydawnictwie, PWN „to także, a może nawet przede wszystkim, zespół zaangażowanych znakomicie wykształconych fachowców - redaktorów, menadżerów, handlowców - których wysiłkowi i kwalifikacjom Wydawnictwo zawdzięcza swoją wysoką rangę. Nasza przyszłość to nowoczesne, sprawne, dynamiczne, wszechstronne wydawnictwo, a raczej grupa wydawnictw PWN, działająca na rynku książki, propagująca w Polsce i na świecie osiągnięcia polskiej nauki. Chcemy być wszędzie tam, gdzie nauka pomaga człowiekowi i sprawia, że świat jest lepszy”.

Na wystawie zgromadzono przede wszystkim nowe wydawnictwa encyklopedyczne, słowniki i książki wspierające edukację. Interesująco scharakteryzowała je dyrektor Oddziału Poznańskiego Wydawnictwa Naukowego PWN. - p. Olcha Sikorska Uroczystego otwarcia wystawy dokonała p. prof. dr hab. J. Ewert- prorektor WSP. Obecni byli pracownicy naukowcy z Wydziału Humanistyczno - Pedagogicznego, dyrekcja oraz pracownicy Biblioteki Głównej WSP, p. dyrektor ODN w Słupsku - mgr inż. Wanda Rychły, nauczyciele konsultanci i doradcy metodyczni, kierownicy redakcji naukowej i szkolnej PWN obejmujący funkcję dyrektora Oddziału Poznańskiego - p. mgr Klemens Stróżyński (jeszcze niedawno dyrektor poznańskiego WOM). Pracownicy Wydawnictwa interesująco zaprezentowali fragmenty książki: „Cały świat nie pomieściłby książek. Staropolskie powieści i przekazy apokryficzne”. Z zainteresowaniem uczestniczono w pokazie encyklopedii multimedialnej oraz elektronicznego słownika języka polskiego. (J.T.)

Janina Czyż
SP w Koczałe

Z moich doświadczeń w pracy nad ortografią

„Całe nauczanie i wychowanie nie warte byłoby złamanego szeląga, gdyby przez nie traciło się odwagę i radość”. (H. Pestalozzi)

Mając na uwadze tę zasadę zacząłam w trudnej nauce ortografii wprowadzać działania, które zapobiegałyby znużeniu i zniechęceniu uczniów. A oto moje doświadczenia, którymi chcę się podzielić.

Zdając sobie sprawę z tego, jak ważną rolę w pracy nad ortografią odgrywa konsekwentne działanie, wdrażam do takiej pracy uczniów klas IV. Materiał programowy w zakresie kształcenia językowego, literackiego i kulturalnego w tej klasie nie jest przeładowany, stąd możliwość korelacji ortografii z innymi działami, nawet na każdej lekcji. Ponadto wprowadzenie zabaw ortograficznych uatrakcyjnią lekcję i inspirowanie uczniów do samodzielnych działań twórczych.

Lekcjom poświęconym w całości ortografii staram się nadawać ciekawe tematy. Pomysłów dostarczyć może „Ortografia na wesoło” W. Gawdzika. Przykładowe tematy jednostek lekcyjnych: „Z ortografią żyjemy w zgodzie i od święta i na co dzień”, „Jeśli nie chcesz zrobić byka, wciąż zaglądamy do słownika!”, „Nikną wszelkie niepokoje, kiedy stwierdzę: dwójka - dwoje!”, „Żaka bito różgą - my uczymy się ortografii z przyjemnością”, „Ortografii się nie damy jej podstępny rozpoznamy!”

Trudniejszym lekcjom (dyktandom, sprawdzianom) towarzyszy piosenka (na melodię „Polskie zoo”)

Do dyktanda dziś, kolego, przystap śmiało!
 To zabawa przecież może być, nie męka.
 Znasz zasady, a na karku mądra głowa.
 Uśmiech! No i nikt „nie pęka”!

(ref.) No i ogólnie jest wesoło
 No i ogólnie „charaszo”

Ortografię dziś na pewno pokonamy, ho, ho, ho
 Rozgryziemy te podstępny i zasadzki
 Ortografię dziś na pewno pokonamy
 Głową rusz! Już wiesz? Więc do roboty!
 Ortografii dziś na pewno się nie damy! (ref.)

Zapamiętanie niektórych zasad lub pisowni trudniejszych wyrazów ułatwiają wierszyki:

Kiedy dręczy cię niepewność,
 Zawsze sobie przypominaj:
 wierzyć - wiara,
 drzewo - drewno,
 błahy - błazen,
 druh - drużyna.

Kłopotliwe samo „h”
 Dość szczególnie talent ma:
 Lubi hałaśliwe słowa: huk, harmider, hałasować.

Wielką literą zawsze się pisze
 nazwy urzędów, władz, stowarzyszeń
 oraz imiona wielkich istot:
 Sejm Polski, Jowisz, Azor, Mefisto.

Pisząc „historyjka błaha”.

Nigdy Heniu się nie wahaj!
 Przez „h” pisz, pamiętaj o tym:
 „Hałaśliwy wrzask hołoty”.
 Huśtać luibisz się? Wiedz „h” ma: hak, huśtawka oraz hamak.

Zapamiętaj zawsze tu!
 Pisz otwarte, zwykle „u”
 W słowach: skuwka i zasuwka,
 Gdyż wyjątkiem są te słówka

Łatwo łąd pomylić z lontem,
 Błąd się wkrada w wyraz blond.
 Kąt brzmi tak jak konto, kontent,
 Sonda naśladuje sąd.

Roz - i bez- to sprawa prosta -
 dźwięczna czy bezdźwięczna głoska,
 „z” pisz zawsze: rozbij, rozstaw,
 bezwzględny, bezpiecznik, rozkaz.

Gdy na karku jest twa głowa,
 to bez trudu pojdziesz wnet:
 „jot” piszemy w obcych słowach
 tylko po „ce”, „es” i „zet”.

Gąski swe, Agatko, skub.
 Już się zaczął pierza skup.
 Tata nasz był bardzo rad
 Ze splecenia wszelkich rat.
 Staś chciał zerwać kilka róż.
 Ciagnie - gdzie tam! Ani rusz.
 Czy słyszałeś głuchy stuk?
 To się zwałił siana stóg.

Całorocznej pracy nad ortografią towarzyszy gazetka zatytułowana: „Potyczki z panią Ortograficką”. Eksponujemy: * wierszyki pomagające zapamiętać zasady lub utrwalić wyrazy o trudnej pisowni; * zagadki, krzyżówki, rebusy; * zestawy wyrazów, z którymi uczniowie sami układają teksty dyktand.

Przykładowe zagadki ortograficzne:
 Do łyzew wskoczył myśliwski pies. Sprawdź, proszę, może jeszcze w nich jest (wyżeł)

Sploszony złodziej krzyknął: „O, stróż!” Ile stróż dostał w nagrodę róż? (sto róż)

W kozuchu schowaj dwa słowa: wykrzyknik i owad. (żuk, och)

Zmieszaj „kły” i „zaby” pół. Przy nożu połóż na stół. (łyżka)

Gamek i spójnik w jeden połącz kształt, by wyszło z tego schronienie dla aut. (garaż)

„Żyto” i „pas” przepisz inaczej. Ma być: „Żyjący z cudzej pracy”. (pasożyt)
 Gdy „c” w tym wyrazie jest, wszyscy wiedzą, że to pies. Gdyby „c” wyparowało, pies się zmieni w wytrzymałość. (chart - hart)

Ponoć się zdarzyło raz to: „c” zgubiło pewne miasto. Miasto bez „c” - czy wierzyście? włożył wnet na głowę rycerz. (Chełm - hełm)

Czy to trawa? Nie to perz. Tutaj ukrył się zwierz. (nietoperz).

Henryk się huśtał w hektarze maku. Zawiesił hektar i mak na haku. (hamak)

Ryk krów się niesie hen, aż pod lasem. Odgądnij, jak miał na imię pasterz. (Henryk)

Przykładowe rebusy:

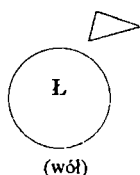
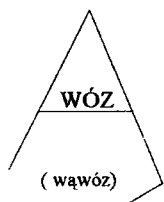
W/WÓZ M/PA SU/WKA

(powóz) (pompa) (zasuwka)

WÓZ R

W ÓZ

(nawóz) (podróż)

Po umieszczeniu kilku takich rebusów uczniowie chętnie tworzą własne na podobnych zasadach. Regułą jest, że wyraz powinien zawierać trudności ortograficzną.

Układanie tekstów dyktand z podanymi wyrazami jest dobrym ćwiczeniem kształcącym nie tylko sprawność ortograficzną, ale również umiejętność wyznaczania granicy zdania (z czym uczniowie kl. IV mają jeszcze kłopoty) oraz komponowanie krótkich, spójnych wypowiedzi. Warunkiem wyróżnienia autora dyktanda jest ułożenie tekstu długości ok. pół strony zeszytu. Zdania mogą zawierać najwyżej dwa orzeczenia.

Przykładowe teksty dyktand:

u - ó Pani zapowiedziała trudną klasówkę. Jurek ma problemy z pisownią wyrazów: katusze, żulik, kozuch. Robi również błędy w wyrazach pogrózka i żuraw. Kilka dni temu była próba klasówki, która wypadła źle. Pani stwierdziła, że zlekceważyliśmy powtórkę. Złe oceny są wynikiem naszego próżniactwa. *(Przemek Kownacki kl. IV r.szk. 1993/94)*

rz - ź Po korytarzu chodzi dyżurny, który pilnuje porządku. Za chwilę będzie przerwa. Zabrzmiał dzwonek. Wszyscy biegną do stołówki. Słychać trzaskanie krzesła i głośny wrzask, że aż trzęsą się żarówki. Żarłoki rzucają się na żarcie. Wyrwyją sobie łyżki i talerze. Trudno utrzymać porządek, gdy w wazach paruje smaczny żur. *(Rafał Cydzik kl. r. szk. 1993/94)*

a - ę, on, om, en, em Na lekcję techniki kolega przyniósł komputer kieszonkowy. Ten tęgi pęta Marek chciał nam zademonstrować swój komputer. Jego kompan, kombinator Felek Bomba wrzucił w kął komplet zegarków w ćetki. Jak się Marek zdenerwował, w szybkim tempie skonstruował bombę, kombajn, kompas, gong, pompę, lont. Na to cała klasa chórem: może nasz kolega Marek skonstruuje nam zegarek. *(Alina Sławek kl. IV r.szk. 1993/94)*

h - ch Żył raz w puszczy dinozaur. Hasio się nazywał i na harfie grywał. Chciał się huścić na drzewie i bawić się w chlewie. Mama się o niego bała i cały czas ostrzegała. Lecz Hasio mamy nie słuchał i na słońce chuchał. Grał na swojej harfie, podziwiał go karpie. Na hulajnodze jeździł chciał, a hipopotama za kumpła miał. Gdy pewnego razu bawił się, zginął. I tak się wszystko skończyło. *(Alina Sławek kl. IV r.szk. 1993/94)*

u - ó Jesienny las jest bardzo piękny i różnokolorowy. Na leszczynie rośnie mnóstwo orzechów. Te wiewiórcze przysmaki są twarde, ale smaczne. Delikatne brzozy i rozłożyste buki kołyszają się przez silnym wietrze. Na potężnych dębach rosną brązowe żołędzie. Ze wszystkich stron lecą pożółkłe liście. Z mieszcza liście błyszczą kropelkami deszczu. Las wygląda tajemniczo, ale pięknie. *(Ola Gilewicz kl. V r.szk. 1994/95)*

Jesień w tym roku przyszła wcześniej. liście spadły z drzew. Na ziemi leży mnóstwo różnokolorowych liści z klonów, dębów i buków. Brzoza przystroiła się w żółtą szatę.

Podczas spaceru o zmierzchu lubię zbierać żołędzie. Nie trzeba też już strząsać orzechów z leszczyny. Jest kolorowo, ale na dworze panuje ślota. Tylko kałużysci z parasolami w rękach bawią się w kałuży. A szyszkowisci rzucają się szyszkami. *(Alina Sławek kl. V r.szk. 1994/95)*

ó Była sobie przepiórka, / która miała kolorowe piórka. / Bardzo je chwaliła / I dumnie chodziła. Pewnego razu pan przepiórek / Spotkał grupę wiewiórek, / Które nie miały piórek. / Jednak był bardzo rad. / Chciał poznać cały świat / Więc razem poszli, hen, / By spełnić swój wymarzony sen. *(Ela Walczyńska kl. IV r.szk. 1993/94)*

Ortografia to zagadka,
ale dla naszego dziadka.
A my w szkole się uczymy
i to bardzo, bardzo lubimy.
Stąd się biorą wszystkie piątki,
Ze znamy także wyjątki:
Pszczyzna, pszczoła i pszenica,
dzungla, dżokej i dżdżownica.

(Alina Sławek kl. IV r.szk. 1993/94)

Do systematycznej pracy nad ortografią zachęcają konkursy i zabawy ortograficzne: * krzyżówki (wysuwanki) - ustalamy jakiej zasady ortograficznej mają dotyczyć i jakiej części mowy mogą być hasłami; * ciągi wyrazowe, np. (z „ó”) stróż, żółw, wiór, róg, góral, lód, dowóz, zachód, dół, łóżko, ołówek itp. (np. ustalamy, czy mają to być różne części mowy - tu możliwość integracji z nauką o języku - czy tylko np. rz-ż rzeczowniki); * wyścig (na wskazaną literę alfabetu, kto szybciej wypisze różne części mowy z ustaloną trudnością), np. rzeczowniki: brzoza, brzydał; przymiotniki: b r z y d k i, brzozowy; czasowniki: brzęczeć, burzyć; przysłowki: brzydka, grzmiąco; * kto szybciej znajdzie wyraz w słowniku ortograficznym; * kto zna więcej przysłów (podajemy wyrazy, które powinny wystąpić w przysłowiach), np. nóżka - kózka; kuć - żelazo; późno - wcale; paluszek - główka; jaskółka - pszczołka; dopóty - dopóki; sparzyć - dmuchać; dwóch - trzeci

Tego typu działania urozmaicają lekcje, mogą być traktowane jako ćwiczenia utrwalające, a uczniowie chętnie włączają je do swoich zabaw pozalekcyjnych.

Podsumowaniem całorocznej pracy nad ortografią w kl. IV jest, tradycyjny już w mojej szkole, turniej klas równoległych „Spotkanie z ortografią” Każda klasa biorąca udział w turnieju jest zobowiązana przygotować: * hasła, którymi będzie dopingować drużyny i poszczególnych zawodników, * hymn ortograficzny, tzn. piosenkę naszpikowaną wyrazami trudnymi pod względem pisowni (może to być tekst wybrany z „Ortografii na wesoło” W. Gawdzika, do którego uczniowie dobiorą melodię), * scenki humorystyczne tematycznie związane z problemami ortograficznymi. Ponadto każdy uczestnik turnieju (także kibice) przygotowują sobie kartę wstępu, którą stanowi poprawnie napisany wyraz z jakąś trudnością ortograficzną. Na scenariusz imprezy składa się 5-6 konkurencji ocenianych przez jury, w skład którego wchodzi nauczyciel języka polskiego i dwóch przedstawicieli SU.

Przykładowy zestaw konkurencji:

1. Portret uosobionej Ortografii (Każdą klasę reprezentuje trzech zawodników. Ich zadaniem jest narysować panią Ortografię. Doświadczenie wskazuje, że nie zawsze widzi się ona uczniom jako straszdyło, zmora czy czarownica, a pomysły rysowników bywają ciekawe).

2. Konkurs na hymn ortograficzny. (Każda klasa śpiewa przygotowaną wcześniej piosenkę, której treść jest związana z nauką lub zasadami ortografii)

3. Konkurs na najciekawszą scenkę o tematyce ortograficznej.

4. Sztafeta ortograficzna. (Gospodarze klas losują trudność ortograficzną: ó, u, rz, ż, ch, h. Zadaniem uczestników sztafety (najlepiej jeśli bierze w niej udział cała klasa) jest zapisać na wcześniej przygotowanych kartkach wyraz, z wylosowaną trudnością ortograficzną, rozpoczynający się od litery kończącej poprzedni wyraz. Jest to modyfikacja zabawy w tzw. ciągi wyrazowe, którą utrudniamy wprowadzając elementy sztafety sportowej. Liczy się czas i ilość poprawnie napisanych wyrazów).

5. Kto więcej i poprawniej napisze? (Trzyosobowe zespoły zawodników starają się wypisać jak najwięcej trudnych wyrazów występujących w tekście piosenki „Żółta żaba żarła żur”. Piosenka może być śpiewana przez szkolny zespół wokalny, co dodatkowo uatrakcyjnia imprezę. Konkurencję tę można również przeprowadzić w oparciu o recytację tekstu wybranego z ortografii W. Gawdzika).

6. Zagadki ortograficzne jak układanie przysłów z podanymi wyrazami o trudnej pisowni.

Impreza ta dostarcza uczniom niezapomnianych przeżyć, chętnie wspominają ją nawet w klasach starszych. Jest jednak również sprawdzianem całorocznej pracy nad problemami ortograficznymi. Trzy pierwsze konkurencje są stałymi elementami, powtarzającymi się rokrocznie. Początkowo uczniowie wybierali tekst hymnu ortograficznego spośród wierszyków zamieszczonych w „Ortografii na wesoło” W. Gawdzika. Niżej podany tekst hymnu śpiewanego na znaną melodię „Chociaż każdy z nas jest młody, lecz go wilkiem morskim zwa...” został stworzony przez uczniów, ich wspólnym wysiłkiem. Układając tekst, wykorzystywali i przekształcali poznawane wierszyki ortograficzne, zasady pisowni, dokonywali wzajemnych korekt do momentu kiedy uznali, że tekst jest dobry i stanowi również pomoc w nauce. To przyniosło im niemałą satysfakcję.

Chociaż każdy z nas jest młody,
Ortografę poznać chce.
Pisać z błędem, wstyd to wielki,
To już nawet czwartak wie - już wiemy.
Ref. Hej, ty Ortografio,

Dobrze z tobą w zgodzie żyć.
Nie będziemy na dyktandach drzeć.
Gdy zasady poznamy twe.

Pisz „ó” w - ówka, -ów i -ówna!
O tym każdy z nas już wie.
I nietrudna jest klasówka.

A z nieuka śmieje się - cha, cha, cha! (Ref.)
Po spółgłoskach pisz rzet śmiało,
Oczywiście er i zet.
Te spółgłoski - jest ich mało:
pe, be, te, de, ka, gie, cha, wu, jot; jest dziewięć! (Ref.)

Niech pamięta każde z dzieci,
Kiedy pióro puszcza w ton.
Brzoza, brzytwa, brzydał, brzuszek,
Chrzastka, chrząszczyk, chrzest i chrza - Ten ostry! (Ref.)

Oczywiście są wyjątki:
Pszczola, Pszczyzna, bukszpan, kształt,
Od tych zasad głowa boli,
Ale słownik - ten pomaga nam. Pomaga! (Ref.)

Kiedy mylisz rząd z żądaniem,
A porzeczkę splanąć chcesz,
Wtedy, radzę, choć na chwilę
Ze słownikiem nie rozstawaj się. Ani na chwilę! (Ref.)

Choć tak bardzo się staramy,
Czasem zdarza się nam błąd.
Właśnie słownik nam pomaga,
Nigdy go nie wyrzucamy w kącie. Oj, Nigdy! (Ref.)

Scenariusze inscenizacji ortograficznych są adaptacjami zabawnych wierszyków:

Krowa - turystka.

Narrator: Od Nieborowa idzie krowa,
krowa sportowa, autostopowa.
Krowa z plecakiem i w pepegach,
idzie, piosenki wesołe śpiewa

(W czasie recytacji narratora po scenie maszeruje dziecko ucharakteryzowane na krowę autostopowiczkę. W pewnym momencie zaczyna pomrukiwać refren piosenki „Żółta żaba”).

Krowa: Halo, Hela! W hucie huk,
zółt ma czwórkę krótkich nóg,
żuraw, żubra żwawo dźgnął,
aż się dziób w ósemkę zgiął.

(*Dalej pantonima na te słowa narratora*)

N. Nagle jej problem w głowie zaświtał
Prawie w ósemkę zgięła kopyto.
Bo jak napisać: „W hucie huk?”
Tego nie wiedział żaden jej róg.
Więc pod najbliższym drzewem siada,
plecak zdejmując, słownik rozkłada.
Po chwili triumf słysząc w jej muuu...

Krowa. (Przeciąga słowa narratora)

...muuu! Już wiem, huta, huk to przez „u”!
(*Pokazuje tabliczkę z literą*)

N. Dziwią się starzy, śmieją się młodzi.
A krowa? Ją to nic nie obchodzi.
Czasem podwiozła ją autostopem,
ale co chwila, zerka do słownika.

Krowa: Żabę zółt żezarł.

Żubr w rzece bryka.

N. Zmienia znaczenie, nonsensy klepie,
lecz z ortografią jest coraz lepiej.

(*Krowa gra pantomimicznie*)

N. I znowu w drogę: przez lasek, rzeczkę
troszeczkę odsapnie, zwiedzi troszeczkę.
A ze słownikiem się nie rozstaje,
bo nawet krowa wie, co to daje
żyć z ortografią na dobrej stopie
nawet, gdy jest się na urlopie.

Papugi

Osoby: narrator, dwójka dzieci ucharakteryzowanych na papugi. (W czasie recytacji narratora papugi grają mimicznie, podkreślając porozumiałość, pewność siebie, poczucie własnej wyższości).

Narrator: Spotkały się dwie papugi,
dwie papugi, dwie pleciugi.
I rozmowę wszczęły długą,
jak przystoi dwom pleciugom. Jedna:

<i>Papuga I:</i> „piórko - pierze”	<i>N.</i> - gada. Druga:
<i>Papuga II:</i> „pierz...- piór...”	<i>N.</i> - odpowiada. Jedna mówi:
<i>P.I.</i> „wierzyć z wiarą”	<i>N.</i> Druga mówi:
<i>P.II.</i> „mierzyć miarą”	<i>N.</i> Mówi:
<i>P.I.</i> „Stół”	<i>N.</i> - jedna papuga.
<i>P.II.</i> „Stołek”	<i>N.</i> - odpowiada druga. Jedna z nich:
<i>P.I.</i> Błazeństwo”	<i>N.</i> - gada.
<i>P.II.</i> „błaha”	<i>N.</i> - druga odpowiada. Jedna mówi:
<i>P.I.</i> „dwója z mowy”	<i>N.</i> Druga skrzeczy:
<i>P.II.</i> „mówię z głowy”	<i>N.</i> Jak je panie nauczyły, tak papugi dwie mówiły. Gadu - gadu, gadu - gadu, bez żadnego sensu, ładu...

Dziecko: Czy na pewno, mój kolego,

nie ma w tym sensu żadnego? (*oprac. na podstawie tekstów E. Szeptyńskiej*)

„Každy czwartak zuch i chwata, z ortografią za pan brata!”

Osoby: Przekorna Ortografia, Przemiała Pani Nauczycielka, Zuch, Żak, Błazen, Księżniczka, Jerzy, Hippis i pozostali uczniowie.

Scena I (*Dzwonek oznajmiający koniec lekcji*)

Przemila Pani: Jeszcze chwila uwagi! Przypominam o jutrzejszym dyktandzie. (*wychodzi*). (*Wpada Przekorna Ortografia*)

Ortografia: A to frajda! Jutro się zabawimy! Pokręca się wam te trudne literki! (*Patrzy na ucznia Zucha*) Nie poznajesz mnie? To ja, Przekorna Ortografia!

Zuch: I co z tego? Ja się ciebie nie boję!

O: Co ty mówisz???

Z: Z ortografią żyję w zgodzie, I od święta i na co dzień!

O: (*do Zaka*) Nie najlepiej wyglądasz przed jutrzejszym dyktandem!

Żak: Już wyrazy trudne znam, W mig napisać je potrafię, Bo naprawdę zostać chcę miłośnikiem ortografii!

O: (*szyderczo*) Patrzcie, wielbieli! To chodź, napisz... (*dyktuje*)

Żak Gzęgółka grzęda grzebie...

Z: (*pisze poprawnie i pokazuje hasło*) Żak Gzęgółka uczy się bez różgi!

O: (*do Błazna*) Czy się mnie boisz?

Błazen: Ależ skąd! Kiedy dręczy mnie niepewność, zawsze sobie przypominam: wierzyć - wiara, drzewo - drewno, błahy - błazen, dru - drużyna.

O: (*do Księżniczki*) Ale ciebie złapałam! Wzrok niprzytomny...

Księżniczka: Rząd myliłam z żądaniem,

A porzeczkę z pożyczką,

Ale słownik mi pomógł,

Nie jestem już śpiącą księżniczką!

(*jeden z uczniów przedrzeźnia Ortografię!*)

Jerzy: Orto - grafia zę - by szcze - rzy,

Pisz popraw - nie wy - raz Je - rzy!

O: To jakaś nienormalna klasa!

Naprawdę nie boicie się mnie?

Uczniowie: Słownik to podręcznik pewny!

Bliższy nam niż każdy krewny!

Każdy czwartak zuch i chwyt

Z ortografią za pan brat!

O: (*Z niedowierzaniem kręci głową. Odchodząc mierzy wzrokiem klasowego rozrabiakę*) Ty chyba mnie nie lubisz?

Hippis: (*śpiewa, mel.* „Chociaż każdy z nas jest młody...”)

Jestem Hippis, zuch nad zuchy,

Hałas toleruję, lecz -

Błąd w dyktandzie, to mnie rusza!

Więc podjąłem walkę! Gdzie mój miecz?... To słownik!

Wszyscy (*śpiewają refren*)

Hej, ty Ortografio!

Dobrze z tobą w zgodzie żyć!

Gdy zasady twe poznamy,

Nie będziemy na dyktandach drzeć.

Gdy zasady poznamy twe!

Scena II (*Przemila Pani rozdaje dyktanda. Oceny wysokie, uczniowie cieszą się, śpiewają*)

Chociaż każdy z nas jest młody,

Ortografię poznać chce.

Pisać z błędem wstyd to wielki,

To już nawet czwartak wie - już wiemy.

O: (*Po wejściu zorientowała się w sytuacji, zmienia stosunek do uczniów, uśmiecha się*) Cieszę się, że chcecie żyć ze mną w zgodzie!

Uczniowie: Żli to ludzie, którzy co dzień kłócić się potrafią,

Więc dlatego żyjemy w zgodzie naawet z Ortografią (*wszyscy śpiewają refren piosenki*)

Scenariusz tej inscenizacji stworzyli uczniowie i jest on w dużym stopniu odzwierciedleniem ich doświadczeń z pracy nad ortografią. W inscenizacji w czasie turnieju wzięła udział cała klasa. Uczniowie wystąpili w kostiumach, które sugerowały nazwy postaci, np. Wróżka, Rycerz, Pszczoła, Chomik itp.

Przykładowe konspekty lekcji korelującej naukę ortografii z innymi działami materiału programowego:

Konspekt I - kl. IV lub V

Temat: Wyrazy o podobnym brzmieniu, ale różnym znaczeniu (*czyli zabawy wyrazami*).

Pomoc: słowniki ortograficzne, wydrukowany tekst wiersza J. Ficowskiego (z lukami do uzupełnienia), zestaw homonimów.

Nauczyciel: Jakie wyrazy, które za chwilę zaprezentuję, zwracają uwagę i dlaczego? (*Prezentacja wiersza W. Gawdzika*):

Jestem chochlik. Ach, szalenie

Cieszę się, gdy jesteś leniem.

Popatrz: „c” dodaję żartem

Już hart (siła) jest psem, chartem.

A hełm? Rozbrat wzięt z żelastwem,

Stał się Chełmem, słynnym miastem.

Błędy wtedy są w zeszytcie,

Gdy niechętnie się uczycie.

To tylko pod piórem lenia

Lód w lud, czyli w ludzi zmieniam.

Uważny uczeń, kolego,

Nie robi z jeża Jerzego.

Odróżnia od słowa morze

Wyraz: mogę, możesz, może.

I pisz stóg, nie stuk siana.

Lecz dość tego. Żegnam pana.

Jeśliś ciekaw moich sztuczek,

Nie ucz się. Natychmiast wróć.

Uczniowie: W wierszu są wyrazy, które podobnie mówimy, ale mają inne znaczenie i inną pisownię. Podają przykłady z wiersza, także własne, wyjaśniają ich znaczenie i pisownię.

hart - chart; hełm - Chełm; lód - lud; jeż - Jerzy - jesz; morze - może; stóg - stuk; paw - paf; karzę - każę; wierzy - wieża; pomoże - Pomorze; żądać - rządzić; jedynie - je dynie itp.

Uczniowie rozpoznają, jakimi częściami mowy są wyżej podane wyrazy, co określają formy. Wnioskujeją, że ich znaczenie i pisownię możemy właściwie rozpoznać w kontekście (zdaniu). Stosuje się je w łamigłówkach, zagadkach, rebusach.

Nauczyciel: Spróbujcie ustalić różne znaczenie i właściwą pisownię wyrazów i zwrotów (*Przykłady przygotowane wcześniej na zakrytej tablicy*)

a) Podaj po dwa znaczenia wyrazów: * na płocie *śledzi

b) Przeczytaj głośno podane wyrazy tak, aby powstały inne, o nowym znaczeniu. Zapisz je poprawnie: * nie na żarty (nienażarty), * zebrał (że brak), * wstanie (w stanie), * jedynie (je dynie), * rybna rzeka (ryb narzeka), * tatarak (tata rak), * synoptyk (syn optyk), *Kaziku, racja! (Kazi kuracja)

Dalszą część lekcji zajmuje zabawa - konkurs. Praca w grupach. Kto szybciej i poprawnie uzupełni tekst wiersza J. Ficowskiego. Można podać wskazówkę, że brakujące wyrazy wystąpiły w ćwiczeniach lekcyjnych.

Pewien żarłok...(nienażarty)

Raz wyglodniał...(nie na żarty)

J wywiesił szylid...(na płocie)

że ochotę ma...(na płocie)

Tutaj na brak...(ryb narzeka)

bo daleko...(ryban rzeka)

Więc się zgłosił pewien...(zebrał)

i rzekł żarłokowi...(że brak)

płoci, karpi oraz...(śledzi)

ale rzeki pilnie...(śledzi)

i gdy tylko będzie...(w stanie)

to oświeć z łózka...(wstanie)

po czym rusz na...(Pomorze)

i w zdobyciu ryb...(pomoże)

Odtąd żarłok nasz...(jedynie)

zamiast smacznych ryb...(je dynie)

Nauczyciel: W czym mogą pomóc takie zabawy? **Uczniowie:** Bogactwem słownictwa, uczą bystrości myślenia, kojarzenia znaczeń wyrazów, poprawnej pisowni.

W domu: Przy pomocy słownika wyszukać przykłady wyrazów o podobnym brzmieniu, ale różnej pisowni i znaczeniu.

Konspekt II, kl. IV

Temat: O rymach i nie tylko...

Pomoce: słowniki ortograficzne, tekst wiersza D. Wawilów „Strasznie ważna rzecz”

(Lekcję planuję w związku z Dniem Matki. Celem lekcji jest utrwalenie tych terminów i zasad ortograficznych, które dotyczą występujących w wierszu rymów).

Uczniowie otrzymują tekst wiersza:

Mamo, przestań zmiatać śmieci!
 Chcę powiedzieć ci w sekrecie
 strasznie ważną rzecz:
 były sobie dobre wróż...
 jedna miała krótkie...
 druga miała dwie...
 trzecia miała miecz!
 Mamo, nie pisz, tylko słuchaj!
 Zaraz powiem ci do ucha
 strasznie ważną rzecz:
 była sobie wielka mu...
 raz urwała się z ...
 zjadła tacie pół...
 i uciekła precz!
 Mamo, już się nie złość na mnie!
 Słowo daję, ja nie kłamnię,
 będę bardzo grzeczn...
 Mamo, ja cię bardzo kocham!
 Nie żartuję ani trochę! Przecież jak się kogoś kocha,
 to jest ważna rzecz!

Po zapoznaniu uczniów z treścią wiersza krótka rozmowa na temat wrażeń, jakich dostarcza, osoby mówiącej w wierszu (dziecko), sytuacji wypowiedzi. (Wypowiedź emocjonalna, osoba mówiąca chce zwrócić na siebie uwagę, potrzebuje ukazania uczuć, troski, miłości, sama w sposób rozbrajający wyznaje te uczucia. O emocjach świadczą zdania wykrzyknikowe, pośpiech przejawiający się w nie dopowiedzianych wyrazach).

Nauczyciel: co powoduje ta pośpieszna wypowiedź?

Uczniowie: Wnioskują, że został zakłócony rytm wiersza. Uzupełniają brakujące rymy. Omawiają układ rymów, zaznaczają rymujące się obszary wyrazów. Dochodzą do wniosku, że wiersz ma regularną budowę (zwrotki 7-wersowe, powtarzający się układ rymów w kolejnych zwrotkach, taka sama ilość sylab w równoległych wersach kolejnych zwrotek). Zwracają uwagę, że w trzecim wersie 3 zwrotki nie potrzeba uzupełniać końcowej części wyrazu, gdyż zakłóciłoby to rytm wiersza.

Nauczyciel: Omawiając budowę wiersza, najmniej kłopotów mieliście z uzupełnieniem końcówek wyrazów, które się rymują. Dlaczego?

Uczniowie: Są to wyrazy o rymach dokładnych. Ich pisownia jest podobna.

Nauczyciel: Kto w ciągu 5 min. zbierze jak najwięcej wyrazów, które mogłyby stanowić rymy do występujących w wierszu. Należy je też poprawnie zapisać. np. wróżki, nóżki, papuzki, różki, podłóżki, podnóżki, drużki, dłużki (małe długie), racuszki, gruszki, muszki, leniuszki; mucha, łańcucha, kozuch, słucha, zawierucha, głucha, plecucha, pielucha, krucha, palucha, grucha, chucha.

Podsumowanie konkursu. Wybór zwycięzcy, który wyjaśnia, jakimi zasadami kierował się zapisując wyrazy podobnie brzmiące, ale jednak mające inną pisownię.

Uczeń: Przypomina zasady ortograficzne: „ch” wymienia się na „sz”, „ż” wymienne na „g”, „h” itd.

Nauczyciel: Z tematu lekcji wynika, że mieliśmy przypomnieć o rymach. Co jeszcze udało nam się utrwalić na dzisiejszej lekcji?

Uczeń: Przypomnieliśmy zasady pisowni dotyczące „ch” i „ż”

W domu. Zrób mały słowniczek wyrazów (20) w układzie alfabetycznym związanych z przypominanymi zasadami.

Konspekt III, kl. IV.

Temat: Świat baśniowy bohaterów.

Pomoce: przezrocza (z różnych znanych baśni), krzyżówka - wysuwanka.

Lekcja podsumowująca wiadomości o cechach baśni.

Nauczyciel: W części wprowadzającej pokazuje na przezroczach bohaterów różnych baśni. Uczniowie rozpoznają ich, przypominają tytuły znanych baśni. Wspólnie ustalamy i zapisujemy temat. W rozmowie przypominamy najistotniejsze cechy świata baśniowego.

1. Jacy są baśniowi bohaterowie? (mają nadludzką moc - Waligóra, Wyrwidąb; mogą być niewidoczni - Golisz; dobrzy i zli - bohaterowie baśni „Wróżki”, „Kopciuszek”; mogą zmieniać swoje postępowanie, stawać się dobrymi - Olbrym, Pinokio; biedni stają się bogatymi - Iwaś, Waligóra, Wyrwidąb, Jaś z baśni „O Kocie w butach”)

2. Co robią? (szukają szczęścia, bogactwa, walczą ze złem, szybko się poruszają)

3. Jaki jest świat, w którym żyją? (pełen niezwykłych przedmiotów - zaczarowane ogrody, mówiące zwierzęta, latające dywany, zaczarowane buty)

Uczniowie wnioskują, że najistotniejszymi motywami baśniowymi są motywy fantastyczne. Termin „fantazja” utrwalamy w krzyżówce - wysuwance. Ustalamy zasadę, że hasła poziome będą zawierały wyrazy z trudnościami ortograficznymi poznawane w związku z lekcjami baśniom.

F
A
N
T
A
Z
J
A

1. latający w baśni Andersena (kufer)
2. Bohater o wielkiej sile (Waligóra)
3. częsta bohaterka baśni (królewna)
4. inna nazwa krasnoludka (skrzat)
5. na głowie nosiła czerwony (kapturek)
6. ukrył swoje serce (olbrym)
7. odczarował śpiącą królewną (Jasnolicy)
8. jej rekwizyt to różdżka (wróżka)

W dalszej części lekcji uczniowie kojarzą motywy oglądane na przezroczach ze znanymi baśniami: * krasnoludki: „Śnieżka”, „O krasnoludkach i sierotce Marysi”; * smok: „O Waligórze i Wyrwidębie”, „O wawelskim smoku”; * królewna: „Śpiąca królewna”, „O olbrymie, który ukrył swoje serce”; * wróżka: „Śpiąca królewna”, „Wróżki”, „Kopciuszek”; * wędrowka: „Czerwony Kapturek”, „Śnieżka”, „O Waligórze i Wyrwidębie”, „O olbrymie...”, „Goliszowa buty”; * sen: „Śnieżka”, „Śpiąca królewna”; * pocałunek: „Śpiąca królewna”, „Królewna zabka”

Nauczyciel: Dlaczego nie możemy dać zdecydowanej odpowiedzi?

Uczniowie: Wnioskują i zapisują do zeszytów. W baśniach powtarzają się podobne postacie, zdarzenia, przedmioty. Są to motywy wędrowne.

W domu. Zebrać wyrazy o trudnej pisowni poznane dzięki baśniom w krzyżówce o hasło wędrowka.

np:

	W	RÓŻKA
SZCZ	E	ŚCIE
KRASNOLU	D	EK
KAPTU	R	EK
KR	O	LEWICZ
	W	RZECIONO
ŚNIEŻ	K	A
CES	A	RZ

Praca nad ortografią musi być konsekwentnie kontynuowana w klasach starszych. Aby utrwalić pisownię słownictwa wprowadzonego w związku z omawianymi utworami literackimi, stosuje nadal krzyżówki, które uczniowie chętnie wykonują. Dużą pomocą mogą być krótkie dyktanda utrwalające słownictwo.

Przykładowe teksty dyktanda:

kl. V - słownictwo związane z legendą „O bazyliisku”.

Warszawiaków ogarnęło przerażenie. Na Tamce grasuje potwór. Burmistrz łamie sobie głowę, jak uchronić lud od bazyliiska. Bestia może wszystkich wymordować krwiożerczym spojrzeniem. Wystarczy jednak trochę pogłównkować i trudna sprawa rozwiązana. Więzień podjął się zadania. Obłożył się lustrami i wszedł do lochu. Bazyliisk zadrżał na swój widok. Padł.

Bestia nie żyje! Hura!

kl. V - cechy legendy i podania

Legenda to utwór o przeszłości. Różni się jednak od baśni. Nie ma tu już fantastycznych wrótek i czarnoksiężników. Mniej królów, księżniczek i rycerzy. Więcej jest faktów i historii. Miejsca wydarzeń można bez trudu odnaleźć na mapie. W podaniach natomiast częściej spotykamy bohaterskie postawy. Nie występują motywy fantastyczne. Przykładem podania jest utwór „Zofka z Sandomierza” lub „Legenda o Janie i Cecylii”.

kl. VI - słownictwo teatralne

Na lekcjach języka polskiego lubimy bawić się w teatr. Najczęściej prezentujemy wtedy inscenizacje według własnych scenariuszy. Repertuar jest różny. Lubimy być aktorami, choć przed występem mamy tremę. Nie zawsze udaje się nam dobrze odegrać rolę, wykorzystując gest i mimikę. W dobrym zagranium roli pomaga kostium i rekwizyt. Okazuje się, że dobrymi aktorami w naszej klasie są chłopcy. Potrafią świetnie wyreżyserować śmiałe pomysły. W naszych dotychczasowych przedstawieniach mało uwagi poświęciliśmy scenografii i choreografii. Te elementy wspaniale wzbogacają przedstawienie.

kl. VI - cechy utworów fantastycznonaukowych

Utwór fantastycznonaukowy przypomina baśń. Świat przedstawiony w takim utworze wypełniony jest mnóstwem niezwykłych osób, które często odbywają podróże kosmiczne. Bliżej nieokreślony czas przyszły przedstawionych wydarzeń każe nam dostrzegać różnice między tymi utworami a baśniami. Nie mogliśmy jednak wykupić miejscówki do żadnego z miejsc, gdzie żyją bohaterowie. Są to wymyślone planety pełne dziwnych stworów i nieznanymi urządzeniami. Często pisarz próbuje nadać im nazwy nowe, ale możliwe do rozszyfrowania na podstawie znajomości współczesnego języka. Choć w świecie stworzonym wyobrażeniami pisarza odnajdujemy wiele robotów, to działają one i myślą jak ludzie z naszego wieku. Dlatego bohaterowie tych utworów są nam bliscy i z chęcią poznajemy ich przygody.

kl. VII - pisownia wyrazów przymikowych

Dyktando to wcale nie taka trudna sprawa. Przede wszystkim wysłuchaj uważnie całego tekstu. Staraj się zrozumieć sens zamiast zerkać na lewo i prawo. Z pewnością należy włączyć do pracy szare komórki. Ponadto wykorzystuj znajomość zasad ortograficznych. Ściąganie to metoda, która przyda

się nie na długo. Doprawdy nie rozumiem, jak niektórzy dają się wykorzystywać. Na pewno nie jest łatwo odmówić przysługi koledze, ale w ten sposób zgadzacie się pracować za innych. Czy chcecie bez ustanku i bez wdzięczności wysilać się dla innych? Pomyślcie o tym już teraz, bo inaczej przez całe życie będziecie pracować na leniów i pasożytów.

kl. VIII - pisownia „Nie” z różnymi częściami mowy

Nie wiem, dlaczego tak bardzo zniechęciło was opowiadanie „Stary człowiek i morze”. Nie zawsze ważna jest w utworze żywa akcja. Tu uwagę zwraca niezłomny bohater. Jego nieugięta postawa wobec przeciwności losu budzi szacunek i podziw, nie przeraża go samotność, nie opuszcza optymizm. Chociaż przegrał walkę z rekinami, jest niepokonany. Niewielu ludzi potrafi wykazać tak niewzruszoną postawę życiową. Niektórzy załamują się z powodu bliżej sprawy. Nieprzejętność tego bohatera może być dla nas wzorem w chwilach, gdy przesładuje nas niepomyślny los. Pamiętajmy wtedy o słowach Santiago: „Człowiek nie jest stworzony do klęski. Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać”.

Podobną rolę pełnią krzyżówki. Można w nich zbierać nowo poznane słownictwo do podanego hasła lub wykorzystywać je jako ćwiczenia utrwalające. Uczniowie wówczas odgadują znaczenie wyrazów na podstawie podawanych znaczeń. Staramy się zebrać w krzyżówkach wyrazy o trudnej pisowni ortograficznej.

kl. V.

I	B	ESTIA
EUFORIA	A	
WIĘ	Z	IEŃ
POM	Y	SŁOWOŚĆ
	L	LOCH
BURM	I	STRZ
LU	S	TRO
PR	Z	ERAŻENIE
SZ	E	WC
	K	ARBUNKUL

II

BAZY	L	ISZEK
SZ	E	WC
F	G	OIZM
H	E	R
PUSTEL	N	IK
	D	UKAT
WYB	A	WCA

Znaczenie hasel:

1. postać z warszawskiej legendy,
2. przyniósł złą wieść o potworze,
3. cecha, której wymagała od Lutka złota kaczka,
4. można ją na nim oglądać do dziś,
5. udzielił rady rybakom, jak porwać syrenę,
6. monety, jakie prztrzymał Lutek od złotej kaczki,
7. tak można nazwać pogromcę bazyliiska;

III

	F	USZCZA
	B	OATERSTWO
PRZECZÓ	D	
KASZTEL	A	N
	S	N DOMIERZ
ŻOŁN	I	ERZ
SZW	E	D

kl. VI IN S CENIZACJA

ADA	P	TACJA
SUFL	E	R
DIDAS	K	ALIA
	A	K T
CHOREPGR	A	FIA
	A	K TOR
KUL	L	ISY

kl. VIII

PA	S	J	A
WYTRWA			HOŚĆ
SAMOT			N OŚĆ
OP	T		YMIZM
HERO			I ZM
SZL			A CHETNOŚĆ
ODWA			G A
NIEZŁ			O MNOŚĆ

1. wielkie przywiązanie bohatera do morza i połowów,
2. upór w dążeniu do celu,
3. odczucie braku towarzysza połowów,
4. wiara w lepszą przyszłość,
5. postawa widoczna w walce z rekinem,
6. wyrozumiała postawa wobec przeciwnika,
7. konieczna w walce z rekinami,
8. nieugięta postawa wobec losu.

Mirosława Kucharska

SP Nr 11 w Słupsku

Propozycje lekcji powtórzeniowych i testów wiadomości z historii w kl. VI.

W procesie nauczania ważną rolę spełnia powtarzanie.

Jedną z form powtarzania przerobionych treści programowych są lekcje powtórzeniowe. Należą one do najtrudniejszych. Powinny być zaplanowane na cały rok mają bowiem na celu szersze spojrzenie na pewną określoną całość materiału dotyczącego jakiegoś omawianego okresu historycznego. Wymaga to dokładnej analizy treści programowych, szerokiego spojrzenia na powtarzany okres - by lekcje cząstkowe prowadzić pod kątem podsumowującej materiał lekcji powtórzeniowej.

Może to sprawiać trudność nauczycielom zaczynającym pracę w zawodzie. Aby im pomóc opracowałam propozycję lekcji powtórzeniowych z historii dla klasy V. W ramach kontynuacji tego tematu proponuję lekcje powtórzeniowe dla klasy VII. Są to lekcje podsumowujące opracowany wcześniej materiał. Scenariusze lekcji wzbogaciłam o propozycje testów wiadomości.

Przykłady lekcji powtórzeniowych w klasie VI.

Lekcja 1. Temat: Polska ostatnich Piastów i pierwszych Jagiellonów.

Cele: Po zrealizowaniu tematu uczniowie powinni osiągnąć:

Wiadomości: A. W zakresie zapamiętania wiedzy: * znać fakty wydarzenia i zjawiska dotyczące panowania Wł. Łokietka, K. Wielkiego, Wł. Jagiełły, Wł. Waryńczyka, K. Jagiełłończyka; * znać daty: 1308, 1320, 1331, 1339, 1343, 1347, 1364, 1409, 1410, 1411, 1413, 1440, 1444, 1454, 1466; * znać imiona władców; * znać miejsca: Gdańsk, Płowce, Warszawa, Kalisz, Wiślica, Piotrków, Kraków, Grunwald, Toruń, Horodło, Wama, Niezawa; * znać nazwy państw: Polska, Litwa, Węgry, Turcja, Państwo Zakonu Krzyżackiego; * Znać pojęcia: polityka zagraniczna, gospodarka, handel, prawo, unia, wojna, bitwa, pokój, rozejm.

B. W zakresie rozumienia wiedzy: * rozumieć przyczyny zaistniałych zjawisk historycznych i ich skutki, * rozumieć pojęcia wymienione w kategorii A; * Wpływ wymienionych w kat. A władców na losy Polski; * rozumieć związki występujące między Polską a innymi państwami (kat.A).

Umiejętności: C. W zakresie stosowania wiedzy w sytuacjach typowych: * umieć pokazać na mapie miejscowości i państwa wymienione w kategorii A; * umieć skonstruować tabelę dotyczącą panowania ostatnich Piastów i pierwszych Jagiellonów; * gromadzić dane do tabeli; * dokonać oceny panowania Łokietka, K. Wielkiego, Jagiełły, Wł. Waryńczyka, K. Jagiełłończyka.

D. W zakresie stosowania wiadomości w sytuacjach typowych: nie występuje.

Wprowadzenie: Podajemy pytania, na które uczniowie odpowiadają pod koniec lekcji. Pytanie będzie osnową, wokół której, będziemy przypominać fakty, omawiać wydarzenia i zjawiska historyczne.

Pytanie: Która dynastia, Piastów czy Jagiellonów, według Was, sprawniej władała Polską i w większym stopniu przyczyniła się do umocnienia potęgi Polski w świecie?

Rozwinięcie: Kolejność: * władca w Polsce, * najważniejsze wydarzenia, * znaczenie panowania władcy dla Polski.

Władysław Łokietek:* 1308 - zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków, 1320 - Koronacja Władysława na króla, 1331 - bitwa pod Płowcami; * Zjednoczył państwo polskie.

Kazimierz Wielki: * 1339 - proces z Krzyżakami w Warszawie, 1343 - pokój z Krzyżakami w Kaliszu, 1347 - statuty w Wiślicy i Piotrkowie, 1364 - założenie Uniwersytetu i zjazd monarchów w Krakowie; * Prowadząc pokojową politykę zagraniczną uchronił kraj przed wojnami z Krzyżakami i Czechami; rozwinął gospodarkę, handel, prawo.

Władysław Jagiełło: * 1409 - wielka wojna z Zakonem Krzyżackim, 1410 - bitwa pod Grunwaldem, 1411 - pokój w Toruniu, 1413 - unia w Horodle; * Łamie potęgę Krzyżaków na drodze wojny; rozszerza granice państwa polskiego na drodze porozumienia z Litwą.

Władysław Waryńczyk: * 1440 - unia z Węgrami, 1444 - bitwa pod Warną; * Wpłatał Polskę w wojnę z Turcją.

Kazimierz Jagiełłończyk: * 1454 - początek wojny 13-letniej; statuty w Niezawie, 1466 - koniec wojny 13-letniej, drugi pokój w Toruniu; * Pokonując Zakon przyłączył Pomorze Gdańskie, co spowodowało rozwój handlu i gospodarki.

Zakończenia: Wracamy do pytania. Uczniowie powinni umotywić swoją ocenę.

Propozycja testu wiadomości

I.1. Do tabeli wpisz odpowiednio elementy rozsypanki

Rok	Wydarzenie

1343 * zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków * 1308 * 1413 * pokój w Kaliszu * unia Polski z Litwą w Horodle*

2. O rozkwicie gospodarczym państwa polskiego w czasach Kazimierza Wielkiego świadczą: (podkreśl literę oznaczającą zdanie fałszywe).

- A. rozwój mias i rzemiosła
- B. zawarcie z Krzyżakami ugody w Kaliszu
- C. dobre położenie chłopów
- D. zapewnienie miastom prawa składu i przymusu drogowego

3. Które z niżej podanych warunków dotyczyły umowy zawartej w Horodle (podkreśl właściwe)

- A. Jagiełło ma przyjąć chrzest
- B. Polska i Litwa to dwa państwa
- C. będą walczyć ze wspólnym wrogiem
- D. Władcy w obu krajach będą powoływać wspólnie

4. Uzupełnij poniższy tekst:

Wielki mistrz..... bał się uderzyć. Król Polskiwydał rozkaz rozpoczęcia bitwy. W pierwszej godzinie trwania bitwy żadna ze stron nie uzyskała przewagi. Krzyżacy postanowili wówczas główny atak skierować na bitwa zakończyła się zwycięstwem.....Odbyła się pod..... w roku.....

5. W rezultacie wojny 13-letniej Polska odzyskała: (podkreśl literę oznaczającą zdanie fałszywe)

- A. Pomorze Gdańskie z Gdańskiem i Toruniem
- B. ziemię Chełmińską i Michałowską
- C. Malbork, Elbląg i całą Warmię
- D. pozostałą część Prus z Królewcem

6. Połącz wyrażenia z ich znaczeniem, wpisując cyfry w miejsca wykrępowane:

styl gotycki	(...)	1. kronikarz, biskup krakowski
Wincenty Kadłubek	(...)	2. stan wywodzący się z rycerstwa ukształtowany w XIV w.
szlachta	(...)	3. rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
Paweł Władkowiec	(...)	4. budowle były strzeliste, miały duże okna, sklepienia krzyżowe

7. Który z władców dynastii Piastów (poznanych w kl. VI) władał, według Ciebie, Polską najlepiej i dlaczego?

II 1. Do tabeli wpisz odpowiednio elementy rozsypanki.

Rok	Wydarzenie

1320 * unia z Litwą w Krewie * 1444 * koronacja Władysława Łokietka *
1385 * bitwa pod Wamą

2. O dobrej sytuacji politycznej państwa w czasach Kazimierza Wielkiego świadczą: (podkreśl literę oznaczającą zdanie fałszywe)

- A. pokojowe rozstrzygnięcie sporu z Czechami
- B. zawarcie z Krzyżakami ugody w Kaliszu
- C. rozwój handlu wewnętrznego i zagranicznego
- D. wzmocnienie obronności kraju

3. Które z niżej podanych warunków dotyczyły uni zawartej w Krewie: (podkreśl właściwe)

- A. Litwa i Polska to dwa państwa
- B. Jagiełło ma przyłączyć Litwę do Polski
- C. państwa będą walczyć ze wspólnym wrogiem
- D. przywileje panów polskich przejdą także na litewskich

4. Uzupełnij tekst:

Pierwszą bitwę stoczono podgdzie.....odnieśli zwycięstwo. Król musiał zakupić, Po trzynastu latach wojna.....skapitulował. Pokój zawarto w w roku

5. W rezultacie wojny z Zakonem Krzyżackim (1409 - 1411) Polska odzyskała: (podkreśl literę oznaczającą zdanie fałszywe)

- A. Pomorze Gdańskie wraca do Polski
- B. Żmudź wraca do Litwy
- C. Pomorze Gdańskie pozostaje w rękach Krzyżaków

6. Połącz wyrażenia z ich znaczeniem, wpisując cyfry w miejsca wykrępowane

styl romański	(...)	1. rzeźbiarz, twórca ołtarza w Kościele Mariackim w Krakowie
Jan Długosz	(...)	2. ogół szlachty powołanej pod broń w czasie wojny
pospolite ruszenie(...)		3. kronikarz, autor Dziejów Polski
Wit Stwosz	(...)	4. budowla niska, przysadzista, budowana z wapienia lub z piaskowca

7. Który, z poznanych władców, z dynastii Jagiellońskiej władał, według Ciebie, Polską najlepiej i dlaczego?

Lekcja 2. Temat: Wiek XVI - wiekiem przemian

Cele: Po zrealizowaniu tematu uczniowie powinni osiągnąć:

Wiadomości: A. W zakresie zapamiętywania wiedzy: * znać fakty dodatkich i ujemnych skutków odkryć geograficznych wpływów Odrodzenia na życie ludzkie, zmian, które wprowadziła Reformacja; * znać czas rozgrywających się wydarzeń: XVI w.; * znać miejsca toczących się wydarzeń: Ameryka Północna, Ameryka Południowa, Europa Zachodnia; * znać nazwy państw: Hiszpania, Portugalia, Włochy, Niemcy, Anglia, Szwajcaria, Francja; * znać nazwiska: K. Kolumb, Vasco da Gama, A. Wespucchi, F. Magellan, Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Donato Bramante, Jan Gutenberg, M. Kopernik, Galileusz, Giordano Bruno, Marcin Luter, Jan Kalwin; * znać imiona władców: Henryk Żeglarski, Ferdynand i Izabela, Henryk VIII; * znać pojęcia: kolonia, niewolnik, niewolnictwo, manufaktura, bank, burżuazja, robotnik, Odrodzenie, renesans, reformacja, święta inkwizycja, sobór, luteranizm, kalwinizm; * znać określenia: „stary świat”, „nowy świat”. B. W zakresie rozumienia wiedzy: * rozumieć przyczyny i następstwa dokonujących się przemian geograficznych, kulturalnych i religijnych; * rozumieć pojęcia i określenia wymieniane w kat. A; * rozumieć wpływ odkryć geograficznych na zmiany w gospodarce; * dostrzegać i rozumieć wpływ osób wymienionych w kat. A na dzieje;

Umiejętności: C. W zakresie stosowania wiedzy w sytuacjach typowych: * umieć umieszczać w przestrzeni geograficznej (mapa) nazwy miejscowości i państw wymienionych w kat. A; * umieć gromadzić informacje do tabeli; * dostrzegać zmianę oceny niektórych faktów przed i po odkryciach, przed i po reformacji (zmiana światopoglądu); * umieć ocenić zmiany geograficzne, kulturalne, religijne. D. W zakresie stosowania wiedzy w sytuacjach problemowych - nie występuje.

Wprowadzenie:

Lekcję rozpoczynamy stawiając problem: czy wiek XVI możemy nazwać wiekiem wielkich przemian? Przez całą lekcję zbieramy z uczniami argumenty na udowodnienie tej tezy.

Rozwinięcie:

Dodatnie i ujemne skutki odkryć geograficznych: * rozwój nauki; * zmiana dróg handlowych; * rozwój gospodarki towarowo - pieniężnej, napływ kruszców, korzeni, produktów rolnych; * zmiana światopoglądu; * poznanie świata; * wzrost zapotrzebowania na produkty rolne na Zachodzie Europy; * zakładanie kolonii; * rozwój manufaktur; * handel Murzynami; * powstanie nowych klas: burżuazji, robotników najemnych.

Wpływ Odrodzenia na życie ludzkie: * zainteresowanie człowiekiem i przyrodą; * nowy pogląd na świat - humanizm; * zwrot do kultury starożytnych Greków i Rzymian; * rozwój nauk, prowadzenie badań naukowych przez ludzi świeckich, wynalazek druku; * rozkwit rzeźby, malarstwa i architektury; * rozwój nowożytnej nauki (Kopernik, Galileusz, Giordano Bruno).

Zmiany, które wprowadziła reformacja: * krytyka autorytetów i kościoła katolickiego; * oderwanie się wielu państw od katolicyzmu i przyjęcie nowych wyznań; * walka Kościoła o odzyskanie wpływów; * działalność inkwizycji.

Zakończenie. Prosimy uczniów by korzystając ze zgromadzonych danych udowodnili, że wiek XVI był wiekiem wielkich przemian

Propozycja testu wiadomości

1. Kupcy europejscy szukali drogi morskiej do Indii, ponieważ: (podkreśl literę oznaczającą odpowiedź fałszywą)

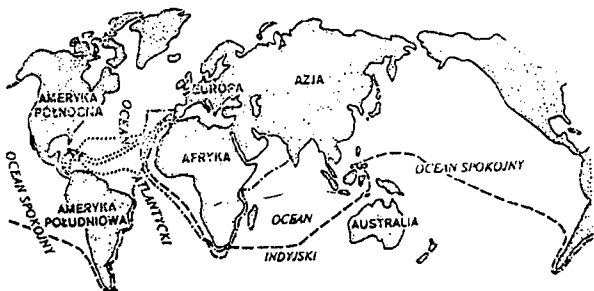
- A. drogi lądowe zajęte były przez Turków
- B. przewidywano, że znajdzie się tam znaczne zasoby złota i srebra, potrzebne w Europie do bicia monet
- C. morska droga była bezpieczniejsza i tańsza niż lądowa
- D. zamierzano konkurować z kupcami włoskimi, w których ręku znajdował się handel towarami włoskimi

2. Jakie były skutki odkryć geograficznych dla

a) terenów odkrytych nowego świata

- *
- *
- b) Europy
- *
- *

3. Zaznacz na mapce świata wyprawy Kolumba kolorem zielonym, Magellana - kolorem niebieskim, Vasco da Gamy - żółtym.

4. Przeczytaj niżej zamieszczony tekst, a następnie uzupełnij zdania:

Okres rozwoju kultury europejskiej trwający w różnych krajach od XIV do XVI w., przeciwstawił się kulturze średniowiecznej. Lansował zainteresowanie człowiekiem, naukami przyrodniczymi, sztuką starożytną, literaturą i nauką.

- a) podaj nazwę tego kierunku.....
- b) humanizm to hasło głoszące.....

5. Które, według ciebie, hasło Odrodzenia nie straciło na swej wartości dzisiaj, dlaczego?

6. Połącz osobę z jej charakterystyką, wpisując w miejsca wykropkowane odpowiednią cyfrę.

A. Leonardo da Vinci	(...)	1. architekt, twórca bazyliki św. Piotra w Rzymie
B. Michał Anioł	(...)	2. malarz, fizyk, lekarz, twórca obrazu „Mona Lisa”
C. Donato Bramante	(...)	3. rzeźbiarz, malarz, architekt, poeta, wyrzeźbił „Mojżesza”, „Dawida”
D. Rafael Santi	(...)	4. malarz, poeta, malował np. Sykstyńską

7. Napisz, które zasady religii katolickiej skrytykował M. Luter

a -	d -
b -	e -
c -	f -

8. Wymień dwa hasła, które w religiach protestanckich odpowiadają twoim przekonaniom, dlaczego?

9. Połącz - linią - wyznanie z jego zasadami:

A. kalwinizm	odrzuca zwierzchnictwo papieża, likwiduje zakony
B. anglikanizm	odrzuca Trójcę świętą, wojny, bogactwo, uznaje chrzest dorosłych
C. antytrynitarze	odrzuca hierarchię kościelną, uważa, że Bóg dał ludziom zbawienie lub potępienie

Lekcja 3 Temat: Życie gospodarcze, polityczne i kulturalne w Polsce XVIw.

Cele: Po zrealizowaniu tematu uczniowie powinni osiągnąć.

Wiadomości: A. W zakresie zapamiętywania wiedzy: * znać fakty dotyczące zmian jakie zaszły w życiu gospodarczym, politycznym i kulturalnym w Polsce w XVI w.; * znać miejsce rozgrywających się wydarzeń: Polska; * znać czas: XVI w.; * znać nazwy państw: Polska, Litwa, Prusy Książęce; * znać nazwy miast: Warszawa, Kraków, Piotrków Trybunalski, Grodno; * znać imiona władców: Zygmunt Stary, Zygmunt August, Albrecht Hohenzollern; * znać nazwiska: M. Rej, J. Kochanowski, F. Modrzewski, M. Kopernik; * znać pojęcia: gospodarka, polityka, kultura, unia, folwark, hołd, sejm, elekcja, reformacja, reforma, architektura, tolerancja

B. W zakresie rozumienia wiedzy: * rozumieć czynniki, które spowodowały zmiany w gospodarce, polityce i kulturze; * rozumieć pojęcia wymienione w kat. A; * rozumieć związki między dziejami Polski a Zakonu Krzyżackiego (wojna), Polski a Litwy (unia); * dostrzegać wpływ Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta na losy Polski.

Umiejętności: C. W zakresie stosowania wiedzy w sytuacjach typowych: * umieć pokazywać na mapie miejscowości wymienione w kat. A; * gromadzić dane do tabeli; * ocenić polską gospodarkę i kulturę w XVI w., by odpowiedzieć na pytanie problemowe. D. W zakresie stosowania wiedzy w sytuacjach problemowych - nie występuje.

Wprowadzenie: Zadajemy uczniom pytanie - problem: czy termin „złoty wiek” odnosi się do gospodarki, polityki i kultury, czy tylko do jednej z wymienionych dziedzin.

Rozwinięcie: Zbieramy dane do odpowiedzi na postawione pytania

Zmiany w gospodarce polskiej w XVI w. : * powstanie folwarku pańszczyźnianego; * rozwój handlu zbożem; * rozwój miasta i rzemiosła.

Wydarzenia polityczne: * hołd pruski; * unia lubelska; * powstanie sejmku walnego, wolna elekcja; * ustawodawstwo antychłopskie i antymieszczańskie; * reformacja, walka z możnowładztwem i Kościołem o gruntowną reformę państwa.

Życie kulturalne: * rozwój literatury polskiej: Rej, Kochanowski, Modrzewski; * przebudowa Wawelu, rozwój architektury renesansowej; * rozwój szkolnictwa; * tolerancja religijna; * rozwój nauki - rewelacyjne odkrycia M. Kopernika.

Zakończenie: Uczniowie, korzystając z danych zebranych w tabeli odpowiadają na zadane na początku lekcji pytanie.

Propozycja testu wiadomości

1. Przeczytaj tekst i uzupełnij informacjami dotyczącymi powstania folwarku pańszczyźnianego

a) W związku z rozwojem miast i powiększeniem się ludności miejskiej w Europie wzrosło zapotrzebowanie na produkty rolne. Przyczyniło się to do powstania dużych gospodarstw rolnych w Polsce w końcu wieku..... Rozwojowi tych gospodarstw sprzyjał sukces Kazimierza Jagiellończyka, mianowicie w II połowie wieku..... Dzięki temu bowiem łatwiej było sprzedawać zboże w innych krajach.

b) Folwarki powstały następujących sposób:
 *
 *
 *

2. Ustawa z 1496 r. ograniczała prawa mieszczan i chłopów. Wpisz odpowiednio do tabelki elementy rozsypanki:

mieszczanie	chłopi

*zakaz kupowania ziemi *jeden syn może iść do miasta *szlachta kontrolowała ceny towarów w miastach *pan przyjął rządy nad chłopem *opłata cła przy wywozie lub przywozie towarów *zakaz piastowania wyższych urzędów *od wyroków pańskich nie było odwołań *nie wolno było odejść ze wsi bez zgody pana

3. Odpowiedz na pytanie: dlaczego Polskę z okresu ostatnich Jagiellonów nazwano państwem „demokracji szlacheckiej”? (wykorzystaj słownictwo: szlachta, przywileje szlacheckie, konstytucja, nihil novi, król, elekcja, sejm walny, sejmiki)

4. Wypełnij tabelkę:

	Data	Postanowienie	Znaczenie
układ w Krewie			
unia Lubelska			

5. Które informacje odnoszą się do wymienionych osób? Wpisz odpowiednie numery obok każdego nazwiska.

1. Żył w XVI wieku, napisał dzieło „O Naprawie Rzeczypospolitej”
2. Żył w XVI wieku.
3. Żył w II poł. XV i I poł. XVI w.
4. Pochodził z Norymbergi. Długie lata spędził w Krakowie.
5. Odbył studia w Krakowie i na uniwersytetach włoskich, przygotował obronę Olsztyna przed Krzyżakami.
6. Był nauczycielem i wychowawcą synów K. Jagiellończyka.
7. Przebywał przez pewien czas na dworze Zygmunta Augusta, a po opuszczeniu Wawelu mieszkał w Czarnolesie.
8. Życie spędził w Nagłowicach, znał dobrze codzienne życie wsi.
 - a. Mikołaj Kopernik.....
 - b. Mikołaj Rej.....
 - c. Jan Kochanowski.....
 - d. Frycz Modrzewski.....

6. Połącz pojęcia z ich znaczeniem, wpisując w miejsca wykropkowane odpowiednie cyfry.

demokracja. (.....)	1. zainteresowanie człowiekiem i wszystkim co dotyczyło jego życia
tolerancja (.....)	2. ustroj, w którym władza należy do ludu
odrodzenie (.....)	3. wyrozumiałość dla cudzych poglądów, obyczajów i religii

7. Połącz pojęcia z odpowiadającymi im określeniami, wpisując odpowiednio do tabelki elementy rozsypanki:

pojęcia	określenia

*nihil novi *połączenie Polski z Litwą unią realną *nic nowego bez zgody szlachty, *sekularyzacja Prus *sejm walny *król z senatem i izbą poselską *unia lubelska *hołd pruski

Lekcja 4. Temat: Przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce XVII wieku.

Cele: Po zrealizowaniu tematu uczniowie powinni osiągnąć:

Wiadomości:A. W zakresie zapamiętywania wiedzy: * pamiętać fakty dotyczące wojen Polski ze Szwecją, Rosją i Turcją; znać skutki polityczne i gospodarcze wymienionych wydarzeń; *znać miejsce i czas następujących wydarzeń: Kircholm - 1605; Oliwa - 1627; „potop” (Kraków, Warszawa, Częstochowa) - 1655 - 1660; Kłuszyno - 1610; wojna polsko rosyjska (Ukraina) - 1654 - 1667; Cecora - 1620; Chocim - 1621; Kamieniec Podolski - 1672; Chocim - 1673; Wiedeń, Parkany - 1683; * znać pojęcia: wojna, pokój, rozejm, traktat, haracz; wiedzieć jak ocenić omawiane wydarzenia

B. W zakresie rozumienia wiedzy: * rozumieć przyczyny, przebieg i skutki wojen toczonych przez Polskę ze Szwecją, Rosją i Turcją; * rozumieć pojęcia i oceny wymieniane w kategorii A; *rozumieć związki między dziejami Polski i Szwecji, Rosji i Turcji, Polski i Rosji; * rozumieć jak wydarzenia polityczne mogą wpływać na gospodarkę; *dostrzegać wpływ władców na losy kraju.

Umiejętności:C. W zakresie stosowania wiedzy w sytuacjach typowych: * umieć umieszczać fakty historyczne (miejscowości wymienione w kat. A.) w przestrzeni geograficznej (mapa); * umieć poszukiwać, gromadzić dane o bitwach dotyczących wojen ze Szwecją, Rosją i Turcją, i ich skutkach politycznych i gospodarczych; *umieć formułować oceny - sądy o wpływie wojen na sytuację polityczną i gospodarczą; *umieć udowodnić, że wiek XVII można nazwać „wiekiem wojen”. D. W zakresie stosowania wiedzy w sytuacjach problemowych - nie występuje

Wprowadzenie:Na początku zajęć zadajemy dwa pytania problemowe, na które uczniowie odpowiadają pod koniec lekcji: 1. Czy wiek XVII możemy nazwać „wiekiem wojen”? 2. Jak wojny wpłynęły na sytuację gospodarczą i polityczną Polski

Rozwinięcie. *Utwórz i wypełnij tabelę, uwzględniając:* * nazwa państwa walczącego z Polską; * imię władcy Polski; *data bitwy; *skutki: gospodarcze i polityczne.

Szwecja: * Zygmunt III Waza * bitwa pod Kircholmem 1605 * skutki gospodarcze: wojna ta nie wpłynęła na gospodarkę, * skutki polityczne: całkowite zwycięstwo potwierdza potęgę Polski; * bitwa pod Oliwą w 1627 * skutki gospodarcze: Szwedzi pobierają cło z portów Prus Książęcych i Gdańska - załamanie się handlu rzeką Wisłą; w 1629 r. * skutki polityczne: Szwedzi zatrzymują Inflanty i port Prus Książęcych; * handel Wisłą ponownie rozwija się, * w 1635 r. Szwedzi zatrzymują Inflanty; * Jan Kazimierz * 1655-1660 - Warszawa, Kraków, Częstochowa * skutki gospodarcze: zniszczenia miast, wsi, całkowity upadek gospodarczy, * skutki polityczne: utrata lenna pruskiego, Inflant.

Rosja: * Zygmunt III Waza * 1610 Kłuszyno * skutki gospodarcze: wojna toczy się na ziemiach przeciwnika i nie przynosi szkód gospodarczych; * skutki polityczne: zyskujemy ziemię smoleńską ale brak realizmu politycznego króla powoduje utratę możliwości władania Rosją. * Jan Kazimierz * 1654-1667 - Rosja popiera Ukrainę podczas Powstania Chmielnickiego; *skutki gospodarcze: działania powstańcze niszczą majątki szlachty na Ukrainie; zahamowanie handlu na tych terenach; * skutki polityczne: utrata Kijowa, Smoleńska, Ukrainy lewobrzeżnej.

Turcja: * Zygmunt III Waza * 1620 bitwa pod Cecorą, 1621 bitwa pod Chocimiem; *skutki gospodarcze: spustoszenie, pogrom, * skutki polityczne - bez zmian; * Korybut Wiśniowiecki *1672 r. bitwa pod Kamieńcem Podolskim, 1673 bitwa pod Chocimiem; *skutki gospodarcze: spustoszenie, pogrom, * skutki polityczne: haniebny traktat przekazujący duży obszar Podola Turcji, zgoda na płacenie haraczu. * Jan III Sobieski * 1683 - Wiedeń, Parkany; *skutki gospodarcze: wojna toczy się w Austrii - nie powoduje zmian gospodarczych, *skutki polityczne: odrzucenie wcześniej zawartego

traktatu, powrót Podola (utraconej części) , potwierdzenie potęgi Polski.

Zakończenie: Zanim uczniowie odpowiedzą na zadane pytania możemy jeszcze raz dokonać „szybkiego” przeglądu zmian politycznych pod względem strat lub nabytków terytorialnych.

zmiany terytorialne	
straty	
nabytki	

Po dokonaniu powyższego zestawienia wracamy do pytań problemowych

Propozycja testu wiadomości

1. Uzupełnij tabelkę kolejnymi wojnami Zygmunta III Wazy.

Lp.	lata	z kim	dowódca	miejsce bitwy
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

2. Które z wyżej wymienionych wojen miały charakter obronny, które rozpoczęły się z inicjatywy Polski?

1. 2. 3. 4. 5.

3. Jakie konflikty istniejące na Ukrainie doprowadziły do powstania?

- a).....
b).....
c).....

4. Napisz co wydarzyło się w wymienionych miejscowościach?

- a) Żółte Wody
b) Beresteczko
c) Perejesław
d) Andruszów

5. Wymień przyczyny wojny ze Szwecją w 1655 roku.

- a).....
b).....
c).....

6. Dlaczego wojnę 1655 - 1660 nazywa się „potopem szwedzkim”?

7. Czy Jan III Sobieski słusznie udzielił pomocy cesarzowi austriackiemu w 1683 r.?

8. Czy zasada jednomyślnego głosowania w sejmie była dobra? Dlaczego?

9. Wytlumacz zwroty:

- a) liberum veto
b) barok
c) rozejm
d) pokój

Lekcja 5 Temat: Państwo polskie w XVIII wieku

Cele: Po zrealizowaniu tematu uczniowie powinni osiągnąć:

Wiadomości:A. W zakresie zapamiętywania wiedzy: * wiedzieć kto i jak chciał przeprowadzić reformy w Polsce; *wiedzieć którez reform zrealizowano; *znać miejsce wydarzeń: Polska; * czas wydarzeń: XVIII wiek; * znać nazwy państw: Polska, Prusy, Austria, Rosja; * znać nazwiska: St. A. Poniatowski, S. Konarski, S. Leszczyński, Czartoryscy, Katarzyna II, Fryderyk II; * znać pojęcia: liberum veto, monarchia absolutna, anarchia; * znać określenia: Collegium Nobilium, sejm zawiązany w konfederację.B. W zakresie rozumienia wiedzy: *rozumieć dlaczego próby dotyczyły szczególnie polityki, gospodarki i oświaty; * rozumieć pojęcia i określenia wymienione w Kat. A.; * rozumieć zależność losów Polski od państw ościennych; *rozumieć, że reformatorzy chcieli zmienić losy kraju.

Umiejętności:C. Wzakresie stosowania wiedzy w sytuacjach typowych: *umieć umieszczać wymienione w kat. A fakty w czasie historycznym - XVIII w.; * umieć pokazywać na mapie państwa ościennie i granice I rozbioru; * umieć gromadzić dane w tabeli; * umieć ocenić sytuację Polski w stosunku do Rosji, Prus, Austrii (sytuację gospodarczą i polityczną); *umieć osądzić dlaczego, mimo wielu wysiłków, nie udało się Polakom uchronić państwa od upadku.D. W zakresie stosowania wiedzy w sytuacjach problemowych - nie występuje.

Wprowadzenie: Rozpoczynamy lekcję od sprecyzowania problemów:

1. Jakie były przyczyny upadku gospodarczego i rozkładu politycznego polski w XVII - XVIII w.?
2. Kto podejmował próby reform w Polsce i w jakich kierunkach?
3. Które z propozycji reform zrealizowano?

Rozwinięcie: * przyczyny upadku gospodarczego i politycznego, * reformatorzy, *reformy: propozycje, realizacja.(w formie tabeli)

Przyczyny upadku gospodarczego i politycznego: *wojny i wynikające z nich zniszczenia, * ich wpływ na położenie mieszczan, chłopów a także szlachty, * ugruntowanie się gospodarki feudalnej, *polityka szlachty i magnaterii, *zahamowanie rozwoju miast, *nietolerancyjny fanatyzm wyznaniowy, * słabe wojsko, * pusty skarb, * słaba władza króla itp.

Reformatorzy:

Stanisław Konarski - reformy - propozycje: *utworzenie szkoły dla szlachty; *ograniczenie liberum veto i wolnej elekcji; realizacja: Collegium Nobilium

Stanisław Leszczyński - reformy - propozycje: *poprawa szkolnictwa; *ustroju(ograniczenie liberumveto, wprowadzenie silnej władzy królewskiej); *zniesienie poddaństwa; realizacja - brak

„Familia” (Czartoryscy) podczas obrad sejmiku konwokacyjnego - reformy - propozycje; krytykowali: *prywatę; * zrywanie sejmów; * brak podatków potrzebnych do utrzymania silnego wojska; *grabienie dóbr państwowych, * niedopuszczanie ubogiej, zdolnej szlachty do sprawowania urzędów; * oświatę, * nieudolny sposób gospodarowania; realizacja: * głosowanie większością na sejmikach, * głosowanie większością na sejmach w sprawach ekonomicznych; *zniesiono prywatne cła i wprowadzono jednolite dla całego państwa; *ograniczono samowolę szlachty w miastach; * kościółowi zakazano nabywania nowych posiadłości w miastach.

Stanisław August Poniatowski - reformy - propozycje: *chce utworzyć szkołę wojskową; * umocnić władzę króla; *uporządkować skarb; *zniesić liberum veto; realizacja: * powołał „radę” ministrów; *poleciał drukować nowe pieniądze ale to nie złagodziło deficytu skarbowego; *utworzył Szkołę Rycerską; *by zapobiec liberum veto na początku sejmiku uchwalono konfederację.

Zakończenie: Pytamy uczniów: co było powodem tego, że mimo wielu wysiłków, nie udało się im uratować Polski od upadku?

Uwaga! Lekcję tę możemy przeprowadzić po zrealizowaniu działań: „Próby reform Rzeczypospolitej. Pierwszy rozbiór”; lub po zrealizowaniu działań: „Próby reform Rzeczypospolitej...” i „Walki o ocalenie Rzeczypospolitej”. W drugim przypadku przedłużamy tabelkę o reformy Sejmu Wielkiego.

Propozycja testu wiadomości

1. Uzupełnij tabelkę wpisując odpowiednie zwroty: * *monarchia absolutna* * *monarchia stanowa* * *demokracja* * *silna i nowoczesna armia lądowa i morska* * *silna i nowoczesna armia lądowa* * *armia słaba i nienowoczesna* * *dobry rozwój gospodarczy* * *gospodarka stoi na średnim poziomie* * *gospodarka nie rozwija się**

	Rosja	Austria	Prusy
ustrój			
armia			
gospodarka			

2. Oceń sytuację polityczną (sposób rządów i stan armii) i gospodarczą Polski w stosunku do państw ościennych.....

3. Połącz osobę z jej charakterystyką wpisując w miejsca wykropkowane odpowiednie cyfry.

Stanisław Leszczyński	(...)	1. założył Collegium Nobilium. proponował ograniczenie liberum veto i wolnej elekcji
Stanisław Konarski	(...)	2. autor dzieła „Głos wolny wolność ubezpieczający”, proponował reformy ustrojowe i polityczne, domagał się zniesienia poddaństwa

4. Król Stanisław August Poniatowski chciał: (podkreśl odpowiedź fałszywą)

A. utworzył szkołę wojskową	B. umocnić władzę królewską
C. uporządkować skarby	D. ograniczyć wydatki na wojsko
- E. znieść liberum veto.

5. Wiek XVIII to: (podkreśl odpowiedź fałszywą)

- A. okres częstszego niż kiedykolwiek zrywania sejmu
 B. niekorzystne zmiany gospodarcze na wsi i w mieście
 C. państwo zniszczone wojnami
 D. okres zainteresowania się państw ościennych Polską, dlatego szlachta zaczęła troszczyć się o sprawy obronności kraju.

6. Połącz linią pojęcia z ich znaczeniami

A. monarchia absolutna	przygotowywano na nim wybory nowego władcy
B. liberum veto	całkowite skupienie władzy w rękach króla lub cesarza, bez kontroli ze strony społeczeństwa
C. sejm konwokacyjny	prawo pozwalające jednemu posłowi na zerwanie sejm

7. Dopisz dziedzinę wiedzy do podanych nazwisk (*dziedziny wiedzy: literatura, nauka, teatr, publicystyka, sztuka, oświata*)

- Hugo Kołłątaj -
 Ignacy Krasicki - ...
 Stanisław Staszic - ...
 Jan i Jędrzej Śniadeccy -.....
 Grzegorz Piramowicz -.....
 Adam Naruszewicz -...
 Wojciech Bogusławski - ...

Lekcja 6 Temat: Zmiany gospodarcze i polityczne w Anglii, Ameryce Północnej i Francji w XVIII wieku?

Cele: Po zrealizowaniu tematu uczniowie powinni osiągnąć:

Wiadomości:A. W zakresie zapamiętywania wiedzy: * znać fakty składające się na zmiany gospodarcze i polityczne w Anglii, Ameryce Północnej i we Francji; * znać miejsca wydarzeń: Ameryka Północna, Europa Zachodnia; * czas wydarzeń: *XVII wiek; * daty: 1776, 1789; * znać nazwy państw: Anglia, Francja, Stany Zjednoczone; * znać nazwiska: Jams Watt, Jerzy Waszyngton, Ludwik XVI, Maksymilian Robespierre; * znać pojęcia: rewolucja, kolonia, kapitalizm, formacja społeczno-ekonomiczna, kolonializm; * znać określenia: rewolucja przemysłowa, rewolucja społeczna.

B. W zakresie rozumienia wiedzy: * rozumieć jakie czynniki spowodowały zmiany polityczne i gospodarcze w Anglii, Ameryce Północnej i Francji; * rozumieć wpływ zmian w wymienionych państwach na losy świata; * rozumieć pojęcia i określenia wymienione w kat. A.; * rozumieć jak gospodarka wpływała na politykę (Anglia) i polityka na gospodarkę (Stany Zjednoczone, Francja); * dostrzegać wpływ jednostek: J. Watta, J. Waszyngtona i społeczeństwa na proces dziejowy

Umiejętności:C. W zakresie stosowania wiedzy w sytuacjach typowych: * umieć umieścić omawiane wydarzenia w czasie historycznym; * umieć pokazywać na mapie państwa wymienione w kat. A.; * umieć gromadzić informacje do tabeli; * umieć ocenić zaistniałe wydarzenia, dokonać ich gradacji.D. W zakresie stosowania wiadomości w sytuacjach problemowych - nie występuje

Wprowadzenie: Na wstępie zajęć prosimy uczniów aby podczas omawianych zmian politycznych i gospodarczych, które zaistniały w Anglii, Francji i Ameryce Północnej zastanawiali się, które z nich, według nich, miały największy wpływ na dzieje świata?

Rozwinięcie: * nazwa państwa; * zmiany: polityczne i gospodarcze (w formie tabeli)

Anglia - zmiany polityczne: * wzrost potęgi Anglii; * wkroczenie Anglii na drogę kolonializmu; * wojna w koloniach amerykańskich; * rola burżuazji; zmiany gospodarcze: *rewolucja przemysłowa - pojawienie się wynalazków technicznych; * zastosowanie ich w produkcji; * rozwój produkcji fabrycznej; * wyzysk kolonii; * przejście do nowej formacji ekonomicznej - kapitalizm.

Ameryka Północna - Stany Zjednoczone - zmiany polityczne: * utworzenie Stanów Zjednoczonych w 1776 r.; * uchwalenie konstytucji - stworzenie nowej formy państwa burżuazyjnego; zmiany gospodarcze: * rozwój gospodarczy i przemysłowy.

Francja - zmiany polityczne: * rewolucja burżuazyjna z 1789 r. ; * uchwylenie władzy przez burżuazję; zmiany gospodarcze: * obalenie feudalizmu - rewolucja społeczna; * przejście do nowej formy formacji społeczno-ekonomicznej - kapitalizm

Zakończenie: Uczniowie oceniają zmiany, odpowiadają na pytania zadane na początku lekcji

Propozycja testu wiadomości

1. Przyczyną rewolucji przemysłowej w Anglii było to, że: (podkreśl odpowiedź fałszywą)

- A. wzrosło zapotrzebowanie na towary
 B. ludzie chcieli żyć dostatniej
 C. znacznie wzrosły dochody ludności
 D. nastąpił wzrost liczby ludności

2. Przyczyną niezadowolonia mieszkańców kolonii było to, że rząd angielski; (podkreśl literę oznaczającą odpowiedź fałszywą)

- A. dążył do zahamowania rozwoju przemysłu w koloniach angielskich
 B. polecił budować huty żelaza i produkować tkaniny

- C. zażądał dodatkowych opłat za towary przywożone do Ameryki
- D. także król zażądał od mieszkańców kolonii posuszeństwa.

3. Sytuacja społeczna Francji przed rewolucją charakteryzują zdania , z których jedno jest fałszywe - podkreśl literę, która je oznacza

- A. duchowieństwo i szlachta - największe przywileje,
- B. dwór królewski - wystawny i próżniaczy tryb życia
- C. całe państwo utrzymywała uboga ludność chłopska dając daniny i płacąc czynsze na rzecz pana i Kościoła,
- D. burżuazja francuska, która odgrywała coraz większą rolę w życiu gospodarczym obok szlachty i duchowieństwa stanowiła „stan drugi”

4. Połącz pojęcia z ich znaczeniem wpisując w miejsca wy kropkowane odpowiednie cyfry

konstytucja	(...)	forma ustroju, w którym najwyższe organy władzy powoływane są na czas ograniczony
rewolucja	(...)	zbiór zasad określających ustrój państwa, miejsce i prawa obywateli w państwie
monarchia konstytucyjna	(...)	szybkie, gwałtowne zmiany, np. próba obalenia rządów w państwie za pomocą siły
republika	(...)	konstytucyjne określenie zasad, na jakich powinna się opierać władza państwowa - monarchia

5. Z czym lub z kim kojarzą Ci się niżej umieszczone cytaty:

- A. „bostońskie picie herbaty”.....
- B. 13 października 1783 r. przyznano „pułkownikowi..... patent (awans) na szarżę generała - brygadiera i oświadczone temu oficerowi, że Kongres jest przejęty wysokim uznaniem dla jego długich, wiernych i cennych wielce zasług”
- C. „Państwo to ja”.....

6. Które z elementów rozsypanki dotyczą Konstytucji Stanów Zjednoczonych, a które Deklaracji Niepodległości? Wpisz odpowiednio do tabelki.

** kolonia odłączy się od Anglii * prezydent dowodzi armią i flotą * prawa ustanawia Kongres * prezydent powołuje urzędników * ludzie mają prawo do równości, szczęścia i wolności * powstało nowe państwo - Stany Zjednoczone * biali - pełnia praw obywatelskich * ustrój republikańsko - demokratyczny*

Konstytucja Stanów	Deklaracja Niepodległości

7. Znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej polegało na tym, że: (przekreśl literkę oznaczającą czynność fałszywą)

- A. zniósła absolutyzm we Francji
- B. dała chłopom ziemię na własność, ale nie uwolniła ich od uciążliwych powinności feudalnych
- C. złamała przewagę szlachty i duchowieństwa
- D. zagwarantowała równość wszystkich obywateli wobec prawa

Propozycje testów wiadomości i umiejętności kl. VI

I.
1. Uzupełnij tabelkę dotyczącą panowania pierwszych Jagiellonów

data	stulecie	postać historyczna (król)	wydarzenie
1385			
1410			
1444			
1466			

Podkreś w podanych wyżej wydarzeniach to, które dotyczy historii Polski i historii powszechnej.

2. Którą z cech średniowiecznego rycerza uważasz za godną naśladowania? W miejsce wy kropkowane wpisz słowo „tak” lub „nie”.

- a) gotowość walki na śmierć i życie za obrazę godności własnej.....
- b) w każdej sytuacji pomoc słabszemu.....
- c) dotrzymanie słowa sprawą honoru.....
- d) odwaga i poświęcenie własnej osoby w każdej sytuacji.....
- e) duże poczucie godności własnej.....

Dlaczego wybrałeś te cechy?.....

3. Uzupełnij tabelkę

imię i nazwisko odkrywcy	data	odkrycie
K. Kolumb	1498	
		podróż dookoła świata

Z niżej wymienionych skutków odkryć geograficznych podkreśl te, które funkcjonują do dzisiaj:

spadek wartości pieniądza, „sprowadzanie” ziemniaka, przywóz nowych towarów tj. kakao, kukurydzy, trzciny cukrowej, tytoniu, podział Europy pod względem gospodarczym (do Łaby przemysłowa od Łaby rolnicza), zmiana szlaków handlowych z morskich na oceaniczne, rozwój nowych ośrodków gospodarczych.

4. Przeczytaj niżej zamieszczony tekst, a potem uzupełnij zdania .

Okres do XVI w. przeciwstawiał się kulturze średniowiecznej. Lansował zainteresowanie życiem doczesnym, naukami przyrodniczymi, antykami, literaturą i muzyką.

- a) podaj nazwę tego okresu.....
- b) napisz nazwiska trzech wielkich artystów włoskiego odrodzenia.....
- c) humanizm to.....

5. Które z haseł Odrodzenia powinno być propagowane, popularyzowane dzisiaj? Dlaczego?.....

II.

1. Którę informację odnoszą się do wymienionych osób? (wpisz odpowiednie litery obok każdego nazwiska)

- A. Pochodził z Norymbergi, długie lata spędził w Krakowie.
 - B. Odbił studia w Krakowie i na uniwersytetach włoskich, przygotował obronę Olsztyna przed Krzyżakami.
 - C. Był nauczycielem i wychowawcą synów Kazimierza Jagiellończyka, był historykiem.
 - D. Przebywał przez pewien czas na dworze Zygmunta Augusta, a potem mieszkał w Czarnolesiu.
 - E. Życie spędził w Nagłowicach, jego autorstwa są słowa „A niechaj narodowie wzdry postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają”
- a) Jan Długosz (...)
 - b) Mikołaj Kopernik (...)
 - c) Mikołaj Rej (...)
 - d) Jan Kochanowski (...)
 - e) Wit Stwosz (...)

2. Przeczytaj tekst, o powstaniu folwarku pańszczyźnianego w Polsce i uzupełnij brakujące informacje

a) „W związku z rozwojem miast i powiększeniem się liczby ludności miejskiej w Europie..... wzrosło zapotrzebowanie na produkty rolne. Przyczyniło się to do powstania.....

- w Polsce w końcu wieku.....
- b) Folwarki powstały w następujący sposób.....
- c) Aby zapewnić szlachcie, coraz liczniej zakładającej folwarki, jak największe dochody, ograniczono prawo mieszczańskie do.....
- a na chłopów nałożono obowiązek.....

3. Odpowiedz na pytanie: dlaczego Polskę z okresu ostatnich Jagiellonów nazwano państwem „demokracji szlacheckiej” (wykorzystaj podane słownictwo: *szlachta, przywileje szlacheckie, konstytucja, nihil novi, król, elekcja, sejm walny, sejmiki*)

4. Napisz kto w Polsce XVI w. pełnił władzę ustawodawczą, kto wykonawczą, porównaj to z czasami dzisiejszymi

władza	XVIw.	dzisiaj
ustawodawcza		
wykonawcza		

5. Uzupełnij tabelę dotyczącą wojen XVII w.

panujący	z kim	bitwy	data
Zygmunt III Waza Jan Kazimierz Korybut Wiśniowiecki Jan III Sobieski			

6. Które z wyżej wymienionych wojen miały charakter obronny, które rozpoczęły się z inicjatywy Polski, napisz jakie są skutki wojen zawsze: dawniej i dzisiaj.....

7. Napisz jakie reformy wprowadził sejm konwokacyjny

- a) b)
c) d)
e) f)

Wpisz niżej dwie, które uważasz za najważniejsze, uzasadnij dlaczego.

- a).....
b).....

8. Z jaką dziedziną kultury połączysz niżej podane nazwiska (wpisz odpowiedni numer obok nazwiska)

- a) Canaletto (...) 1. teatr
b) G. Piramowicz (...) 2. literatura
c) H. Kołłątaj (...) 3. oświata
d) I. Krasicki (...) 4. publicystyka
e) W. Bogusławski (...) 5. malarstwo

9. Które z wymienionych przyczyn doprowadziły Polskę do zguby (podkreśl 4)

- a) słabe wojsko b) ograniczona władza króla
c) upadek gospodarki d) niski poziom kultury
e) pusty skarż f) nietolerancja religijna
g) zasada jednomyślności w sejmie

10. Napisz, które według Ciebie z wyżej wymienionych przyczyn mogłyby dzisiaj doprowadzić Polskę do zguby.

Literatura: 1. Lekcje powtórzeniowe z historii w kl. V-VIII. Materiały pomocnicze dla nauczycieli historii. Koszalin 1982; 2. T. Słowikowski Metody utrwalania wiadomości w nauczaniu historii, Warszawa 1962; 3. Dydaktyka historii w szkole podstawowej. Warszawa 1989

mgr Irena Rożnowska

Z SO Nr 2 w Słupsku

Szukam talentów, zauważam i rozbudzam zainteresowania.

Olimpiada Biologiczna rozwija zainteresowania uczniów, pogłębia wiedzę, uczy racjonalnej pracy, korzystania z różnych źródeł informacji i umożliwia ocenę własnych możliwości oraz przygotowuje do samokształcenia. Dla uczniów jest to też swego rodzaju interesująca przygoda intelektualna dająca dużą satysfakcję osobistą. Moje zainteresowanie i zaangażowanie się w przygotowanie uczniów do Olimpiady Biologicznej datuje się od roku 1973 (III Olimpiada). Pracowałam wówczas w Zespole Szkół Medycznych w Kołobrzegu. Sukces i satysfakcja przyszły dość szybko, już w IV Olimpiadzie Biologicznej jeden z moich uczniów został laureatem II stopnia. I tak się zaczęło. Kilkudziesięciu moich uczniów zarażonych „bakteriami biologii i intelektualną przygodą” startowało w Olimpiadzie Biologicznej i Ekologicznej, z większymi lub mniejszymi sukcesami, lecz przegranych nie było. Cieszę się sukcesami swoich uczniów.

Od roku 1975 pracuję w II Liceum Ogólnokształcącym w Słupsku jako nauczycielka biologii. Pragnę tutaj przedstawić kilka uwag na temat moich doświadczeń w pracy przygotowującej uczniów do udziału w Olimpiadach Biologicznych i Ekologicznych. Praca moja jest wieloetapowa. Rozpoczynając pracę z młodzieżą klas pierwszych, staram się pracować na lekcjach z wszystkimi uczniami, śledzę ich zainteresowania, wiadomości i uzdolnienia. Stosuję w miarę możliwości ciekawe, atrakcyjne formy i metody nauczania. Bardzo często jest to dobrowolna praca domowa, zmuszająca chętnych i zainteresowanych do korzystania z literatury fachowej. Przynosi to pozytywne efekty, rozbudza myślenie i uczy samokształcenia. Wykorzystuję na lekcjach wszelkie dostępne i zgromadzone w pracowni biologicznej środki dydaktyczne. Już na tym etapie dużo czasu poświęcam na rozmowy indywidualne z uczniami. Gorąco zachęcam do wzięcia udziału w Olimpiadzie Biologicznej. Przy każdej okazji staram się aktualizować swoją wiedzę, którą przekazuję uczniom. Zwracam szczególną uwagę na praktyczną przydatność znajomości i osiągnięć współczesnej biologii i jej związku z innymi naukami, szczególnie medycyną i obecnie atrakcyjnymi dla młodzieży: biotechnologią a nawet informatyką.

W pracy lekcyjnej stosuję dużo porównań, zestawień, analiz przebiegu procesów fizjologicznych, zwracam też uwagę na problemy jeszcze otwarte wymagające rozwiązania przez nauki biologiczne w przyszłości. Staram się zachęcać młodzież do stawiania pytań i udzielania na nie odpowiedzi. Uczniom klas pierwszych przedstawiam dotychczasowe osiągnięcia ich starszych kolegów i koleżanek z lat ubiegłych, zachęcając do podtrzymywania chlubnych tradycji szkoły w

tej dziedzinie. Szczególnie podkreślam korzyści jakie odnosi uczeń biorący udział w olimpiadzie i uprawnienia jakie uzyska zostając finalistą i laureatem. Mówię również o satysfakcjach osobistych, tych czysto moralnych, jakie się odczuwa i przeżywa uczestnicząc w zawodach olimpijskich. Tłumaczę, że podjęty trud i włożony wysiłek opłaca się, że nie wynik jest najważniejszy, ale samo uczestnictwo. Staram się wytworzyć odpowiedni klimat życzliwości i właściwą atmosferę pracy dla tych uczniów, którzy podejmują decyzję startu. Chcę, aby moi uczniowie biologię naprawdę polubili i chętnie się jej uczyli, aby opanowali odpowiedni zasób wiedzy, która będzie im przydatna zarówno w życiu codziennym, jak i na egzaminach wstępnych na wyższe uczelnie.

Duży nacisk kładę na sposób przyswajania sobie wiedzy przez uczniów, wdrażania ich do samodzielnej pracy badawczej, do rozwiązywania problemów często celowo przeze mnie stawianych. W ten sposób osiągam to, że uczeń zaczyna analizować, wyciągać wnioski. Jest to pierwszy etap pracy z uczniami klas pierwszych i najważniejszy.

Warunkiem dopuszczenia do II etapu Olimpiady Biologicznej jest napisanie przez ucznia pracy badawczej. Najczęściej uczniowie sami wybierają temat pracy, wykazując przy tym dużo inicjatywy i pomysłowości, ale z innymi prowadzę rozmowy indywidualne, proponując tematykę, podsuwając literaturę, zachęcam do przemyśleń i wyboru. Często temat pierwszy jest ogólny i dopiero w trakcie opracowania zagadnienia, zostaje on sprecyzowany ostatecznie, we właściwej wersji. Przez cały czas trwania samodzielnych badań jakie uczniowie prowadzą sprawuję stałą opiekę, która polega na wyjaśnianiu powstających problemów, pytań, aby napisana praca była wysoko oceniona przez członków Komitetu Okręgowego Olimpiady. Doświadczenia uczniowie wykonują w domu, na działce lub terenie.

Praca konkursowa wymaga zastosowania się do zasad określonych przez Komitet Główny Olimpiady, nie może ona odbiegać od typowych prac naukowych; wymagana jest umiejętność posługiwania się i właściwego stosowania terminologii biologicznej. Wartość pracy wynika z właściwego postawienia problemu, odpowiedniego doboru materiału i metod, solidności wykonania prawidłowej analizy wyników i wniosków. Poziom pracy jest zawsze zależny od zaangażowania się nauczyciela - opiekuna. Służę uczniom wszelką pomocą. Uczeń musi mieć pełne zaufanie do swojego nauczyciela i możliwość częstego kontaktu, aby wyjaśnić powstające wątpliwości. Tematyka prac badawczych jest bardzo różnorodna: są to obserwacje fenologiczne, filozofologiczne, z zakresu biologii roślin, zwierząt oraz doświadczenia wazonowe i hydroponiczne.

Prowadzenie tego typu badań wymaga opanowania szeregu umiejętności, często ściśle związanych z dziedziną badań naukowych np. fizjologia, genetyka, biochemia, systematyka. Stopień opanowania tych umiejętności wywiera istotny wpływ na przebieg i wyniki pracy badawczej a właściwe ukierunkowanie przez nauczyciela jest niezwykle ważne. Dobrze wykonana praca badawcza, może niezależnie

od miejsca jakie zajmie w zawodach jej autor zdecydować o jego dalszej drodze życiowej, a nawet o wejściu w przyszłości na drogę badań naukowych.

Trzeci etap mojej pracy polega na wyposażeniu ucznia olimpijczyka w bardzo duży zasób wiedzy biologicznej, którą musi on umieć wykorzystywać w rozwiązywaniu testów. Proponuję poznać określonych pozycji literatury popularno - naukowej, podręczników akademickich i czasopism (t. j. „Aura”, „Przyroda Polska”, „Ekopartner”, „Wiedza i Życie”, „Świat Nauki” i inne). Organizuję częste spotkania, wymianę wiadomości, dyskusje i rozwiązujemy testy.

Praca z uczniem zdolnym jest bardzo absorbująca ale i ciekawa, dostarcza dużo zadowolenia i satysfakcji. Moi olimpijczycy osiągają dużą wiedzę biologiczną, są zwalniani z egzaminów wstępnych na studia, wyrabiają w sobie umiejętności referowania i zabierania głosu w dyskusji oraz nawyki samodzielnej pracy badawczej. Wybierają ciekawe kierunki studiów, są bardzo dobrymi studentami.

Na ogólne efekty pracy olimpijczyków wpływa w znacznym stopniu dobra atmosfera w szkole, życzliwość wszystkich nauczycieli, a szczególnie bardzo duże osobiste zainteresowanie i zaangażowanie się dyrektora naszego liceum.

Sądzę, opierając się na własnej obserwacji, że udział w olimpiadzie ma większe znaczenie wychowawcze niż dydaktyczne. Tworzy bowiem typ człowieka, dla którego pasją życia jest: działanie poznawcze, rozwiązywanie problemów. Moja rola polega na zauważeniu ucznia i zmobilizowaniu go we właściwym czasie do pracy.

Aneks

W zawodach centralnych Olimpiady Biologicznej uczestniczyło 10 wychowanków koleżanki Ireny Rożnowskiej. Trzy razy uzyskali oni tytuł laureata olimpiady, a trzy razy wyróżniono ich prace badawcze.

W zawodach centralnych Olimpiady Ekologicznej uczestniczyło również 8 osób, z których dwoje uzyskało tytuł laureata, a troje wyróżnienie za pracę badawczą. W 1990 r. praca badawcza wychowanka mgr. I. Rożnowskiej Wojciecha Świątka uzyskała I miejsce w zawodach centralnych Olimpiady Ekologicznej.

Obecnie jeden z jej wychowanków otrzymał stypendium Ministra Edukacji Narodowej.

*mgr Romuald Machaliński
dyrektor ZSO Nr 2*

Maciej Koczerga

*absolwent II LO w Słupsku
student AE w Poznaniu*

Jak pracowałem w szkole średniej nad własnym rozwojem.

Nie będę ukrywał, że podobnie jak tysiące moich rówieśników nie znosiłem szkoły. Nadal odnoszę wrażenie, iż szkoła jest instytucją, w której nie ma miejsca dla indywidualności. Nie znaczy to jednak, że uważam się za jakąś szczególnie wybitną jednostkę. Przede wszystkim, zauważam na podstawie m. in. własnych doświadczeń pewne niepokojące zjawiska. Zjawiska, które wpłynęły na mój taki a nie inny stosunek do szkoły.

W klasie matematycznej znalazłem się przez przypadek. Wiadomość, że przydzielono mnie do klasy o tym profilu wprawiła mnie w zdumienie. Jak to? Przecież ja chciałem być w klasie ogólnej z rozszerzonym programem angielskiego! Natychmiast pobiegłem do dyrektora z wnioskiem by przeniósł mnie do tej klasy, w której chciałem być. Chciałem się uczyć języków, a nie matematyki! Przez kilka następnych dni zastanawiałem się czy dobrze postąpiłem. Prawdą jest, że klasy matematyczne reprezentują najwyższy ogólny poziom. Sprawę przemyślałem i już chciałem się znaleźć w klasie matematycznej. Teraz, kiedy spoglądam na to z perspektywy czasu, myślę, że była to jedna z najrozsądniejszych decyzji jakie dotychczas podjąłem.

Początki nie były łatwe. Weekendy spędzałem siedząc nad zbiorami zadań z matematyki, fizyki i podręcznikiem biologii. Na szczęście nie miałem problemów z językami, tzn. rosyjskim i angielskim. Nauka języków zawsze mnie pasjonowała. Przez pierwsze półtora roku uczyłem się wszystkiego. I w tym właśnie tkwiła przyczyna moich frustracji. Traciłem mnóstwo czasu na naukę przedmiotów, które mnie raczej nie interesowały, a na te, które były obiektem moich zainteresowań nie starczało mi już czasu. Należało więc coś zrobić z takim stanem rzeczy. Postanowiłem położyć kres moim frustracjom. Doszedłem do wniosku, że będę naprawdę solidnie przykładał się do wybranych przedmiotów. Mój wybór padł na angielski, rosyjski i matematykę. No cóż, byłem w klasie matematycznej, więc dla przyzwoitości należało się również przyłożyć i do tego przedmiotu.

W drugiej klasie dyrektor mojej szkoły i jednocześnie mój rusycysta mgr R. Machaliński zaproponował bym wziął udział w Olimpiadzie Języka Rosyjskiego. Żaden z nas nie liczył na znaczące sukcesy. Miało to być „próbne podejście” abym w roku następnym mógł już na poważnie podjąć próbę zdobycia olimpijskiego laura. Jestem jednak osobą, która kieruje się w życiu m. in. taką zasadą: „jeśli coś w ogóle warto robić, warto to robić dobrze”.

Przygotowywałem się więc bardzo solidnie. Przysługiwało mi kilka dni wolnych przed olimpiadą na

przygotowanie się. Z całego pobytu w szkole średniej ten okres wspominam najlepiej i na zawsze pozostanie on w mojej pamięci. Poświęciłem go na konsultację z moim rusycystą, wyjaśnianie problemów i ogólne doskonalenie mojej znajomości języka. Był to dla mnie okres odprężenia. Odprężenie poprzez naukę jednego z moich ulubionych przedmiotów. Nie musiałem się bać kartkówek, sprawdzianów, odpytywania. Czułem się w jakimś sensie wolny. Miałem przed sobą jeden cel: osiągnięcie sukcesu na olimpiadzie. Wizja sukcesu była jednym z głównych czynników mnie motywujących. Drugi był nieco inny. Mój rusycysta poświęcał mi mnóstwo czasu i uwagi. Wiedziałem, że muszę dać z siebie wszystko aby go nie zawieść. Nie chciałem by czas, który mi wówczas poświęcił uważał za zmarnowany.

Pojechaliśmy na eliminacje okręgowe. Powiodło mi się. Zająłem pierwsze miejsce i zakwalifikowałem się do eliminacji centralnych. Dla mnie było to nie tylko zwycięstwo w Olimpiadzie Języka Rosyjskiego, ale także zwycięstwo mojej koncepcji nauki i realizacji celów.

Jestem przekonany, że poprzez wytrwałość i systematyczność można bardzo wiele osiągnąć. Chodzi o to, by wyznaczyć sobie jakiś wyraźny cel i konsekwentnie do niego dążyć.

W eliminacjach centralnych teź olimpiady zająłem siódme miejsce. Nie uważam tego za porażkę. Potrafię czerpać wiele satysfakcji z tego co udało mi się osiągnąć. Nie zamierzałem jednak spocząć na laurach.

Moja fascynacja językiem angielskim zaczęła się już w szkole podstawowej. Naukę tego języka rozpocząłem w siódmej klasie SP. Zazdrościłem mojemu nauczycielowi doskonałej znajomości, możliwości oglądania anglojęzycznej TV i dostępu do zagranicznych dzienników. To mi szalenie imponowało. Myślę, że znajomość obcych języków daje poczucie wolności i niezależności.

Zdołałem też wypracować niezmiernie efektywną metodę nauki języków. Wiele godzin poświęcałem na pamięciowe opanowanie obcojęzycznych tekstów na interesujące mnie tematy. Liczy się tu więc przede wszystkim wytrwałość i systematyczność. Większość ludziom jednak brakuje cierpliwości, a niektórzy wręcz odrzucają tę metodę, twierdząc, że jest to poniżej ich godności. Już w drugiej klasie LO angielski opanowałem na tyle by zdać egzamin Uniwersytetu Cambridge - First Certificate in English.

Nadal intensywnie uczyłem się języka i jednocześnie zacząłem myśleć o wyjeździe na studia zagraniczne. Zdawałem sobie sprawę, iż moja rodzina nigdy nie będzie w stanie sfinansować mi studiów na Zachodzie. Napisałem więc dziesiątki listów do różnych zachodnich fundacji i potencjalnych sponsorów. Bezskutecznie. W trzeciej klasie liceum zdałem egzamin z amerykańskiej angielszczyzny - TOEFL z wynikiem umożliwiającym mi podjęcie studiów we wszystkich brytyjskich i w większości amerykańskich uniwersytetów. Mimo to, nie udało mi się wyjechać do dziś. To, że znam biegle dwa języki obce znaczy dla mnie więcej niż mogłoby się wydawać. Uświadamiam sobie, że dzięki temu mogę się porozumiewać z ponad miliardem ludzi (tyle bowiem ludzi na świecie mówi po angielsku lub rosyjsku).

W każdej chwili mogę sięgnąć po brytyjski bądź amerykański dziennik, przełączyć telewizor na anglojęzyczną stację i być zupełnie niezależny od polskich mass mediów.

Z matematyką, której w pewnym momencie postanowiłem się solidnie uczyć, sprawa wyglądała nieco inaczej. Z czasem zmienił się mój stosunek do tego przedmiotu. Właściwie nie była to dziedzina, która by mnie szczególnie interesowała. Znaczącą rolę odegrała tu osoba nauczyciela matematyki mgr Zenona Janeczko. Pamiętam, iż w pierwszym semestrze 1. klasy miałem tylko trójkę z matematyki. Na koniec roku, nieco na wyrost matematyk postawił mi "4". Postanowiłem mu udowodnić, że rzeczywiście zasługuję na tę czwórkę. Wziąłem się solidnie do pracy. I o dziwo, matematyka przestała mi sprawiać trudności. Co więcej, zaczęło mnie to nawet interesować. Myślę, że mój matematyk nie stawiał mi później piątek na wyrost. moja solidna praca zaowocowała na egzaminie wstępnym z matematyki, gdzie zdobyłem 58 punktów na 60 możliwych. Warto było ciężko pracować, nie mam co do tego najmniejszych wątpliwości. Matematyka to nauka, w której nie tylko mechanicznie liczy się słupki, ale która wyzwala kreatywność. Jest to przede wszystkim nauka logicznego myślenia, kojarzenia, nauka, w której niewielkie znaczenie ma pamięciowe opanowanie materiału. I kiedy wreszcie to zrozumiałem, przedmiot ten zaczął mnie interesować

Obecnie jestem studentem Wydziału Zarządzania Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Moje studia uważam za pasjonujące. Zamierzam kontynuować tradycję udziału w konkursach języka rosyjskiego teraz już na uczelni. Planuję zdać egzamin w zakresie business English Lodyńskiej Izby Przemysłowo-Handlowej. Nadal poszukuję możliwości studiowania na jakiej zagranicznej uczelni.

Podczas pobytu w szkole średniej nauczyłem się kilku pożytecznych rzeczy, np. formułować cele i konsekwentnie do nich dążyć, oddzielając przy tym sprawy istotne od mniej ważnych. Nauczyłem się systematyczności i gospodarowania czasem. Zrozumiałem, że nie sposób być doskonałym we wszystkim, że należy zająć się wybranymi przedmiotami. Szkoła średnia ma rzekomo przygotować młodego człowieka do studiów. Rzecz jednak w tym, że ów człowiek próbując opanować materiał ze wszystkich przedmiotów, z żadnego nie opanuje go w takim stopniu by móc zdać egzamin wstępny. Należy więc w pewnym momencie dokonać wyboru. Marzy mi się liceum, w którym nauczyciele nie zniechęcaliby uczniów do nauki poprzez nadmierne wymagania i wprowadzanie nerwowej atmosfery na zajęciach. Chciałbym by stosunek nauczycieli do uczniów był bardziej zindywidualizowany. Czy nauczyciele nie mogliby stawiać takich wymagań w stosunku do poszczególnych uczniów, by jednocześnie uwzględnić ich plany dotyczące wyboru studiów? Obawiam się, że są to marzenia, które jeszcze przez długi czas się nie urzeczywistnią.

Na koniec chciałbym podziękować tym nauczycielom, którzy mnie zainteresowali lub efektywnie zachęcili do rozwijania zainteresowań, a także tym, którzy zechcieli mi w tym nie przeszkadzać.

Nowa Matura od 2002 roku

Zespół pracujący od 1994 r. nad programem „Nowa Matura” przygotował projekt, który wkrótce przedstawiony zostanie ministrowi edukacji. Ponieważ projekt zawiera w niektórych punktach rozwiązania wariantowe, minister musi rozstrzygnąć, który z wariantów zostanie wprowadzony jako obowiązujący.

Warianty dotyczą przedmiotów maturalnych oraz ewentualnego podziału matury na część wewnętrzną, zdawaną w szkole, i część zewnętrzną, która byłaby prowadzona w sześciu regionalnych ośrodkach egzaminacyjnych. Pozostałe kwestie dotyczące celów, założeń programowych i kalendarium wdrożenia zostały sprecyzowane jednoznacznie.

Kalendarium.

Twórcy programu zakładają, że jeszcze w tym roku zostanie opracowany regulamin nowej matury i koncepcje egzaminu z poszczególnych przedmiotów. Wspomoże Polskę w tych działaniach, przewidziany na lata 1997 - 1999, program SMART w ramach PHARE - z którego otrzymamy 5 mln ECU, z tego na samą „Nową maturę” - 2 mln ECU. W 1998 roku ogłoszone zostaną standardy i wymagania egzaminacyjne obowiązujące maturzystów 2001 roku, gdyż właśnie na ten rok przewiduje się przeprowadzenie według nowych zasad egzaminu maturalnego z jednego lub dwóch przedmiotów, a w 2002 r. nastąpi całkowite wdrożenie nowej matury. Zanim do tego dojdzie - w 1999 roku odbędzie się pilotażowy egzamin z jednego z przedmiotów w niewielkiej skali, powołane zostaną także regionalne ośrodki egzaminacyjne. Maturzyści 2000 roku powinni się spodziewać, że duża część z nich będzie zdawać egzamin z jednego przedmiotu już na nowych zasadach, a mniejszą grupę obejmie także pilotaż pozostałych przedmiotów.

Warto przypomnieć, że tegoroczni maturzyści mogą częściowo, jeśli w ich szkołach nauczyciele wyrażą zgodę, zakosztować smaku nowej matury, to znaczy kodowania prac i stosowania zobiektywizowanych kryteriów ocen. Planowane jest też przeprowadzenie matur próbnych w jednym terminie 7 i 10 marca.

Dyskusyjna część - wewnętrzna matura

Twórcy programu deklarują, że pragną zachować więź między elementami dotychczasowej matury a nową maturą. „W przeciwnym wypadku grozi nam odrzucenie nowych rozwiązań (zdecydowanie ograniczających rolę szkoły) przez środowisko nauczycielskie i opinię publiczną” - piszą. Zdaniem Wojciecha Małeckiego, kierującego programem „Nowa matura”, właśnie szkolenie i doskonalenie nauczycieli jest największym problemem, bez rozwiązania którego nowa matura może się nie udać. Niektórzy nauczyciele mówią, że oderwanie egzaminu maturalnego od szkoły jest podważaniem ich autorytetu, wyrazem nieufności do ich pracy i kompetencji. Chyba także dlatego twórcy „Nowej matury” przez długi czas rozważali podział matury na część wewnętrzną, zdawaną właśnie w szkole, i zewnętrzną - noszącą znamiona egzaminu państwowego. Po długich dyskusjach opracowano trzy warianty, które zostaną przedstawione MEN do wyboru.

Wszystkie one uznają maturę zewnętrzną, czyli zdawaną poza szkołą, jako rozwiązanie obowiązujące. Różnice dotyczą części wewnętrznej egzaminu. W pierwszym wariantcie - rola szkoły w egzaminowaniu ucznia sprowadza się tylko do uzyskania przez niego świadectwa ukończenia szkoły, bo przecież nauczyciele prowadzący postępowanie klasyfikacyjne mają okazję wykorzystać swoją

znajomość kompetencji i umiejętności, jakie zdobył ich uczeń. W wariancie drugim - na dwa lata przed maturą szkoła powinna postawić diagnozę o uczniu na podstawie jego wiedzy i umiejętności w zakresie języka polskiego, matematyki i języka obcego lub pracy projektowanej wykonanej przez ucznia. Ta diagnoza (w formie punktowej lub opisowej) powinna pozwolić uczniowi wybrać profil kształcenia na ostatnie dwa lata szkolnej nauki. Zwolennicy trzeciego wariantu (głównie poloniści) twierdzą, że egzamin wewnętrzny jest potrzebny, gdyż należy sprawdzić podczas egzaminu ustnego umiejętność komunikowania się ucznia w języku polskim i obcym, a przecież matura zewnętrzna będzie tylko egzaminem pisemnym. Nie zdecydowano jednak, kiedy ten egzamin wewnętrzny należy przeprowadzić - tuż przed maturą czy wcześniej.

Cztery lub pięć przedmiotów, język polski obowiązkowy

Nowa matura ma być egzaminem państwowym, podczas którego stosuje się obiektywizowane kryteria oceny, tak by świadectwo maturalne ucznia z bardzo dobrej i przeciętnej szkoły było porównywalne. Matura powinna, jak piszą autorzy programu, „stwierdzić zakres i poziom opanowania określonych wiadomości i umiejętności w trakcie kształcenia”, a poprzez stworzenie możliwości wyboru poziomu egzaminu, wyboru spośród wielu przedmiotów, jawność wymagań i wczesną o tych wymaganiach informację - sprzyjać upowszechnieniu szkolnictwa średniego. Docelowo nowa matura ma zastąpić egzaminy wstępne na wyższe uczelnie. A ponieważ obecnie na różne kierunki studiów trzeba zdawać egzaminy z różnych przedmiotów szkolnych, twórcy „Nowej matury” rozważają zestaw przedmiotów, tak by mogli oni przedstawić odpowiednie świadectwo maturalne na uczelni, w której postanowili studiować.

Może to ułatwić uczelniom decyzje o rezygnacji z egzaminów wstępnych. Warianty przedstawione do rozstrzygnięcia MEN przewiduje egzamin maturalny z czterech lub z pięciu przedmiotów. Przy czym w pierwszym przypadku dwa przedmioty byłyby obowiązkowe, a dwa do wyboru, a w drugim - dwa obowiązkowe i trzy do wyboru lub odwrotnie. W sumie jest też 10 kombinacji przedmiotów egzaminacyjnych. W każdym z nich jako obowiązkowy występuje język polski. Pozostałe przedmioty podane są w różnych układach - jako obowiązkowe lub do wyboru, przy czym najczęściej jako drugi obowiązkowy wymieniony jest język obcy, a na trzecim miejscu matematyka.

Anna Paciorek

Raport „Nowa Matura” zawiera wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w okresie X-XII 1996 r. Wyniki podano na podstawie 1000 wylosowanych ankiet z województw, które przygotowują program „Nowa matura”: gdańskiego, łomżyńskiego, łódzkiego, katowickiego, krakowskiego, poznańskiego, wrocławskiego. Wśród ankietowanych przeważali nauczyciele (63 %) i dyrektorzy (23%). 8 % stanowili konsultanci lub doradcy, 2% - wizytatorzy, pozostali - 4 %. Wszyscy byli członkami komisji egzaminacyjnych.

(Przedruk z pisma "Rzeczpospolita" Nr 10 (4567) z 13 stycznia 1997)

Program „Nowa Matura”

(Informacja nadesłana z CODN)

„Jeżeli dacie nam absolwenta szkoły średniej, którego noty na świadectwie maturalnym są w pełni porównywalne i wiarygodne, zarówno dla oceny umiejętności jak i wiedzy, a skala tych ocen odpowiednio szeroka abyśmy mogli kandydatów zróżnicować w sposób nie budzący wątpliwości (np. 100 punktów), wtedy możemy natychmiast na naszych studiach zrezygnować z egzaminów wstępnych”. (prof. dr habilitowany Andrzej Hennel kierownik Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Matematyczno - Przyrodniczych UW.)

1. *Matura dzisiaj* - tematy egzaminacyjne ustalają Kuratorzy.

Nowa Matura - wymagania egzaminacyjne oraz zadania ustalone przez ekspertów Regionalnych Ośrodków Egzaminacyjnych w zgodzie z aktualnie obowiązującą podstawą programową.

2. *Matura dzisiaj* - egzamin przeprowadzany i sprawdzany w szkołach.

Nowa Matura - Egzamin przeprowadzany w szkołach sprawdzany w Regionalnych Ośrodkach Egzaminacyjnych.

3. *Matura dzisiaj* - prace są sprawdzane przez nauczycieli uczących w danej klasie.

Nowa Matura - Prace sprawdzane przez niezależnych egzaminatorów, powołanych przez Regionalny Ośrodek Egzaminacyjny,

4. *Matura dzisiaj* - w praktyce oceny są wystawiane wg indywidualnych kryteriów nauczyciela.

Nowa Matura - oceny wystawiane na podstawie powszechnie znanych, jednoznacznych kryteriów oceniania, określonych dla każdego przedmiotu oddzielnie.

5. *Matura dzisiaj* - świadectwa maturalne są nieporównywalne w obrębie kraju, regionu, miasta a nawet niejednokrotnie jednej szkoły.

Nowa Matura - świadectwa maturalne jednoznacznym, porównywalnym dokumentem państwowym nie wymagającym dodatkowej weryfikacji, uznawanym również za granicę bez dodatkowych procedur nostryfikacyjnych.

6. *Matura dzisiaj* - celem obiektywnego zróżnicowania kandydatów przeprowadzane są egzaminy na studia wyższe.

Nowa Matura - oceny na świadectwie maturalnym w sposób obiektywny szeregują kandydatów na studia wyższe, eliminując konieczność przeprowadzania dodatkowych egzaminów.

7. *Matura dzisiaj* - polskie świadectwa maturalne wymagają w wielu krajach nostryfikacji.

Nowa Matura - absolwenci polskich szkół średnich legitymujący się maturą będą mogli studiować czy podjąć pracę w innych krajach na jednakowych zasadach jak maturzyści większości państw europejskich.

Nowa Matura

Po co? Aby uwspółcześnić egzamin dojrzałości, zgodnie ze standardami międzynarodowymi; osiągnąć pełną porównywalność świadectw maturalnych, mogących zastąpić egzaminy na wyższe uczelnie.

Dla kogo? Dla wszystkich absolwentów szkół średnich. Rozważa się dopuszczenie przedmiotów zawodowych i artystycznych jako przedmiotów maturalnych „do wyboru”.

Jaka?* W pełni obiektywna: prace kodowane, sprawdzane przez egzaminatorów, zatwierdzonych przez Regionalne Komisje Egzaminacyjne, nie związanych z daną szkołą, wg powszechnie znanych, wcześniej opracowanych kryteriów i wymagań. * Sprawdzająca w sposób praktyczny nie tylko wiedzę, ale również umiejętności. * Na dwóch poziomach trudności (?), w przeważającej części pisemna. * Obowiązkowa z języka polskiego i obcego (?), matematyki i historii na poziomie niższym (?), do wyboru z pozostałych przedmiotów ze znacznie poszerzonej (?) listy. Każdy zdaje egzamin z 4 (?) przedmiotów, z czego 2 (?) na poziomie wyższym.

Gdzie? - pisana w szkole, sprawdzana w Regionalnych Ośrodkach Egzaminacyjnych.

Kiedy?* 2000r. - Pilotaż z jednego lub dwóch przedmiotów w kilku regionach, a z wszystkich przedmiotów w jednym lub dwóch regionach, * 2001r. - Pełne wdrożenie nowej struktury, egzamin w nowej formie w całym kraju z jednego przedmiotu. * 2002r. - Całkowite wdrożenie Nowej Matury.

* informacje opatrzone znakiem zapytania nie są jeszcze przesądzonymi rozwiązaniami, ale propozycjami do dyskusji.

Opracowała Maria Mazurowa, CODN

Mediateka inaczej...

(Z opracowania Małgorzaty Taraszkiewicz i Mariusza Malinowskiego - z Pracowni Informacji Pedagogicznej CODN w Warszawie)

Zrozumienie edukacji w parametrach wyznaczonych przez takie pojęcia jak: demokracja, konkurencja rynkowa, zarządzanie szkołą, management oświatowy, wysoka jakość pracy - wymaga określonych zmian mentalnych, także wzorców, modeli, materiałów. Jest to wyjaśnienie dla podtytułu niniejszego artykułu, czyli Mediateka...jako narzędzie przekształceń mentalności i doskonalenia warsztatu pracy kadry oświatowej.

Oto szczegółowe informacje jak to wygląda w praktyce i działalności CODN.

1. Klient:

Klient czy też użytkownik mediateki musi być ściśle określony, ponieważ to jego potrzeby definiują i profilują gromadzone tu zbiory edukacyjne.

W przypadku Mediateki CODN - podstawowym naszym klientem jest nauczyciel - innowator, edukator i trener kadry oświatowej. Zaś informacje na temat potrzeb użytkowników biorą się z dwóch źródeł:

1) wynikają z polityki oświatowej, określonej w odpowiednich dokumentach, poprzez sprecyzowanie celów długoterminowych (dystalnych) i krótkoterminowych (proksymalnych). W naszej rzeczywistości - wobec dokonujących się przemian polityczno - gospodarczych i konieczności zbliżenia standardów nauczania do tendencji europejskich, cele pierwszego rodzaju są to m.in. demokracja w szkole; oświatowy management; nauczyciel dwupredmiotowy; integracja międzyprzedmiotowa, doskonalenie metodyki nauczania. Cele krótkoterminowe wynikają z bieżących „braków” na mapie edukacyjnej, np. przygotowanie nauczycieli do prowadzenia edukacji europejskiej, ekologicznej, seksualnej, ekonomicznej...

2) wynikają z regularnie prowadzonych badań sondażowych wśród praktyków. Badania te mogą sondażować sytuację w zakresie materiałów edukacyjnych w skali ogólnej lub mniejszej, dotyczącej zbiorów Mediateki, np.:

a) badania dotyczące rozpoznania stanu potrzeb respondentów w makroskali, czyli innymi słowy przygotowanie do profilowania zbiorów pod określonym kątem.

Takie badanie, w którym m.in. pytano respondentów o obszary problemowe, gdzie odczuwają oni braki materiałów edukacyjnych, pomocniczych, źródłowych...zostało przeprowadzone w CODN wśród grupy ponad 1500 doradców metodycznych z całej Polski.

b) badania w mikroskali (mające charakter ewaluacyjny), w którym stawia się pytania o opinię i ocenę istniejących zbiorów w Mediatece:

- na ile są one użyteczne w pracy konkretnego odbiorcy?
- jak są wykorzystywane?
- czego brakuje, jakiego typu materiałów nie ma?

Gromadzenie materiałów pod kątem określonego klienta, określonej polityki edukacyjnej oraz ich stałe profilowanie i ewaluacja - wyznacza drugą ważną różnicę. Jest to aktualizacja zbiorów i selekcja.

2. Aktualizacja zbiorów i selekcja.

1) Aktualizacja polega na wprowadzaniu do zbiorów Mediateki wszystkich materiałów, które mogą być użyteczne w pracy naszego klienta, a których nie znajdzie w tradycyjnej bibliotece. Mogą to być: materiały pokonferencyjne, materiały szkoleniowe i kursowe - wydane do użytku wewnętrznego; prototypy materiałów edukacyjnych (opracowanych na warsztatach) itd. oraz nowości ukazujące się na rynku wydawniczym i pomocy edukacyjnych. Gry, plakaty, filmy, zestawy multimedialne, programy komputerowe. Katalogi wydawnicze, ulotki i materiały promocyjne...

Ponieważ łatwo sobie wyobrazić „zalanie” mediateki taką masą materiałów, kolejnym krokiem jest ustalenie zasad selekcji materiałów! Zarówno selekcji wstępnej, jak i terminowej!

2) Selekcja wstępna. Wszystkie materiały powinny być wprowadzone do zbiorów mediateki po dokonaniu selekcji wstępnej. Każdy typ materiałów należy poddać analizie pod kątem spełniania określonych kryteriów (które powinny być wypracowane przez zespół recenzentów - opiniodawczy lub radę programową). Zespół ten także decyduje o podziale finansów na ew. zakup książek i innych materiałów w danym roku budżetowym.

3) Selekcja terminowa może się odbywać na kilka sposobów, w zależności od rodzaju materiałów:

a) druki ulotne - powinny być wyrzucane po minięciu terminu określonego wydarzenia edukacyjnego, którego one dotyczą. Ewentualnie można założyć dokumentacyjny segregator, gdzie wpisane są pojedyncze ulotki (całość do wyrzucenia po np. roku).

b) materiały pokonferencyjne, powarsztatowe itp powinny podlegać tym samym regułom czasowym jak opisane wyżej.

c) dzienniki (prasa codzienna) powinny być poddane „obróbce”, po około miesiącu. Wybrane artykuły wpinane są do segregatora tematycznego, np.: „Ekologia”, „Oświata”, „Integracja Europejska” itd.

d) gry, plakaty, filmy - po analizie ich wykorzystania w praktyce (liczbie wypożyczeń w ciągu np. 2 lat), można je ewentualnie przekazać do innych bibliotek (np. szkolnych).

e) książki - procedura selekcyjna jak wyżej.

Selekcji terminowej podlegają wszystkie zbiory medioteki według ustalonego regulaminu. Stare, częściowo zdezaktualizowane zbiory są wyrzucane lub oddawane, tym samym przygotowuje się miejsce dla zbiorów nowych, aktualnych. *Jeżeli podstawowym walorem medioteki ma być innowacyjność i aktualność, selekcja jest absolutnie niezbędną procedurą dla realizacji zasadniczej misji medioteki!*

3. Formy informacji dla klienta i układ zbiorów.

Klient może skorzystać z katalogu lub przeglądać bezpośrednio, odpowiednio uporządkowane materiały.

a) katalog (klasyczny lub komputerowy) umożliwia dokonanie wstępnego rozeznania w zakresie proponowanych w mediotecce materiałów edukacyjnych. (W przypadku Medioteki CODN możliwe jest także przejście Przewodnika Bibliograficznego Biblioteki Narodowej, w którym znajdują się dane od 1987 roku).

Katalog może być zorganizowany wg. dowolnego (byle czytelnego i praktycznego!) klucza systematyzującego zbiory. Jak wynika z obserwacji, w małych mediotekach (np. szkolnych) wystarczy nieco rozwinięty klucz przedmiotów nauczania.

b) zbiory cechuje porządek problemowy i multimedialność;

czyli uporządkowane są według klucza klasyfikacji praktycznej odpowiadającej klientowi medioteki. Z technicznego punktu widzenia są to półki, pudełka lub skoroszyty odpowiednio zatytułowane, na których lub w których obok siebie ułożone są książki, kasety video, dyskietki, plakaty itd., ułożone w zestawieniu problemowym lub linie tematyczne.

W Mediotecce CODN każdy zainteresowany np. problematyką „kadra kierownicza”, „edukacja europejska” czy, „nauczanie początkowe”, „wychowanie” - może otrzymać np.:

**pudełko z odpowiednimi materiałami*

**zestawienie materiałów (wydruk z komputerowej bazy danych)*

a) znajdujących się w Mediotecce oraz

b) wydanych w Polsce po 1987 roku (z Przewodnika Bibliograficznego Biblioteki Narodowej)

c) wkrótce będzie także mógł skorzystać z Internetu!

4. Udogodnienia i różne rozwiązania technologiczne.

Oczywiście w ramach posiadanych środków finansowych można wprowadzić rozmaite udogodnienia technologiczne wpływające na efektywność obsługi klienta oraz bezpieczeństwo zbiorów, np.:

- kody kreskowe (dla oznaczania zbiorów), pióra (czytniki do kodów kreskowych), identyfikacyjne karty magnetyczne dla użytkowników.

- bramki magnetyczne (uniemożliwiające wnoszenie materiałów poza teren medioteki, bez rejestracji).

- urządzenia do pakowania zbiorów. Użyteczne zwłaszcza przy uruchomieniu systemu „wypożyczania na odległość”.

- mini-laboratoria wyposażone w sprzęt umożliwiający samodzielne przygotowanie i obróbkę materiałów, np. komputery, drukarki, skaner, bindownice, laminator, kserokopiarka. Ewentualnie także: sprzęt fotograficzny, audio i video.

W niektórych mediotekach (na świecie) znajdują się odpowiednie pracownie fotograficzne, filmowe, dźwiękowe, gdzie można nie tylko wypożyczyć właściwy sprzęt, ale też np. wywołać zdjęcia, zmontować film na video, czy dokonać montażu dźwięku na kasetach audio.

5. Public relations, czyli formy kontaktu ze środowiskiem.

1) Dla realizacji swego podstawowego zadania, czyli aktualizacji zbiorów, niezbędna jest współpraca z rynkiem producentów materiałów edukacyjnych. (Medioteka CODN współpracuje z około setką wydawców i producentów pomocy edukacyjnych. W naszym przypadku jest to podstawowe źródło pozyskiwania zbiorów!).

2) Współpraca powinna także być roziągnięta na takie instytucje edukacyjne jak muzea. Efektem współpracy z muzeami mogą być szczególnie ciekawe zestawienia materiałów (resoursów) edukacyjnych, np. teczki czy walizki tematyczne, wypełnione przedmiotami - świadectwami kultury materialnej właściwymi dla danego okresu lub w przekroju historycznym. (Na przykład: Życie człowieka neolitu, Sztuka łowicka, Zabawki dzieci na przestrzeni dziejów). Jest to niezwykle ciekawe przedsięwzięcie, do którego się powoli przyczyniamy. Możliwa jest także współpraca z kościołami.

Interfaith Resource Center w Brighton, jest miejscem spotkań przedstawicieli 7 wielkich religii świata. Do realizacji lekcji z zakresu religioznawstwa, tu można wypożyczyć „walizki” z materiałami i przedmiotami charakterystycznymi dla danej religii oraz porozmawiać z przedstawicielami każdego wyznania, którzy siedzą obok siebie przy wspólnym stoliku.

6. Aktywna polityka informacyjna.

Polityka informacyjna polega na:

1) wydawaniu materiałów promocyjnych:

a) *informatorów ogólnych*: na temat celu i zadań medioteki, zasad korzystania;

b) *przewodników po mediotecce*: ogólnych lub sprofilowanych dla klienta zainteresowanego określoną problematyką;

c) *informatorów na wybrany temat*: nowości Medioteki, recenzje, rekomendacje, rankingi tytułów wg. liczby wypożyczeń;

d) przykładowych *linii tematycznych* skompletowanych na podstawie posiadanych materiałów, kwerend tematycznych, recenzji materiałów itp.

2) *organizowaniu wystaw czasowych i stałych, kiermaszy, konkursów* na materiały edukacyjne, scenariusze lekcji, zestawienia pakietów edukacyjnych na określony temat...

3) organizowaniu przestrzeni dla aktywnej wymiany informacji, w postaci *wydarzeń o charakterze informacyjno - edukacyjnym* w stałych ramach czasowych, np.:

a) Cotygodniowych spotkań klubowych. *Otwarty Klub Innowatorów CODN Edukacja plus* (planowane na wrzesień 1996 roku otwarcie Klubu - uległo przesunięciu z powodów technicznych, mamy nadzieję że od stycznia 1997 - ruszymy „pełną parą”)

b) *Coroczne Wielkie Warsztaty Metodyczne (maj)*

c) *Szkoła Korespondencyjna* (aktualnie przygotowujemy jest pilotaż takiego kursu dla doradców metodycznych).

Godziny polskiego

(Zakończenie książki Zenona Urygi, *Godziny polskiego*, PWN Warszawa 1996r.)

Czy w szaleństwie szkolnych godzin polskiego jest metoda? - tak postawione pytanie wymaga przed odpowiedzią usprawiedliwienia.

Najpierw zatem o szaleństwie. Polonista - jak bohater arcydramatu Mickiewicza - przeżywa swoje godziny miłości, rozpaczy i przestrogi. Podobnie jak on, kocha przecież cały naród, obejmuje w ramiona wszystkie przeszłe i przyszłe jego pokolenia, chce go dźwignąć, uszczęśliwić... Z tej właśnie miłości rodzi się przekonanie o potrzebie szerokiego widzenia zadań przedmiotu. Jest to wszakże prawdziwie romantyczne szaleństwo usiłować w kilku godzinach w tygodniu godzić wielki program wychowawczy wprowadzania w tradycję z analizą zjawisk współczesnej kultury, uczeniem języka teatru i filmu, omawianiem funkcji mediów, kształceniem sprawności mówienia, pisanie i czytania, poznawaniem wiedzy o języku itd. Szaleństwo przyprawiające o rozpacz, gdy się objawia niemożność udźwignięcia tych wszystkich zadań, które z jednej strony piętrzą programy szkolne, szczelnie wypełnione specjalistyczną wiedzą, a z drugiej - prawda rzeczywistości edukacyjnej, postaw i potrzeb młodzieży.

Trzeba najpierw dobrze zrozumieć tę antynomię polonistycznej miłości i rozpaczy, by dopiero zatrzymać się na godzinie przestrogi. Przychodzi bowiem czas na refleksję, na próbę określenia warunków, jakie powinno się spełnić, aby kształcenie literackie, kulturalne i językowe mogło sprostać wielostronnym zadaniom, przynosić rzeczywistą korzyść uczniom i dawać nauczycielowi powody do zadowolenia z rezultatów pracy.

Warunki te można wskazać, przypominając kilka też bliskich myślom przewijającym się w dyskusjach o potrzebie reformy szkoły:

1. Należy uznać wreszcie wyjątkowe znaczenie edukacyjne języka polskiego wśród innych przedmiotów nauczania i starannie zrównoważyć ciężar zadań, które się temu przedmiotowi powierzają, z limitami czasu wyznaczanego na ich wykonanie. Wartość godzin polskiego - mierzona ich wpływem na osobowość młodego człowieka, na jego horyzonty humanistyczne i sprawność komunikowania się - zależy w dużym stopniu od liczby tych godzin, od czasu poświęcanego kształtowaniu umiejętności i postaw. Nie jest to warunek łatwy do spełnienia, jeśli się zważy wielość szkolnych przedmiotów i specjalistyczne ambicje poszerzania ich treści kształcenia. Jednakże wzgląd na dobro ogólne powinien przeważać. W sytuacji współczesnych zagrożeń kulturowych trzeba się zdobyć na odwagę decyzji ograniczających rozmiary kształcenia encyklopedycznego na rzecz zadań fundamentalnych, rozstrzygających o poziomie umysłowego i emocjonalnego przygotowania człowieka do współżycia społecznego.

2. Wypada się rozstać z ideą szkoły, która skupiała uwagę na gromadzeniu wiadomości, na wypełnianiu głów ponad miarę, a skierować wysiłek na budowanie szkoły dbającej o głowy dobrze urządzone. Pożądane zwiększenie wymiaru czasu na lekcje języka polskiego nie może prowadzić do ilościowego poszerzania zakresu wiadomości, nie może oznaczać nawrotu do encyklopedyzmu. Czas jest poloniście potrzebny na pogłębianie kontaktu uczniów z dziełami, na ćwiczenie umiejętności i sprawności, na budowanie dróg samodzielnego myślenia. Jest wręcz niezbędny, gdy chce on proces dydaktyczny oprzeć na rozpoznaniu poziomu umiejętności, motywacji kontaktów z literaturą, reakcji odbiorczych na dzieła, a więc gdy chce działać skutecznie i z myślą o rozwijaniu możliwości ucznia. Czas ma służyć wspólnej rozmowie o człowieku i hierarchii wartości, które on w sobie buduje.

3. Wielość zadań i funkcji przedmiotu oraz uwarunkowań wyznaczających możliwości ich realizacji uzasadnia tezę, że *nauczyciel powinien się stawać suwerennym gospodarzem godzin polskiego*. Wymaga to z jednej strony zwiększenia jego roli w dookreślanu i konkretyzowaniu materiałowym treści programów kształcenia, które w ministerialnych dokumentach mogłyby otrzymywać właśnie kształt ramowy, otwarty na takie dopełnienia. Z drugiej strony - co wydaje się nie mniej ważne - wymaga to uznania prawa polonisty do samodzielnego decydowania o sposobie realizacji zadań kształcenia w zależności od sytuacji dydaktycznej.

I ta teza nie jest łatwa do przyjęcia. Może się spotkać z niewiarą w kompetencje nauczyciela, przyzwyczajonego przez wiele lat do biernej uległości i oczekiwania na instrukcje, albo też, co gorsza, źle wykształconego. Może też budzić wątpliwości swym przyzwoleniem na daleko idące zróżnicowanie wiadomości uczniów, co doprowadziłoby do zakłóceń stereotypu wymagań egzaminacyjnych, opartych głównie na badaniu zasobu wiedzy, a nie polonistycznych umiejętności. Jednakże mimo ryzyka, jakie się z takim stanowiskiem wiąże, warte jest ono obrony. Samodzielny i twórczy stosunek nauczyciela do przedmiotu idzie zwykle w parze z odpowiedzialnością za ucznia i za poziom nauczania, tam zaś gdzie samodzielności nie ma, rozywna się również odpowiedzialność za mierne wyniki kształcenia. Reasumując: *trudność sprowadza się przede wszystkim do kwestii stylu doradztwa dydaktycznego, które staje przed perspektywą ostrożnego oswojania ogółu nauczycieli ze smakiem i trudem samodzielności*. W tym z kolei, co wiąże się z różnicowaniem wiadomości i lektur literackich oraz problemami egzaminowania, mieści się szansa na korzystne zmiany, na wyrwanie się z więzów stereotypowych pytań i formuł odpowiedzi. Czas najwyższy, by egzaminy stawały się sprawdzianem umiejętności mówienia i pisanie o wartościach dzieł, które uczniowie naprawdę poznali, a nie oklepnych formuł, przyswojonych (nierządkiem z bryków) na użytek obrzędu egzaminacyjnego.

Czy w godzinach polskiego jest metoda? - Odpowiedź na to powtórnie zapytanie pozostaje w związku ze stopniem samodzielności nauczyciela. Metoda pojawia się tam, gdzie występuje świadomość założeń podejmowanego działania i celów, jakie się chce dzięki wybranej drodze osiągnąć. To wymaga decyzji nauczyciela, opartej na rozpoznaniu sytuacji dydaktycznej i możliwości własnego warsztatu, a równocześnie przewidującej konsekwencje wyboru metody. A mogą owe decyzje znacząco wpływać na charakter interakcji w zespole uczniów i na sposób oraz motywacje uczenia się, jak też wprowadzać istotne korekty w doborze materiału nauczania, jego skraccaniu, eliminacji, wydłużaniu cyklu pracy, która budzi szczególnie zainteresowanie itp. W tym sprawdza się samodzielność i odpowiedzialność polonisty - w wierności własnym koncepcjom kształcenia i w szacunku dla uczniów, których rozwojem kieruje. (Zenon Uryga)

Pomiar pedagogiczny i diagnozowanie środowiska wychowawczego

dr Wiesław Kubielski

Instytut Pedagogiki WSP Słupsk

Pomiar pedagogiczny.

Pojęcie i podstawowe założenia.

Przekonanie o możliwości zastosowania nowoczesnego pomiaru w naukach pedagogicznych zyskuje dziś coraz więcej zwolenników zarówno wśród nauczycieli (kadry pedagogicznej) jak i władz oświatowych. Niemniej wiedza na temat pomiaru pedagogicznego, czym on jest, jakie są jego podstawowe założenia, jak wykorzystać pomiar pedagogiczny w codziennej pracy, jest wśród ogółu nauczycieli i to na różnych szczeblach pracy szkoły niewystarczająca.

Najczęściej z pojęciem pomiaru, w mniejszym lub bardziej jednoznacznym sensie spotykamy się w życiu codziennym. Z pojęciem pomiaru jakiejś wielkości kojarzy się zwykle operacje analogiczne do mierzenia przedmiotów. ich długości, objętości, ważenia, mierzenia, czasu. Cechą istotną takich operacji jest posługiwanie się określoną jednostką pomiaru np. centymetrem, gramem, centymetrem sześciennym, sekundą itp. oraz łączenie wielu jednostek, tak aby uzyskać całość dorównującą mierzonej wielkości. Tego rodzaju pomiar przeprowadzony za pomocą obiektywnych przyrządów pomiarowych nie przysparza nam żadnych problemów ani pod względem prawidłowości procedury mierzenia ani w interpretacji wyników pomiaru. Stąd stosowanie pomiaru w jego przytoczonej formie w tzw. naukach ścisłych fizyce, chemii, także w biologii nie budzi u nikogo żadnych wątpliwości.

Z zupełnie inną sytuacją mamy do czynienia wówczas gdy chcemy dokonać pomiaru określonych zmiennych występujących w procesie pedagogicznym. Tu nie ma już takiej jednomyślności co do możliwości zastosowania procedur pomiaru, wręcz przeciwnie szereg nierozwiązanych wręcz kontrowersyjnych kwestii związanych z jego stosowaniem w naukach pedagogicznych wywołuje krytykę i sprzeciw. Pomimo to większość badaczy zajmująca się badaniem procesów pedagogicznych uważa, że bez odwołania się do pomiaru pedagogicznego nie jest możliwe wyznaczanie zmian w jednostce, a następnie wyjaśnienie w jakim procencie zmiany te spowodowane zostały przez określone czynniki zewnętrzne (główne i uboczne). Każdy jednak pomiar odwołuje się do pewnych założeń metodologicznych. A zatem jak rozumiany jest pomiar pedagogiczny? Na czym polega? Jakie wyróżnia się we współczesnej pedagogice koncepcje pomiaru? Jakie są ich podstawowe założenia?

Najczęściej autorzy definiują pojęcie pomiaru jako przyporządkowanie (według pewnych zasad) zbiorowi badanych przedmiotów (cech, zdarzeń, procesów) podzbiór liczb rzeczywistych lub symboli¹. Definicje te są zbyt ogólnikowe i niekompletne. Brak w nich wyróżnienia istotnościowego mierzonych czynników.

Druga grupa definicji próbuje ustalić dla określonych charakterystyk kształcenia odpowiednie normy wymagań czy nawet pewne jednostki miary².

Trzecia grupa to definicje, które obok takich desygnatów pojęcia pomiaru jak zbiór badanych podmiotów, podzbiór liczb rzeczywistych, wyróżniają relacje między mini typu izomorficznego, tzn. takie które starają się ustalić tzw. odpowiedniość wzajemnie jednoznaczna, którą można zastosować również do wyników działań na odpowiadających sobie elementach tych zbiorów³. Biorąc pod uwagę podstawowe założenia teorii pomiaru stanowisko wyrażone w tych definicjach jest bardzo słuszne, lecz w pracy badawczej nauczyciela zabieg ten jest prawie niemożliwy do zrealizowania.

Ostatnią grupę stanowią definicje pomiaru, które nie poprzestają li tylko na wyróżnieniu badanych np. czynników, zdarzeń, cech i przyporządkowaniu im albo liczb rzeczywistych albo określonych jednostek (norm, skal pomiarowych, wzorców), ale starają się określić relacje typu istotnościowego zróżnicowania badanych czynników⁴.

Syntetyczny przegląd definicji pomiaru wskazuje na znaczne zróżnicowanie stanowisk. Różnice w pojmowaniu, czy też przypisywaniu pomiarowi pedagogicznemu określonych znaczeń wynikają z przyjmowanych przez autorów różnych założeń teoretycznych, wynikają również z ich przekonań, sposobu widzenia i wartościowania świata itp⁵.

Czym jest w takim razie pomiar w pedagogice? Ogólnie biorąc pojęcie pomiaru pedagogicznego można zdefiniować w sposób następujący: jest to czynność badawcza polegająca na ustaleniu czy jednostka spełnia określone wymagania w zakresie umiejętności wykonywania pewnych operacji na materiale nauczania bądź wychowania w ściśle ustalonych zewnętrznych i wewnętrznych warunkach edukacji⁶. Czyli innymi słowy chodzi o stwierdzenie, które operacje zostały przez jednostkę opanowane i w jakim zakresie. W świetle prezentowanych wcześniej stanowisk co do rozumienia pomiaru w ogóle, takie zdefiniowanie pomiaru pedagogicznego jest bardzo wąskie, dotyczy bowiem realizacji przez jednostkę tylko ściśle określonych wymagań, których spełnienie łączy się z powstaniem zmiany w jednostce⁷. Zmiana ta ma charakter standardowy stąd tak pojęty pomiar pedagogiczny opierający się na kryteriach względnych (empirycznych, statystycznych) lub bezwzględnych (z góry ustalonych, np. programowych) jest pomiarem standardowym. zachodzi jednak pytanie czy do całościowej „przebudowy” jednostki w procesie oddziaływań edukacyjnych wystarczy kontrolować tylko zmiany standardowe. Otóż nie, byłoby to zbyt proste, bowiem obok zmian standardowych obserwowalnych i mierzalnych zachodzą w jednostce również zmiany niestandardowe, nieskończenie małe u progu i końcu życia lub nieskończenie

duże - dzieciństwo, młodość, które „nie mieszczą się” w żadnym standardzie. A zatem całościowej zmiany jednostki w wyniku oddziaływań edukacyjnych nie da się sprowadzić tylko do zmian standardowych bo w jednostce zachodzą również zmiany niestandardowe. Niestety zmian niestandardowych nie da się wyrazić przy pomocy zmian standardowych, a co za tym idzie nie można ich oprzeć na pomiarze. Stąd badacz posługujący się pomiarem pedagogicznym musi widzieć zarówno jego możliwości jak również ograniczenia. Pomiar standardowy to tylko jedna strona zagadnienia.

Nowoczesna pedagogika w coraz większym stopniu stara się zajmować tym co można i da się w większym lub mniejszym stopniu zmierzyć, a więc głównie interesują ją zachodzące w jednostce określone zmiany standardowe. W tym celu posługuje się ona odpowiednimi koncepcjami pomiaru standardowego do których zalicza się pomiar: różnicujący, sprawdzający, kształtujący, pełnego przyswojenia oraz pomiar modelowy.

Pomiar różnicujący; jest to pomiar według określonych kryteriów i norm empirycznych⁸. Kryteria i normy dla jednostki ustala się z „dołu” (a posteriori) po przeprowadzeniu badań empirycznych (testowania) na próbie reprezentatywnej z populacji generalnej badanych. Stąd nazwa tych kryteriów: kryteria empiryczne (względne, statystyczne). Otrzymuje się je poprzez porównanie wyników uzyskanych przez jednostkę z wynikami uzyskanymi przez próbę reprezentatywną.

Narzędziem pomiaru w tej koncepcji jest test różnicujący np. osiągnięcia szkolne uczniów z danego przedmiotu nauczania, który umożliwia dobór i dostosowanie trudności zadań testowych do poziomu badanych uczniów.

Teoria pomiaru różnicującego zakłada istnienie rozkładu wyników testowania zgodnie z rozkładem normalnym Laplace'a Gaussa⁹, to z kolei wymaga opracowania odpowiednich wskaźników umożliwiających interpretację wyników uzyskanych z badań czyli tzw. normalizacji wyników testowania. Zabieg ten stanowi główną wadę tej teorii pomiaru¹⁰.

Pomiar sprawdzający nawiązuje do nauczania programowanego, które zakłada, że efektywne opanowanie przez ucznia pewnej części materiału jest możliwe po uprzednim podzieleniu go na sensowne, ściśle z sobą powiązane logiczne i merytoryczne dawki, kroki, a następnie zgłębianiu ich w określonym tempie pracy według ustalonych a priori wymagań (bezwzględnych, programowych). Czyli jest to pomiar według ustalonych a priori kryteriów wymagań bez potrzeby uciekania się zarówno do badań empirycznych jak i założeń o istnieniu rozkładu wyników testowania¹¹. Najczęściej wyróżnia się wymagania pełne, rozszerzone, podstawowe oraz konieczne. Narzędziem pomiaru jest test sprawdzający dwójakiego rodzaju; jednostopniowy, który umożliwia pomiar i ocenę osiągnięć jednostki ucznia według kryterium: jednostka spełnia lub nie spełnia wymagań

bezwzględnych (np. programowych, apriorycznych, z góry ustalonych) oraz test wielostopniowy, w którym pomiar i ocenę osiągnięć jednostki ustala się według kryterium wcześniej wymienionych wymagań: pełnych, rozszerzonych, podstawowych oraz koniecznych¹². Należy zaznaczyć, że właśnie w teście wielostopniowym idea taksonomicznego ujęcia celów kształcenia zyskała praktyczne odzwierciedlenie, ale nie to jest najistotniejsze w koncepcji pomiaru sprawdzającego, lecz wprowadzenie pojęcia nowej wartości edukacyjnej tzw. „kompetencji”, które można diagnozować (np. poziom kompetencji uczniów) jak również z góry zakładać pewne minimum kompetencji w programach kształcenia, czyli planować zmiany w obrębie materiału nauczania i osobowości ucznia¹³. Stąd wyłoniła się idea tzw. pomiaru *formative evolution*, czyli sprawdzania kształtującego, którego celem jest doskonalenie owego „minimum kompetencji” założonych w programie kształcenia¹⁴.

Pomiar kształtujący opiera się z jednej strony na materiale nauczania (program nauczania), a z drugiej w wymaganiach programowych określających możliwie precyzyjnie i ściśle, które wiadomości, umiejętności czy nawyki mają być przez ucznia opanowane i w jakim zakresie. Tak rozumiany pomiar kształtujący spełnia funkcję ewaluacyjną (oceniającą) programu nauczania (wychowania) z punktu widzenia wymagań jakie może spełnić uczeń w procesie kształcenia.

W pomiarze kształtującym nastąpiło połączenia projektu zmiany, którego wyrazem jest określony program kształcenia (wychowania) ze zmianą w jednostce, czyli spełnieniem bądź nie spełnieniem przez nią wymagań programowych.

Należy jednak podkreślić, że stosowanie tego pomiaru w praktyce napotyka na znaczne trudności, ich powodem jest przede wszystkim brak ściśle określonych kryteriów wymagań jakie spełnić ma uczeń. Stąd pełna realizacja założeń pomiaru kształtującego w pedagogice jest znacznie ograniczona. Najczęściej sprowadza się on do usprawniania przyswajania wiedzy przez uczniów oraz sprawdzaniu czy uczniowie osiągnęli założone w programie „minimum kompetencji”.

Narzędziem pomiaru jest test kształtujący, pozwalający na pomiar i ocenę osiągnięć jednostki w świetle wymagań bezwzględnych (programowych lub wg ustalonych a priori wskaźników precyzyjnie określających „co” jednostka ma opanować i w jakim zakresie.

Pomiar pełnego przyswojenia wywodzi się z behawiorystycznej koncepcji człowieka i podobnie jak pomiar sprawdzający z nauczania programowanego.

Biorąc pod uwagę założenia nauczania programowanego pomiar sprawdzający najogólniej można scharakteryzować następująco: jeśli złożone czynności człowieka sprowadzimy do zbioru zachowań cząstkowych, to ich „skumulowanie” pozwoli na uzyskanie całościowego obrazu tych zachowań. Ideę tę najpełniej zaakceptowano w taksonomii, operacjonalizacji celów kształcenia oraz w

nauczaniu programowanym. Skąd nazwa pomiar pełnego przyswojenia? Otóż, wierzone, że przy pomocy taksonomii i operacjonalizacji celów nauczania istnieje możliwość pełnego opanowania zawartych w programie treści kształcenia. Chodziło o uzyskanie tzw. wskaźnika 90/90, tzn. po sformułowaniu celów kształcenia określonego przedmiotu nauczania w formie operacyjnej badano po jakim czasie 90% uczniów opanuje 90% materiału nauczania. Było to zgodne z „duchem” zarówno behawiorystycznej koncepcji człowieka jak i nauczaniem programowanym. Dzisiaj wiemy, że uzyskanie wskaźnika 90/90 jest utopijne¹⁵. Stąd stosowanie tego pomiaru w pedagogice jest selektywne tzn., może być wykorzystywane tylko tam gdzie faktycznie potrzebne jest pełne opanowanie materiału nauczania czy też określonych operacji. Z tego rodzaju pomiarem mamy do czynienia na przykład: przy egzaminach testowych z przepisów ruchu drogowego, egzaminach obsługi kotłów parowych itp., gdzie opanowanie przez ucznia 100% materiału nauczania upoważnia go do pozytywnego zaliczenia egzaminu. W tym przypadku mamy do czynienia z narzędziem pomiaru jakim jest test pełnego przyswojenia według wskaźnika 100/100.

Ustalenie istotnych źródeł powodujących zmiany w osobowości ucznia, a następnie pomiaru tych zmian nie można dokonać posługując się wyłącznie pomiarem sprawdzającym, kształtującym czy pomiarem pełnego przyswojenia. Konieczne jest również uwzględnienie w koncepcjach pomiaru społecznego wymiaru działań jednostki¹⁶, to znaczy wyraźnego określenia do jakich społecznie i indywidualnie konstruktywnych działań w uczeniu się szkolnym należy wprowadzić ucznia i w jakich warunkach ma on działania te realizować, aby osiągnąć pożądane (planowe) zmiany w jego osobowości. Założenie to opiera się na ujmowaniu zmian w jednostce nie w sposób statyczny, jak ma to miejsce w pomiarze sprawdzającym, kształtującym czy pełnego przyswojenia ale w sposób ukazujący ich dynamikę, zróżnicowanie istotnościowe źródeł zmiany, a także warunki dokonywania tych zmian. Koncepcją u podstaw której znalazło się powyższe założenie jest opracowany na przełomie lat osiemdziesiątych tzw. pomiar modelowy.

Pomiar modelowy to czynność badawcza polegająca na określeniu struktury istotnościowej czynników będących: a/ źródłem zmiany w uczniu; b/ warunkiem jej dokonywania; c/ zmianą w uczniu, izomorficznym odwzorowywaniu wartości wymienionych czynników w jednostkach idealnych oraz izomorficznym lub co najmniej homomorficznym odwzorowaniu ich wielkości w jednostkach empirycznych narzędzia pomiarowego¹⁷.

Wyjaśnijmy niektóre z pojęć występujących w tej definicji. Struktura istotnościowa badanych czynników procesu nauczania - uczenia się - jej określenie wiąże się z ustaleniem ich hierarchicznego zróżnicowania pod względem wpływu na końcowe efekty procesu kształcenia. Natomiast odwzorowanie izomorficzne oznacza jedno-jednoznaczne odwzorowanie przyrostu wartości końcowych efektów kształcenia wyrażonych w celach nauczania w jednostkach idealnych rozpatrywanych w kategoriach celów nauczania

(wiadomości, umiejętności, zdolności) na przykład, są to operacje, jakie ma opanować uczeń z zakresu treści nauczania określonego przedmiotu na poziomie zapamiętania wiadomości, ich zrozumienia, zastosowania w sytuacjach typowych (praktycznych, standardowych) i problemowych (nowych, niestandardowych)¹⁸.

Odwzorowanie homomorficzne oznacza wielo-jednoznaczne odwzorowanie wielkości wyników badań pedagogicznych w instrumencie pomiarowym przy pomocy jednostek empirycznych (standardowych bezwzględnych lub względnych), czyli operacyjnych celach nauczania i uczenia się wyrażonych w odpowiedniej skali pomiarowej (nominalnej, porządkowej, interwałowej, ilorazowej). Jest to etap tworzenia narzędzia badawczego (instrumentarium badawczego). Podstawę odwzorowania wielkości wyników nauczania - uczenia się w narzędziu pomiarowym stanowi operacjonalizacja wyników, czyli przełożenie (opis) celów nauczania na język obserwowalny (operacyjne cele uczenia się) umożliwiający pomiar wielkości wyników kształcenia, np. stwierdzenia, że badana wielkość rzeczywiście wystąpiła w określonym natężeniu¹⁹. Ten typ pomiaru określa się mianem pomiaru bezpośredniego w odróżnieniu od pomiaru pośredniego z którym mamy do czynienia wtedy, gdy opisując badane wartości celów nauczania w postaci operacyjnych celów uczenia się nie możemy ich przełożyć na język obserwowalny. Wówczas posiłkujemy się terminami obserwacyjnymi, które tylko w sposób pośredni świadczą o wystąpieniu badanej wartości celów nauczania²⁰.

W przedstawionym tu syntetycznym opracowaniu starano się zaprezentować pojęcie i istotę pomiaru pedagogicznego, jego założenia teoretyczne, scharakteryzować podstawowe koncepcje pomiaru pedagogicznego, tym samym - odwołując się do założeń J. Kozielskiego²¹ w myśl których na każdą teorię składają się: ściśle określony przedmiot, komunikatywny i wewnętrznie spójny język, system ogólnie przyjętych twierdzeń i praw, wiedza umożliwiająca weryfikację przyjętych twierdzeń czyli metody, techniki, narzędzia - nie trudno zauważyć, iż opracowanie prezentuje tylko część elementarnej wiedzy na temat pomiaru pedagogicznego. Pozostaje jeszcze kwestia najistotniejsza przede wszystkim dla nauczyciela - praktyka, jak uzyskane rezultaty, w wyniku przeprowadzonego pomiaru pedagogicznego zinterpretować, przetworzyć, tzn. wyjaśnić zmiany w jednostce w procesach edukacji (autoedukacji) z punktu widzenia źródeł i warunków ich dokonywania. Czynność ta - przetwarzanie wyników badań - stanowi zasadniczy cel badań w pedagogice. Stąd problematykę tę uczynimy tematem kolejnego opracowania.

Przypisy

1. J. Finkestein, Podstawowe pojęcia metrologii, „Pomiary. Automatyka. Kontrola” 1974, nr 6; R. H. Lindeman, Educational measurement, Glenview 1967; T. Pawłowski, Pojęcia i metody współczesnej humanistyki, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk 1977; D. Magnusson, Wprowadzenie do teorii testów, Warszawa 1991;

2. S. J. Archangielski, Lekcje po naucznej organizacji uczebnego processa w wyższej szkole, Moskwa 1976; S. Palka, Warunki efektywności kształcenia w szkole średniej, Warszawa 1977;
3. T. Pawłowski, Pojęcia... op. cit., s. 75; B. Tuchońska, Czynniki, wielkość, związek, zależność, Warszawa - Poznań 1980;
4. Z. Zaborowski, Wstęp do metodologii badań pedagogicznych, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk, 1973; K. Denek, Pomiar efektywności kształcenia w szkole wyższej, Warszawa 1980; B. Niemierko, Pomiar sprawdzający w dydaktyce, Warszawa 1990; L. Nowak, Wstęp do idealizacyjnej teorii nauki, Warszawa 1977; I. J. Bostingl, Szkoła jakości. Wprowadzenie do Total Quality Management w edukacji, Warszawa 1995;
5. E. Paszkiewicz, Struktura teorii psychologicznych, Warszawa 1983, s. 232;
6. J. Gnitecki, Zarys metodologii badań w pedagogice empirycznej, Zielona Góra 1993, s. 294;
7. K. Kruszewski, Zmiana i wiadomość. Perspektywy dydaktyki ogólnej, Warszawa 1987;
8. J. Gnitecki, Pomiar efektywności procesu kształcenia, Warszawa 1989, s. 18-19; B. Niemierko, Pomiar... op. cit.;
9. D. Magnusson, Wprowadzenie... op. cit., s. 20;
10. D. Magnusson, Wprowadzenie... op. cit., s. 347; K. Kruszewski, Kształcenie w szkole wyższej. Poradnik metodyczny, Warszawa 1973, s. 185;
11. B. Niemierko, K. Sujak-Lesz, Test sprawdzający wielostopniowy, „Kwartalnik Pedagogiczny” 1975, nr 1;
12. J. Gnitecki, Zarys... op. cit., s. 296;
13. B. Niemierko, Planowa zmiana w uczeniu jako osnowa dydaktyki - perspektywy pomiarowe, „Kwartalnik Pedagogiczny” 1993, nr 1; D. Owen, B. Taylor, In Context for Schools Bamsley Advisory and Inspection Service 1994, s. 49;
14. W Polsce propagatorem i gorącym zwolennikiem pomiaru sprawdzającego czyli pomiaru według ściśle określonych wymagań programowych jest m.in. B. Niemierko. B. Niemierko, Testy osiągnięć szkolnych. Podstawowe pojęcia i techniki obliczeniowe, Warszawa 1975; Pomiar sprawdzający w dydaktyce, Warszawa 1990;
15. B. Niemierko, K. Sujak-Lesz, Test... op. cit.;
16. N. F. Tałyżina, Kierowanie procesem przyswajania wiedzy, Warszawa 1980; J. Brzezinski, Elementy metodologii badań psychologicznych, Warszawa 1980;
17. J. Gnitecki, Pomiar i przetwarzanie wyników badań w pedagogice empirycznej, Poznań 1992, s. 26-54;
18. B. Niemierko, ABC testów osiągnięć szkolnych, Warszawa 1955, s. 81;
19. T. Pawłowski, Pojęcia... op. cit., s. 56; J. Kuźniak, Optymalizacja procesu kształcenia, Poznań 1993, s. 55;
20. J. Kmita, Wykład z logiki i metodologii nauk, Warszawa 1977, s. 129;
21. J. Kozielecki, Koncepcje psychologiczne człowieka, Warszawa 1977;

Jak diagnozować efektywność kształcenia zawodowego?

Taki był temat kolejnego seminarium dla wizytatorów z pięciu współpracujących kuratoriów, dyrektorów placówek doskonalenia, konsultantów i doradców nauczycieli przedmiotów zawodowych. Miało ono miejsce 5 i 6 grudnia 1996 roku w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym w Gorzowie Wielkopolskim. Z naszego słupskiego ODN uczestniczyli w nim: dyrektor - *mgr inż. Wanda Rychły*, doradca metodyczny przedmiotów elektrycznych - *inż. Józef Rosołowski* oraz konsultant ds. informacji pedagogicznej i wydawnictw - *Jan Tyborczyk*. Po otwarciu seminarium przez dyrektora WOM w Gorzowie W. - *mgr Jerzego Kaliszana*, organizator seminarium *mgr Jan Butrym* (konsultant przedmiotów zawodowych w gorzowskim WOM) przedstawił najważniejsze zagadnienia dotyczące oceniania efektywności kształcenia zawodowego w świetle rozporządzenia o nadzorze pedagogicznym. Następnie w ramach wykładu wprowadzającego *mgr Danuta Rosa - Jakubowska* interesująco zreferowała problemy diagnozowania efektywności kształcenia w zawodzie i specjalności. Uprzystępniła ona treść pojęć: diagnoza, diagnoza pedagogiczna, diagnoza edukacyjna, funkcje diagnozy i pomiaru dydaktycznego, efektywność kształcenia, standard itp. Ukazała też przydatność diagnozy w doskonaleniu jakości pracy szkoły zawodowej i nadzoru pedagogicznego. Uczestnicy seminarium w ramach dyskusji plenarnej dzielili się swoimi doświadczeniami i spostrzeżeniami dotyczącymi form i jakości kształcenia zawodowego oraz pracy nauczycieli, doradców metodycznych i wizytatorów. Zagadnienia te rozwijano następnie w ramach pracy grupowej.

*Dyrektor Centrum Kształcenia Zawodowego w Szczecinie przekazał uczestnikom seminarium numer 8/96 „Zeszytów Metodycznych” udostępnianych przez Oficynę Wydawniczą Zachodniopomorskiego Centrum Edukacyjnego. Zeszyt poświęcono przygotowaniu materiałów metodą „Open learning”. We Wstępie Hanna Grządziel - doradca metodyczny przedmiotów elektrycznych i elektronicznych - wyjaśnia, że kształcenie otwarte służy rozwijaniu zdolności do samodzielnego uczenia się. Materiały edukacyjne opracowane metodą open learning umożliwiają: *szukanie powiązań pomiędzy wiedzą a wykonywanym (obecnie lub w przyszłości) zawodem, *wykorzystanie różnych źródeł wiedzy, *rozwijanie gotowości do rozpoczynania działania od początku (nieuznawania osiągniętych celów za ostateczne), *określenie czasu potrzebnego do samodzielnego opanowania wybranej umiejętności, *prawidłową ocenę własnych umiejętności.*

Materiały opracowane tą metodą umożliwiają uczenie się w tempie zgodnym z możliwościami uczącego się w dowolnym miejscu - pojedynczo lub w grupie. Opracowane skrypty uzupełnione są filmami video i dyskietkami z symulacjami komputerowymi. Są to więc materiały multimedialne. Rolą nauczyciela jest takie zaprojektowanie procesu nauczania, które pozwoli uczącemu się osiągnąć zaplanowane cele. Powinien on, opracowując materiały, stosować się do następujących zasad: 1) Materiał nauczania podzielić na łatwe do opanowania fragmenty, 2) każdy temat musi zawierać precyzyjnie określone wymagania, jakim powinien sprostać uczący się przed przystąpieniem do zapoznania się z danym materiałem, 3) Zaraz po wymaganiach musi nastąpić precyzyjne określenie celów, jakie chce się osiągnąć, 4) Prezentacja tematu w formie gawędy z czytelnikiem. Nowe treści podawane są w niewielkich cząstkach i przeplatane prostymi przykładami i ćwiczeniami, które pozwolą uczącemu ocenić stopień przyswojenia orenzentowanych treści (można tu zauważyć pewne podobieństwo do nauczania programowanego. bardzo ważna jest przejrzysta forma graficzna; 5) Po omówieniu zagadnienia następuje

Polecamy:

1. Mierzenie jakości pracy szkoły.

Moduł IV

2. Mierzenie jakości pracy szkoły. Poradnik dla wizytatorów, dyrektorów szkół i placówek oświatowych oraz nauczycieli.

Opracowanie: Irena Dzierżowska, Stefan Włazło.

Materiały szkoleniowe Programu TERM - IAE Projekt. Radom 1996

podsumowanie całości, umożliwiające szybkie powtórzenie i zadania kontrolne sprawdzające umiejętności zastosowania w praktyce nowo poznanych treści; 7) Etapem kończącym opracowanie jest przeprowadzenie weryfikacji słuszności wybranych rozwiązań na reprezentatywnej grupie uczniów. Uważne wsłuchanie się w ich opinie i opinie innych nauczycieli umożliwia dokonywanie bieżącej korekty.

Opracowanie materiałów jest bardzo pracochłonne, dlatego też szkoły kształcące w zawodzie technik telekomunikacji i wdrażające nowe dokumentacje programowe utworzyły „Sieć open learning”, która usprawnia wymianę opracowanych w poszczególnych szkołach materiałów z podstaw elektrotechniki, podstaw elektroniki, podstaw techniki cyfrowej. W Zespole Szkół Łączności w Szczecinie od dwóch lat korzystają z tych materiałów zarówno uczniowie szkoły dziennej jak i uczestnicy kursów doskonalących - nauczyciele z pięciu szkół łączności z Gliwic, Lublina, Poznania, Szczecina, Warszawy. Materiały można uzyskać w ZCE (Zakład Doskonalenia Nauczycieli) w Szczecinie (ul. Hoża 6, tel. 091 520 933).

Uczestnictwo w seminarium umożliwiło nam zapoznanie się ze strukturą organizacyjną i z formami działalności WOM w Gorzowie Wielkopolskim. Zaimponowały nam wspaniałe warunki pracy w nowej siedzibie przy ulicy Łokietka 23. Podziwialiśmy umiejętności organizacyjne zarówno dyrektora tej placówki jak i poszczególnych konsultantów i pracowników administracyjno - obsługowych. Do poszczególnych pomieszczeń wprowadzała nas mgr Anna Buczak - kierownik Działu Organizacji Doskonalenia, a następnie - podczas przerwy po wykładzie p. Danuty Rosa - Jakubowskiej - p. mgr Jan Butrym - kierownik Pracowni Edukacji Zawodowej. W ten sposób odwiedziliśmy pracownie: Organizacyjno -Prawną, Pedagogiczno -Psychologiczną, Diagnoz Pedagogicznych, Informatyczną, Edukacji Estetycznej. Pracownie skupiają konsultantów i doradców metodycznych, projektują i prowadzą doskonalenie nauczycieli. Przy WOM działa - jako filia Uniwersytetu Szczecińskiego - Kolegium Języka Polskiego; WOM pomaga organizować studia podyplomowe i kursy pedagogiczne - specjalistyczne - przekwalifikowujące. W starym obiekcie - przy ulicy Grobla 8 - pozostały jeszcze: Dział Wydawnictw i redakcja „Gorzowskiego Biuletynu Oświatowego” oraz Pracownia Informacji Pedagogicznej wraz z biblioteką. Mgr Małgorzata Czapska - kierowniczka Pracowni Informacji Pedagogicznej - przekazała nam - w ramach wymiany i współpracy - kilka publikacji: „Materiały pomocnicze dla nauczycieli chemii szkół podstawowych”, „Chemia” z. 2 - Zadania z konkursów chemicznych dla uczniów szkół podstawowych województwa gorzowskiego przeprowadzonych w latach 1990-1995; Zofia Rokicka - „Geografia. Rozkład materiału dla klasy VI z propozycjami testów sprawdzających”; „Fizyka. Zeszyt 3 - materiały pomocnicze dla nauczycieli szkół podstawowych.. Klasa VI.”; Leopold Grzegorek - „Wiedza o malarstwie i malarzach w dydaktyce języka polskiego” - cz. I i III; Teresa Cichosz - „Osiem lat w szkole minęło. Wybór piosenek na pożegnanie szkoły”; Andrzej Bałaban - „Studia konstytucyjne”. W informatorze o wydawnictwach WOM w Gorzowie Wielkopolskim zwracają naszą uwagę publikacje: Cieślak Bolesław - „Testy wielokrotnego wyboru dla zasadniczej szkoły zawodowej, profil elektryczny; Piotrowska Monika - „Materiały szkoleniowe na temat: Kapitały własne jednostek gospodarczych w różnych formach własności (przedmioty ekonomiczne).

(J.T.)

Oferty Europejskiego Centrum Informacyjnego Kształcenia Obywatelskiego

W dniach 6-8 grudnia 1996 roku w Warszawie w Centralnym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli odbyła się prezentacja ofert szkoleń i warsztatów metodycznych dla nauczycieli historii, WOS-u i nauczycieli zainteresowanych innych przedmiotów, prowadzona przez trenerów z Europejskiego Centrum Informacyjnego Kształcenia Obywatelskiego. W ciągu trzech dni uczestnicy mogli osobiście przekonać się, czego dotyczą proponowane zajęcia, jakimi metodami i przez kogo będą prowadzone, jaką wiedzę i jakie umiejętności będzie można w toku zajęć nabyć. Z opisami proponowanych projektów można zapoznać się w ODN w Słupsku.

Poniżej przedstawiam terminy i tematykę zajęć proponowanych na 1997 rok, prowadzonych metodą warsztatową:

- Edukacja europejska w polskich szkołach - Sulejówek 19-21.09. i 14-16.11.,
- Jak radzić sobie na rynku pracy? - Sulejówek 25-27.04.,
- Ekonomia dla liderów - w/g zgłoszeń,
- Aktywne metody nauczania na lekcjach wos-u - Sulejówek 28.02.-2.03, 18-20.04, 6-8.06, 12-14.09, 24-26.10, 21-23.11.,
- Jak założyć własną firmę? - Sulejówek 3-5.10, 5-7.12.,
- Wspólne problemy Europy Środkowo - Wschodniej w programach edukacji obywatelskiej - Białobrzegi 5-7.05, 10-12.11.,
- Społeczeństwo bez uprzedzeń (o tolerancji) - Sulejówek 7-9.03, 4-6.04, 27-30.04, 9-11.05.,
- Prawa i wolności człowieka - jak o nich uczyć w szkole? - Sulejówek 4-6.04, 9-11.05, 26-28.09, 7-9.11.,
- Prawo na lekcjach wos-u - w/g zgłoszeń,
- Senat w systemie naczelnych organów władzy państwowej - w/g zgłoszeń - np. marzec.

Zgłoszenia należy kierować bezpośrednio do: Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, Al.Ujazdowskie 28, 00-478 Warszawa, tel. 0-22/62-13-031 w. 309 lub 0-22/62-23-342

Informacji udziela w Warszawie - Jacek Królikowski lub w Słupsku - Wojciech Gajewski tel. 0-59/43-75-25 (V LO w Słupsku).

(Wojciech Gajewski)

Z podstawy programowej obowiązkowych przedmiotów ogólnokształcących

(Projekt MEN 31 grudnia 1996 r.)

W podstawach programowych wskazano jakie zadania edukacyjne ma realizować szkoła jako całość. Obejmują one zarówno problematykę wynikającą z akademickich dyscyplin naukowych (jak historia, biologia, matematyka itd.), jak również problematykę przygotowującą uczniów do właściwego, odpowiedzialnego funkcjonowania we współczesnym, demokratycznym społeczeństwie (jak kształcenie obywatelskie, ekologiczne, prozdrowotne, przygotowanie do samokształcenia, wejścia na rynek pracy i kształcenia w zakresie kompetencji kluczowych).

Zadania ogólne szkoły: Szkoła we współpracy z domem rodzinnym ma za zadanie wspomaganie emocjonalnego, intelektualnego, duchowego i fizycznego rozwoju dziecka, przygotowanie ucznia do wyboru drogi życiowej i samodzielnego życia w społeczeństwie.

Umożliwia: - poznawanie, rozumienie świata i jego kultury; - rozumienie siebie, innych ludzi, ich potrzeb i poglądów; - przygotowanie do odpowiedzialnego współtworzenia świata i odnajdywania w nim własnego miejsca; - rozwijanie indywidualnych zdolności i zainteresowań; - nabywanie sprawności fizycznej.

Zapewnia: - opiekę uczniom, przyjazne, bezpieczne i korzystne dla zdrowia ucznia warunki edukacji; - materialne warunki realizacji przyjętych programów.

Wspiera: - kształtowanie własnych postaw i wybór wartości; - rozwijanie poczucia własnej wartości i potrzeby doskonalenia się; - aktywność poznawczą i postawę twórczą; - rozbudzanie wrażliwości i wyobraźni.

Uczeń ma możliwość uzyskania kompetencji w następujących zakresach: - poszukiwanie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji; - planowanie i ocenianie własnego uczenia się; - rozwiązywanie problemów; - skuteczne komunikowanie się; - działanie i współpraca; - organizowanie własnego wypoczynku.

Kształcenie ogólne na wszystkich poziomach szkolnej edukacji musi uwzględniać zagadnienia obejmujące:

- polską kulturę i tradycję narodową z jej regionalnym bogactwem (zróżnicowaniem);
- dziedzictwo kulturowe Europy i świata;
- ekologiczne zależności w przyrodzie i zasady zrównoważonej działalności gospodarczej człowieka;
- zasady państwowości i funkcjonowania obywateli w demokratycznym państwie prawa;
- zasady utrzymywania zdrowia psychicznego i fizycznego;
- krytyczny odbiór multimedialnych przekazów.

Etap I. Zadaniem szkoły na tym etapie jest: 1. Przygotować dziecko pod względem fizycznym, emocjonalnym, społecznym, sprawnościowym i intelektualnym do podjęcia dalszych zadań edukacyjnych: wspomagać jego wszechstronny rozwój. 2. Umożliwić poznawanie najbliższego otoczenia przyrodniczego, społecznego, kulturowego i technicznego: uczyć obserwacji, ułatwić rozumienie zjawisk w nim zachodzących, zachęcać do aktywności badawczej. 3. Stwarzać warunki do rozwijania samodzielności, podejmowania odpowiedzialności za siebie i swoje najbliższe otoczenie. 4. Zapewnić opiekę i umożliwić rozwój w bezpiecznym i zdrowym środowisku, z uwzględnieniem potrzeb fizycznych i psychicznych

dziecka, w atmosferze wzmacniającej poczucie własnej wartości i sprzyjającej osiągnięciu sukcesów.

Realizując powyższe cele szkoła tworzy uczniowi warunki do zdobycia umiejętności w następujących zakresach:

*** Myślenie; uczenie się:** 1. Uczenie się zgodnie z przyjętymi zasadami. 2. Zdolność obserwacji i samoobserwacji; umiejętność koncentracji uwagi. 3. Dostrzeganie i analizowanie problemów; zadawanie pytań, formułowanie odpowiedzi. 4. Symboliczne opisywanie świata. 5. Rozpoznawanie własnych możliwości. 6. Dokonywanie wyborów w różnych sytuacjach.

*** Komunikowanie się:** 1. Słuchanie, wypowiadanie się, czytanie i pisanie. 2. Wyrażanie uczuć, przedstawianie wrażeń, obserwacji, również w działaniach ruchowych, sportowych i artystycznych. 3. Porozumiewanie się z rówieśnikami i dorosłymi. 4. Sięganie po informacje do różnych źródeł; dokonywanie wyboru informacji.

*** Działanie i współpraca:** 1. Organizowanie własnych działań. 2. Podejmowanie pracy z innymi. 3. Obrona własnych praw; rozumienie i szanowanie praw innych członków grupy. 4. Pełnienie różnych ról w klasie. 5. Dbanie o zdrowie własne i innych. 6. Radzenie sobie w nowej sytuacji.

Etap II. Zadaniem szkoły na tym etapie jest kontynuowanie zadania z poprzedniego etapu, a ponadto:

1. Umożliwić zapoznanie z podstawowymi informacjami pozwalającymi dziecku zrozumieć siebie i otaczające środowisko przyrodnicze, społeczno-kulturowe i techniczne. 2. Wprowadzać w podstawy wiedzy o kulturze i ukazywać jej znaczenie. 3. Zapoznawać z różnorodnymi przejawami twórczości człowieka; rozwijać wrażliwość estetyczną; zachęcać do twórczości własnej. 4. Rozbudzać ciekawość intelektualną i pozytywnie reagować na zainteresowania uczniów. 5. Uczyć życia i aktywności w grupie rówieśników i w społeczności szkolnej. 6. Tworzyć warunki do rozwoju ekspresji, wyobraźni, fantazji. 7. Przygotowywać do podejmowania odpowiedzialności za te elementy rzeczywistości, na które dziecko ma wpływ. 8. Rozwijać wrażliwość na problemy sprawiedliwości, miłości i cierpienia. 9. Uczyć rozpoznawania czynników mających wpływ na zdrowie, samopoczucie i rozwój człowieka.

Realizując powyższe cele szkoła tworzy uczniowi warunki do zdobycia umiejętności wymienionych w poprzednich etapach oraz ich poszerzania w następujących zakresach:

*** Myślenie; uczenie się:** 1. Dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych (na bliskich dziecku przykładach). 2. Dostrzeganie i prognozowanie zmian. 3. Prosta analiza porównawcza. 4. Posługiwanie się gotowymi modelami zjawisk. 5. Odczytywanie, opis i interpretowanie tekstów. 6. Obserwacja i wykorzystanie własnych doświadczeń. 7. Kształtowanie własnej opinii. 8. Rozwiązywanie prostych problemów. 9. Samodzielne uczenie się.

*** Komunikowanie się; poszukiwanie i wykorzystywanie informacji:** 1. Posługiwanie się w mowie i piśmie językiem ojczystym. 2. Wstępna nauka języka obcego. 3. Odczytywanie symboli i znaków powszechnego użytku i posługiwanie się nimi. 4. Zadawanie pytań i słuchanie odpowiedzi. 5. Prezentowanie własnego poglądu i dyskusowanie. 6. Sięganie do różnych źródeł informacji: korzystanie z różnych środków i form przekazu. 7. Proste porządkowanie informacji i przyznawanie prawdziwego znaczenia symbolom. 8. Korzystanie z wiedzy innych ludzi, przede wszystkim z najbliższego otoczenia.

*** Działanie i współpraca:** 1. Planowanie pracy i realizowanie planów. 2. Posługiwanie się narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem. 3. Nawiązywanie kontaktów; praca w zespole. 4. Radzenie sobie ze stresem, różnicami poglądów i konfliktami. 5. Podejmowanie decyzji. 6. Poszukiwanie nowych rozwiązań.

Etap III. Zadaniem szkoły na tym etapie jest kontynuować zadania z poprzednich etapów, a ponadto:

1. Umożliwić uczniowi uzyskanie podstaw wiedzy o świecie współczesnym, Polsce, przeszłości kręgu kulturowego, kulturze i jej formach, zasadach życia społecznego, wiedzy matematycznej, przyrodniczej i technicznej. 2. Rozbudzać potrzeby i rozwijać umiejętności korzystania z wytworów umysłu ludzkiego i dóbr kultury; rozwijać wrażliwość estetyczną i ciekawość intelektualną. 3. Rozwijać wrażliwość moralną i społeczną, otwartość na poglądy i potrzeby innych ludzi, intuicję. 4. Przygotowywać do uczestnictwa w różnych formach życia społecznego, w tym w społeczności lokalnej i aktywności obywatelskiej. 5. Przygotowywać do podejmowania odpowiedzialności za siebie, współodpowiedzialności za grupę, środowisko społeczne i przyrodnicze. 6. Przygotować do podjęcia świadomej decyzji o wyborze kierunków i form dalszego kształcenia, dostosowania się do potrzeb rynku pracy oraz znalezienia własnego miejsca w społeczeństwie. 7. Uczyć wytrwałości; kształtować hart ducha. 8. Umożliwić poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z higieną i profilaktyką zdrowotną oraz aktywnymi formami wycieczek.

Realizując powyższe cele szkoła tworzy uczniowi warunki do zdobycia umiejętności wymienionych w poprzednich etapach oraz ich poszerzania w następujących zakresach:

* **Myślenie; uczenie się:** 1. Dostrzeganie związków przyczynowych i zależności funkcjonalnych. 2. Patrzenie na zjawiska z różnych punktów widzenia. 3. Łączenie różnych elementów wiedzy. 4. Radzenie sobie z niepewnością i złożonością zjawisk. 5. Formułowanie i uzasadnianie własnych opinii i ocen. 6. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 7. Organizacja własnego warsztatu pracy i samokształcenia; samoocena.

* **Komunikowanie się; poszukiwanie i wykorzystywanie informacji:** 1. Swobodne posługiwanie się językiem ojczystym w mowie i piśmie. 2. Podstawowa znajomość przynajmniej jednego języka obcego. 3. Branie pod uwagę poglądów innych ludzi. 4. Czytanie wzorów, wykresów, diagramów, tabel, map, schematów, rysunków technicznych i instrukcji urządzeń. 5. Posługiwanie się informacją oraz przechowywanie jej; selekcja informacji, w tym odróżnianie faktów od opinii. 6. Posługiwanie się nowymi technikami informatycznymi i komunikacyjnymi. 7. Prezentacja i uzasadnianie własnego punktu widzenia, także na forum publicznym.

* **Działanie i współpraca:** 1. Inicjowanie działań; formułowanie celu działania i planowanie pracy. 2. Przyjmowanie odpowiedzialności za wykonywane zadania. 3. Organizowanie własnej pracy; opanowanie narzędzi i technik pracy. 4. Otwartość i elastyczność w obliczu zmiany; poszukiwanie nowych rozwiązań. 5. Stosowanie podstawowych procedur demokratycznych. 6. Podejmowanie decyzji grupowych. 7. Radzenie sobie z konfliktami i różnicami opinii. 8. Racjonalność ekonomiczna. 9. Stosowanie zasad higieny zdrowia psychicznego i fizycznego, uprawianie sportu i turystyki.

Etap IV. Zadaniem szkoły na tym etapie jest kontynuować zadania z poprzednich etapów, a ponadto: 1. Stwarzać warunki do poszerzania wiedzy ogólnej w zakresach określonych w etapie III. 2. Ułatwiać samoidentyfikację kulturową; umożliwiać poszukiwanie własnej tożsamości i budowanie swojego wizerunku. 3. Sprzyjać rozwojowi samodzielności intelektualnej i krytycznego myślenia; refleksji wobec własnej hierarchii wartości; aktywności i twórczości własnej. 4. Kształtować poczucie odpowiedzialności za siebie i otoczenie. 5. Przygotować do aktywności obywatelskiej, zapoznawać ze znaczeniem i sposobami ochrony praw człowieka. 6. Przygotować do życia w rodzinie; uczyć podejmowania ról społecznych. 7. Stworzyć warunki do określenia własnych zainteresowań i celów życiowych oraz wyboru profilu dalszej edukacji lub zawodu, w tym indywidualnej pracy nad wybraną dziedziną wiedzy.

Realizując powyższe cele szkoła tworzy uczniowi warunki do zdobycia umiejętności wymienionych w poprzednich etapach oraz ich poszerzania w następujących zakresach:

* **Myślenie; uczenie się:** 1. Logiczne wnioskowanie, myślenie abstrakcyjne, krytyczna ocena rozumowania. 2. Modelowanie zjawisk. 3. Analizowanie i syntezyzowanie. 4. Dostrzeganie zjawisk z wielu perspektyw i ich rozumienie. 5. Interpretowanie tekstów wieloznacznych i sformalizowanych. 6. Łączenie elementów różnych dziedzin wiedzy do postrzegania i rozumienia świata. 7. Ocena stanu własnej wiedzy i uzupełnianie jej. 8. Wybór metod uczenia się dostosowany do własnych możliwości i potrzeb. 9. Samodzielne określanie zakresu własnych zainteresowań. 10. Ocena jakości życia wynikająca ze zwyczajów społecznych związanych ze zdrowiem, konsumpcją i środowiskiem, z aktywnymi formami wycieczek.

* **Komunikowanie się; poszukiwanie i wykorzystanie informacji:** 1. Czytanie, pisanie i porozumiewanie się w języku obcym. 2. Wystąpienia publiczne, także przed nieznanym audytorium. 3. Posługiwanie się różnymi językami przekazu informacji. 4. Dyskutowanie i prowadzenie dyskusji. 5. Korzystanie z różnorodnych źródeł informacji, hierarchizowanie, ocena ich wiarygodności i rozumienie ograniczeń.

* **Działanie i współpraca:** 1. Określanie celu przedsięwzięcia, planowanie zadań szczegółowych. 2. Inicjowanie działania i pozyskiwanie sojuszników. 3. Organizowanie pracy zespołu. 4. Podejmowanie decyzji i ocena ich trafności. 5. Dobór do zadania narzędzi i technik pracy. 6. Przyjmowanie odpowiedzialności za zadania grupowe; podejmowanie różnych ról w grupie. 7. Stosowanie różnych procedur podejmowania decyzji grupowych. 8. Tworzenie norm współdziałania i respektowanie ich. 9. Umiejętność zachowania własnego odrębnego zdania. 10. Podejmowanie działań na rzecz zdrowia własnego i innych.

Etap V. Zadaniem szkoły na tym etapie jest kontynuować zadania z poprzednich etapów, a ponadto: 1. Organizować indywidualny proces kształcenia i umożliwić uczniowi przyjmowanie odpowiedzialności za własny rozwój. 2. Organizować pracę indywidualną i zespołową nad poszerzaniem zakresu wiedzy i umiejętności. 3. Tworzyć warunki do kształtowania poglądu na świat i wyboru celów życiowych; podejmować działania ujawniające prefeowane wartości, wrażliwość moralną, stosunek do kultury, tradycji i religii. 4. Sprzyjać kształtowaniu postawy innowacyjnej, uczyć krytycznego podejścia do różnych aspektów rzeczywistości, wspierać aktywne postawy wobec świata. 5. Przygotować do samodzielnego udziału w życiu publicznym; wykorzystywania w praktyce zdobytej wiedzy o zasadach tworzenia i działania instytucji życia publicznego; rozwijać świadomość prawną. 6. Zapewnić możliwość uczestnictwa w kulturze i rozwoju własnej twórczości artystycznej; utrzymywać zamilowania i pielęgnować talenty. 7. Ułatwiać pojęcie decyzji o wyborze indywidualnej drogi edukacyjnej lub zawodowej.

Realizując powyższe cele szkoła tworzy uczniowi warunki do zdobycia umiejętności wymienionych w poprzednich etapach oraz ich poszerzania w następujących zakresach:

* **Myślenie; uczenie się:** 1. Całościowe i kontekstowe postrzeganie zjawisk. 2. Dokonywanie wyboru dziedzin wiedzy w zakresie których uczeń zamierza się dalej kształcić. 3. Samodzielne pogłębianie wiedzy w wybranych zakresach. 4. Świadomy dobór najodpowiedniejszych dla danej dziedziny i ucznia metod uczenia się. 5. Korzystanie z nowoczesnych technik uczenia się. 6. Umiejętność zdawania różnych egzaminów.

* **Komunikowanie się; poszukiwanie i wykorzystanie informacji:** społecznych (w sprawach osobistych, urzędowych). 3. Wykorzystywanie nowoczesnych technik komunikacyjnych do tworzenia własnych przekazów. 4. Korzystanie z nowoczesnych technologii zdobywania i przetwarzania informacji; tworzenie własnych zasobów informacyjnych. 5. Wykorzystywanie informacji w językach obcych. 6. Przygotowanie i wygłaszanie dłuższych wystąpień na określony temat.

* **Działanie i współpraca:** 1. Podejmowanie różnych ról społecznych, w tym roli lidera. 2. Organizowanie przedsięwzięć grupowych, także wykraczających poza ramy życia szkolnego - w tym rekreacyjnych i turystycznych. 3. Ocena efektów pracy i korygowanie działań. 4. Rozumienie i stosowanie zasad prawnych i reguł ekonomicznych.

"Szkoła Pamięci"**Centrum Treningowe Wojakowskich**

Autorska metoda Przemysława Wojakowskiego dotycząca rozwoju pamięci, koncentracji uwagi i inteligencji zaowocowała wpisem dwojga jego dzieci Moniki i Maksymiliana do Księgi Rekordów Guinnessa w 1991 r. Nie rekordy, jednak były celem, ustanowiono je niejako przy okazji. Chodziło natomiast o udowodnienie, że dzięki odpowiedniemu treningowi i wykorzystaniu techniki pracy umysłowej zdolność uczenia się wzrasta nawet kilkakrotnie.

Wojakowski, wychodząc z założenia, że nie ma dzieci niezdolnych tworzy pierwszą w Polsce i Europie sieć filii zarejestrowanych w 1991 r. Centrum Treningowe Wojakowskich w Zakresie Rozwoju Pamięci, Koncentracji Uwagi i Inteligencji - najprężniejszego dziś w kraju ośrodka doskonalenia techniki pracy umysłowej z siedzibą w szczecinie.

Upowszechniając swoją metodę w kraju i za granicą, zainteresowany nią kręgi naukowe, w ciągu 5 lat istnienia CTW dowodzi skuteczności programu, uzyskując porównywalne efekty we wszystkich istniejących filiach.

System treningu jest stale rozwijany w oparciu o nowoczesne metody, techniki audiowizualne i programy komputerowe.

Naukowym konsultantem CTW jest prof. Edyta Gruszczyk-Kolczyńska z Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, pod kierunkiem której eksperymentalnie wdrażany jest także program w zakresie nauczania matematyki obejmujący dzieci w wieku przedszkolnym.

Treningi w autoryzowanych filiach CTW prowadzone są w maksymalnie 12-osobowych grupach wiekowych ze szkół podstawowych i średnich, a także w 7-osobowych grupach tzw. „Myszek” przewidzianych dla dzieci mających szczególne trudności w nauce i prowadzonych przez nauczycieli o przygotowaniu do nauczania w szkolnictwie specjalnym.

Zajęcia przebiegają w cyklu 10-miesięcznym w wymiarze 2x2 godz. lekcyjne tygodniowo. Metoda adresowana jest do dzieci i młodzieży do lat 18. W zajęciach biorą udział zarówno uczniowie uczący się bardzo dobrze i u tych wydatnie skraca się czas poświęcony na naukę, która staje się bardziej efektywna, jak i uczniowie osiągający oceny przeciętne i słabe. Program Wojakowskiego uczy dzieci i młodzież prawidłowej koncentracji uwagi, zmusza do twórczej postawy, uruchamia wyobraźnię, rozwija pojemność pamięci, wzmacnia poczucie własnej wartości. Dzieci zaczynają lubić naukę postrzeganą teraz jako pole własnego sukcesu.

Ambicją CTW jest, aby uczniowie po ukończeniu treningu byli przygotowani intelektualnie do bardziej wydajnego, rozumnego i efektywnego udziału w życiu nowoczesnego społeczeństwa.

*Rezultatem treningu jest: * opanowanie przez dziecko metody prawidłowego uczenia się; * znaczna poprawa w zakresie logicznego i abstrakcyjnego myślenia oraz analizowania i syntezy; * rozwój postrzegania i zapamiętywania wielozmysłowego; * rozwój pamięci trwałej i krótkoterminowej wraz z umiejętnością selektywnego zapamiętywania materiału; * wyćwiczenie koncentracji uwagi i jej podzielności.*

Sukcesem ucznia jest: * wyraźne polepszenie wyników w nauce, co zostało dowiedzione w oparciu o 5-letnie doświadczenia mające obecnie 470 filii w kraju oraz USA, Kanadzie, Australii,

Niemczech, RPA, Brazylii i Argentynie; * wyzbycie się lęków i kompleksów szkolnych.

Po rocznym treningu uczniowie mają możliwość sprawdzenia swych umiejętności w trój etapowych eliminacjach olimpiady pamięciowej szczebla wewnętrznego, międzyfilialnego i centralnego. Celem olimpiady organizowanej co roku jest stworzenie młodzieży możliwości sprawdzenia nabytych umiejętności w warunkach szlachetnej rywalizacji, uwieńczenie całorocznej pracy i satysfakcji z sukcesu.

Nauczyciele prowadzący autoryzowane filie CTW stale doskonalą swój warsztat pracy spotykając się na corocznych krajowych Zjazdach CTW, a także na organizowanych w czasie ferii zimowych i wakacji letnich warsztatach metodycznych.

CTW prowadzi działalność charytatywną dla dzieci skrzywdzonych przez los poprzez umożliwienie im nieodpłatnego uczestnictwa w treningu, by w przyszłości, jako wartościowcy jednostki, mogły czynnie i efektywnie uczestniczyć w życiu naszego społeczeństwa. W tym celu nawiązano współpracę ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla dzieci niepełnosprawnych ruchowo w Policach, gdzie już prowadzi się nieodpłatnie specjalistyczne zajęcia dla dzieci w grupach „Myszek”. CTW będzie także sponsorować podobne zajęcia nawiązując współpracę z Instytutem Terapeutycznym: Fundacja Daj Szansę” w Toruniu. Nawiązano też kontakty z Zarządem Głównym Stowarzyszenia Terapii Profilaktyki i Resocjalizacji Omega w Koszalinie.

Od stycznia 1996 r. utworzono w Koszalinie Filię Wiodącą dla Okręgu nr 2 obejmującego swym zasięgiem woj. koszalińskie, słupskie i częściowo piłskie. W województwie słupskim natomiast w chwili obecnej istnieją filie w: Słupsku, Sławnie, Lęborku, Bytowie, Człuchowie i Miastku.

Anna Grobelna

(przedruk z Koszalińskiego Biuletynu Oświatowego Nr 9 1996r.)

Wykaz filii CTW w woj. słupskim

1. Filia nr 1 w Słupsku, ul. Jaracza 2, tel. 436-105, mgr Wanda Skórska-Kwarciak.
2. Filia nr 3 w Słupsku, ul. Jastruna 2, tel. 436-105, mgr Stanisława Kwarciak.
3. Filia nr 1 w Bytowie, ul. Słoneczna 24/9, tel. 48-03, mgr Teresa Zdanowicz.
4. Filia nr 1 w Człuchowie, ul. Średnia 6a/16, tel. 43-552, mgr Adam Zigmanski.
5. Filia nr 1 w Lęborku, ul. Jagiellońska 7/2, tel. 621-426, mgr Ewa Magott.
6. Filia nr 1 w Miastku, ul. Wybickiego 50/15, tel. 56-74, mgr Jan Tchórz.
7. Filia nr 1 w Sławnie, ul. Racibora 5/44, tel. 22-82, mgr Henryk Kudźma.

Polecamy:

Gustawa Grabowska, Bożena Kołakowska, Danuta Perło:

W domu uczyć się czytać. Podręcznik do domowej nauki dziecka 6-7 letniego.

Prószyński i S-ka. Warszawa 1996

Po roku pracy

(Refleksje konsultanta d/s edukacji regionalnej w CEN w Gdańsku.)

...*"Na styku osób osobnych rodzi się człowieczeństwo"...*
(K. Nowosielski)

Rok z małym okładem temu podjęłam decyzję, by stanąć do konkursu na stanowisko konsultanta od edukacji regionalnej (mniej urzędowo brzmi to „od” zamiast „d/s”). Co niósł ze sobą ten pierwszy rok trudnej z wielu względów pracy? Powiedzieć chcę o kilku ważnych kierunkach aktywności.

1. Bliskie zetknięcie z regionalizmem pomorskim (i jego czterema przenikającymi się światami: natury, kultury, światem społecznych interakcji i światem tożsamości) - pokazało, że regionalizm pomorski jest „domem” regionalizmu kaszubskiego, regionalizmu kociewskiego i wielokulturowej historycznie specyfiki regionalnej Gdańska. To też świat „małych ojczyzn” przybyszów, których na Pomorze rzuciły kaprysy historii bądź własne wybory. Pogłębienie jej złożoności prowadzi do konstatacji, że prawdziwy regionalizm przyznawać powinien zawsze prawo do istnienia i rozwoju innemu regionalizmowi. Taką tolerancję - akceptowanie różnicy innego - uznać należy za warunek sine qua non regionalizmu otwierającego i człowieka otwartego.

2. Poznawanie całości działań regionalnych - w zakresie stanu edukacji w województwie - jest to proces gromadzenia i rejestrowania oraz analizy informacji. W przygotowaniu są narzędzia do systematycznych badań, wcześniej nigdy nie prowadzonych. (Zaskakujące, jak dawno próbowano wprowadzić regionalizm do szkół. Zainteresowanych odsyłam do W. Pniewskiego i S. Brzęczkowskiego - a to zaledwie międzywojnie. Tropy wcześniejsze wiodą do okresu zaborów). Na drodze pełnego diagnozowania stanu stoją barierą aktualne podziały administracyjne regionu.

3. Spotkania z nauczycielami i kadrą zarządzającą szkołami, z radami pedagogicznymi a nade wszystko z regionalistami - to bycie z ludźmi bardzo często przekonanyymi o potrzebie zachowania i rozwoju wartości regionalnych poprzez szkołę. Kontakty z nauczycielami z ruchu freinetowskiego (Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki Celestyna Freineta) oraz ze słuchaczami Studium Podyplomowego Edukacji Regionalnej i Alternatywnej Uniwersytetu Gdańskiego w Sierakowicach to z kolei porozumienie co do innego widzenia edukacji - jako naturalnego procesu odbywającego się w dialogu i aktywności.

4. Zetknięcie z myślą i twórczością nauczycieli - zapisane i zdokumentowane np. fotograficznie materiały z ich pracy, lekcje regionalne, spektakle artystyczne, bogate treściowo konkursy. Z mojej strony pośredniczenie w przekazywaniu informacji, pomoc merytoryczna, promocja i recenzowanie dorobku.

5. Współpraca z Kuratorium Oświaty i wieloma instytucjami: uniwersytetem, muzeami, centrami kultury, bibliotekami, prasą. Współdziałanie z organizacjami: Zrzeszeniem Kaszubsko - Pomorskim, towarzystwami regionalnymi na Kociewiu, Regionalnym Forum Edukacyjnym. Wszystkie te instytucje i organizacje wyrażają pluralizm struktur społecznych.

6. Spotkania z przedstawicielami samorządów terytorialnych uświadamiające stronom społecznego dialogu wzajemną ograniczoną zależność i zgodność interesów gmin i edukacji regionalnej. Budowa społeczeństwa obywatelskiego decydującego już na poziomie lokalnym o celach i strategiach jest organicznie związana ze stworzeniem warunków do pełnego rozwoju osobowości, do poznawania przeszłości i teraźniejszości, by jednostkowo i zespołowo przygotować się na wyzwania przyszłości.

7. Nowość, w której wypadło mi się specjalizować nie ma nawet swojego polskiego odpowiednika: to „minority”. Dziedzina wiedzy - „mniejszościologia” - na którą składają się zagadnienia z dziedziny prawa, socjologii, językoznawstwa i socjolingwistyki, polityki społecznej i edukacji oraz szczegółowego „regionoznawstwa” została wymuszona przez potrzeby praktyki edukacji regionalnej.

8. Praca teoretyczna oparta na analizach wielorakich materiałów i budowaniu nowych syntez, to żywe oddziaływanie zwrotne praktyki i teorii: „praktyka teorii i teoria praktyki” - istotna cecha edukacji regionalnej.

Jakie stąd wnioski do wykorzystania w dalszej pracy?

- *Działania regionalne w szkole są tak naturalne jak oddychanie. Istnieje potrzeba, by stworzyć dla nich rozwiązania systemowe. Edukacja regionalna nie musi być bowiem pograniczem hobby lub czymś z pogranicza dywersji. To zaczęliśmy robić. Myślimy o szkołach pilotażowych podchodzących do sprawy kompleksowo z regionalizacją wszystkich przedmiotów, ścieżkami międzyprzedmiotowymi, programami autorskimi bądź szczególną filozofią. Poszukujemy autorów zdolnych do twórczych realizacji i krytycznych ich analiz.*

- *Dorobek edukacji regionalnej powinien być rozpoznany i zarejestrowany. Będzie on inspiracją dla praktyki teorii i teorii praktyki, podda oddolną myśl reformatorską. (Tu interesująca chyba informacja, że placówka moja otwiera stronę internetu dla edukacji regionalnej, wobec czego zapraszam do szerokiej współpracy).*

- *Konieczne jest stworzenie sieci wiodących nauczycieli regionalistów - ludzi z dorobkiem, z pomysłami, aktywnych i świadomych. Powstać powinny lokalne centra aktywności, wiedzy regionalnej i innowacyjności. Przy okazji powstać może coś więcej - ekipy wychowanków będących badaczami i przewodnikami po własnym środowisku. Nawiązanie kontaktów i wymiana „usług” między grupami takiej sieci ułatwi wszak lepsze poznanie regionu i uatrakcyjni edukację regionalną. Może warto spróbować, służymy pośrednictwem.*

„Na styku osób osobnych rodzi się człowieczeństwo”. Jaki związek motta z wypowiedzią? Regionalizm kreuje indywidualność człowieka, pozwala twórczo wykorzystać naturalny potencjał - rodzi „osoby osobne”. Regionalizm stwarza też przestrzeń możliwego kontaktu - owego „styku”. Regionalizm harmonizuje osobowość między autokreacją jednostki i solidaryzmem grupowym. Czynnikiem harmonizującym jest system wartości, który niesie.

Renata Mistarz

(fragmenty artykułu z Gdańskiego Miesięcznika Oświaty "Stolem", 9/96)

Studia podyplomowe dla polonistów

Institut Filologii Polskiej Uniwersytet Szczeciński (ul. Piastów 40b, 71-065 Szczecin) informuje o uruchomieniu od 1 marca 1997 roku następujących Studiów Podyplomowych:

1) Polonistyczne Studium Podyplomowe dla Absolwentów Nauczycielskich Kierunków Humanistycznych: czas trwania - 4 semestry, dokumenty należy składać do 17 lutego 1997r., opłata za semestr wynosi 700 zł.

2) Podyplomowe Studium Bibliotekoznawstwa i Informatyki: czas trwania - 3 semestry, dokumenty należy składać do 17 lutego 1997 r., opłata za semestr wynosi 600 zł.

3) Podyplomowe Studium Językoznawczych dla Magistrów Filologii Polskiej: czas trwania - 2 semestry, dokumenty należy składać do 17 lutego 1997 r., opłata za semestr wynosi 600 zł.

4) Podyplomowe Studium Literatury i Tradycji Antycznej: czas trwania - 5 semestrów, dokumenty należy składać do 20 września 1997 r., opłata za semestr wynosi 700 zł.

Wymagane dokumenty:

* odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych, * podanie, * kwestionariusz osobowy.

Szczegółowe informacje można uzyskać pod numerami telefonów: 333-157 lub 489-162 w. 378

Uwaga: istnieje możliwość odliczenia kosztów studiowania od całorocznych dochodów rozliczanych w urzędzie skarbowym.

Realizacja projektu szkoleniowego "Szkoła wszystkich: Rozwój oświaty gminnej (wrzesień 1996 - czerwiec 1997)

WCEN Gdańsk realizowany jest dwuetapowo projekt szkoleniowy, którego celem jest aktywizowanie środowiska lokalnego oraz kreowanie efektywnego i demokratycznego modelu szkoły. W kursie "oświaty gminnej" uczestniczą reprezentanci z 12 województw: radni, pracownicy administracji samorządowej, pracownicy nadzoru pedagogicznego, dyrektorzy szkół i nauczyciele, rodzice oraz pracownicy instytucji wspierających oświatę. Z ODN w Słupsku w kursie uczestniczą konsultanci: mgr Maria Kozak i mgr Lech Kowalewski.

Forum na rzecz praw dziecka

Program, współfinansowany ze środków Academy for Educational Development w ramach Projektu Sieci Demokratycznej służy wypracowaniu i ugruntowaniu kompleksowego systemu działań na rzecz dzieci w Polsce, mającego na celu ochronę ich praw. Cele programu to:

- budowanie świadomości obywateli w zakresie potrzeby ochrony praw dziecka oraz zabezpieczenia dzieciom harmonijnego rozwoju,*
- tworzenie lobby organizacji pozarządowych na rzecz monitorowania przestrzegania praw dziecka,*
- tworzenie mechanizmów służących upodmiotowieniu dzieci.*

Efektom szkoleń ma być stworzenie pozarządowej sieci ekspertów i mediatorów praw dziecka. Chcemy, aby „mediatorzy” i „eksperti” byli osobami godnymi zaufania, do których zarówno dziecko jak i dorosły mogą zwrócić się o poradę bądź konkretną pomoc.

Eksperti:

- będą przygotowani do prowadzenia działalności szkoleniowej i lobbingsowej, oddziaływania na strukturę opieki nad dzieckiem w celu ochrony jego praw,*
- będą posiadali zdolności reagowania w sytuacjach konfliktu powstałego w związku z łamaniem praw dziecka, będą przygotowani do skutecznego i kompetentnego kontaktu z władzami lokalnymi oraz odpowiednimi służbami publicznymi zajmującymi się pomocą dzieciom.*

Mediatorzy:

- będą posiadali zdolności mediacyjne w sytuacjach konfliktu powstałego w związku z łamaniem praw dziecka,*
- będą przygotowani do skutecznego i kompetentnego kontaktu z władzami lokalnymi oraz odpowiednimi służbami publicznymi zajmującymi się pomocą dzieciom.*

Warunki udziału w szkoleniach w ramach projektu sieci demokratycznej AED:

- Organizatorzy zakładają, że uczestnikami szkoleń będą osoby aktywne zaufania publicznego, posiadające autorytet - szczególnie u dzieci. Mogą to być osoby z różnych grup zawodowych (np. nauczyciele, wychowawcy, pracownicy służby zdrowia, pomocy społecznej, policji, poradni psychologiczno-pedagogicznych, społeczni i zawodowi kuratorzy sądowi, pracownicy kulturalno-oświatowi itp.), liderzy organizacji pozarządowych i nieformalnych grup dziecięcych i młodzieżowych. Kandydaci powinni posiadać wyższe wykształcenie lub być studentami ostatnich 2 lat szkół wyższych.
- Osoby zainteresowane wybierają tylko 1 szkolenie: ekspertów lub mediatorów.
- Organizatorzy zastrzegają sobie prawo dokonania wyboru zgłoszeń wg. ilości posiadanych miejsc oraz zgodności z kryteriami (pkt.1). W wypadku odmowy przyjęcia zgłoszenia na termin zaznaczony w „karcie zgłoszeniowej” organizatorzy mogą zaproponować udział w szkoleniu w kolejnym wolnym terminie.
- Osoby zakwalifikowane do udziału w szkoleniu otrzymają: pełny program zajęć, listę osób prowadzących zajęcia, informacje organizacyjne.
- Uczestnicy wplacają wpisowe za udział w wysokości: 3-dniowe

szkolenie mediatorów - 49zł.; 4-dniowe szkolenie ekspertów - 60 zł., najpóźniej 10 dni przed rozpoczęciem szkolenia, na konto lub adres organizatora: *Fundacja „Dziecięce Listy do Świata” - 30-081 Kraków, ul. Królewska 57, konto: PBK III o. Kraków, nr 373407-5744-2700-1-56.*

Karta zgłoszenia powinna zawierać: imię i nazwisko, wiek, pełny adres, tel., zawód wyuczony, zawód wykonywany, nazwę szkolenia, w którym kandydat chce uczestniczyć, motywację do udziału w szkoleniu, opis prac kandydata z dziećmi. bądź na rzecz dzieci (doświadczenie zawodowe, prace społeczne), źródła referencji (prosimy o podanie 2 nazwisk osób, nazw instytucji, adresy, telefony).

6. W wypadku rezygnacji kandydata wpisowe pozostaje do dyspozycji organizatora na rzecz pokrycia kosztów organizacyjnych. W sytuacji rezygnacji z przyczyn losowych, kandydat, po uzgodnieniu z organizatorami, może rekomendować inną osobę.
7. Organizatorzy zapewniają: pełne noclegi i wyżywienie, materiały szkoleniowe, przejazdy na trasie Kraków-Osieczany-Kraków (w wypadku szkoleń krakowskich), udział w zajęciach. Uczestnicy pokrywają we własnym zakresie ewentualne koszty przejazdu do Krakowa bądź Gdańska.
8. Zajęcia mają formę interaktywną. Planowanych jest 27 godzin zajęć - w wypadku mediatorów i 30 - w wypadku ekspertów. Połowa zajęć odbywa się w małych grupach.
9. Organizatorzy zawierają z uczestnikami swoiste kontrakty, polegające na aktywnej współpracy w okresie 3 miesięcy po zakończeniu szkolenia. Współpraca może obejmować (do wyboru przez uczestników):
 - a) kontakt ze szkołami w miejscu zamieszkania w zakresie problemów promocji oraz respektowania praw dziecka,
 - b) pomoc lokalnym rzecznikom praw ucznia,
 - c) pomoc w organizacji konferencji, seminariów i warsztatów Forum na Rzecz Praw Dziecka w 1996 i 1997 roku (według terminarza),
 - d) realizowanie indywidualnych programów monitoringowych i edukacyjnych.
10. Podstawą zaliczenia szkolenia oraz przyznania tytułu „mediatora” bądź „eksperta” praw dziecka będzie:
 - a) udział w warsztatach i ćwiczeniach (w trakcie szkoleń),
 - b) realizacja „kontraktów”,
 - c) wypełnienie ankiety ewaluacyjnej szkolenia.

W debacie o systemie pomocy dzieciom: „Prawo dziecko do poszanowania godności (tożsamości i swobodnego rozwoju). Rozwój twórczy dzieci i młodzieży”, która odbyła się w Górnicy k. Torunia - 27.XII.1996r. - 1.I.1997r. - przedyskutowano następujące zagadnienia:

- * „Godność człowieka - fundament praw i wolności. Systemy ochrony praw człowieka” (*prof. Tadeusz Jasudowicz* - Katedra Praw Człowieka Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu, Pracownia UNESCO)
- * „Prawa dzieci w szpitalu”
- * „Prawa dzieci świadków” - przedstawiciel Stowarzyszenia Psychologów Sądowych (*Anna Maliszewska*)
- * „Działania Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie rozwoju twórczego dzieci i młodzieży.”
- * „Europejskie Centrum Współpracy Młodzieży na rzecz rozwoju twórczego dzieci i młodzieży” - (*Tomasz Smardzewski* - Sekretarz Generalny ECWM Toruń)
- * „Działania Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci - pomoc dzieciom

wybitnie uzdolnionym” (*Czesław Stawikowski* - dyrektor ds. Szkół Ponadpodstawowych w Kuratorium Oświaty w Toruniu)

- * Prezentacja działań Gdańskiej Fundacji na Rzecz Dzieci Artystycznie Uzdolnionych
- * Prezentacja działań Fundacji Piękniejszego Świata ze Skłudzewa
- * „Trening relaksacyjny” (*Ewa Śliwa* - Fundacja „Dziecięce Listy do Świata”)
- * „Książka a rozwój twórczy; Związek Pisarzy Polskich dla czytelnictwa dziecięcego”
- * „Film a rozwój dziecka. Jego wpływ na młodego człowieka.” (dyskusja: *Anna Maliszewska* - Asystent Programu Pomocy Dzieciom Europejskiego Centrum Współpracy Młodzieży)
- * Prezentacja działań Wolnego Stowarzyszenia Zielonych Artystów i MDK nr 1 w Bytomiu (*Ireneusz Herisz* dyrektor MDK nr 1)
- * „Integracja działań NGO's na rzecz dzieci” (*Jerzy Śliwa*)
- * „Mediatorzy i eksperci. Kluby Forum na Rzecz Praw Dziecka” (*Phare Democracy*)
- * „Bezpieczna przystań” (*Phare Lien*)
- * Działania Forum w 1997 roku - konferencje, sesje, konsultacje

Wyższa Szkoła Humanistyczna

(06 - 100 Pułtusk, ul. Spacerowa 7., tel. (0-238) 48-72

* Podyplomowe Studium Integracji Europejskiej

Program studium obejmuje następujące przedmioty: dzieje integracji europejskiej, instytucje polityczne Unii Europejskiej, systemy polityczne państw Wspólnoty Europejskiej, systemy polityczne Wspólnoty Niepodległych Państw, subregionalizm europejski, prawo europejskie, struktury bezpieczeństwa europejskiego NATO, UZE, OBWE, systemy obrony państw europejskich, załatwianie sporów międzynarodowych, kultura europejska, edukacja europejska, protokół dyplomatyczny. Przewiduje się prowadzenie zajęć na Studium przez profesorów Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku, Uniwersytetu Warszawskiego, Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych i Departamentu Stosunków Społecznych MON.

Zajęcia będą się odbywać w Warszawie w cyklu sześciu dwudniowych (sobotnio - niedzielnych) zjazdów w semestrze. Zapisy do 15 lutego 1997. Rozpoczęcie zajęć - 1 marca 1997. Czesne za jeden semestr wynosi 100 - zł. Studium jest przeznaczone dla absolwentów studiów magisterskich, kończą się pracą dyplomową i świadectwem ukończenia studium. O przyjęciu na Podyplomowe Studium Integracji Europejskiej decyduje kolejność zgłoszeń.

* Podyplomowe Studium Wiedzy o Społeczeństwie i Kształcenia Obywatelskiego

Celem studium jest kształcenie w zakresie współczesnej problematyki społeczno - politycznej. Studium jest przeznaczone dla absolwentów studiów magisterskich (dziennikarzy, urzędników administracji państwowej i samorządowej), szczególnie dla nauczycieli historii, wiedzę obywatelską i wiedzę o społeczeństwie oraz pokrewne przedmioty w ramach programów autorskich. Ukończenie Studium uprawnia do ubiegania się o kolejne stopnie specjalizacji nauczycielskich w zakresie historii i wiedzy o społeczeństwie.

Ramowy program studiów obejmuje następujące przedmioty: reinterpretacje historii Polski i świata XX wieku, współczesne systemy polityczne, stosunki międzynarodowe, socjologia stosunków politycznych, psychologia polityki, system polityczny RP, samorząd terytorialny RP, środki masowego komunikowania, instytucje polityczne Unii Europejskiej, marketing polityczny, współczesna myśl polityczna, seminarium dyplomowe.

Zajęcia będą prowadzone przez profesorów Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku i Uniwersytetu Warszawskiego, w tym między innymi: prof. Grażyna Ulicka, prof. Grażyna Michałowska, prof. Edward Halickzak, prof. Tadeusz Mołdawa, prof. Konstanty Adam Wojtaszczyk. Zajęcia będą się odbywać w jednym sześciu-dwudniowych (sobota - niedziela) zjazdów w semestrze. Koszt jednego semestru wynosi 750,00 zł. Studia kończą się pracą dyplomową i świadectwem ukończenia podyplomowego studium. O przyjęciu na studium decyduje kolejność zgłoszeń.

Oferta edukacyjna Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej MEN (00-644 Warszawa, ul. Polna 46A, tel/fax (0-22) 25-23-67).

Dokształcanie i doskonalenie w roku 1997 dla wszystkich pracowników resortu edukacji narodowej realizujących zadania z zakresu poradnictwa i pomocy psychologiczno-pedagogicznej :

* szkolenia bezpłatne - z wpisowym w wysokości 10 zł, wpłacanym po otrzymaniu zaproszenia na szkolenie - jako gwarancja odpowiedzialnego uczestnictwa, bez możliwości zwrotu (niezależnie od obecności na szkoleniu); kwalifikacji na szkolenia bezpłatne dokonują pracownicy merytoryczni poszczególnych pracowni

* szkolenie płatne

Szkolenia odbywać się będą w budynku Centrum lub w miarę naszych możliwości na zaproszenie Państwa w terenie (tzw. sesje wyjazdowe), po wcześniejszych uzgodnieniach z Zespołem ds. Szkoleń.

Zgłoszenie powinno zawierać:

* Temat szkolenia,

* Nazwisko i imię uczestnika, data i miejsce urodzenia, zawód/specjalność (psycholog, pedagog, inny),

* Nazwa miejsca pracy, adres miejsca pracy (województwo, kod pocztowy, miasto, ulica, nr domu, telefon),

* Adres domowy (kod pocztowy, miasto, ulica, nr domu, nr mieszkania),

* Informacje o uczestniku: 1. Staż pracy ogółem. 2. Staż pracy w poradnictwie (lub w innej placówce - jakiej?). 3. Od ilu lat zajmuje się problematyką, której dotyczy szkolenie/; 4. Dotychczasowe doskonalenie zawodowe (studium podyplomowe, kursy, szkolenia itd.) Proszę podać nazwę, czas trwania, rok ukończenia, wykładowcę; 5. Doświadczenie zawodowe (prowadzenie grup, warsztatów, terapii indywidualnej itp.). Krótka charakterystyka własnej pracy; 6. Ważniejsze osiągnięcia zawodowe.

Zgłoszenie należy przysłać na adres: CMPP-P MEN, 00-644 Warszawa, ul. Polna 46 A, Zespół do spraw szkoleń

Szkolenia bezpłatne:

Temat: Problemy dzieci z niepowodzeniami w uczeniu się matematyki. (szkolenie przeznaczone jest dla psychologów, pedagogów, nauczycieli i rodziców zainteresowanych tym problemem). **Prowadzący:** prof.dr hab. Edyta Gruszyk-Kolczyńska. **Metoda:** wykład i ćwiczenia. **Czas trwania:** 1x2 dni i 1x3 dni - 30 godz.. **Cel:** poznanie metod diagnozy oraz koncepcji zajęć korekcyjno-wyrównawczych.

Program: 1. Przyczyny specyficznych trudności w uczeniu się matematyki. 2. Problem dojrzałości do uczenia się matematyki w szkole. Mechanizm nakładania się na przyczyny pierwotne przyczyn wtórnych. Niszczące konsekwencje doznawania przez dłuższy czas niepowodzeń w uczeniu się matematyki. 3. Metody diagnozowania dziecięcych koncepcji: badanie umiejętności składających się na dziecięce liczenie, badanie operacyjnego rozumowania w zakresie koniecznym do nauki matematyki w szkole. 4. Szczegółowe metodyki: * kształtowanie orientacji przestrzennej, * rozwijanie umiejętności składających się na dziecięce liczenie, * kształtowanie odporności emocjonalnej na sytuacje trudne i wymagające wysiłku umysłowego wraz z uczeniem dzieci sztuki konstruowania gier, * układanie i rozwiązywanie zadań z treścią, czyli o zastosowaniu umiejętności matematycznych, * wspomaganie rozwoju operacyjnego rozumowania w zakresie stałości liczebności zbiorów i wyznaczania konsekwentnych serii, * kształtowanie rozumienia sensu miary i umiejętności mierzenia długości, ciężaru i czasu, * sposoby kształtowania pojęć geometrycznych. 5. Sposoby rekonstruowania systemu wiadomości i umiejętności matematycznych do poziomu wymaganego w klasie, do której dziecko uczęszcza. 6. Metoda naprzemiennego formułowania i rozwiązywania

zadań, i jej szczególna przydatność na zajęciach korekcyjno-wyrównawczych. 7. Zasady prowadzenia zajęć korekcyjno-wyrównawczych z dzieckiem. 8. Sposoby konstruowania programów stosownie do potrzeb i możliwości konkretnego dziecka.

Uwaga! Program szkolenia bezpłatnego zawiera mniej ćwiczeń praktycznych niż program szkolenia płatnego. W związku z tym szkolenie trwa 5 dni.

Temat: Doskonalenie reedukatorów w zakresie problematyki specyficznych trudności w nauce (szkolenie przeznaczone dla osób prowadzących zajęcia korekcyjno-kompensacyjne z dziećmi i młodzieżą). **Prowadzący:** dr Teresa Opolska, dr Elżbieta Waszkiewicz, dr Anna Kozłowska, mgr Helena Grzelachowska. **Metoda:** wykłady, ćwiczenia. **Czas trwania:** 3 dni - 20 godz.. **Cel:** doskonalenie warsztatu pracy osób zajmujących się terapią pedagogiczną.

Program: Część teoretyczna: * Terminologia, objawy i etiologia specyficznych trudności w nauce. * Wczesna diagnoza zaburzeń rozwojowych i jej interpretacja. * Rola profilaktyki w zapobieganiu niepowodzeniom szkolnym. * Integracja percepcyjno-motoryczna, a specyfika trudności w czytaniu i pisaniu. * Diagnoza pedagogiczna i psychologiczna oraz wskazówki do pracy z dzieckiem. * Przewycięczenie charakterystycznych błędów popełnianych przez dzieci i młodzież i różnicowanie ó-u, rz-ż, i-j, ch-h. Zmniejszenie i utrata dźwięczności. * Zaburzenia emocjonalne i ich związek z trudnościami w uczeniu się. **Część praktyczna:** * przykładowe scenariusze i konspekty zajęć. * Prezentacja przypadków dzieci o zaburzeniach rozwoju emocjonalnego.

Temat: Wychowanie i nauczanie integracyjne (szkolenie dla psychologów, pedagogów, dyrektorów i nauczycieli przedszkolnych i szkolnych, pedagogów specjalnych i samorządowych pracowników oświaty). **Prowadzący:** mgr Jadwiga Bogucka. **Metoda:** wykład, hospitacje. **Czas trwania:** 1x2 dni dla dyrektorów i nauczycieli - 12 godz., 1x3 dni dla pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych i samorządów - 18 godz. **Cel:** * promocja wychowania i nauczania integracyjnego, zmiana postaw społecznych w stosunku do osób niepełnosprawnych.

Program: *Praca w grupie zróżnicowanej z uwzględnieniem potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów, * nauczania kompleksowe: z uwzględnieniem aktywności własnej i współdziałania uczniów, * współpraca z rodzicami, * wizyty w placówkach realizujących nauczanie integracyjne od 5 lat. Uwaga! Będzie możliwość zakupienia materiałów szkoleniowych.

Tematy innych szkoleń bezpłatnych:

1. **Etapy postępowania diagnostycznego w najczęściej spotykanych problemach psychologicznych dzieci i młodzieży.**
2. **Diagnoza możliwości intelektualnych mierzonych skalami pomiaru inteligencji dla dzieci.**
3. **Stosowanie i interpretacja testu „Diagnoza możliwości intelektualnych” (DMI)**
4. **Wybrane metody diagnozy pedagogicznej.**
5. **Diagnoza dojrzałości szkolnej.**
6. **Dziecko przewlekłe chore i jego rodzina.**
7. **Wskazania i przeciwwskazania metodyczne do nauki i wykonywania zawodu.**
8. **Techniki komputerowe w poradnictwie zawodowym.**
9. **Psychologiczne aspekty wyboru zawodu przez uczniów z dysfunkcjami zdrowotnymi.**
10. **Specjalistyczne przygotowanie dokumentalistów dla systemu informacji zawodowej w Polsce.**
11. **Praca z rodzicami uczniów zagrożonych uzależnieniem.**
12. **Origami - jako nowa forma pomocy dzieciom i młodzieży w rozwoju psychofizycznym i społecznym.**
13. **Opieka logopedyczna nad dzieckiem w wieku przedszkolnym.**
14. **Zajęcia dla osób przygotowujących się do prowadzenia grup profilaktycznych i terapeutycznych dla młodzieży.**
15. **Zajęcia superwizyjne dla osób pracujących z grupami młodzieżowymi.**

16. Psychodrama w pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej.
17. Warsztaty szkoleniowe „Potrzeby specjalne uczniów w klasie”, program UNESCO
18. Praca dziecka - założenia i praktyczna realizacja w warunkach placówek opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych i szkołach.
19. Rozwijanie postawy i myślenia twórczego w pracy z dziećmi młodszymi.
20. Rozwijanie postawy i myślenia twórczego młodzieży szkół średnich.
21. Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały; jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły (wg metody A. Faber i E. Mazlish).
22. Profilaktyczne i terapeutyczne funkcje młodzieżowego telefonu zaufania.
23. Pomoc uczniom z rodzin, w których występuje zjawisko przemocy i problem alkoholowy.
24. Dialog w małżeństwie i rodzinie (część II).
25. Terapia - przeciwdziałanie konfliktom w rodzinie.
26. Autorski program wychowania dzieci i młodzieży „Życie i miłość”
27. Przygotowanie do prowadzenia zajęć z młodzieżą na temat HIV/AIDS
28. Wybrane techniki psychologiczne diagnozy rodziny - rysunek rodziny.
29. Wuczony optymizm - zastosowanie koncepcji Martina Seligmana do poradnictwa.
30. Problemy kliniczne w poradnictwie psychologiczno-pedagogicznym.
31. Wczesna interwencja i pomoc dzieciom niepełnosprawnym.
32. Współczesne tendencje w tyflopedagogice.
33. Metody rozwijania orientacji w przestrzeni u osób niewidomych i słabowidzących.

Szkolenia płatne

Temat: Profilaktyka logopedyczna (szkolenie przeznaczone jest dla logopedów). **Prowadzący:** dr Elżbieta Stecko. **Metoda:** wykład, film, zajęcia praktyczne na wydziale noworodkowym. **Cel:** zapoznanie logopedów z metodami badania i ćwiczeń. **Czas trwania:** 3 dni (20 godz.). **Cena:** 80 zł.

Program: 1. Analiza programu rozwoju funkcji podstawowych dla kształtowania komunikacji językowej. 2. Ocena dojrzałości poziomu odruchów dla funkcji podstawowych oraz porozumiewania się. 3. Ocena dziecka z obciążonym okresem ciąży-okołoporodowym. 4. Metody rehabilitacji i stymulacji funkcji przedjęzykowych i mowy u dzieci w wieku 0-3 lata. 5. Prezentacja sposobu badania noworodka i niemowlęcia zdrowego: * na podstawie filmu, * na oddziale noworodkowym w szpitalu. Uwaga! prosimy o zabranie butów na zmianę i w miarę możliwości białego fartucha.

Temat: Kinezylogia edukacyjna P. Dennisona. (szkolenie przeznaczone jest dla psychologów, pedagogów, nauczycieli przedszkoli i nauczania początkowego, rodziców). **Prowadzący:** mgr Maja Niernsee, dr Elżbieta Stecko. **Metoda:** zajęcia praktyczne, zapoznanie z naturalną metodą wspomagania i stymulacji funkcjonowania dzieci z trudnościami szkolnymi. **Czas trwania:** I stopień - 2 dni (18 godz), II stopień - 2 dni (18 godz). **Cena:** 75 zł. za każdy stopień szkolenia. Kurs kinezylogii edukacyjnej P. Dennison, oparty o podstawy neurofizjologii, jest znakomitą formą ćwiczeń wspomagających rozwój dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu, w nauce matematyki, nadpobudliwych, jękających się. W W grupie dzieci z zaburzeniami w komunikacji językowej ma znaczenie diagnostyczne. Szkolenie realizowane jest dwustopniowo. Kandydaci na szkolenie II stopnia będą kwalifikowani przez trenera prowadzącego zajęcia po ukończeniu I stopnia.

Program: I stopień - dostosowany do pracy z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi: 1. Ćwiczenia integrujące pracę półkul mózgowych.. 2. Ćwiczenia uaktywniające. 3. Dobór ćwiczeń w zależności od potrzeb dziecka. II stopień - przygotowujący do pracy z młodzieżą i osobami dorosłymi. 1. Pogłębienie i rozszerzenie programu I stopnia. 2. Praca z sobą samym. 3. Praca z młodzieżą.

Uwaga! Na zajęciach wskazany jest strój sportowy oraz kocyk, woda mineralna niegazowana, flamastry i kilka arkuszy papieru A-4. *Osoby, które ukończyły szkolenie II stopnia, proszone są o nadsyłanie zgłoszeń na szkolenia przygotowujące do III stopnia (przewidywany czas trwania 2 dni - 18 godz.).*

Temat: Metoda ruchu rozwijającego bazującego na pracy Veroniki Sherborne (szkolenie przeznaczone jest dla psychologów, pedagogów, nauczycieli, wychowawców, opiekunów i rodziców, zainteresowanych wykorzystaniem metody Ruchu Rozwijającego w pracy wychowawczej i terapeutycznej).

Metoda Ruchu Rozwijającego bazującego na pracy Veroniki Sherborne to system różnorodnych doświadczeń ruchowych, nastawionych na stymulowanie rozwoju dziecka (szczególnie sfery emocjonalnej i społecznej). Metoda jest również stosowana jest również w pracy z młodzieżą i osobami dorosłymi. Opracowany i zaakceptowany przez International Sherborne w Bristolu program szkolenia obejmuje trzy stopnie. W pierwszej połowie 1997r. w Centrum Metodycznym przewiduje się przeprowadzenie szkolenia pierwszego stopnia, natomiast stopień drugi i trzeci - w zależności od potrzeb i zainteresowań.

Prowadzący: mgr Bożena Kisiel (psycholog, trener i superwizor PTP, nauczyciel Ruchu Rozwijającego) - posiada certyfikat ISF w Bristolu, mgr Alicja Wilkołazka (psycholog kliniczny, psychoterapeuta trener PTP, nauczyciel Ruchu Rozwijającego) - posiada certyfikat ISF w Bristolu. **Metoda:** warsztaty. **Cel:** przygotowanie do rozpoczęcia pracy metodą Ruchu Rozwijającego. **Czas trwania:** 3 dni (25 godz.). **Cena:** 100 zł.

Program: szkolenie pierwszego stopnia obejmuje zapoznanie się z założeniami teoretycznymi metody, modelową sesję ruchową z udziałem uczestników, analizę różnych aspektów ruchu i możliwości wykorzystania metody w pracy terapeutycznej i realizowany jest w siedmiu sesjach: *Sesja I* - Omówienie założeń teoretycznych metody. *Prezentacja wybranych filmów video. Sesja II* - Integracja grupy. *Sesja III* - Sesja Ruchu Rozwijającego. *Sesja IV* - Analiza doświadczeń emocjonalnych uczestników z sesji Ruchu Rozwijającego. *Sesja V* - Projektowanie przez uczestników własnych scenariuszy zajęć. *Sesja VI* - Możliwości wykorzystania metody Ruchu Rozwijającego w terapii. *Sesja VII* - Podsumowanie i zakończenie zajęć.

Temat: Prowadzenie zajęć reedukacyjnych dla dzieci z trudnościami w uczeniu się (szkolenie przeznaczone jest dla reedukatorów, pedagogów, psychologów, logopedów i nauczycieli języka polskiego). **Prowadzący:** dr Elżbieta Waszkiewicz, mgr Helena Grzelachowska. **Metoda:** warsztaty. **Cel:** analiza objawów opóźnień i dysharmonii, pomoc w tworzeniu właściwego warsztatu pracy terapeutycznej, pogłębienie wiedzy z problematyki opóźnień w rozwoju dzieci, działania profilaktyczne, stymulujące i kompensacyjno-korekcyjne. **Czas trwania:** 3 dni (18 godz.). **Cena:** 80 zł.

Program: Pierwszy dzień - wiek przedszkolny: 1. Charakterystyka objawów opóźnień rozwojowych występujących u dzieci sześciolletnich i wskazówki do pracy korekcyjnej. 2. Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna jako podstawa planowania pracy terapeutycznej (interpretacja diagnozy psychologicznej dla programowania pracy korekcyjnej z dzieckiem). 3. Psychofizjologiczne i rozwojowe uwarunkowania czynności czytania i pisania (analiza prac dzieci): * psychofizjologiczne mechanizmy czytania i pisania, * rola funkcji wzrokowej i słuchowej jako warunek dojrzałości do nauki czytania i pisania, * dojrzałość artykulacyjna i manualna i inne czynniki warunkujące dojrzałość dzieci do nauki czytania i pisania. 4. Przykładowe scenariusze zajęć z dziećmi. Drugi dzień - młodszy wiek szkolny, problemy diagnozy psychologiczno-pedagogicznej i jej zadania dla konstruowania programu pracy korekcyjnej w młodszym wieku szkolnym. 1. Wczesne wykrywanie opóźnień rozwojowych i ich korekcja (rola profilaktyki w zapobieganiu trudnościami szkolnym). 2. Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna jako podstawa planowania pracy terapeutycznej. 3. Zasady prowadzenia zajęć z dziećmi ukierunkowane na likwidowanie opóźnień rozwojowych oraz kształtowanie mechanizmów kompensacyjnych. 4. Programowanie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych

opartych na diagnozie i zasadach terapii. 5. Ćwiczenia poprawnego czytania i pisania mające na celu przezwyciężenie charakterystycznych błędów popełnianych przez dzieci. 6. Przykładowe scenariusze zajęć z dziećmi. Trzeci dzień - trening ortograficzny dla uczniów klas V-VIII i szkół ponadpodstawowych. Ćwiczenia w formie zabaw i gier dydaktycznych obejmują demonstrację technik reedukacyjnych przewyżających trudności w pisaniu odnośnie: 1. Pisowni wyrazów uwarunkowanych różnicą pomiędzy językiem mówionym a pisany. 2. Pisowni wyrazów, w których nie zawsze tej samej literze odpowiada tak samo brzmiąca głoska. 3. Pisowni wyrazów z głoskami i, j oraz zmiękczeniami. Celem treningu ortograficznego jest: * wzbudzenie zainteresowań ćwiczeniami ortograficznymi, * likwidowanie postawy lękowej przed ich podejmowaniem, * kształcenie wrażliwości i świadomości ortograficznej, * przyuczenie młodzieży do pracy w grupach 2-3 osobowych na rzecz swoich kolegów, którzy przybierają rolę terapeuty, * przyuczanie rodziców do pracy z własnym dzieckiem, rozumienie kłopotów swoich dzieci, akceptowanie ich takimi, jakimi są z ich trudnościami w nauce. Trening ortograficzny można swobodnie wykorzystać w diagnozie pedagogicznej, ponieważ umożliwia obserwację ucznia odnośnie koncentracji uwagi, szybkości męczenia się, zdolności podejmowania wysiłku, postawy w stosunku do napotykanich trudności i niepowodzeń w pracy. Uwaga! Na szkolenie prosimy przynieść 2 tektki, w których będzie rozpracowana sytuacja dziecka i podjęta próba pracy korekcyjnej.

Temat: Wybrane zagadnienia z glottodydaktyki przedszkolnej i wczesnoszkolnej (szkolenie przeznaczone jest dla wszystkich zainteresowanych edukacją językową w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym). **Prowadzący:** prof.dr hab. Bronisław Rocławski, mgr Izabela Rocławska. **Metoda:** wykład, warsztaty. **Cel:** zapoznanie z teorią i metodami glottodydaktycznymi oraz nowym podejściem do edukacji językowej dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. **Czas trwania:** 3 dni (20 godz.). **Cena:** 80 zł.

Program: 1. Czym jest glottodydaktyka przedszkolna i wczesnoszkolna? 2. Komunikowanie się w odmianie mówionej i pisanej języka: * komunikacja pozawerbalna, * komunikacja werbalna. 3. Edukacja językowa od poczęcia: * kodowanie informacji językowych w okresie płodowym, * komunikacja językowa w okresie noworodkowym, * komunikacja w okresie żłobkowym, * komunikacja językowa w okresie przedszkolnym, * komunikacja językowa w okresie wczesnoszkolnym. 4. Przygotowanie małego dziecka do nauki czytania i pisania: * usprawnienie ortofoniczne, * analiza i synteza sylabowa wyrazów, * synteza morfemowa, logotomowa, logotomowo-fonemowa, fonemowo-logotomowa, * analiza fonemowa, * synteza i analiza fonemowa z utrudnieniem, * biernie przyswajanie liter. 5. Nauka czytania i pisanie dzieci w wieku przedszkolnym: * szliganie się jako podstawowa technika początkowej nauki czytania, * czynne poznanie liter, kierunki kreślenia; sposoby łączenia liter. 6. Kształcenie świadomości i wrażliwości ortograficznej.

Temat: Nowe spojrzenie na ortografię (szkolenie przeznaczone jest dla nauczycieli nauczania początkowego i języka polskiego w klasach IV-VIII oraz nauczycieli terapii pedagogicznej). **Prowadzący:** prof.dr hab Bronisław Rocławski. **Metoda:** warsztaty. **Cel:** zapoznanie z tym, co błędne w dotychczasowym nauczaniu ortografii i przyswojenie nowych reguł i metod z zakresu pisowni polskiej. **Czas trwania:** 3 dni (20 godz.). **Cena:** 80 zł.

Program: 1. Uwagi ogólnojęzykoznawcze o odmianie mówionej i pisanej języka. 2. Sposoby utrwalania tekstów mówionych w piśmie (pismo obrazkowe, ideograficzne i alfabetyczne). 3. Fonetyczno-fonologiczne podstawy pisma alfabetycznego. 4. Dlaczego nasze pismo nie jest w pełni alfabetyczne (zarys historii polskiego pisma). 5. Ortofonia jako podstawa pisma alfabetycznego. 6. Fonemowa struktura wyrazów (analizowanie wyrazów na głoski). 7. Krytyczne spojrzenie na dotychczasowe reguły pisowni polskiej. 8. Nowe reguły pisowni polskiej. 9. Litery podstawowe i niepodstawowe. 10. Pisownia głosek trudnych w nagłosie, wygłosie i śródgłosie. 11. Krytyczne uwagi o tradycyjnych metodach nauki ortografii. 12. Typ pamięci a przyswajanie graficznej postaci wyrazów. 13. Tradycyjne dyktando jako przejaw terroryzmu ortograficznego. 14. Rola grafiki w ortograficznym pisaniu. 15. Odkrywanie przez dzieci reguł ortograficznych. 16. Użycie okienka ortograficznego. 17. Pomoce do nauki ortografii: Klocki LOGO, Słownik ortograficzno-ortofoniczny dla klas - IV, plansze do gier ortograficznych. 18. Jak pomóc uczniom, którzy wpadli w szkolną pułapkę ortograficzną?

Temat: Podstawy pracy psychologiczno-wychowawczej z jednostką oraz grupą (szkolenie przeznaczone dla psychologów, nauczycieli i pedagogów szkolnych). **Prowadzący:** mgr Jagoda Latkowska - trener PTP, mgr Alina Naporowska - licencjonowany trener i superwizor PTP, dr Andrzej Wiśniewski - licencjonowany psychoterapeuta i superwizor PTP, dr Helena Baran, dr Karina Chmielewska - Instytut Psychiatrii i Neurologii. **Czas:** Szkolenie realizowane jest w cyklu siedmiu comiesięcznych spotkań 5-cio dniowych (od poniedziałku do piątku) z przerwą wakacyjną - łącznie szkolenie trwa 280 godz.

Harmonogram i tematyka zajęć: I Spotkanie. Warsztat komunikacji: * ćwiczenie metod efektywnego porozumiewania się z innymi, z uwzględnieniem własnych problemów emocjonalnych w kontaktach z ludźmi, * umiejętność słuchania i nawiązywania kontaktu, bariery i zaburzenia komunikacji, poziomy komunikacji, podstawy negocjacji. II Spotkanie. Warsztat komunikacji. * ćwiczenie metod efektywnego porozumiewania się z innymi, z uwzględnieniem własnych problemów emocjonalnych w kontaktach z ludźmi, * umiejętność słuchania i nawiązywania kontaktu, bariery i zaburzenia komunikacji, poziomy komunikacji, podstawy negocjacji. III Spotkanie. Trening umiejętności wychowawczych w perspektywie własnych możliwości psychoemocjonalnych: * poznanie i rozwinięcie osobistych możliwości kontaktu z dzieckiem, * zdobywanie doświadczeń pozwalających na budowanie twórczych relacji między dorosłym a dzieckiem (wychowawcą a wychowankiem), * umiejętność określenia, oddzielenie problemu własnych od problemów dziecka (ucznia). IV. Spotkanie. Warsztat dotyczący relacji pomagania, badania własnej motywacji do pracy z ludźmi i filozofii pomagania, podstawowe role osoby pomagającej (ekspert wychowania, terapeuta) i pomoc interwencji (poradnictwo, interwencje kryzysowe, terapia). V. Spotkanie. Warsztaty pracy z jednostką: Kontakt indywidualny, budowanie relacji, prawdziwości rozwojowe i zaburzenia (zwłaszcza okresu dorastania), rozumienie zaburzeń czy objawów nieprzystosowania jako funkcji sytuacji szkolnej lub rodzinnej, psychologiczne mechanizmy uzależnienia. VI. Spotkanie. Warsztaty pracy z grupą: znajomość procesów i ról grupowych (grupy nieformalne: konstruktywne i destruktywne), praca z grupą metodami aktywnymi, umiejętność integracji grupy i reagowanie w sytuacjach trudnych i konfliktowych. VII. Spotkanie. Warsztaty pracy z rodziną - rodzicami: kontakt z rodzicami, rodziną i grupą rodziców (zebrania), umiejętność określenia płaszczyzny współdziałania i współpracy, diagnoza sytuacji rodzinnej i umiejętność zaproponowania odpowiedniej pomocy (np. w poradni psychologiczno-pedagogicznej), znajomość podstawowych wymiarów funkcjonowania rodziny jako systemu, mechanizmów powstawania zaburzeń i ich funkcji przystosowawczej, wiedza o rodzinie z problemem uzależnienia i współuzależnienia. *Od trzeciego spotkania przewidziane są wykłady z programu Studium Kliniki Uzależnień, wykłady odpowiadające realizowanym tematom warsztatów oraz zajęcia na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Uwaga! Szkolenie realizowane będzie przez Stowarzyszenie Profesjonalistów z Zakresu Psychoterapii i Psychoedukacji „WSPÓLNA” w siedzibie Stowarzyszenia: 01-519 Warszawa, ul. Wspólna 35 m 8, tel./fax 621-11-51. We wszystkich sprawach merytorycznych i organizacyjnych należy zwracać się pod podany wyżej adres lub numer telefonu.*

Tematy innych szkoleń płatnych:

1. Terapia logopedyczna dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym.
2. Wielospecjalistyczna terapia dzieci z rozszczepami.
3. Diagnoza i terapia jąkania.
4. Mówimy z fonogestami.
5. Psychologiczne problemy wczesnej interwencji.
6. Metody terapii zabawą.
7. Trening widzenia (psychologiczne uwarunkowania wad wzroku i możliwości ich poprawy).
8. Test „Drzewa” Ch. Kocha.
9. Pedagogika zabawy - metoda animacji grupy.
10. Praca psychologiczna z dziećmi i młodzieżą z rodzin dysfunkcyjnych.
11. Socjoterapia dzieci niedostosowanych społecznie.
12. Warsztaty psychoedukacyjne „Techniki pracy umysłowej i sztuka zdawania egzaminów”.
13. Trening psychoedukacyjny „Skuteczne działanie”.
14. Trening psychoedukacyjny „Korzystna autoprezentacja”.
15. Warsztaty integracyjne dla uczniów klas młodszych i dla rodziców.
16. „Ja i inni”.

17. *Funkcjonowanie w warunkach stresu.*
18. *Praca z dzieckiem zdolnym.*
19. *Modele opieki nad dzieckiem zdolnym.*
20. *Techniki likwidowania bloków emocjonalnych i intelektualnych w pracy z dzieckiem zdolnym.*
21. *Stymulacja myślenia twórczego u dzieci zdolnych.*
22. *Psychopedagogika twórczości.*
23. *Wprowadzenie w zagadnienia psychologii kreatywności (z elementami psychopedagogiki).*
24. *Stymulacja potencjału twórczego i intelektualnego ucznia.*
25. *Mówienie „Nie” w sytuacji presji grupy stwarzającej ryzyko uzależnienia.*
26. *Dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki (przyczyny, sposoby ich diagnozowania i zajęcia korekcyjno-wyrównawcze).*
27. *Diagnostyka psychologiczna trudności w uczeniu się.*
28. *Trening skutecznego wychowania wg T.Gordona.*
29. *Model wychowania bez porażek T.Gordona. Jak uczyć rodziców dobrej relacji z własnymi dziećmi.*
30. *„Spadochron” - program przygotowujący do efektywnego planowania kariery zawodowej, zmiany zawodu, szukania pracy.*
31. *Psychologiczne podstawy pracy z rodziną.*
32. *Szkolenia komputerowe (dla psychologów i dla pedagogów).*

Odbyło się w ODN...

I. * **Kursy doskonalące:**- podstawy obsługi komputera - 4 grupy; - komputerowy obsługi edytora tekstów WORD - 2 grupy; - specjalny gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej; - specjalny z zajęć korekcyjno - kompensacyjnych; - przedmiotowy „Eksperyment w nauczaniu fizyki”; - metodyczny „Metodyka nauczania matematyki w szkole podstawowej”; - problemowy „Edukacja prawna dyrektorów placówek oświatowo - wychowawczych”

* **Warsztaty:** - Turystyczne: gry i zabawy terenowe; - Prawa dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i resocjalizacyjnych; - Konwencja praw dziecka w pracy wychowawczej; - Komunikatywne metody nauczania języka rosyjskiego; - Metody aktywizujące nauczania niesłyszących; - Elementy mierzenia jakości pracy szkoły; - Nauczanie twórcze „Uczyć inaczej”;

* **Seminarium:** - O lekturach Pozytywizmu - inaczej

* **Kursy kwalifikacyjne:** W dniu 6 grudnia 1996r. rozpoczęły się zajęcia na kursach pedagogicznych dla nauczycieli - praktycznej nauki zawodu (150 godz.) i dla czynnych zawodowo nauczycieli (270 godz.)

II. W pracowniach:

* **Nauczania Wczesnoszkolnego i Problemów Opiekuńczo-Wychowawczych** - (kier. mgr Alicja Nykiel) W dniu 18.11.1996r. w internacie Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Łęborku odbyło się spotkanie członków Pracowni z dyrekcją i nauczycielami placówki. Głównym tematem zebrania było zapoznanie z innowacyjnym programem pracy wychowawczej - systemem rodzinkowym - realizowanym w Internacie SOSW w Łęborku.

* **Informacji Pedagogicznej** - (kier. mgr Jan Tyborczyk) W zebraniu - 24.10.1996r. uczestniczyli nauczyciele konsultanci d/s informacji pedagogicznej, edukacji informatycznej, doradcy d/s bibliotek szkolnych, pracownicy ODN d/s informacji. Mgr Zenon Janeczko przekazał informację o programie i przebiegu XI Konferencji „Informatyka w szkole”

* **Przedmiotów Matematyczno - Przyrodniczych i Zawodowych** - (kier. mgr Elżbieta Trojanowicz) W dniu 28.10.1996r. doradcy metodyczni rozpatrywali problem „Jak aktywizować nauczyciela do doskonalenia?” W trakcie warsztatów sformułowano wnioski:
* Oferta edukacyjna ODN powinna zawierać propozycje szkoleń dla nauczycieli w zakresie kompetencji specjalistycznych, dydaktycznych, psychologicznych * Oferować możliwość wyboru takich szkoleń, które odpowiadałyby aktualnym potrzebom * Stwarzać warunki, atmosferę, wskazać metody, wypracowywać materiały pomocnicze.

* **Przedmiotów humanistycznych** - (kier. mgr Maria Kozak) W spotkaniu w dniu 25.11.1996r. uczestniczyli doradcy metodyczni języka polskiego, języków obcych, historii i WOS. Zajmowano się zagadnieniem dotyczącym założeń długofalowej polityki edukacyjnej państwa z uwzględnieniem programu rozwoju kształcenia na poziomie wyższym

(mgr Elżbieta Trojanowicz)

Katolickie ośrodki adopcyjne w Polsce

(OGÓLNOPOLSKIE POROZUMIENIE KATOLICKICH OŚRODKÓW ADOPCYJNO-OPIEKUŃCZYCH; 91-493 Łódź ul. Zgierska 121, tel./fax (0-42) 57 88 05)

W Polsce działa obecnie osiem katolickich ośrodków adopcyjno-opiekuńczych. W ciągu ostatnich dwóch lat w placówkach tych przeprowadzono ponad 300 adopcji. Zadaniem ośrodków jest powierzanie osieroconych dzieci rodzinom zastępczym i adopcyjnym, udzielanie wsparcia kobietom w ciąży, przygotowywanie kandydatów na rodziców zastępczych oraz wspomaganie rodziców w wychowaniu i opiece nad dziećmi. Tego rodzaju placówki działają w Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Kielcach, Łodzi, Opolu, Warszawie i Wrocławiu. 27 maja 1995 roku powstało Ogólnopolskie Porozumienie Katolickich Ośrodków Adopcyjno - Opiekuńczych. Jego zasadniczym celem jest koordynacja działań w zakresie adopcji oraz opieki nad dziećmi i rodzinami. Będzie też zgłaszał propozycje legislacyjne dotyczące problemów sieroctwa społecznego i mieszkań wychowywanych w rodzinach zastępczych.

Porozumienie ma swoją siedzibę w Łodzi a jego przewodniczącą jest mgr Anna Kowalska. Działalność ośrodków polega m.in. na częstych kontaktach z kandydatami na rodziców adopcyjnych i zastępczych, przeprowadzaniu wywiadów społecznych w miejscu zamieszkania kandydatów, rozmów z matką samotną i jej środowiskiem rodzinnym lub rodziną zrzekającą się dziecka, wielokrotnych kontaktach ze szpitalami, placówkami opiekuńczymi, urzędami, sądami. W ośrodkach katolickich zatrudnionych jest kilkunastu pracowników etatowych i około 40 wolontariuszy. W ciągu 2 lat do ośrodków katolickich zgłosiło się ponad 800 małżeństw (liczba ta stale rośnie), ponad 300 dzieci zostało adoptowanych, a około 30 znalazło się w rodzinach zastępczych.

Ogólnopolskie Porozumienie Katolickich Ośrodków Adopcyjno-Opiekuńczych zamierza stworzyć telefon zaufania w zakresie adopcji na terenie objętym działalnością poszczególnych ośrodków oraz powołać swego rzecznika prasowego. Poprzez swoją pracę ośrodki pragną udowodnić, że dla każdego istnienia ludzkiego jest przygotowane miejsce na ziemi. (KAI Biuletyn Prasowy, nr 66-67 (166-167), 20 sierpnia 1996 r.)

*Doradcy metodyczni proponują*W styczniu 1997 r.

1. *Warsztaty*: * dla nauczycieli języka polskiego w klasach maturalnych nt. oceniania i recenzowania pisemnych prac maturalnych - w sali konferencyjnej ODN (prowadząca: mgr Irena Majkowska z CEN w Gdańsku); * dla nauczycieli nauczania początkowego w zakresie technik Freineta w SP nr 2 i nr 3 w Bytowie oraz w Sp w Kołczygłowach (prowadząca: mgr Irena Kołakowska); * dla nauczycieli matematyki w szkołach podstawowych nt. „Matematyka 2001” w SP nr 1 w Słupsku (prowadzący: mgr Jerzy Paczkowski i mgr Bogusława Bykowska);

2. *Zespoły samokształceniowe*: * nauczycieli języka polskiego nt. przygotowania do czytania lektury - w SP w Kobylnicy i w Damnicy (prowadząca: mgr Grażyna Ciechanowska); * nauczycieli biologii w szkołach podstawowych nt. „Park krajobrazowy na lekcjach biologii „w Zarządzie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” - Słupsk, ul. Szarych Szeregów 15 (prowadząca: mgr Irena Czyż);

3. *Zespoły metodyczne*: * nauczycieli techniki - nt. realizacji podstaw programowych z rysunku technicznego w klasach IV-VII - w SP nr 8 w Lęborku (prowadzący: mgr Kazimierz Zajac); * nauczycieli biologii z ekologią nt. : nowych programów nauczania, konkursu biologicznego, form kształcenia i doskonalenia - w LO w Sławnie (prowadząca: mgr Beata Kozłowska); *nauczycieli języka rosyjskiego w szkołach ponadpodstawowych nt. nowych programów nauczania - w ZSO nr 1 w Słupsku (prowadząca: mgr Regina Franczak); * nauczycieli historii oraz wos nt. programu Nowa Matura oraz olimpiady wos - w V Lo w Słupsku i w II Lo w Lęborku;

4. *Konferencja* dla nauczycieli i kierowników świetlic szkolnych nt. „Aktualne zagadnienia z żywienia dzieci i młodzieży” - ref. mgr Halina Stokłosa z WSSE w Słupsku.; miejsce: Sala konferencyjna ODN w Słupsku (prowadząca: mgr Władysława Hanuszewicz);

5. *Konsultacje zespołowe* dla nauczycieli historii nt organizacji konkursu historycznego w SP nr 4 w Lęborku, Sp nr 1 w Słupsku, SP nr 1 w Miastku (prowadzący: mgr Jerzy Liszewski), w SP nr 14 w Słupsku (prowadząca: mgr Anna Meksuła), w SP nr 5 w Bytowie i SP nr 1 w Człuchowie (prowadzący mgr Marian Fryda).

W lutym 1997 r.

1. *Warsztaty* dla nauczycieli nauczania początkowego - w SP w Dębicy Kaszubskiej i w SP w Borzytuchomiu (prowadząca mgr Irena Kołakowska);

2. *Zespoły metodyczne*: * nauczycieli nauczania początkowego nt lekcji muzyki w klasie trzeciej - w SP nr 1 w Bytowie (prowadząca mgr Irena Kołakowska), nt. metody „kruszenia” w układaniu i rozwiązywaniu zadań testowych - w SP nr 1 w Lęborku oraz Sp nr 8 w Lęborku (prowadząca mgr Anna Skucha); *nauczycieli języka polskiego nt zajęć koła polonistycznego - w SP nr 4 w Lęborku (prowadząca

mgr Elżbieta Kisieleńska- Baranowska); * nauczycieli historii nt. konkursu historycznego - w SP nr 2 w Sławnie (prowadzący: mgr Jerzy Liszewski); * nauczycieli matematyki nt. lekcja w klasie VI wg programu „Błękitna matematyka” - w SP nr 4 w Lęborku (prowadząca: mgr Bogusława Bykowska); * nauczycieli biologii nt.m. in. konkursu biologicznego, taksonomii celów i poziomów wymagań, kryteriów oceniania pracy maturalnej - w SP nr 5 w Bytowie oraz w V LO w Słupsku i w LO w Miastku (prowadząca: mgr Beata Kozłowska); * nauczycieli wychowania przedszkolnego nt. edukacji ekologicznej dzieci sześciolletnich - w Sp nr 3 w Słupsku, Sp w Siemirowicach, w SP w Zagórzycy (prowadząca: mgr Alicja Panczerzyńska)

Z żałobnej karty

21 listopada 1996 roku zmarł nagle podczas konferencji rektorów uczelni pedagogicznych w Rowach, której był Gospodarzem, profesor dr hab. Jerzy Rudnik - JM Rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku.

„Pochodził z Grudziądza. W niedalekim Kwidzynie ukończył Liceum Pedagogiczne, po czym przez 9 lat pracował jako nauczyciel w szkole podstawowej. W tym samym czasie podjął studia na Uniwersytecie warszawskim i w 1963 r. uzyskał dyplom magistra historii. Od 1964 do 1973 r. pracował jako nauczyciel historii w LO w Kwidzynie. Doktorat obronił w Instytucie Nauk Politycznych UAM w Poznaniu w 1973 r. i w tym samym roku rozpoczął pracę jako nauczyciel akademicki WSP w Słupsku - początkowo jako adiunkt, następnie docent (po uzyskaniu habilitacji na Wydziale Nauk Społeczno - Politycznych ANS w Warszawie w 1987), wreszcie jako profesor WSP (od listopada 1990r).

Specjalizował się w dziejach najnowszych i współczesnych stosunkach międzynarodowych. Jego wiedza, kwalifikacje i zalety charakteru sprawiły, że we wrześniu 1993 r. został wybrany na prorektora WSP. W krytycznym momencie, gdy ważyły się losy uczelni - kolegium elektorów powołało Go w czerwcu 1994 roku na stanowisko rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Przypadło Mu w udziale niezmiernie trudne zadanie uspokojenia sytuacji, wzmocnienie kadrowe, odbudowa nadszarpniętej opinii uczelni, przywrócenie zaufania studiującej młodzieży i pracowników do władz.

Był zwolennikiem rozważli i umiaru. Ta postawa zjednała Mu zwolenników: pod koniec maja br. ponownie został wybrany na rektora przygniatającą większością głosów obecnych członków Kolegium Elektorskiego. Był u początku kadencji, miał koncepcje, plany, których już nie zdążył zrealizować. Serce poddane stresom, nie wytrzymało. Miał 61 lat. Przed sobą twórczą pracę.

Był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej.”

(z "Głosu Pomorza")

I Wojewódzki Konkurs

„Bezpieczna praca w rolnictwie”

W dniu 16 grudnia 1996 r. odbył się I Wojewódzki Konkurs pn. „Bezpieczna praca w rolnictwie” dla młodzieży szkół rolniczych województwa śląskiego. Inicjatorem i organizatorem konkursu był Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Słupsku.

Eliminacje wojewódzkie przeprowadzone zostały w Zespole Szkół Rolniczych w Słupsku. W konkursie uczestniczyło 12 uczniów ze wszystkich szkół rolniczych województwa śląskiego. Każdą szkołę reprezentowano 2 najlepszych uczniów - wyłonionych podczas eliminacji szkolnych. Po pisemnym teście do finału ustnego eliminacji wojewódzkich zakwalifikowało się 5 uczniów reprezentujących: Zespół Szkół Ekonomiczno - Rolniczych w Bytowie, Zespół Szkół Rolniczych w Człuchowie, Zespół Szkół Rolniczych w Łodzi, Zespół Szkół Rolniczych w Sławnie i Zespół Szkół Rolniczych w Słupsku.

Pierwsze miejsce w konkursie zajął Karol Mirota - uczeń Zespołu Szkół Rolniczych w Łodzi k/Miastka (nauczyciel - inż. Władysław Andrusieczko), drugie miejsce równorzędne zajęli: Emilia Biłanicz - uczennica Zespołu Szkół Ekonomiczno - Rolniczych w Bytowie (nauczyciel - mgr inż. Henryka Witkiewicz) i Paweł Figura - uczeń Zespołu Szkół Rolniczych w Sławnie (nauczyciel - mgr inż. Józef Sawka), trzecie miejsce zajął Marek Wróbel - uczeń Zespołu Szkół Rolniczych w Człuchowie (nauczyciel - mgr inż. Kazimierz Kielczewski) i czwarte miejsce uzyskała Monika Rudnicka - uczennica Zespołu Szkół Rolniczych w Słupsku (nauczyciel - mgr inż. Waldemar Borezon).

Uczniowie wykazali dużą wiedzę z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie. Laureaci I Wojewódzkiego Konkursu pn. „Bezpieczna praca w rolnictwie” i ich opiekunowie otrzymali nagrody rzeczowe oraz dyplomy.

Nagrody ufundował Oddział Regionalny Kasy Ubezpieczenia Społecznego w Słupsku. Wymieniony sponsor obdarował upominkami wszystkich uczestników I Wojewódzkiego Konkursu pn. „Bezpieczna praca w rolnictwie”.

Serdecznie gratulujemy uczniom wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie oraz nauczycielom przygotowującym młodzież do konkursu.

(st. wizytator mgr inż. Barbara Major-Milewczyk)

„13 grudnia 1981 - stan wojenny w Polsce”

Zarząd Regionu Śląskiego NSZZ „Solidarność” był organizatorem Wojewódzkiego Konkursu Historycznego na najciekawszy felieton nt. „13 grudnia 1981 - stan wojenny w Polsce” w ramach obchodów 15 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Na konkurs wpłynęło 56 prac z ponad 30 szkół z województwa śląskiego. Pierwsze miejsce zajął Jarosław Iwanus z II LO w Słupsku, drugie miejsce Magdalena Łukasiewicz z V LO w Słupsku, trzecie miejsce Jarosław Grządzielski z Technikum Mechanicznego w Słupsku. Laureaci otrzymali nagrody pieniężne. Wyróżniono również nagrodami rzeczowymi za IV miejsce Adriana Stawińskiego z ZSZ Bytów i za V miejsce Tomasza Łaskowskiego z II LO w Słupsku.

Nauczyciele historii - opiekunowie uczestników konkursu jak również pozostali uczestnicy otrzymali dyplomy uczestnictwa i podziękowania za udział. (Wojciech Gajewski)

Konkurs „Mój Las”

(Protokół z posiedzenia Komisji Konkursowej z 7.01. 1997)

Komisja w składzie:

1. Beata Kozłowska - przewodnicząca
2. Irena Czyż - członek
3. Teresa Kalinowska - członek
4. Jadwiga Kiewro - członek

po przeglądnięciu prac nadesłanych na konkurs „Mój Las” stwierdziła, że na konkurs z terenu całego województwa wpłynęło 111 prac w tym:

- Szkoły podstawowe	- prace indywidualne	- 79
- Szkoły podstawowe	- prace zbiorowe	- 16
- Szkoły ponadpodstawowe	- prace indywidualne	- 9
- Szkoły ponadpodstawowe	- prace zbiorowe	- 7

i po dokonaniu szczegółowej analizy poszczególnych opracowań postanowiła przyznać:

A. W grupie prac szkół podstawowych indywidualnych:

I miejsce ucz. Adrianowi ZIELONKA z SP Wicko

II miejsce ucz. Barbarze KLEBEKÓ z SP Koczała

B. W grupie szkół podstawowych - prace zbiorowe:

I miejsce ucz. Iwonie GRABIJAS i Milenie LADKO z SP Bolszewo

II miejsce ucz. Annii-Marii ZAMELSKA i Renacie KĘDZIORA z SP Główny

C. W grupie szkół ponadpodstawowych - prace indywidualne:

I miejsce ucz. Tomaszowi GULLA z Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Słupsku

II miejsce ucz. Grażynie ADAMKIEWICZ z Prywatnego Zaocznego Zespołu Szkół dla Dorosłych w Słupsku

D. W grupie szkół ponadpodstawowych - prace zbiorowe

I miejsce pracy wykonanej przez Koło Biologiczne przy Społecznym Liceum Ogólnokształcącym w Czarnym (w 8-osobowym składzie)

II miejsca nie przyznano.

Wymienione prace zostały zakwalifikowane do etapu centralnego.

Ponadto Komisja wyróżniła:

Jolantę Okrój z SP Główny, Agatę Tuma z SP Lebień, Olę Dominiecką z SP Leśnice, Dominikę Studzińską z SP nr 5 w Lęborku, Agatę Fuks z SP nr 7 w Lęborku, Magdę Hałas z SP nr 7 w Lęborku, Beatę Bogdaniec z SP Główny, Agnieszkę Gąsior z SP Leśnice, Emilię Rumińską z SP Leśnice, Anetę Młyńską z SP Główny, Agnieszkę Filipiak z SP Główny, Wojciecha Junczewicza z Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelowych w Słupsku, Kamila Jarzębińskiego z Liceum Ogólnokształcącego nr 1 w Lęborku, Marcina Lachowicza z Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelowych w Słupsku, Agnieszkę Stefaniak z Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelowych w Słupsku, Annę Podgórską z Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelowych w Słupsku, Sylwię Szymczyk z Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelowych w Słupsku i Wiktorię Raczkowską z Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelowych w Słupsku.

Wszystkie wymienione prace zostały nagrodzone w/g protokołu „Przyznania i odbioru nagród” za udział w konkursie „Mój Las”, który jest załącznikiem do decyzji Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.

(sekretarz ZW.LOP w Słupsku)

Wykaz imprez organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Słupsku w r. szk. 1996/97

*Kolejność: liczba porządkowa * rodzaj imprezy * zasięg * termin * organizator (odpowiedzialny)*

1. III Przegląd Dorobku Artystycznego Placówek Wychowania Pozaszkolnego; zasięg: regionalny (Koszalin, Gdańsk, Słupsk); termin: XI.1996; organizator: MDK Słupsk.

2. Konkurs na plakat z okazji Święta Niepodległości; miejski; XI.1996; MDK Lębork.

3. Koncert Wigilijny; miejski; XII.96; Lębork.

4. Imprezy w/g harmonogramu ferii zimowych: * *rekowisko*; miejski; I.97; MDK Lębork; * *karnawałowy heppening*; miejski; II.97; MDK Lębork.

5. Wojewódzki Konkurs na Najlepszego Ucznia w zawodzie „Kucharz”, „Ciastkarz”; Lębork; I/97; KO Słupsk st.wiz.Z.Daczkowska.

6. Olimpiada Wiedzy Technicznej - etap okręgowy; Słupsk, Koszalin, Piła; I/97; KO Słupsk st.wiz.Z.Filimoniak.

7. Halowy Turniej Piłki Nożnej; regionalny; 18 stycznia 97; KO Słupsk st.wiz.R.Nosewicz.

8. Konkurs o bezpieczeństwie ruchu drogowego szkół podstawowych; województwo; I-V.97; KO Słupsk dyr. Witold Stech.

9. Konkurs o bezpieczeństwie ruchu drogowego szkół ponadpodstawowych; województwo; I-V.97; KO Słupsk dyr. Witold Stech.

10. Konkursy przedmiotowe 11 przedmiotów; województwo; I-V.97; KO Słupsk dyr. Witold Stech.

11. XIX Ogólnopolski Przegląd Uczniowskich Kameralnych Zespołów Muzyki Dawnej „Schola Cantorum - Kalisz 97”; ogólnopolski; 3-8.II.97; MDK Słupsk.

12. Konkurs „Sakrum w literaturze”; województwo; III-IV.97; KO Słupsk dyr. Witold Stech.

13. Konkurs ortograficzny kl.III; województwo; III-V.97; KO Słupsk dyr. Witold Stech.

14. Konkurs ortograficzny kl.V-VIII; województwo; III-V.97; KO Słupsk dyr. Witold Stech.

15. XIII Ogólnopolski Konkurs Literackiej Twórczości Dziecięcej; województwo, III-V.97; KO Słupsk dyr. Witold Stech, SP Nr 4 w Słupsku.

16. Konkurs fotograficzny dla dzieci i młodzieży; województwo; III-V.97; MDK Lębork.

17. III Mistrzostwa Karate dla dzieci i młodzieży w karate i kumite; impreza rangi mistrzostw Polski Północnej; V.97; MDK Lębork.

18. Krajowe konfrontacje recytatorskie; rejonowy; V.97; MDK Lębork.

19. Lęborskie Dni Kultury - konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży; wojewódzki; V.97; MDK Lębork.

20. Wojewódzki Konkurs na Najlepszego Ucznia w Zawodzie „Ślusarz”; wojewódzki; V.97; KO Słupsk st.wiz. Z.Filimoniak.

21. Wojewódzki Konkurs na Najlepszego Ucznia w Zawodzie „Tokarz”;

wojewódzki; V.97; KO Słupsk st.wiz. Z.Filimoniak.

22. Międzywojewódzki konkurs na Najlepszego Ucznia w Zawodzie „Krawiec”; wojewódzki; V.97; KO Słupsk st.wiz. Z.Filimoniak.

23. Wojewódzki konkurs na Najlepszą Pracę Dyplomową”; KO, ODN, RW, NOT; V.97; KO Słupsk st.wiz. Z.Daczkowska.

24. Sprawni jak żołnierze; ogólnopolski; V.97; KO Słupsk st.wiz. R.Laskowski.

25. III Wojewódzkie Biegi Przełajowe; wojewódzki; 9.IV.97;

26. Mistrzostwa Lekkoatletyczne Szkół Specjalnych; wojewódzki; 25.V.97; KO Słupsk st.wiz. R.Nosewicz.

27. Wojewódzki Przegląd Zespołów Artystycznych Szkół Specjalnych; wojewódzki; V/VI.97; KO Słupsk st.wiz. R.Nosewicz.

28. XVII Ogólnopolski Konkurs Chórów Cappella; ogólnopolski; 21-24.III.97; MDK Słupsk; a) Eliminacje Wojewódzkie w Słupsku; ogólnopolskie; do dn. 23.II.97; MDK Słupsk; b) Eliminacje Międzywojewódzkie w Słupsku; do dn. 2.III.97; MDK Słupsk.

29. Wojewódzki Przegląd Dorobku Artystycznego Szkół i Placówek Oświatowych woj. słupskiego / impreza zaniechana w naszym województwie w 1990 r. WZNOWIENIE; V.97; MDK Słupsk.

30. Koncert z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka pt. „Laureaci 97”; wojewódzki; VI.97; MDK Słupsk.

31. Spotkanie Kuratora z laureatami - uczestnikami imprez, zawodów, konkursów; wojewódzki; IV.97; MDK Słupsk.

32. Wojewódzkie Spotkanie z laureatami konkursów przedmiotowych i olimpiad szkół ponadpodstawowych; wojewódzki; VI.97; KO Słupsk, dyr. W.Stech.

33. IV Przegląd Dorobku Artystycznego Placówek Wychowania Pozaszkolnego - Gdańsk 97»; regionalny (Gdańsk, Koszalin, Słupsk); XI.97; MDK Słupsk.

34. Konkursy plastyczne wynikające z kalendarza imprez MEN - organizowane i koordynowane przez Wojewódzkiego Koordynatora; międzynarodowy; cały rok w zależności od regulaminu jednostkowych konkursów; MDK Słupsk.

35. Udział zespołów szkolnych i z placówek wychowania pozaszkolnego w imprezach i konkursach ogólnopolskich na zasadzie reprezentowania woj. słupskiego (imprezy muzyczne, taneczne, teatralne itp.); cały rok w zależności od regulaminu jednostkowych konkursów; MDK Słupsk.

„Ferie na sportowo- kulturalnie - bezpiecznie i zdrowo”

Konkurs na najbardziej atrakcyjne, sportowe, kulturalne i bezpieczne formy działalności placówek wypoczynku zimowego w miejscu zamieszkania trwa od 27 stycznia do 22 lutego 1997 roku. Głównym organizatorem jest MEN. Zgłoszenie udziału w konkursie wraz z opisem programu należy przesłać do Kuratorium Oświaty. Zgłoszenie powinno zawierać: nazwę i adres placówki, opis realizowanego programu, liczbę dzieci i młodzieży biorącej udział w zajęciach, współorganizatorów. Kuratorium Oświaty po zwizytowaniu placówek prześle do MEN najwyższe oceniony program w terminie 4 dni po zakończeniu ferii zimowych

VII Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny- Myśleć inaczej (40-066 Katowice, ul. Mikołowska 26 - Pałac Młodzieży, tel. 516-431)

Konkurs adresowany jest do młodzieży szkół średnich. Udział w konkursie polega na samodzielnym indywidualnym napisaniu pracy na jeden podanych niżej tematów: 1) Moje spotkania z przyrodą, 2) Ekologia głęboka, 3) Antropocentryzm - szowinizm gatunku ludzkiego, 4) Ruchy społeczne w ochronie środowiska przyrodniczego, 5) Edukacja - świadomość postawy - nawyki, 6) Rozwój turystyki a środowisko przyrodnicze, 7) Rolnictwo a środowisko przyrodnicze, 8) Ekosystemy wodne i lądowe, 9) Zagrożenia współczesnej biosfery - jak im przeciwdziałać?

Można konsultować się z nauczycielem, ale praca powinna być wynikiem własnych przemyśleń powstałych na bazie obserwacji zjawisk zachodzących w środowisku. Wszystkie prace powinny zawierać: a) wyraźną pieczętę z adresem i numerem telefonu szkoły, b) imię i nazwisko autora pracy oraz jego adres domowy oraz imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego. Tekst pracy wraz z dokumentacją nie powinien przekraczać 30 stro standardowego maszynopisu.

Decyzję o przystąpieniu do konkursu ze wstępnym sformułowaniem tematu należy przesłać na adres komitetu organizacyjnego do dnia 28 lutego 1997 roku. W zgłoszeniu należy podać: imię i nazwisko, wiek, adres i telefon szkoły, adres domowy, tytuł pracy i numer tematu regulaminowego oraz nazwisko opiekuna. Pracę należy nadesłać w terminie do 10 czerwca 1997 roku. Do pracy należy dołączyć dowód wpłaty za tzw. wpisowe na konkurs w wysokości 15,00 zł. na konto: BPI Oddział Katowice 19801124-309448-3000 -1. Ogłoszenie wyników i rozdanie nagród laureatom odbędzie się na specjalnym seminarium w październiku 1997 roku. Na dowodzie wpłaty należy wpisać wyraźnie imię i nazwisko oraz adres szkoły

Ogólnopolski Młodzieżowy konkurs - „Poznajemy Ojcowiznę”

Organizatorami Konkursu - w dwóch kategoriach: dla szkół podstawowych i dla szkół ponadpodstawowych - są: ZG PTTK, redakcja „Poznaj swój kraj” oraz ogniska PTTK. Konkurs składa się z trzech etapów: oddziałowego, regionalnego i centralnego. etap oddziałowy kończy się 28 lutego, regionalny - 15 marca, centralny 15 maja 1997 roku. w przeprowadzaniu obserwacji i dokumentowaniu należy korzystać z opracowania Leszka Klimy „Poznajemy Ojcowiznę, tom 13 biblioteczki SKKT-PTTK, Warszawa 1987. tematyka konkursu: 1) Nasza szkoła i drogi rozwoju SKKT - PTTK w mojej szkole; 2) Mój dom rodzinny, moja miejscowość, położenie, krajobraz, stan środowiska; 3) Historia mojej Ojcowizny, obiekty zabytkowe; 4) Zasłużeni ludzie mojej miejscowości; 5) Moje najciekawsze ścieżki krajoznawcze. Przy opracowaniach indywidualnych obserwacje i dokumentacje prowadzi jedna osoba, a przy zespołowych dwie lub więcej osób. Na stronie tytułowej opracowania powinna być notatka biograficzna autora lub zespołu autorów (imię i nazwisko, data urodzenia, adres zamieszkania, nazwa i adres szkoły, przynależność do SKKT - PTTK, imię i nazwisko opiekuna), data rozpoczęcia i i zakończenia pracy - obserwacji. Komisja oddziałowa wyróżnia maksymalnie 10 prac z każdej kategorii, Komisja kwalifikacyjna regionu wyróżnia trzy prace z każdej kategorii, a najlepszą przesyła na szczebel centralny.

Młodzieżowy konkurs na film - video „Śladami świętego Wojciecha”

1. Celem Konkursu jest popularyzacja postaci św. Wojciecha poprzez poznanie i pokazanie miejsc oraz dostępnych dokumentów historycznych związanych z życiem, działalnością i śmiercią św. Wojciecha.

2. Do udziału w Konkursie zapraszamy młodzież szkół ponadpodstawowych całej Polski.

3. Organizatorem Konkursu jest Zespół Szkół Zawodowych nr 4 w Gnieźnie.

4. Honorowy patronat nad konkursem objął Program Lokalny TV Kablowej GOSAT - Media Gniezno.

5. Format prac - prosimy o przygotowanie filmu w technice video S-VHS lub VHS o czasie emisji od 10 do 30 minut. Kategoria filmu - dokument.

6. Na przygotowanie filmu czekamy do 28 lutego 1997 r.. Prace (filmy) powinny być opatrzone metryczką (imiona i nazwiska autorów, wiek, nazwa szkoły, nazwisko opiekuna).

7. Przesłane na konkurs prace pozostają własnością organizatora. Organizator zastrzega sobie prawo ich wykorzystania (prezentacje, ewentualne przygotowanie filmu jako całości itp.).

8. **Filmy należy przysyłać na adres: Zespół Szkół Zawodowych Nr 4, ul. 22 Lipca 106, 62-200 Gniezno, tel. (0 66) 26 65 23.**

9. O terminie podsumowania i wynikach konkursu zainteresowane szkoły zostaną powiadomione oddzielnym pismem.

VII Ogólnopolski Turniej Recytatorski „Od Mickiewicza do Miłosza” w Międzyrzeczu Podlaskim

Turniej poświęcony jest wyłącznie twórczości Adama Mickiewicza i Czesława Miłosza. Każdy z uczestników - uczniów klas VII i szkół średnich wszystkich typów - obowiązany jest przygotować trzy utwory : jeden wiersz A. Mickiewicza, jeden wiersz Cz. Miłosza oraz fragment prozy jednego z tych autorów. Łączny czas prezentacji nie powinien przekraczać 10 minut. Dopuszcza się prezentację jednego tekstu poetyckiego w wersji śpiewanej. Organizatorzy nie zwracają kosztów podróży. Karty uczestnictwa (nazwisko i imię, data urodzenia, adres domowy - tel/fax, adres szkoły - tel./fax; nazwisko i imię opiekuna, adres i telefon opiekuna; reperuar; instytucja zgłaszająca; podpis uczestnika i podpis zgłaszającego) należy przesłać do dnia 30 kwietnia 1997 roku wraz z dowodem wpłaty w wysokości 100 PLN (stu złotych), na adres: Międzyrzeckie Stowarzyszenie Teatralne, 21-350 Międzyrzec Podlaski, ul. warszawska 31a/11, tel. 0-57 712438; konto- PKO Międzyrzec Podlaski nr 3649-10461-132.

"Jak uczyć uczniów uczenia się"**Wyniki konkursu (z informacji CODN)**

Na konkurs o podobnej tematyce, który został ogłoszony kilka lat temu, wpłynęło zaledwie kilka prac. W konkursie tegorocznym wzięło udział ponad 100 autorów, nadsyłając od 1 do 16 prac! I to prac doskonałych, na wysokim poziomie merytorycznym, tak wyrównanych, że trudno było zdecydować się na wybranie pracy najlepszej.

Komisja konkursowa w składzie: dr Janina Zawadowska i Jacek Kowalski (dyrekcja CODN) oraz Hanna Ochcińska, Zofia Kuklińska, Ewa Kędrecka, Mariusz Malinowski i Małgorzata Taraszkiewicz - zdecydowała przyznać następujące nagrody i wyróżnienia:

Pierwszej nagrody nie przyznano. Przyznano dwie równorzędne II nagrody w wysokości 1500 zł dla:

1. *Hanny Sokołowskiej* z Lublina za scenariusz „Organizacja pracy umysłowej”,
2. *Piotra Wróblewskiego* z Warszawy za pracę „Lekcje edukacji integrującej”.

Dwie równorzędne II nagrody w wysokości 1000 zł dla:

1. *Zofii Krogulec - Sobowiec* z Kielc za atrakcyjne pomysły lekcji z przedmiotów zawodowych;
2. *Wiesława Zdziabek* z Poznania za pracę „Jak się uczyć szybko i przyjemnie?”

Przyznano 5 nagród - wyróżnień w wysokości 300 zł dla:

1. *Teresy Durdy* z Wróblewa za prace dotyczące edukacji ekologicznej;
2. *Ireny Stasińskiej* z Ostrowca Świętokrzyskiego za prace relacjonujące stosowanie metod pedagogiki zabawy w edukacji przedszkolnej;
3. *Anny Pregier* za scenariusz „Piszę - rysuję - zapamiętuję”;
4. *Marii Szczepańskiej - Piątkowskiej* z Lublina za scenariusz lekcji przedmiotów mechanicznych;
5. *Alicji Bruda* z Niepołomic za pomysł niekonwencjonalnych notatek.

Nagrody książkowe otrzymały następujące osoby: *Małgorzata Stachowiak* z Białogardu za pomysł oryginalnych notatek z lekcji, *Elżbieta Kaniewska - Pęczak* i *Małgorzata Płocińska* z Warszawy za program „Jak polubić naukę”, *Barbara Zdzisława Wasiluk* z Hajnowki za najbardziej wzruszającą pracę, w której autorka mówi po prostu o trosce i pomaganiu dzieciom, *Andrzej Burghart* z Lipnika za wprowadzenie do szkół idei zawierania kontraktu z uczniami, *Izabela Matejak* z Wrocławia za idee wypracowywania razem z uczniami sensu uczenia się, *Elżbieta Ziemińska* za scenariusz „Oceniam, decyduję, planuję”, *Joanna Koczwar* ze Świętochłowic za wprowadzenie relaksacji przed lekcją, *Renata Kwapicz* z Łodzi za inspirujące gry powtórkowe, *Halina Bielawiec* z Białegostoku za odwagę wprowadzania do szkoły energii witalnej, *Ewa Prażuch* z Krakowa za najzabawniejszą z nadesłanych prac.

Autorzy wszystkich nagród i wyróżnień zostaną

zaproszeni na uroczystość wręczenia nagród do CODN w dniu 16 stycznia 1997, będzie to jednocześnie inauguracja działalności *Otwartego Klubu Edukacji plus*. Wszyscy wymienieni wyżej laureaci zostaną zaproszeni do udziału w *Wielkich Warsztatach Metodycznych* (19-25 maja 1997). Komisja konkursowa jednocześnie wyraża wielkie uznanie dla wszystkich autorów nadesłanych prac. Prace przedstawione do nagrody wyróżniają oryginalność i unikatowość na tle zgłoszonych pomysłów. Wiele prac zostało wstępnie zakwalifikowanych do druku - w tej sprawie będziemy się indywidualnie kontaktować z autorami.

Wiele prac miało charakter nadprzedmiotowy, opisywały rozwiązywania uniwersalne - dotyczące różnorodnych metod pracy, weryfikacji wiedzy i oceniania. Najwięcej prac stanowiły konkretne scenariusze lekcji wykorzystujące: pedagogikę zabawy, popularne metody i techniki prac jak: drama, gry, symulacje, konkursy, drzewko decyzyjne, koło fortuny, paleta... Tylko jedna praca opisywała metodę projektową, w realizacji interdyscyplinarnej. Cieszy położenie dużego akcentu na pracę grupową. Podsumowując jednym zdaniem, można powiedzieć - REFORMA SZKOŁY TO WY! Wszystkim autorom nadesłanych prac serdecznie gratulujemy!

(*M. Taraszkiewicz i in.*)

I Kongres Młodych Architektów Przyszłości

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Młodzieżowych wraz z Fundacją Polska Praca i Fundacją „Dziecięce Listy do Świata” w ramach programu „Społeczeństwo Otwarte” i „Phare Demokracja” ogłasza konkurs: „*Zostań architektem przyszłości*”

W konkursie mogą brać udział wszyscy uczniowie klas VII i VIII szkoły podstawowej oraz I i II szkoły średniej. (indywidualnie lub w zespole). Jak wiadomo w szkole spędzamy dużą część swojego życia - pięknych młodych lat. Dla niektórych osób owa szkoła jest złem koniecznym, fabryką nowych ludzi. Szkoła skutecznie zatracza wszelkie indywidualności i próby wybicia się jednostki, dąży do bezwzględного posłuszeństwa i podporządkowania ogółowi. Ten program ma na celu przełamać bezsensowny stereotyp dzisiejszej szkoły. Chcemy pomóc młodym, ambitnym i twórczym ludziom promować wizję szkoły przyszłości. Szkoły bez stresów, rygorystycznych zakazów i w której oprócz nauczyciela głos miałby także uczeń.

Warunkiem wzięcia udziału w konkursie jest przesłanie na adres: Fundacja „Dziecięce Listy do Świata” - 30-081 Kraków, ul. Królewska 57, pracy na temat: „*Jak wyobrażam sobie szkołę przyszłości*”. W referacie powinny znaleźć się generalne tezy statutu obowiązującego w takiej szkole.

Autorów 60 najlepszych prac zaprosimy do Krakowa na Kongres Młodych Architektów Przyszłości, który odbędzie się w dniach 21-23 marca 1997r. , a poświęcony będzie problematyce szkoły. Prace prosimy nadsyłać do 15 stycznia 1997r. Osoby zakwalifikowane powiadomimy niezwłocznie po rozstrzygnięciu konkursu.

(*Wojciech Gonek - Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Młodzieżowych; Jerzy Śliwa - Fundacja „Dziecięce Listy do Świata”*)

„Kangur - 97”

W dniu 21 marca 1997 roku w godz. 10,00 - 11,30, z inicjatywy francuskiego towarzystwa „*Association Kangourou des Mathematiques*” w wielu krajach świata odbędzie się Międzynarodowy Konkurs Matematyczny. W Polsce głównym organizatorem jest Toruński Oddział Polskiego Towarzystwa Matematycznego (ul. Chopina 12/18, konto: Wielkopolski Bank Kredytowy II oddział w Toruniu nr 358606-4255-132), w województwie śląskim - doradcy metodyczni matematyki. *Celem tego Konkursu jest: - przełamanie niechęci uczniów do matematyki, - doskonalenie umiejętności matematycznych, - rozwijanie intuicyjnych pomysłów matematycznych, popularyzacja nowych, ciekawych zadań, - umożliwienie uczniom nawiązywania kontaktów z rówieśnikami z innych krajów. Konkurs popularyzuje matematykę w szkole, co ułatwia prosta forma - jednorazowy test wyboru oraz to, że jest on adresowany do uczniów od klasy trzeciej szkoły podstawowej do klasy piątej szkoły średniej. W ubiegłorocznej - V edycji tego Konkursu - uczestniczyło ponad 200 tysięcy polskich uczniów. Także i w tym roku spotka się on zapewne z dużym zainteresowaniem uczniów i ich nauczycieli. Uczestniczyć bowiem w konkursie może każdy uczeń, który zgłosi to nauczycielowi - szkolnemu opiekunowi Konkursu i wpłaci kwotę wpisowego - 4, 50 zł.*

Wojewódzki Konkurs Krasomówczy dla Młodzieży Szkół Podstawowych

Organizatorami konkursu są:

- Zarząd Wojewódzki Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych w Słupsku
- Szkoła Podstawowa w Redzikowie.

Regulamin

I. Założenia ogólne konkursu.

Celem Wojewódzkiego Konkursu Krasomówczego jest przede wszystkim:

- zwrócenie uwagi dzieci na potrzebę pielęgnacji języka ojczystego,
 - kształtowanie umiejętności poprawnego, jasnego i logicznego formułowania myśli,
 - rozbudzenie zamiłowania do pięknego i sugestywnego mówienia.
- Celem Konkursu jest również rozbudzenie zamiłowań krajoznawczych wśród młodzieży, zachęcenie jej do poznawania własnego regionu, jego historii i dorobku.*

II. Warunki udziału i przebieg konkursu.

1. Konkurs przeznaczony jest dla młodzieży klas IV-VII i tylko w tej grupie wiekowej uczestnicy będą dopuszczani do oficjalnego konkursu. Pozostali będą mogli wystąpić poza Konkursem, o ile pozwolą na to warunki organizacji.
2. Każda szkoła może zgłosić do udziału w Konkursie nie więcej niż trzech uczestników.

3. W przypadku zgłoszenia większej ilości uczestników, organizatorzy będą brali pod uwagę trzy pierwsze osoby z listy zgłoszeń.
4. W popisach krasomówczych każdy uczestnik otrzymuje do swojej dyspozycji 5 minut.
5. Finał Wojewódzkiego Konkursu odbędzie się w Szkole Podstawowej w Redzikowie dnia 26.04.1997 roku.

Zgłoszenia należy nadsyłać do dnia 10.04.1997 roku, według załączonego wzoru, na adres: Szkoła Podstawowa, Redzikowo, 76-204 Słupsk 6, z dopiskiem „Konkurs Krasomówczy”. Zgłoszenie powinno zawierać: nazwę i pieczętę szkoły zgłaszającej uczniów na konkurs, nazwiska uczestników i klasy do których uczęszczają, ilość opiekunów oraz podpisy dyrektora szkoły i opiekunów. Wszelkich informacji udziela Beata Stypułkowska - Szuleta.

III. Tematyka.

Tematyka obejmuje prezentację walorów własnego regionu, jego zabytków, historii, legend, osiągnięć i sylwetek ludzi ciekawych. Pod pojęciem „własnego regionu” organizatorzy rozumieją obszar od Dolnej Odry przez linię Warty i Noteci przez Wisłę aż do jej ujścia. Miłe widziane będą prace samodzielnie napisane przez uczestników konkursu.

IV. Kryteria oceny.

1. Przy ocenie Jury będzie brało pod uwagę: * sugestywność wypowiedzi, * płynność oraz poprawność wyrażania się, * jasność i logiczność formułowania myśli, * bogactwo słownika i jego barwność, * dobór tematu i jego ważność, * odpowiednie wykorzystanie limitu czasu, * ogólną prezentację tematu i konstrukcję wypowiedzi.

Uwaga! Proszę pamiętać, że jest to konkurs krasomówczy, chodzi więc o wypowiedzi spontaniczne, sugestywne, zaprezentowane barwną i piękną polszczyzną.

2. Zasady punktacji. Każdy z Jurorów (łącznie 5 osób) ocenia:

- wypowiedź uczestnika w skali od 0 - 10 punktów, stosując podział co 0,5 pkt.,
- dobór tematu wypowiedzi w skali od 0 - 5 punktów, stosując podział co 0,5 pkt.,
- za przekroczenie lub nie wykorzystanie czasu wypowiedzi: * do 5 sekund - 0 punktów karnych, * do 10 sekund - 5 punktów karnych, * do 15 sekund - 10 punktów karnych, * pow. 15 sekund - 10 punktów karnych

3. Za niezgodność wypowiedzi z tematyką Konkursu (np.: omówienie obiektu spoza regionu) grozi dyskwalifikacja uczestnika.

V. Nagrody. 1. Zwycięzca Konkursu otrzyma: dyplom oraz nagrodę rzeczową o wartości nie niższej niż 100 zł. 2. Zdobywca II i III nagrody otrzyma: - dyplom oraz nagrodę rzeczową o wartości nie niższej niż 50 zł. 3. Każdy z uczestników otrzyma dyplom uczestnictwa. 4. Opiekunowie, których uczniowie zajmą miejsca od 1-3 otrzymają upominki od organizatorów o wartości nie mniejszej niż 50 zł. 5. W przypadku nie przyznania któregoś z miejsc organizator zastrzega sobie prawo do innego podziału nagród.

VI. Uwagi końcowe. * Uczestnicy przyjeżdżają na własny koszt. * Uczestnicy i ich opiekunowie otrzymają posiłek (z posiłku wyłączeni są uczestnicy występujący poza Konkursem). * Ostateczna interpretacja regulaminu należy do organizatorów.

Samorządowy konkurs nastolatków „OŚMIU WSPANIAŁYCH”

Cel konkursu: Popularyzacja pozytywnych postaw, zachowań i osiągnięć młodzieży, która poprzez różne rodzaje i formy działań wykazała aktywność wartą prezentacji i upowszechnienia.

Do postaw szczególnie preferowanych organizatorzy konkursu zaliczają: * działania propagujące życzliwość wobec innych ludzi, * działania na rzecz dobra rodziny, szkoły, środowiska, kolegów, bliskich, znajomych, * działania pobudzające rówieśników do zachowań na rzecz innego człowieka, * działania na rzecz własnego rozwoju.

Karta zgłoszenia uczestnictwa w Konkursie powinna zawierać:

* imię i nazwisko, * datę urodzenia, * adres zamieszkania, * nazwę i adres instytucji lub osoby zgłaszającej, * opis własnych działań i dokonań, * krótkie informacje: jaki(a) jesteś, jakie masz cechy charakteru, zainteresowania, co skłoniło Cię do działań, o których piszesz, jakie miałeś(aś) przeszkody, jak je pokonujesz, jakie masz plany.

Komitet organizacyjny zastrzega sobie prawo do przeprowadzenia indywidualnych rozmów.

Kalendarz prac Ogólnopolskiego Komitetu Organizacyjnego Konkursu „OŚMIU WSPANIAŁYCH” 1996/1997:

* 13 grudnia 1996 r. - pierwsze spotkanie organizacyjne III edycji Ogólnopolskiej Konkursu. * 10 stycznia 1997 r. - spotkanie robocze przygotowujące szczyt informacyjny w dniach 13-19 stycznia 1997 r. * 7 marca 1997 r. - spotkanie robocze. * 25 kwietnia 1997 r. - spotkanie robocze, członkowie Ogólnopolskiego Komitetu Organizacyjnego *przyjmują opinie o laureatach miast.* * 15 maja 1997 r. - uroczyste zakończenie III edycji Ogólnopolskiej.

Adresy organizatorów:

*Ogólnopolski Komitet Organizacyjny Konkursu „Ośmiu Wspaniałych”
00-950 Warszawa, Pl. Bankowy 3/5
tel. 695-61-76, 663-63-76*

*Klub „Ośmiu Wspaniałych”
MDK - Żoliborz
01-840 Warszawa, ul. Andersena 4
tel. 35-98-45*

Olimpiada Wiedzy Religijnej Tarnów 1997

A. Etapy Olimpiady: * *szkolny*: przeprowadzony do 22 II 1997r. * *diecezjalny*: przeprowadzony do 15 II 1997r., każda diecezja zgłasza czterech; kandydatów na finał ogólnopolski do 21 III 1997r. na adres organizatorów; * *ogólnopolski*: planowany na 18-20 IV 1997r. (piątek-sobota-niedziela) w auli Jana Pawła II przy Bazylice Katedralnej w Tamowie;

B. Lektura obowiązkowa

Etap szkolny:

I. Śmigiel K., ks.: Święty Wojciech Sławnikowiec. Wyd. Księgarnia Św. Wojciecha; Poznań 1993.2. Davias N.: Boże Igrzysko. Historia Polski. Wyd. Znak. Kraków 1089. Tom I ss.9-152.3. Być

chrześcijaninem dziś. Teologia dla szkół średnich. Praca zb. pod red. ks. Mariana Ruseckiego, Lublin 1992: ss. 132-180 - Jezus Chrystus; ss. 469-488 - Eucharystia.4. Jan Paweł II: Homilia podczas Mszy Świętej przed Katedrą Gnieźnieńską. Gniezno, 3 VI 1997; Słowo do młodzieży na Wzgórzu Lecha. Gniezno, 3 VI 1979.

Etap diecezjalny:

1. Śmigiel K., ks.: Święty Wojciech Sławnikowiec. Wyd. Księgarnia Św. Wojciecha; Poznań 1993.2. Davias N.: Boże Igrzysko. Historia Polski. Wyd. Znak. Kraków 1089. Tom I ss.9-152.3. Być chrześcijaninem dziś. Teologia dla szkół średnich. Praca zb. pod red. ks. Mariana Ruseckiego, Lublin 1992: ss. 132-180 - Jezus Chrystus; ss. 469-488 - Eucharystia;4. Jan Paweł II: Homilia podczas Mszy Świętej przed Katedrą Gnieźnieńską. Gniezno, 3 VI 1997; Słowo do młodzieży na Wzgórzu Lecha. Gniezno, 3 VI 1979.5. Machejek M. OCD.: Śladami Świętego Wojciecha. Wydawnictwo OO. Karmelitów Bosych, Kraków 1995. (Z rozdziału II obowiązują informacje dotyczące kultu Św. Wojciecha w danej diecezji).

Etap ogólnopolski:

1. Śmigiel K., ks.: Święty Wojciech Sławnikowiec. Wyd. Księgarnia Św. Wojciecha; Poznań 1993.2. Jan Paweł II: Wierzę w Jezusa Chrystusa Odkupiciela. Wyd. SS. Loretanek, Warszawa 1991 3. Davias N.: Boże Igrzysko. Historia Polski. Wyd. Znak. Kraków 1089. Tom I ss.9-152.4. Być chrześcijaninem dziś. Teologia dla szkół średnich. Praca zb. pod red. ks. Mariana Ruseckiego, Lublin 1992: ss. 132-180 - Jezus Chrystus; ss. 469-488 - Eucharystia;5. Jan Paweł II: Homilia podczas Mszy Świętej przed Katedrą Gnieźnieńską. Gniezno, 3 VI 1997; Słowo do młodzieży na Wzgórzu Lecha. Gniezno, 3 VI 1979.

C. Nagrody:

a) dla laureatów I-go miejsca: pielgrzymka do Ziemi Świętej, II i III-go: pielgrzymka do sanktuariów maryjnych Europy. b) 10 indeksów na KUL (Wydział teologii i filozofii teoretycznej). c) dla wszystkich uczestników ogólnopolskiego finału - pielgrzymka po sanktuarium diecezji tarnowskiej.

Fundacja im. Stefana Batorego oraz Ośrodek KARTA ogłosiła konkurs młodzieży szkół średnich: „Polska codzienność 1945-1956”.

Proponujemy młodzieży intelektualną przygodę - podjęcie samodzielnej pracy badawczej pozwalającej poczuć historyczną wagę tego, co dotyczy życia własnej rodziny, środowiska, przeszłości rodzinnej czy pobliskiej wsi lub miasta, zdarzeń, które wycisnęły piętno na tym, co trwa dzisiaj... Chcemy nakłonić młodych ludzi do rozmów z bezpośrednimi świadkami historii - mogą to być dziadkowie czy rodzice, może dalsi, dotąd dobrze nie poznani krewni, znajomi czy sąsiedzi - na temat szczególnie ważnych wydarzeń z przeszłości; do poszperania w rodzinnych archiwach, zbiorach zdjęć, starych listach; do poszukania potem dopełnień, innych świadectw zdarzeń, innych dokumentów.

Rok 1945 to w powszechnej świadomości moment zakończenia II wojny Światowej i mimo trwającego jeszcze oporu - zainstalowania w całej Polsce władzy komunistycznej, 1956 to rok przełomu, koniec stalinizmu. Jedenaście lat codzienności zdominowanej przez ideologię. Jak wpływała na sferę życia rodzinnego i prywatnego. Kim się było: we własnym poczuciu i przekonaniu, w rodzinie, w zakładzie pracy, w organizacji, w partii, wobec społeczeństwa. Sylwetki twórców i przeciwników systemu,

„zwykłych” ludzi, którym ta nowa rzeczywistość - terroru, ale także radykalnych przemian gospodarczych, społecznych i kulturowych - przyniosła szansę awansu, rozwoju lub przeciwnie - niszczyła życie, wyrzucała ich na margines.

Wykonanie zadania wymaga zastosowania metod pracy dziennikarskiej i warsztatu historycznego, zgromadzenia materiałów źródłowych (wywiady, kwerendy „strychowe”, archiwalne czy biblioteczne), oceny ich wiarygodności (poprzez porównanie ich z innymi), umiejętności wyciągania wniosków i komentowania, wreszcie - ciekawego przedstawienia wyników pracy.

Forma realizacji dowolna; może to być zbiór dokumentów wybranej osoby z własnym komentarzem, nagrana i spisana przez siebie relacja świadka lub świadków historii, zbiór fotografii z autorskim opisem, amatorski film video, audycja „radiowa” czy różne formy mieszane. Prace powinny mieć charakter twórczy.

Prace mogą być podejmowane indywidualnie lub grupowo, pod kierownictwem i opieką nauczycieli lub samodzielnie.

Termin nadsyłania prac - do 5 kwietnia 1997 (decyduje data stempla pocztowego). Konkurs zostanie rozstrzygnięty do 10 czerwca 1997. Jury przyzna wysokie nagrody pieniężne - indywidualne i zespołowe oraz różne nagrody rzeczowe i wyróżnienia dla szkół i opiekunów uczniów. Fundatorem nagród jest Fundacja Batorego.

Bardzo prosimy o zgłoszenie (do 15 października) przez przedstawiciela szkoły zamiaru uczestniczenia w konkursie - wysłamy wtedy plakaty konkursowe, materiały instruktażowe dla młodzieży i pomocnicze dla nauczycieli, informacje o punktach konsultacyjnych; chętnym szkołom dofinansujemy zakup do bibliotek książek i czasopism dotyczących historii najnowszej, mogących posłużyć uczestnikom konkursu. Zgłoszenia i prace należy nadsyłać pod adresem: Ośrodek KARTA, 02-536 Warszawa, ul. Narbutta 29; tel. 48-07-12, fax 48-07-28; e-mail karta @ ikp.atm.com.pl; WEB: http://karta.icm.edu.pl. (Prezes Fundacji Batorego Aleksander Smolar oraz prezes Ośrodka KARTA Zbigniew Gluza)

Stypendia od ministra

Ewa Sylka z Liceum Ogólnokształcącego w Bytowie oraz Piotr Mikłaszewicz z I LO w Lęborku zostali tegorocznymi stypendystami ministra edukacji narodowej. Otrzymali jednorazowo po 1000 zł.

Żeby zostać stypendystą ministra, trzeba otrzymać medal lub zdobyć nagrodę w więcej niż jednej ogólnopolskiej olimpiadzie przedmiotowej lub konkursie na pracę badawczą. (z notatki kas w "Głosie Pomorza")

Wielka promocja niekonwencjonalnych działań w zakresie propagowania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy

Ministerstwo Edukacji Narodowej informuje o inicjatywie Redakcji miesięcznika „Atest - Ochrona pracy”, w sprawie propagowania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, z prośbą o możliwie szybkie przekazanie wiadomości do wszystkich szkół i placówek, które z kolei powinny zainteresować konkursem nauczycieli i wykładowców zagadnień związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy.

(Dyrektor Departamentu dr hab. Janusz Gęsicki)

Redakcja miesięcznika „Atest - Ochrona Pracy” po raz pierwszy w roku 1997, roku 50-lecia miesięcznika będzie przyznawać corocznie specjalne wyróżnienie „ZŁOTE SZELKI” oraz nagrody rzeczowe o wartości około 800 zł dla: * autorów najlepszych publikacji (cykl publikacji) w naszym miesięczniku, * nauczycieli i wykładowców zagadnień bhp w szkołach i ośrodkach szkoleniowych zakładów pracy oraz firmach świadczących usługi szkoleniowe, * inicjatorów działań propagujących zasady bezpiecznej pracy.

Wnioski w sprawie kandydatur z uzasadnieniem (w miarę możliwości zdjęcia, dokumenty) będą przyjmowane w sposób następujący: * dla autorów wnioski przygotowuje kolegium redakcyjne, * dla nauczycieli i wykładowców wnioski mogą być zgłaszane za pośrednictwem dyrektorów Wojewódzkich Ośrodków Metodycznych (placówki podległe Kuratorium) i Okręgowych Inspektoratów Pracy, * dla inicjatorów działań, propagujących zasady bhp, wnioski mogą być zgłaszane przez Okręgowych Inspektoratów Pracy i Zarząd Główny Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służb BHP.

Niezależnie od wspomnianych form zgłoszenia prosimy o przekazywanie do redakcji informacji na temat ciekawych, zdaniem Państwa, artykułów i przedsięwzięć związanych z tematyką konkursu. Postaramy się zainteresować sprawą instytucje uprawnione do złożenia oficjalnego wniosku.

Zgłoszenia będą przyjmowane w terminie od 1 stycznia do końca lutego 1997 roku. O terminie wręczenia nagród i wyróżnień zainteresowanych powiadomimy indywidualnie.

Przewodniczący Kapituły wyróżnienia „Złote Szelki”

Polecamy:

*Wanda Woronowicz,
Edukacja refleksyjna*

WSP Słupsk 1996

Recenzje...

Wanda Woronowicz, *Edukacja refleksyjna.*

Słupsk. Wyd. Uczelniane WSP, 1996, s. 229.

Jak modyfikować czy też uzupełniać dydaktykę ogólną tak, aby zapobiegać dalszej degradacji życia społecznego, z którą stykamy się w codziennym życiu, środowisku, a ze szczególnym natężeniem we współczesnej szkole. Próbę odpowiedzi na to pytanie podjęła Wanda Woronowicz w książce „Edukacja refleksyjna”, w której szczegółowo przedstawia koncepcję neutralnej ideologicznie edukacji, obalającej triumfujący do dziś w polskiej oświacie system kultury przedmiotowej. Wskazując zagrożenia, które niesie za sobą kult pieniądza - a wraz z nim ilościowy wzrost czynów przestępczych, dwoistość moralna społeczeństwa - powodująca zamęt w świadomości dzieci i młodzieży, samotność młodego pokolenia, telewizja i wideo - potęgujące alienację młodych, zanik tradycyjnych wartości czy współczesna etyka indywidualistyczna - opierająca się na nihilistycznej koncepcji Klama, autorka przekonuje nas, że tylko odpowiedzialna jednostka może zapewnić zmiany na lepsze. W człowieku refleksyjnym, wdrożonym do analizy, głębokiego zastanowienia się przed podejmowaniem decyzji czy działań, według przyjętego w społeczeństwie systemu wartości uniwersalnych, W. Woronowicz upatruje szansę na moralną odnowę społeczeństwa.

Człowiek refleksyjny, jej zdaniem, to konieczna faza przejścia od człowieka przedmiotu do człowieka podmiotu, wyposażonego w psychologiczną i etyczną wolność czynienia świata lepszym. Opracowana w 1991 roku w MEN „Koncepcja programu kształcenia ogólnego w polskich szkołach” wskazywała na konieczność oferowania uczniom informacji i kształcenia umiejętności, na podstawie których będą oni potrafili odnajdywać harmonię i równowagę wewnętrzną, współistnieć ze środowiskiem przyrodniczym i efektywnie współdziałać z innymi a także korzystać z zasobów informacyjnych naszej cywilizacji. Koncepcja ta stanowi punkt wyjścia do podstaw dydaktyki refleksyjnej. Nie jest bowiem możliwe wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności, dzięki którym pożytecznie i bezpiecznie przejdzie przez życie, bo wiedza taka nie istnieje. Można natomiast i trzeba nauczyć samodzielnego myślenia, dzięki któremu z dostępnej mu wiedzy zbuduje swoje istnienie i określi się. Zatem celem dydaktyki refleksyjnej powinno być zaszczepienie wszystkim podmiotom edukacji: uczniom, i nauczycielom - trwałego nawyku krytycznej refleksji we wszystkich sytuacjach życia, po to, by samodzielnie potrafili rozstrzygać, co rzeczywiście stanowi najwyższe wartości etyki. W dotychczasowej praktyce edukacyjnej uczeń musi bezwiednie zawierzać różnym autorytetom, które go na swój sposób kształtują.

W świetle powyższej definicji wyznacznikami edukacji refleksyjnej według W. Woronowicz są: wolność, podmiotowość i generalna zasada edukacji - dialog edukacyjny, pojmowany jako dialog wolnych partnerów, którym poświęca II rozdział swej pracy. Współczesna nauka negatywnie definiuje wolność - jako brak ograniczeń. Wolność właściwie pojmowana powinna być w procesie edukacyjnym zdolnością do decydowania o samym sobie i odpowiedzialnością wobec samego siebie, a pomoc edukacyjna powinna ograniczać się do wsparcia wychowanka w staraniach odnajdywania w sobie samych sił i wartości, pozwalających określić się w życiu.

Traktowanie ucznia jako podmiotu edukacji rozumiane jest współcześnie jako prawo ucznia do samookreślenia się i samorealizacji. Z podmiotowością nierozzerwalnie związana jest wolność i odpowiedzialność, narzucająca jednocześnie partnerstwo w kontaktach między wychowankami a nauczycielami. Najważniejszym czynnikiem warunkującym podmiotowe funkcjonowanie uczniów w procesie wychowawczym jest

humanistyczne podejście do ucznia - uznanie go za jednostkę w pełni autonomiczną, której przysługuje prawo do własnej podmiotowości, czyli wewnętrznej niezależności. Bardzo ważne znaczenie w podmiotowości odgrywa osobowość nauczyciela - szczególnie jego altruizm i empatia. Zaś wyrazem podmiotowości nauczyciela w procesie edukacyjnym jest samowiedza pedagogiczna, sprwadająca się do samokontroli i samoceny efektywności swojej pracy dydaktyczno - wychowawczej: - kim jestem, jak myślę, jaki jest sens i efekt działań wychowawczych? Aby zaistniała w procesie edukacyjnym idea wolności i podmiotowości musi funkcjonować tzw. dialog edukacyjny (propagator Martin Buber). Jest to rozmowa, mająca na celu wzajemne konfrontacje i zrozumienie poglądów, a także współdziałanie w zakresie wspólnego poszukiwania prawdy, obrony wartości ogólnoludzkich. Dialog wolnych partnerów, zakłada uznanie godności i wolności każdego człowieka. Sam w sobie jest twórczy, motywuje młodzież do działania, zwiększa ich aktywność i odpowiedzialność. Dzięki dialogowi uczeń zachowuje szacunek dla samego siebie, utrzymuje wiarę w swoje siły i poczucie własnej wartości. Nauczyciel w procesie edukacji refleksyjnej powinien prezentować poczucie sprawiedliwości, obiektywizm, szacunek, cierpliwość, zrównoważenie, życzliwość, a przede wszystkim najbardziej pożądana jest rzetelna wiedza o dziecku, rozumienie jego sytuacji społecznej.

W III rozdziale „Edukacji refleksyjnej” W. Woronowicz wyznacza miejsce wartości i refleksji w edukacji. Wartościami określa wszystko co sprzyja społeczeństwu - dobro, które formuje osobowość, sprzyja rozwojowi ducha, otwiera na potrzeby innych; prawdę - chroniącą przed zakłamaniami i piękno - dające radość, pozwalające łatwiej znosić trudy życia. Refleksja zaś staje się postawą podmiotu (myślącego) i podstawą nowoczesnej edukacji. Najważniejszym zadaniem edukacji, zdaniem autorki, winno być zatem wychowanie przez refleksję nie dla a do wyboru wartości. Opierając się na poglądach filozoficznych i psychologicznych koncepcjach autorka twierdzi, że istotą systemu edukacji refleksyjnej stanowi filozofia wartościowania, dokonywania ocen stanu rzeczy, zdarzeń czy zachowań, a jej konkretnym efektem będzie wartościowanie moralne własnych działań, umiejętność odczytywania i uznawania zasad moralnych za podstawę działań.

IV rozdział „Edukacji refleksyjnej” konkretyzuje założenia i cele edukacji, analizuje jej zasady, normy postępowania dydaktycznego i metody edukowania do refleksji w kształceniu, nauczaniu i wychowaniu. Główny cel edukacji refleksyjnej tzw. „produkt końcowy szkoły” - to człowiek refleksyjny, któremu refleksja umożliwiła odróżnianie dobra od zła i skłaniać go ku dobru. Cel ten może być realizowany jedynie poprzez zasady edukacji refleksyjnej. Oto one:

1. Uczeń jest człowiekiem wolnym - oznacza to, że każde działanie pedagogiczne nauczyciela musi uwzględniać fakt wolności ucznia i wolność ta może być naruszona jedynie ogólnymi ograniczeniami wynikającymi z życia w określonej społeczności. W praktyce wolność ucznia jest zachowana i wówczas, gdy musi się on poddać edukowaniu, przestrzeganiu społecznych praw i obowiązków. Nie wolno natomiast narzucać mu określonego sposobu myślenia, działania, ideologii i poglądów, do czego dochodzić powinien sam, realizując swoją wolność.

2. Uczeń stanowi podmiot edukacji - oznacza to, że każdy uczeń musi być postrzegany przez nauczyciela jako odrębna jednostka. Poszanowanie podmiotowości ucznia jest tutaj konsekwencją respektowania jego wolności. Zatem rozwój ucznia powinien być jedynie wspierany, a nie odgórnie sterowany. Nauczyciel kształtuje w uczniu odpowiedzialność za własne decyzje, gotowość do kierowania własnym postępowaniem. Przygotowuje do przestrzegania norm moralnych, których zasady świadomie uczeń respektuje. W żadnym wypadku nauczyciel nie dostarcza gotowych wzorców działań, lecz przekazuje wiedzę o regułach, zasadach postępowania, uczy rozsądku, umiejętności wyboru zasad, norm, które są pożyteczne dla ucznia, ale jednocześnie nie krzywdzą innych.

3. W stosunkach nauczyciela z uczniem obowiązuje partnerstwo - wynika ono z podmiotowego traktowania ucznia. Obowiązuje tu

zasada równości, która wcale nie wyklucza kierowniczej funkcji nauczyciela w edukacji. Przewaga nauczyciela determinowana powinna być nie strukturą władzy, a doświadczeniem, zasobem wiedzy, a aprobować może ją uczeń jedynie z własnej woli. Istotą partnerstwa stanowi gotowość nauczyciela do korzystania w edukacji z doświadczeń i wiedzy ucznia, po to, aby je rozwijać.

4. Komunikacja między nauczycielem a uczniem dokonuje się w drodze dialogu edukacyjnego - jest on wyrazem partnerskich stosunków między nauczycielem a uczniem. Oznacza to wspólne poszukiwanie prawdy, wiedzy, postaw moralnych, a wyraża się we współdziałaniu, współtworzeniu wyników nauczania i wychowania. Zaletą dialogu jest niezaprzeczalnie wzajemne zrozumienie, możliwość wymiany poglądów, zaufanie i tolerancja. Nauczyciel w dialogu jest partnerem, ale i arbitrem, pomaga uczniowi podejmować decyzje, stymuluje problemy, prowokując do moralnych rozwiązań.

5. Edukacji towarzyszy konsekwentnie wdrażanie do refleksji - która staje się w praktyce edukacyjnej i zasadą i celem kształcenia i wychowania.

Praktycznym dopełnieniem pracy W. Woronowicz jest odpowiedź na pytanie - jak powinno przebiegać edukowanie do samodzielnego myślenia, wedle jakich wzorców czy metod? Jedno jest pewne, że istniejące metody powinny być tak zmodyfikowane, by bezwzględnie pojawiła się konieczność refleksji, oczywiście nad tymi treściami nauczania, które refleksji poddane być mogą i powinny. Analizie i modyfikacji poddane zostały zarówno metody oparte na słowie, obserwacji czy działalności praktycznej. Wśród nich miejsce szczególne zajęła dyskusja, nauczanie na materiałach źródłowych, gry dydaktyczne, burza mózgów, metoda sytuacyjna, bibliograficzna. Autorka szczegółowo omawia najbliższe dydaktyce refleksyjnej nauczanie problemowe, bowiem sytuacje refleksyjne z reguły są problemowymi. Stwierdza, że problemowe edukowanie do refleksji ma charakter najbardziej teoretyczny na lekcjach literatury, historii, religii, a praktyczny na lekcjach wychowawczych. Stara się dowiedzieć, że edukacja refleksyjna da się usytuować w istniejącym systemie kształcenia i wychowania i przyniesie mu wymierne, w konkretnych efektach dydaktycznych i wychowawczych, korzyści.

Zaprezentowany w ostatnim rozdziale „Edukacji refleksyjnej” sondaż diagnostyczny na temat wartości moralnych i autorytetów w świadomości nauczycieli i studentów uczących się tego zawodu określa ewentualne potrzeby tych środowisk w zakresie aksjologii teoretycznej oraz stosowanej. Zdaniem W. Woronowicz, potrzeby są tak znaczne, że mogą stanowić wiarygodne uzasadnienie dla koncepcji edukacji refleksyjnej, która w systemie oświatowym będzie sposobem (być może nie jedynym, ale zasadniczym) ich zaspokojenia.

Badania nad określeniem stanu świadomości refleksyjnej uczniów starszych klas szkoły podstawowej i licealistów, dokonane również metodą sondażu diagnostycznego - zdecydowanie dowiodły, iż dzieci i młodzież szkolna nie wykazują prawie żadnych cech refleksyjnego myślenia poza pojedynczymi przypadkami. Nie powinniśmy zatem mieć już wątpliwości, czy edukacja refleksyjna ma szansę zaistnienia we współczesnym systemie oświaty. Jej korzystne wyniki wydają się absolutnie pewne, bowiem edukowany do refleksji człowiek wdraża umysł do myślenia moralnego, twórczego. W praktyce edukacyjnej refleksja moralna sprowadzałaby się do nienatrętnego towarzyszenia tym treściom nauczania i wychowania, które wpływać będą na kształtowanie i utrwalanie moralnych postaw. Konkretnie, prowadziłaby do wytworzenia nawyku wartościowania tego, co się czyni. A to stanowić powinno początek przemian pożądanym w polskiej szkole, a także najistotniejszy warunek tych przemian.

Myślę, że bardzo ważne jest uświadomienie sobie, jak wiele zależy od nas - nauczycieli. Nasza postawa, nasz stosunek do zmian w nauczaniu i wychowaniu, jakie niesie za sobą edukacja refleksyjna, determinować będą przecież korzyści tej koncepcji w obecnym systemie oświatowym, systemie - zmuszonym podjąć sensowną i efektywną walkę w obronie ogólnoludzkich wartości.

Jolanta Kazimierczyk

„Edukacja Medialna” - nowe pismo oświatowe

Kwartalnik „Edukacja Medialna” adresowany jest do nauczycieli. Redaguje go Wacław Strykowski, a wydaje poznańskie wydawnictwo Mariana Pietraszewskiego. Pismo zawiera stale działy: I - Z teorii mediów, II - Zastosowania i metody (konkretne rozważania i sugestie jak wykorzystać media w pracy pedagogicznej i w pracy zawodowej), III - Instytucje i organizacje (medialne), IV - recenzje i rekomendacje, V - Wydarzenia i aktualności (konferencje, wystawy, targi, kursy seminaria itp.). Pismo ma więc mieć charakter teoretyczno-praktyczny. Informację o tym kwartalniku zacerpnęliśmy ze „Szkoły Otwartej” Nr 9/96

Karta etyczna mediów

Dziennikarze, wydawcy, producenci i nadawcy szanując niezbywalne prawo człowieka do prawdy, kierując się zasadą dobra wspólnego, świadomi roli mediów w życiu człowieka i społeczeństwa obywatelskiego przyjmują tę Kartę oraz deklarują, że w swojej pracy kierować się będą następującymi zasadami: ZASADĄ PRAWDY - co znaczy, że dziennikarze, wydawcy, producenci i nadawcy dokładają wszelkich starań, aby przekazywane informacje były zgodne z prawdą, sumienne i bez zniekształceń relacjonują fakty w ich właściwym kontekście, a w razie rozpowszechnienia błędnej informacji niezwłocznie dokonują sprostowania.

ZASADĄ OBIEKTYWIZMU - co znaczy, że autor przedstawia rzeczywistość niezależnie od swoich poglądów, rzetelnie relacjonuje różne punkty widzenia. ZASADĄ ODDZIELANIA INFORMACJI OD KOMENTARZA - co znaczy, że wypowiedź ma umożliwiać odbiorcy odróżnianie faktów od opinii i poglądów.

ZASADĄ UCZCIWOŚCI - co znaczy działanie w zgodzie z własnym sumieniem i dobrem odbiorcy, nieuleganie wpływom, nieprzekupność, odmowę działania niezgodnego z przekonaniem.

ZASADĄ SZACUNKU I TOLERANCJI - czyli poszanowania ludzkiej godności, praw, dóbr osobistych, a szczególnie prywatności i dobrego imienia. ZASADĄ PIERWSZEŃSTWA DOBRA ODBIORCY - co znaczy, że podstawowe prawa czytelników, widzów, słuchaczy, są nadrzędne wobec interesów redakcji, dziennikarzy, wydawców, producentów i nadawców.

ZASADĄ WOLNOŚCI I ODPOWIEDZIALNOŚCI - co znaczy, że wolność mediów nakłada na dziennikarzy, wydawców, producentów, nadawców odpowiedzialność za treść i formę przekazu oraz wynikające z nich konsekwencje. (wybrane z prasy)

Propozycja do planu wydawniczego ODN w Ślupsku na rok 1997

Zapraszamy nauczycieli, doradców metodycznych i wszystkich, którzy mogą i chcą podzielić się z innymi swoimi doświadczeniami pedagogicznymi do naszego wydawnictwa. Oczekujemy na zgłoszenia i propozycje. W karcie zgłoszenia do planu wydawniczego należy podać: 1. Imię i nazwisko autora (autorów), 2. Dodatkowe informacje o autorze (autorach), np. miejsce pracy, dotychczasowe publikacje własnej in. 3. Tytuł zamierzonej publikacji (wydawnictwa), 4. Informacje dodatkowe np. planowana objętość opracowania (liczba stron), adresat (dla kogo publikacja ma być przeznaczona), 5. Charakterystyka zawartości - abstrakt tekstu

To warto przeczytać

Nowości książkowe w zbiorach PBW w Słupsku

Wydział Informacyjno - bibliograficzny informuje:

OGOLNOPEDAGOGICZNE

1. Banach Czesław. Polska szkoła i system edukacji : przemiany i perspektywy. - Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 1995. - 185 s. (Biblioteka Kultury i Edukacji).
2. Baraniak Barbara. Treści kształcenia zawodowego : kryteria i metody doboru. - Wwa : Instytut Badan Edukacyjnych, 1995. - 88 s.
3. Błony Bogdan, Kropiwnicki Jan, Sekulski Piotr. Wybieram szkołę, zawód, pracę : praca zbiorowa / pod red. Jana Kropiwnickiego. - Jelenia Góra : Wydaw. Nauczycielskie, 1996. - 77 s.
4. Clark Anne-Marie, Dzierzgowska Irena, Thompson Marion. Standardy edukacyjne i uprawnienia ucznia. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii Eksploatacji, 1996. - przewodnik dla edukatora. - 68 s.; materiały dla uczestnika. - 52 s.
5. Dzierzgowska Irena, Wlazło Stefan. Mierzenie jakości pracy szkoły : materiały dla uczestnika. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii, 1996. - 141 s.
6. Dzierzgowska Irena, Wlazło Stefan. Mierzenie jakości pracy szkoły : poradnik dla wizytatorów, inspektorów, dyrektorów szkół i placówek oświatowych oraz nauczycieli. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii Eksploatacji, 1996. - 163 s.
7. Edukacja w okresie transformacji : analiza porównawcza i propozycje modernizacji kształcenia zawodowego w Polsce. - Wwa : Wydaw. IFIS PAN, 1993. - 163 s.
8. Ekiert-Grabowska Dorota, Oldroyd David. Kierowanie zmianą. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii Eksploatacji, 1996. - przewodnik dla edukatora. - 187 s. ; materiały dla uczestnika. - 127 s.
9. Faber Adele, Mazlish Elaine. Jak mówić, żeby dzieci się uczyły w domu i w szkole / przełożyła [z ang.] Beata Horosiewicz. - Poznań : Media Rodzina, 1996. - 222 s.
10. Forum Młoda Europa : Kluby Europejskie. - Wwa : Pełnomocnik Rządu ds. Integracji Europejskiej..., 1996. - 122 s. [założenia „edukacji europejskiej”; przykłady pracy Klubów Europejskich ; lista adresów instytucji zajmujących się integracją europejską].
11. Fudali Jan. Możliwości wzbogacania szkolnego systemu wychowania humanistycznego : raport z badań. - Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 1995. - 204 s.
12. Galczyńska E., Szczepańska E., Wernik E. Konspekty godzin wychowawczych dla klas IV - VIII. - Płock : Zakład Wydawniczo Usługowy Marian Galczyński, 1995. - 70 s.
13. Galczyńska Elżbieta, Szczepańska Elżbieta, Wernik Elżbieta. Konspekty godzin wychowawczych dla klas IV - VIII. - Płock, 1995. - 70 s.
14. Innowacje pedagogiczne w Polsce w roku szkolnym 1994 - 1995 (z bazy danych CODN) : informator. - Wwa : Wydaw. CODN, 1995. - 415 s.
15. Jezowski Antoni, Appel Arjen. Prawo i gmina. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii Eksploatacji, 1996. - przewodnik dla edukatora. - 85 s.; materiały dla uczestnika. - 51 s.
16. Knafel Krystyna. Kierowanie szkołą. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii Eksploatacji, 1996. - przewodnik dla edukatora. - 141 s.; materiały dla uczestnika. - 56 s.
17. Knafel Krystyna. Komunikacja społeczna w organizacji. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii Eksploatacji, 1996. - przewodnik dla edukatora. - 207 s.; materiały dla uczestnika. - 80 s.
18. Komorowska Hanna. Konstrukcja, realizacja i ewaluacja programu nauczania. - Wwa : Instytut Badan Edukacyjnych, 1995. - 77 s.
19. Kwieciński Zbigniew. Socjopatologia edukacji. - Olecko : Mazurska Szkoła Nauczycielska, 1995. - 282 s.
20. Mierzenie jakości pracy szkoły : przewodnik dla edukatora / Irena Dzierzgowska [i. in.]. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii i Eksploatacji, 1996. - 156 s.
21. Nauczyciele w roku szkolnym 1994/1995 / oprac. Ignacy Stepniowski. - Wwa : CODN, 1995. - 241 s.
22. O edukacyjnych aspektach demokracji : materiały z konferencji : Rydzyna, wrzesień 1992. - Leszno : Urząd Wojewódzki w Lesznie Wydział Kultury i Sportu, 1993. - 125 s. [wychowanie - do demokracji, obywatelskie, tolerancja, wartości chrześcijańskie].
23. Oleszkiewicz Anna. Kryzys młodzieńczy - istota i przebieg : na podstawie wybranych psychologicznych koncepcji rozwoju człowieka i badań empirycznych. - Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 1995. - 118 s. (Prace Psychologiczne XLI).
24. Pajak Józef. Kultura organizacyjna w oświacie : teoria - praktyka - stymulacja. - Katowice : „Ślask”, 1995. - 204 s.
25. Pasterniak Wojciech. Przestrzeń edukacyjna. - Zielona Góra : WSP, 1995. - 118 s.
26. Pedagogika społeczna : człowiek w zmieniającym się świecie / pod red. Tadeusza Pilcha i Ireny Lepalczyk. - Wyd. 2 rozsz. o popr. - Wwa : Wydaw. „Zak”, 1995. - 475 s.
27. Perrott Elizabeth. Efektywne nauczanie : praktyczny przewodnik doskonalenia nauczania / tl. [z ang.] Andrzej Janowski. - Wwa WSiP, 1995. - 173 s.
28. Psychologia wychowawcza stosowana : wybrane zagadnienia / pod red. Zbigniewa B. Gasia. - Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej, 1995. - 296 s.
29. Radwan Zbigniew. Rozwój organizacyjny szkoły. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii Eksploatacji, 1996. - : przewodnik dla edukatora. - 77 s., materiały dla uczestnika. - 29 s.
30. Skubacz Alicja. Szkoła w gminie. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii Eksploatacji, 1996. - przewodnik dla edukatora. - 121 s.; materiały dla uczestnika. - 51 s.
31. Szabo Alicja. Organizacja procesu doskonalenia. - Radom : Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Kadr Instytutu Technologii Eksploatacji, 1996. - przewodnik dla edukatora. - 177 s.; materiały dla uczestnika. - 112 s.
32. Sliwski Bogusław. Klinika szkolnej demokracji. - Kraków : Oficyna Wydaw. IMPULS, 1996. - 169 s.
33. Urban Bronisław. Zachowania dewiacyjne młodzieży. - Kraków : UJ, 1995. - 192 s.
34. Vasta Ross, Haith Marshall M., Miller Scott A. Psychologia dziecka. - Wwa : WSiP, 1995. - 725 s.
35. Wartości i manipulacje w podręcznikach szkolnych : praca zbiorowa / pod red. Ewy Stawowy. - Kraków : „Impuls”, 1995. - 191 s.

36. Zechowska Barbara. O poznawaniu nauczyciela. - Katowice : Wydaw.U. Sl., 1995. - 108 s.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

37. Duraj-Nowakowa Krystyna. Tematy systemowe w przedszkolu : geneza i zalozenia, planowanie i przyklady. - Krakow : Wydaw.Naukowe WSP, 1995. - 228 s.

NAUCZANIE POCZATKOWE

38. Chmielewska Elzbieta. Zabawy logopedyczne i nie tylko : poradnik dla nauczycieli i rodzicow. - Kielce : „MAC”, 1996. - 128 s.

39. Czelakowska Danuta. Tworczość a kształcenie języka dziecka w wieku wczesnoszkolnym. - Krakow : „Impuls”, 1996. - 167 s.

40. Dymara Bronisława. Wczesnoszkolna edukacja literacka. - Krakow : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 1996. - 158 s.

41. Rostanska Eugenia. Rozmowa w szkole : mowienie i sluchanie w klasach poczatkowych. - Krakow : Wydaw.Edukacyjne, 1995. - 119 s. [Książka dla nauczycieli w klasach I-III szkoły podstawowej].

42. Szymanska Maria Alicja. Drama w nauczaniu początkowym : przewodnik metodyczny dla nauczyciela. - Lodz : „Juka”, 1996. - 104 s.

43. Waszkiewicz Elzbieta. Pracuje z szesściolatkiem : poradnik dla nauczycieli i rodzicow. - Wyd.2.zm. - Wwa : WSiP, 1996. - 126 s.

44. Wichura Helena. Optymalne środki wielostronnego kształcenia w klasach I-III. - Wyd.2 popr.i uzup. - Białystok : Wydawnictwo Uniwersyteckie TRANS HUMANA, 1995. - 207 s.

SZKOLNICTWO SPECJALNE

45. Bouvet Danielle. Mowa dziecka : wychowanie dwujęzyczne dziecka niesłyszącego / tl. [z fr.] Rafał Galkowski. - Wwa : WSiP, 1996. - 327 s.

46. Galkowski Tadeusz. Dziecko autystyczne w środowisku rodzinnym i szkolnym. - Wwa : WSiP, 1995. - 271 s.

47. Krakowiak Kazimiera. Fonogesty jako narzędzia formowania języka dzieci z uszkodzonym słuchem. - Lublin : Wydaw.UMC-S, 1995. - 361 s.

48. Pilecki Jan, Pilecka Władysława, Baran Jolanta. Wychowanie dzieci o obniżonej sprawności umysłowej w internacie. - Krakow : Wydaw. Naukowe WSP, 1994. - 270 s.

49. Przygotowanie pedagogów specjalnych do nowych form kształcenia dzieci niepełnosprawnych / pod red.Zofii Sekowskiej. - Lublin : Wydaw.UMCS, 1995. - 181 s.

50. Stymulacja psychoruchowego rozwoju dzieci o obniżonej sprawności umysłowej / pod red.Władysławy i Jana Pileckich. - Krakow : Wydaw. Nauk WSP, 1996. - 290 s.

51. Wybrane problemy psychologicznej diagnozy zaburzeń dzieci : praca zbiorowa / pod red.Ewy Pisuli i Jarosław Roli. - Wwa : WSPS, 1995. - 118 s.

JEZYK POLSKI

1. Anusiewicz Janusz, Skawinski Jacek. Słownik polszczyzny potocznej. - Wwa ; Wrocław : Wydaw.Naukowe PWN, 1996. - 410 s. (Słowniki Języka Polskiego).

2. Balcerzan Edward. Poezja polska w latach 1918-1939. - Wwa : WSiP, 1996. - 223 s.

3. Baluch Alicja. Ceremonie literackie a wiec obrazy, zabawy i wzorce w utworach dla dzieci. - Krakow : Wydaw.Edukacyjne, 1996. - 99 s.

4. Bobinski Witold. Drugi oddech polonisty : inspiracje, pomysly, propozycje metodyczne dla nauczycieli szkół podstawowych. - Wwa :

STENTOR, 1996. - 93 s.

5. Ciesla-Korytowska Maria. „Dziady” Adama Mickiewicza. - Wwa : WSiP, 1995. - 183 s. (Biblioteka Analiz Literackich 79).

6. Drabarek Barbara, Kazimierska Danuta. Język polski : pytania i podpowiedzi do egzaminu wstępnego. - Wwa : „Delta W-Z”, [1996?]. - 206 s. (Idziemy do Liceum).

7. Egzaminy do szkół średnich : język polski / opracowanie Stanisław Stefanczyk, Paweł Sienczak. - Wwa : Agencja Wydawnicza MOREX, 1996. - 209 s.

8. Grzegorzewski Robert. Vademecum maturzysty : literatura. - Wwa : Wydaw.Lynx-SFT, 1996. - 400 s.

9. Ingłot Mieczysław. „Kordian” Juliusza Słowackiego. - Wwa : WSiP, 1993. - 110 s. (Biblioteka Analiz Literackich 75).

10. Jaks Elzbieta. Wybor dyktand dla klas drugich i trzecich szkół podstawowych. - Bydgoszcz : „{Arcanus”, 1996. - 37 s.

11. Kazimierska Danuta. Język polski : czyli jak zdać egzamin do szkoły średniej: vademecum osmioklasisty. - Wwa : Wyd.Oswiata, 1996-184 s.

12. Kryszak Janusz. Literatura zleży chwili dziejowej : szkice o drugiej emigracji. - [Lodz ?] : Spółka Wydawniczo-Księgarska, 1995. - 165 s.

13. Kwiatkowski Jerzy. Magia poezji : (o poetach polskich XX wieku) / wybor Maria Podraza-Kwiatkowska i Anna Lebkowska; posłowie Marian Stała. - Krakow : Wydaw.Literackie, 1995. - 436 s.

14. Laskowska Regina. Przewodnik metodyczny dla nauczyciela do podręcznika języka polskiego dla klasy I „Świat literek”. - Lodz : „Juka”, 1995. - 112 s.

15. Legeżyńska Anna. Dom i poetycka bezdomność w liryce współczesnej. - Wwa : Wydaw.Naukowe PWN, 1996. - 191 s.

16. Liryka polska XX wieku : analizy i interpretacje / pod red. Włodzimierza Wojcika przy współudziale Ewy Tutaj. - Katowice : Wydaw. US, 1994. - 152 s.

17. Lukaszewicz Jacek. Poezja Zbigniewa Herberta. - Wwa : WSiP, 1995. - 166 s. (Biblioteka Analiz Literackich 80).

18. Macie swoich poetów : liryka polska urodzona po roku 1960 : wypisy / wybor i oprac.Paweł Dunin-Wasowicz, Jarosław Klejnocki, Varga Krzysztof. - Wwa : Lampa i Iskra Boza, 1996. - 198 s.

19. Malczewski Jan, Czerniawska Henryka. Przewodnik metodyczny dla nauczyciela do podręcznika „Język polski - klasa I. Elementarz”. - Lodz : „Juka”, 1995. - 118 s.

20. Matura z języka polskiego w liceach i technikum / pod red. Jadwigi Adamczak. - Kielce : Wydaw.Pedagogiczne ZNP, 1996. - 147 s.

21. Nagajowa Maria. Jak uczyć języka polskiego w klasach 4 - 6 : poradnik metodyczny do podręczników „Słowo za słowem”, „Słowa zwykle i niezwykłe”, „Słowa i świat”. - Wwa : WSiP, 1995. - 222 s.

22. Omówienie lektur szkolnych dla klasy piątej szkoły podstawowej. - Częstochowa : Wydaw.PACIFIC, 1995. - 69 s.

23. Parnas bis / opracowali Paweł Dunin-Wasowicz, Krzysztof Varga. - Wyd.@ 2 popr.i rozszerz. - Wwa : ODEON & EMPIK, 1995. - 153 s. [słownik literatury polskiej urodzonej po 1960 roku].

24. Pazurski Jan. „Ludzie bezdomni” Stefana Żeromskiego. - Lublin : Biblioteka Wysylkowa, 1995. - 38 s. (Biblioteczka Wysylkowa / BW; z nr 5).

25. Scenariusze lekcji języka polskiego : klasa IV szkoły średniej / zebrała i przysposobiła do druku Barbara Stworowa. - Wyd.2 popr. - Golezów : Wydaw."Innowacje", 1996. - 379 s.
26. Scenariusze na cały rok... (Szkolne uroczystości, imprezy, widowiska) Cz.1 / pod red.Elzbiety Doroszkiewicz, Krystyny Staszewskiej. - Kielce : Wydaw.Pedag.ZNP, 1995. - 141 s.
27. Siwicka Dorota. Romantyzm : 1822 - 1863. - Wwa : Wydaw.Naukowe PWN, 1995. - 247 s. (Mała Historia Literatury Polskiej).
28. Sprawdziany literackie w liceach i technicach / pod red. Jadwigi Adamczak. - Kielce : Wydaw.Pedagogiczne ZNP, 1994. - 78 s.
29. Sprawdziany polonistyczne w zasadniczych szkołach zawodowych / pod red. Jadwigi Adamczak. - Kielce : Wydaw.Pedagogiczne ZNP, 1994. - 88 s.
30. Stepien Marian. Piecdziesiąt lat literatury polskiej (1939 - 1989) : wprowadzenie. - Kraków : Oficyny Wydawnicze „Impuls” & „Text”, 1996. - 236 s. [Podrecznik pomocniczy do historii literatury polskiej w szkołach ponadpodstawowych...].
31. Twardowski Jan. Wiersze / wybór i posłowie Waldemar Smaszcz. - Wyd.nowe uzupeł. - Białystok : Wydaw.LUK, 1996. - 476 s.
32. Współcześni polscy pisarze i badacze literatury : słownik bibliograficzny / oprac. zespół pod red.Jadwigi Czachowskiej i Alicji Szalagan. T 4 : K. - Wwa : WSiP, 1996. - 534 s.
33. Z dydaktyki języka ojczystego w szkole / pod red.Sławomirza Gali. - Łódź : Wydaw.Uniwersytetu Łódzkiego, 1996. - 175 s.
- JEZYKI OBCE**
34. Der, die, das : podręcznik do języka niemieckiego dla klasy VI : książka dla nauczyciela / [aut.] Małgorzata Czerwińska [i in.]. - Wwa : Wydaw.Naukowe PWN, 1995. - 95 s.
35. Halej Lucyna, Kozubska Marta, Krawczyk Ewa. Der, die, das : podręcznik do języka niemieckiego dla klasy VII : książka dla nauczyciela. - Wwa : Wydaw.Naukowe PWN, 1996. - 72 s.
36. Iluk Jan.. Polsko-angielski słownik wyrazów i zwrotów lekcyjnych / przy współpracy Danuty Gabrys. - Wwa : WSiP, 1995. - 271 s.
- HISTORIA**
37. Borucki Marek. Historia powszechna 1945 - 1995 : dla szkół średnich, maturzystów i kandydatów na wyższe uczelnie. - Wwa : Wydaw."MADA", 1996. - 226 s.
38. Habielski Rafał. Emigracja. - Wwa : WSiP, 1995. - 66 s. (Dzieje PRL).
39. Krasuski Jerzy. Europa Zachodnia : dzieje polityczne 1945 - 1993. - Wwa : WSiP, 1995. - 350 s.
40. Majerska Janina. Lekcje powtórzeniowe : testy całoroczne z historii w kl.IV - VIII. - Bydgoszcz. - Wydaw."FIL", 1994. - 87 s.
41. Mickiewicz Janina. Jedynka z ortografii? : rozpoznawanie dysleksji, dysortografii i dysgrafii w starszym wieku szkolnym. - Toruń : Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora”, 1996. - 130 s.
42. Pajewski Janusz. Budowa Drugiej Rzeczypospolitej 1918-1926. - Kraków : Polska Akademia Umiejętności, 1996. - 266 s.
43. Rymiewicz Zygmunt. Bitwy świata : leksykon. - Wwa : „Wiedza Powszechna”, 1995. - 696 s.
44. Ślabczyński Tadeusz. Wielcy odkrywcy i podróżnicy : słownik. - Wwa : WSiP, 1995. - 161 s. (Tzw. Seria ze Złota Twarza).
45. Słominski Krzysztof. Historia : od starożytności do współczesności : matura : egzamin wstępny. - Wejcherowo : Wydaw."ASIA", 1994. - 139 s.
46. Snoch Bogdan. Szkolny słownik historii Polski od pradziejów do roku 1795. - Wwa : WSiP, 1995. - 168 s. (Szkolny słownik historii Polski / Bogdan Snoch ; t. 1).
47. Szczesniak Andrzej Leszek. Nauczanie historii w klasie osmej : poradnik metodyczny. - Wwa : Wydaw.Bellona, 1995. - 314 s.
48. Tablice historyczne. - Wwa : Wydaw.Adamantan, 1996. - 371 s.
49. Tate Georges. Orient w czasach wypraw krzyżowych / przekł.[z franc.] Maja i Adam Pawłowscy. - Wrocław : Wydaw.Dolnośląskie, 1996. - 192 s.
50. Znamierowski Alfred. Stworzony do chwały [monografia Orla Białego]. - Wwa : Editions Spotkania, 1995. - 299 s.
- WIEDZA O SPOŁECZENSTWIE**
51. Wojtaszczyk Konstanty Adam. Kompendium wiedzy o państwie współczesnym. - Wwa : LIBER, 1995. - 207 s.
- GEOGRAFIA**
1. Kadziolka Jan. Jak pracować z podręcznikiem „Geografia 4 : krajoznawstwo Polski” : poradnik metodyczny. - Wwa : WSiP, 1996. - 47 s.
2. Kop Jadwiga, Kucharska Maria, Szkurlat Elżbieta. Geografia : zadania i testy dla licealistów i kandydatów na studia. - Wwa - Łódź : Wydaw. Naukowe PWN, 1996. - 203 s.
3. Podmiotowość ucznia w edukacji wczesnoszkolnej / pod red. Henryka Moroza. - Katowice : Wydaw.Uniwersytetu Śląskiego, 1995. - 104 s.
4. Zajac Stanisław. Jak pracować z podręcznikiem „Geografia Polski dla klasy osmej szkoły podstawowej” : poradnik metodyczny. - Wwa : WSiP, 1996. - 45 s.

Przypominamy o prenumeracie "Informatora Oświatowego"

Wpłaty w wysokości 20,-zł. należy dokonać na konto ODN w Słupsku: PBK Słupsk Nr 3676608-6709-131 z dopiskiem: "Informator Oświatowy"

Oferujemy w "Informatorze Oświatowym" zamieszczanie reklam (cała strona na formacie A4 - cena 100,-zł; pół strony f. A4 - 50,- zł; 1/4 strony f.A4 - 25,-zł.Nr konta jak w prenumeracie. Ceny można negocjować!

Życzymy Wszystkim Uczestnikom działań edukacyjnych pomysłowości w 1997 roku!

W NUMERZE

I. Przepisy, zalecenia, wyjaśnienia

s. 1 i n.

* Projekt podstaw programowych przedmiotów ogólnokształcących; * Informacje kadrowe; * Pismo dyrektora Wydziału Kształcenia Podstawowego i Wychowania Przedszkolnego w Kuratorium Oświaty w Słupsku do dyrektorów szkół podstawowych, przedszkoli i poradni psychologiczno-pedagogicznych; * Pismo wyjaśniające MEN w sprawie egzaminów sprawdzających; * Informacje o programach nauczania (MEN); * Nowe programy nauczania dostępne w ODN w Słupsku; * Wnioski z posiedzenia Zespołu Samokształceniowego Kuratorów i Wicekuratorów Regionu Północno-Zachodniego; * „Vulcan” - placówka doskonalenia nauczycieli; * Informacje o programach komputerowych do zarządzania szkołą i oświatą; * „Bezpieczna droga” - obowiązki strażnika szkolnego.

II. Informacje, sprawozdania, opinie, propozycje

s. 10 i n.

* Ze sprawozdania z działalności ZW.TPD w Słupsku; * I Sejmik Uczniowski w SP w Debrznie; * Jubileusz: Pięćdziesiąt lat SP w Strzeczonie; * Wystawa książkowa z okazji 45-lecia PWN Janina Czyż: Z moich doświadczeń w pracy nad ortografią; Mirosława Kucharska: Propozycje lekcji powtórzeniowych i testów wiadomości z historii dla kl. VI.

III. Innowacje, poszukiwania

s. 31 i n.

* Irena Rożnowska: Szukam talentów, zauważam i rozbudzam zainteresowania; * Maciej Koczerga: Jak pracowałem w szkole średniej nad własnym rozwojem; * Nowa Matura od 2002 roku; * Program „Nowa matura”; * Medioteka inaczej...; * Godziny polskiego; * Pomiar pedagogiczny i diagnozowanie środowiska wychowawczego; * Jak diagnozować efektywność kształcenia zawodowego?.

IV. Doskonalenie nauczycieli

s. 43 i n.

* Oferty Europejskiego Centrum Informacyjnego Kształcenia Obywatelskiego; * Z podstawy programowej obowiązkowych przedmiotów ogólnokształcących (MEN 31 grudnia 1996r. Propozycja wstępna); * „Szkoła Pamięci” Centrum Treningowe Wojakowskich; * Renata Mistrz: Refleksje po roku pracy konsultanta d/s edukacji regionalnej; * Forum na rzecz praw dziecka; * Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusku organizuje...; * Oferta edukacyjna Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej MEN; * Katolickie ośrodki adopcyjne w Polsce; * Odybęło się w ODN... Doradcy metodyczni proponują; * Z żałobnej karty.

IV. Olimpiady, konkursy, inne działania edukacyjne

s. 54 i n.

* I Wojewódzki Konkurs „Bezpieczna praca w rolnictwie”; * „13 grudnia 1981 - stan wojenny w Polsce”; * Konkurs „Mój Las”; * Wykaz imprez organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Słupsku w r. szk. 1996/1997; * „Ferie na sportowo - kulturalnie - bezpiecznie i zdrowo”; * VII Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny - Myśleć inaczej; * Ogólnopolski Młodzieżowy konkurs - „Poznajmy Ojcowiznę”; * Młodzieżowy konkurs na film - video „Śladami świętego Wojciecha”; * VII Ogólnopolski Turniej Recytatorski „Od Mickiewicza do Miłosza” w Międzyrzeczu Podlaskim; * „Jak uczyć uczniów uczenia się”; * I Kongres Młodych Architektów Przyszłości; * „Kangur - 97”; * Wojewódzki Konkurs Krasomówczy dla Młodzieży Szkół Podstawowych; * Samorządowy konkurs nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”; * Olimpiada Wiedzy Religijnej Tarnów 1997; * Konkurs młodzieży szkół średnich „Polska codzienność 1954-1956”; * Stypendia od ministra; * Wielka promocja niekonwencjonalnych działań w zakresie propagowania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

V. Książki i czasopisma

s. 61 i n.

Recenzja książki Wandy Woronowicz, Edukacja refleksyjna (Jolanta Kazimierczyk); * „Edukacja Medialna” - nowe pismo oświatowe; * Karta etyczna mediów; * Propozycja do planu wydawniczego ODN w Słupsku na rok 1997; * Nowości w zbiorach PBW w Słupsku; Proponujemy prenumeratę. Oferta reklamowa.

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku

ZAPRASZA

DYREKTORÓW PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH
I OPIEKUŃCZYCH, NAUCZYCIELI, PRACOWNIKÓW NADZORU PEDAGOGICZNEGO
I ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ ORAZ WSZYSTKICH ZAINTERESOWANYCH

ORGANIZUJE I PROWADZI

DORADZTWO METODYCZNE I DOSKONALENIE
DLA WYCHOWAWCÓW I NAUCZYCIELI WSZYSTKICH PRZEDMIOTÓW
W FORMACH KURSOWYCH I SEMINARIJNYCH ORAZ W RAMACH
WARSZTATÓW, KONFERENCJI I KONSULTACJI,

INICJUJE, WSPIERA I UPOWSZECHNIA

INNOWACJE PEDAGOGICZNE
ORAZ DYDAKTYCZNE I WYCHOWAWCZE OSIĄGNIĘCIA NAUCZYCIELI,

GROMADZI, OPRACOWUJE I UPOWSZECHNIA INFORMACJE O EDUKACJI

PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZĄ

Adres dotychczasowy: ul. Jaracza 18a, 76-200 Słupsk, tel. (o-59) 426041

Adres nowy (od 15 lutego 1997): ul. Szczecińska 60A, 76- 200 Słupsk,

INFORMATOR OŚWIATOWY № 11 - 12/96

REDAKCJA: Jan Tyborczyk;

współpraca: Zenon Janeczko, Łucja Knop, Lech Kowalewski, Maria Kozak,
Barbara Major-Milewczyk, Alicja Nykiel, Wanda Rychły, Sławomira Szmelińska,
Elżbieta Trojanowicz, Grażyna Wieczorek.

SKŁAD KOMPUTEROWY: Dorota Iwanowicz.

WYKONANIE TECHNICZNE: Anna Lipa. *DRUK:* Wydawnictwo Ośrodka
Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku; *NAKŁAD:* 280 egz.

Zastrzegamy sobie prawo do skracania tekstów. Numer zamknięto 20.01.1997 r.